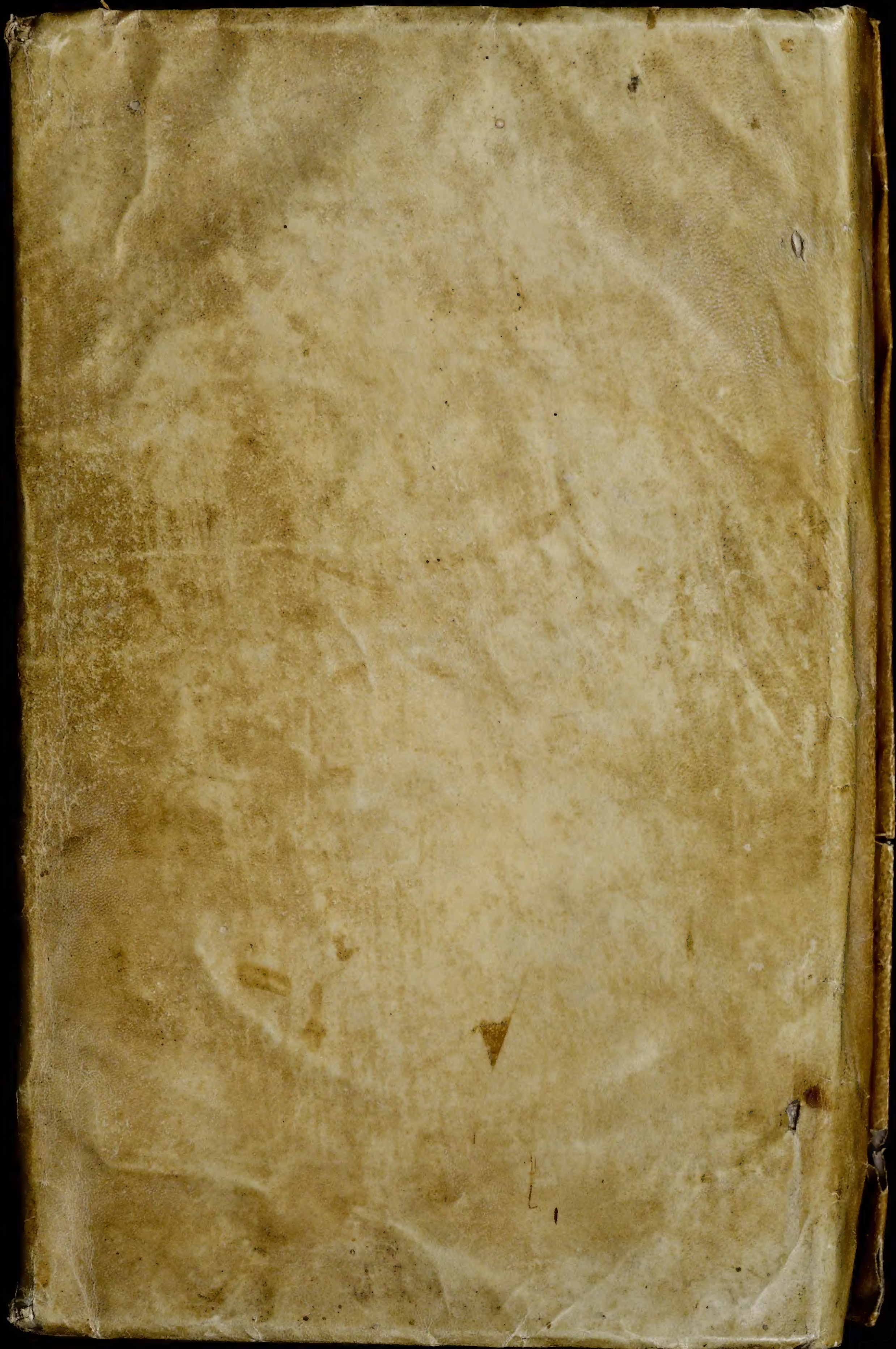

CATALOGVS ANNORVM ET PRINCIPVM SIVE MONARCHARVM MVNDI GEMINVS PLERISQVE IN LOCIS OBSCVrioribus illuſtratus & in cælebrioribus locupletatus atq; à mendis, recognitione diligenti repurgatus, Cum acceſſione multorum aliorum quæ in priori æditione non continebantur, quemadmodum ſuis locis toto libro uidere licebit, ab Homine condito, uſq; in præſentem, à nato Chriſto, milleſimum quingenteſimum & quinquageſimum annum deductus & continuatus, per D. Valerium Anſelmum Ryd.

EX MAGNIFICA HELVETIORVM
VRBE BERNA. ANNO DOMINI M. D. L.

PRVDENTIBVS ATQVE MAGNIFICIS INCLYTÆ BERNENSIS

Vrbis Consuli, Senatui Ciuibusq; Dominis suis obseruandissimis Valerius Anselmus Ryd Salutem.

Vum res illæ præcipue, Magnifici Domini, quæ præpollentem & occupatum in uulgo dolis patenti, medicũ facere solent, lingua scilicet, audacia & quæstus, à me, tanquam ingenij liberioris homine neglectæ, professionis meę septa exeundi darent ocium. Id alicui simul & delectabili & utili cupiens reddere negocio, succisiuas horulas peradmirandæ transactorum sæculorũ historiæ indulsi. Subinde uero cum placuisset è uario illo magnoq; librorũ aceruo compilare commentarium, Cosmographicę instar Mappæ, Chrono, & Archontographiam plana referentẽ facie, Qua scilicet compendiose, & absq; ulla uel impendij, uel laboris, uel temporis iactura, imò magna cũ oculorum animiq; delectatione, fructuq; præcellentem illam, præcellentis illius inter hominũ uirtutes prudentiæ magistram, historiam nempe, uelut in speculo contemplari quirent, uel hij saltem, qui aut suam harum tam admirandarum rerum ignorantiam dolent. Qui, aut ad magis necessaria uitæ studia coacti, eam librorum uel ob inopiam uidere, uel ob copiam retinere haud facile possent. Facialem igitur, & Annorum & Principum continuata a b homine condito ad nostra tempora serie, Catalogũ, & hunc quidem ut certior aliqua concurrentium & annorum & Principũ haberetur ratio, conuersis faciebus geminum, Annio Viterbiense Antiquitatum perscrutatore omnium facile, quos eo tempore mihi uidere licuit, diligentissimo, tum materiam tum modum præbente, hac digessi atq; concinnaui lege, qua in sancta primogeniorum Hebræorũ successione docti Philonis Temporũ breuiarium è sacra gentis historia fideliter consummatũ, atq; Monarchijs consonum, fixum haberi censuerim. In Monarchiarum autem deductione, in Prima, atq; Secunda, posthabitis magnisciorum quorundam in Barbaros Gręcę sapientię Authores, calumnijs, Berosi Caldei, Manethonis Aegyptij, & Metasthenis Persæ sacerdotũ. In Tertia & quartæ initijs Appiani & Eusebij Gręcorum. In quarta autem Romanorũ Paparum & Imperatorum receptas Chronicas iuxta Chronicam supputationem recipiendas esse duxi. Tũ ne uacaret charta, ex receptis ac uarijs gentium scriptoribus pro compendij modo succinctiss: quam potui uerbis, Monarchiarum quatuor, Regnorumq; nobiliorum origines, successiones, mutationes & exitus. Principum item, aut generationis aut Principatus, annos ferentium, insigniora, uel imitanda, uel uitanda. Item & sub eisdem per homines in orbe gesta facinora coniunxi. Et in fine Hispaniæ Franciæque regnorum Chronicon appendi. Loquentia Pictasmata, uisus memoriæque gratia, rerum capitibus rebusque ad, & interposui. Margines postremum exhortationis causa odoriferis diuinarum sententiarum floribus aspersi. Ac singula titulis distinxi, atq; sic chartas adimpleui. Id autem omne ante triginta annos, ubi iamnum publicatæ receptiores Chronicæ desierant omnes. Tum & à pluribus annis præsertim apud Germanos nulla uel modica & linguarum & temporum ratio habita esset, haud paruo labore & ea diligentia perfeci, ut cum nuperis annis admodum felicibus, eruditorum aliquot singulari studio elaboratas annorum supputationes inspexissem, de mea tamen ne nihili quidẽ figuram semouere, sed inæquabiles differentias, & easdem in summis numeris sane modicas ferre tutius potui. Veruntamen opus hoc nostrum tanti nunq; æstimaui, ut eo uel quenq; honorari, aut ullam, uel mihi comparari gratiã posse confidere. Quo ad Reuerendus Episcopus Ennius Philonardus Apostolicus cũ poteستate Legati ad Heluetios orator. Chartam perspectam, Leonis Pontificis fratri Iuliano illustrissimo Mutinæ Duci mittendam imperauit, atq; per cursores suos Romam misit cum bona gratia susceptam, & in Papæ cubiculo postea affixam. Hoc imperio excitatus,

alteram non minore gratia susceptam, Christianissimi Francorum Regis ad Heluetios Nuntio Nobili Domino Anthonio à Lamet postulanti donaui. Tertiam bonorum uirorum suasu in patriam linguam uersam, debita ex gratitudine Amplissimo Ordini uestro obtuli. Quartam inuictissimo, & omnium qui ex Germanis imperarunt potentissimo Cæsari Carolo, aut Germano fratri Ferdinando Regi Serenissimo, ac huius Catalogi consumatoribus propagatoribusque destinatam, è Spyræ comitijs, latoris aut insyncera fide, aut negligentia recepi: adhuc Germanico Principi seruatam, eo sane tempore, quo in Germania nullæ tales (quod sciam) reperiebantur excusæ facies, hac maxime spe id tentare ausus, quod licet iners pictor ego, nihil forsan, aut perparum tantis nominibus dignum depinxerim, indicarimque magis, quid effectum esse uellem, quam effecerim, occasione tamē per me data, qui, docto nostro sæculo sunt apud legitimos principes doctissimi, erratis mihi donatis, faciem hanc, aut expolire facile, aut nouam non solum Principe dignam, ac gratam, uerum etiam omnibus rerum humanarum cupidis utilem & acceptam excudere possint, atque (quod opto) uelint. Demum autem laboriosa chartarum scriptione lassatus, ne periret ædita facies, chartas in librum conuolui, chartis aliquanto auctiorem. Et hunc quamuis ad appropinquantem uitæ meæ defunctionem apud me delitescere statuissem, imperauerunt tamen boni quidam & studiosi uiri, tum pœnitendum libri interitum, tum publicam utilitatem prętexentes, ut eum, eorum expensis, typis excudi consenserim. Atqui Magnifici Domini priscis à sæculis ad nostros usque dies defluxit mox ille probe laudatus, quo æterna memoria perpetuoque nomine digni, æternis perpetuisque literarum monumentis cum inscriberentur, tum conseruarentur. Vnde factum est, ut etiam maximi Principes, quanti Alexander magnus & Octauius Augustus, etiam exilibus literarum opusculis uenerati, ea inter preciosissima dona & reputarint & habuerint, Idque non imerito, quandoquidem solum per ea in æterna hominum memoria uel adhuc hodie uiuunt atque coluntur, alioqui cum alijs multis magnisque Heroibus iam pridem extincti penitissime. Quapropter colēdissimi Domini, totus (quod absit) ingratus sim, imò & iniurius, si quod uel qualecunque opusculum in laude digna ciuitate uestra mihi natum, & in publicum emittendum cuipiam alteri, quam magnificæ, Dominationi uestræ laudabili pro more dicarim. Hoc ergo quod nunc in orbem emittitur, plus gratitudinis quam digni muneris uice, dico, dedicoque uobis, qui, quod citra multa potentem apud potentes adulationem, uere prædicare & possum & debeo, non minimis Principibus iure conferendi existitis. Excellenti namque tum prudentia, tum fortitudine magnanimorum maiorum uestrorum, atque nec minus uestra ipsorum, potens & inclyta ciuitas uestra hactenus non solum perstitit inuicta, sed etiam imperium, ditionemque suam super omnes Germaniæ ciuitates mirifice auxit atque strenue tutata est. Neque mirum id, neque indebitum, quando manifestum esse potest omnibus, hanc ad ueræ religionis & pietatis, ad pacis & iustitiæ, cultum, consilia, factaque totis uiribus incubuisse, eoque propensam intentamque fuisse semper esse & fore. Nec unquam nisi grauiter irritatam, nempe uel ob suum uel confœderatorum ius, atque dignitatem conseruandam, aut illatam iniuriam ac dedecus repellendum uel uindicandum, fortem manum sæuis armis dedisse. Quam (opto & obsecro deuotissime) optimus & maximus Dominus Deus noster suam per ineffabilem misericordiam, qui Iesus Christus est, Seruator noster, suo fœlici in statu gratiose corroboret, amplificet atque conseruet in æternum. Postremum Clementissimi Domini quoadusque ualeo, precor & oro supplex, Clementissima Dominatio uestra sua pro solita magnaque uel in omneis Clementia, Senem me, cum meis, ac detritum plurium annorum officio clientem suum, conatum nemini obesse, si prodesse non potuit. Nec non item, iubente gratitudine, & singulariter studiosum amplissimi sui, & honoris, & laudis, & nominis præconem suum pie fouere atque conseruare uelit, neque dedignetur. Iterumque perquam optime ualeat, Valerij amans sui.

Bernæ, IIII. Nonas Augusti. Anno Iesu Christi Monarcharum Monarchæ nostri. M. D. XL. Cui gloria sempiterna.

DE VSV

DE VSV ET VTILITATE HISTORIARVM & quo iuditio legendæ sint, Candido lectori, Eber: à Rümlang.

N maxima ista rerum humanarum uicissitudine, omnia uelut æstuario quodam fluxu atque refluxu reciprocantur, ut fortunæ uices sint instabiles, & nihil perpetuum consistat, Nam quis in calamitoso huius mundi statu, non sentiat, quam mollis flexus sit metæ nostræ, quantaque sit omnium rerũ lubricitas & uarietas, ut quantumuis quidam excellant, tamen repentino casu è solio suo prosternãtur, & deinde exuti his, quibus antea impotenter gestiebant & inflati fuerant, ab omnibus destituantur, atque rursus in pristinum statum propitio deo, leuique numinis adflatu, ex ceno & puluere restituantur, quidã uero sub perpetuo interitu manent, neque unquã respirandi datur occasio, uariæ quoque regnorum, imperiorũ, nationum, prouinciarum, urbiumque cõmutationes, occasus & excidia contingunt, quæ omnia cuique ex assidua historiarum lectione obuia fiunt. Sed cum in his prospiciendis, quibus ex causis quæque proueniant, in tantũ cæcutiamus, ut plærique nõ nisi præsentia, instar pecoris, animaduertant, & stolidi in tanta lubricitate, nec se falli posse credant, Cũ, inquam, tantus sit, nostræ mentis in rebus eligẽdis stupor, & ueternus, quo uisus noster & ratio plærunque sic configitur, ut in ista rerũ perplexitate, uitia quoque pro uirtutibus, & deteriora atque bestifera, falsis persuasionibus dementati, pro melioribus, & salubribus amplectamur, nec teneat, iuxta Persiũ, uetitos inscitia debilis actus, factũ est dono diuino, ut quidam ad res gestas scriptis reponẽdas sese appulerint, qui optime de humano genere meriti esse uidentur, optimeque operam suam collocasse, quod res præteritas literis memoriæque mandarunt, fuit enim hæc ratio, & unica uia, quã ad res præsentes ab exemplis præteritorum adornandas & componendas institueremur. Et cum alioqui facile ex animis nostris diffluant & quorum memores esse deberemus obliuiscamur, tamen ne res, quæ tanti essent momenti interciderent, & ut posteri haberent, præteritorum negotiorum exempla, quibus ex alienis casibus ad suas res uel honeste, instituendas commouerentur, uel ad turpitudinem euitandam admonerentur. Ideo boni isti uiri hostoriæ scribendæ operam nauarunt, & thesaurũm unde ad quemuis euentum quæ cõducibilia nobis essent, depromere liceat, recondere sunt dignati. Cõstat itaque historiam in hoc esse scriptam, ut cum per annorum paucitatem atque locorum interstitia, non omnia coram experiri possimus, quæ tamen exteris in locis, longeque præterito tempore euenere, & gesta sunt, nobis tradat & exponat, quo non nuper in lucem esse nati uideamur, sed ex uetustis & reconditis rebus, instituamur, atque hoc pacto tametsi iuuenes simus, ueterũ tamen gesta cognita perspectaque habeamus. Omnes sic instituti sumus, nosterque fert animus ut exempla quam præcepta malimus, quod igitur in philosophorum præceptis, quantacunque seueritate traditur, nunquam tamen eum habebit uigorem, si historiarum traditioni conferatur, quod hæc multo locupletius uirtutum exempla declaret atque facilius ex historijs, adhibita cotidiana experientia, usuque rerum, quam præceptis nudis, depræhendamus & intelligamus, quid uel uitandum, uel expetendum sit, complectitur igitur historia simul omnes uirtutes, causasque rerũ, progressus & euẽtus, adeoque suo modo abũde, tametsi quasi dissimulando, & aliena duntaxat enarrando, honesta celebrat, & quæ pernitiosa sunt atque turpia arguit. Porro cum uitia perdant, uirtutes uero conseruent ac tueantur, quis nõ nisi insanus has amplectetur & imitetur, illa uero fugiat detestetur? Nam quis fractos, impudicos & effœminatos mores Sardanapali Heliogabali & aliorum non uituperabit? Quis multorum nefandas & portentosas cupiditates & libines non abominetur, quis funestam Paridis cupiditatem ac Masinissæ & Sophonisbæ abominabile connubium non detestetur? Quis Anchemoli, Menephronis & multorum aliorum incestus non exhorrescat? quid commemorem perfidiam, proditiones aliaque flagitia nunquam impune admissa, neque fœdifragos, parentibus & magistratui rebelles impune euasisse. Quis ad multorum

ueluti Neronis aliorumq; iniuſtam Tyrannidem non expaueſcat,huiuſmodi ergo ſcelera & uitia ſi in alijs deteſtaris,& te ſic adornaueris,ne in talia ſimiliaq; prolabaris,nonne cautior & prudentior factus es? Nam ſi aliorum flagitia expendas ſimulq; tuum cor,tuaq; penetralia exploraueris , & ſi uel ſimile quippiam turpiter & ſcelerate patratum uel conceptum inueneris,nonne alieno admonitus exemplo poteris tempeſtiue reſipiſcere,ne fœdi exempli exitus te quoq; proterat atq; obruat. Cum hæc certiſſima in humanæ uitæ ſit regula Chriſto in Euangelio id atteſtante,omnibuſq; philoſophis adſtipulantibus,quemadmodum ſi uirtus & integritas uitæq; ſanctimonia , quantumuis diu lateat, opprimaturq;, tandem tamen eam erupturam, & gloriæ mercede,ac præmio beatitudinis, carere perpetuo non poſſe, Ita uitia licet tegantur ad tempus die tamen & tempore prodente omnia, pœnas ſuppliciaq; merita non euaſura . Quum itaq; hiſtoria, quæ ſint expetenda & quæ ſint fugienda,ſi pœnitius hanc introſpexeris,& diligenter expenderis,magna cum dignitate exemplis pulcherrimis illuſtrata tradat,adeoq; omnes uirtutes,uitiaq; complectatur, & demonſtret,quantum laudis ex honeſtis inſtitutis officijsq; conſequamur,& quam grauiter quidam impegerint, & corruerint, multosq; ſecum deturbarint ac perdiderint,magnas quoq; rerum commutationes adduxerint,qui uirtutis falſa ſpecie,uanaq; perſuaſione deluſi uel obſtinati in ſuis affectibus corruptiq; perſtiterunt,uel deteriora pro potioribus duxerunt,ut ſuæ ignauiæ & malitiæ meritas pœnas dederint, Præclarum & regium munus extiterit ſtudioſe in hiſtorijs iudicium noſtrum exerceri . In peruerſorum regum exemplis,exitus obſeruabis calamitoſos,pernitioſosq; euentus,& commutationes turbationesq; regnorum & rerum pub: exitiales Tyrannidem inultam nõ exiſtere liquet,quod raro Tyrannis ſicca mors contigit, Quem non commoueant luctuoſa Romanorum fata, in quæ per Syllam & Marium adducti ſunt? Atq; cum impijs nunquam conſtet pax,contigit ut ſæpe ſe mutuo Principes ob odium & inuidiam,ut in Cæſare & Pompeio conſtat, de re friuola,conflatum,perdiderint & exterminauerint. Peſſimum malum ira,nemo iratus non uult tantum ſibi licere,quantum libeat.Egregiam uero cauſam habuit Saul,quod quũ audiſſet Dauidem ſibi odioſum ab Abimelecho in Nobea ciuitate hoſpitio ſuſceptũ ira & odio,ciuitatem & hoſpitẽ incendit,hominibus utriuſq; ſexus interemptis.Euitãdos itaq; docet hiſtoria,taliũ hominũ peruerſos & pernitioſos conatus,è diuerſo uero ſi q res iuſte trutina explorarunt,ut ad omne quantumuis exile momentũ uigiles excubarẽt ſæpiſſime im̃inens malum ex inſidijs peruerſorꝫ hominum machinatum, alieno docti exemplo uel propulſauere,uel ſaltem mitigatione quadã declinauerunt,eoq; modo ſibi ſuiſq; quos ſuæ fidei & curæ cõmiſſos habebant conſuluerunt.Et cum perſpicias ex illuſtribus factis, multos perpetuæ memoriæ honeſtatiq; conſecratos & dedicatos , Qui non ad præſtantiũ uirorum honeſte facta imitanda accendaris? nã ſi clarorum uirorũ animi celſitudo legitur uel auditur,illorum uirtutes ad idem decus nos perpellunt,ut ex ingenij dexteritate & ingenuitate,ad ſimilem gloriam adipiſcendam rapiamur . Quis paupertatem uereatur , ſi Phocianis animum conſtantem & uirilem expendat , qui aurum ab Alexandro miſſum pertinaciter repudiauit,exiſtimando nec bonum eſſe uirum , nec talem haberi eum oportere,cui in ciuitate libera nato,aurum à rege miſſum curæ ſit. Alacrior fit meditando Curij magnanimum animum qui Samnitum munera aſpernatus eſt. Fabricius etiam Pyrrhi aurum ſpreuit,& Aemilius Paulus aurum Perſi Macedonum regis,ne uidere quidem dignatus eſt.Hæc continentia peperit Romanum Imperium,Luxus uero & auaritia perdiderunt. Quid cupiditates frangeret uel excinderet efficatius,mœroremq; ob res amiſſas conceptum leuaret potentius,quam cum in hiſtoria ceu ſpeculo uides,quod multi in ſumma opum & potentiæ affluentia continentiſſ: & temperatiſſimi extiterunt, ut his præſentibus non impotenter geſtierint,neq; ſibi omnia licere duxerint,uel etiam ablatis non fracto & abiecto animo conſternati fuerint. Aequam itaq; mentem obſeruando,teq; domando,ſummam fortitudinem & conſtantiam præſtabis,nam iuxta Fauſtum.

Qui dextros tolerare deos,tolerare ſiniſtros Aequa mẽte nequit, rebuſq; ſupbit opimis.
Succumbitq; nouo,ſubmiſſus colla dolori Scilicet & leuior folijs u olat ille caducis.

Quid

Quid mortis metum ad quam utcunq; expauescimus, aufferat potentius, quam si imitemur horum exempla, qui ob amorem patriæ omnia quantumuis chara, uitamq; ipsam profundere leue duxerunt, modo patriæ libertatem tuerentur eamq; adsererent. Codrus rex ultro pro patria mortem oppetijt. P. Decius concitato equo in medium hostium agmen, patriæ salutem, sibi mortem petens irrupit. Quis ad similia patriæ præstanda non cordatior inde reddatur? Adeo quicquid arduum uidetur in hac uita, ex præstantium uirorum exemplis procliue & facile redditur. Recte Liuius hoc salubre præcipue & frugi ferum asserit, si omnis generis exemplorum documenta in illustri posita monumento, intuearis, illinc & tibi & tuæ reipub: capias quod imiteris, illinc quod uites, nimirum quod fœdum inceptu, fœdumq; exitu fuerit. Historia itaque tanquam optima uitæ magistra, ea potiss: gestu & exempla consideranda & perlustranda proponit, quibus moneamur, qua ratione in repub: salubriter gubernanda uersemur quomodo & quibus potissimum officijs boni imperatores sint usi in imperijs rite administrandis, quod uidelicet potissimũ publicã utilitatem non priuatum emolumentum spectarint, & in iustitia tuenda atq; propugnanda, cum magno etiam suarum rerum periculo fuerint soliciti, quod acerrimè uindicarint iniurias, suis amicis illatas, quod non leui de causa, sed coacti, iusta tamen rerum & restitutione per fœciales perita bellum susceperint, quod sæpe dissimulatione calumniæ, tollerantiaque pacem retinuerint. Contra uero in aduersis animo præsenti intrepido & infracto fuerint, quod omni humanitate munificentia & clementia sint usi erga bonos: Quod & iuuentutem quæ seminarium est reipub: rectè instituendam exercendam & cohibendam procurarint, & denique quod studuerint imperia sua pietatis cultu, bonis moribus, legibus, institutis & ministris reddere meliora. Primam operam religioni deberi patet Iosiæ & Hezechiæ piorum regum exemplo, quam cum Ozias contemneret lepra infectus est, ut qui diuina fastidisset idem in sordicie ab omnibus fastidiretur: Frugalitatem esse utilem quis dubitet, si ueterum Quiritum frugalitatem contempletur, fuit hæc recenti mundo iucunda nutrix hominum, dum homines modico contenti erant, sed quia posteritas hanc repudiauit, proque ea luxum complexa est, quid malorum in nos non incubuit? Corrupit luxus primum Romam, cum post Asiam deuictam unà cum opibus in urbem inuecta est. Cn: Manlius monuerat Ro: milites cauendam ac fugendam esse Asiaticam amœnitatem tanquam contagionem exitialem. Campana quoq; luxuria, inuictum Hannibalem, illecebris suis complexa uincendum Romanis tradit, hanc itaque pestem deterrimam profligemus, nullisque sensibus plus quam corde sentiamus, Hospitalitatem amplectemur, quæ à diuinis & prophanis maxime celebrantur literis, in tãtum ut & Ethnici huius prædicandæ gratia, Iouem è cœlo lapsum fabulati sint. Imitemur Iosephi castitatem & integritatem. Scip: Affricani maioris temperantiam, qui puellam elegantiss: facie hosti incorruptam custodiuit & restituit. Et Hippolytus patris iram offendere quam nouercali libidini parere maluit, dignus qui reuixerit, illiq; deæ curæ fuerit, quæ omnium castiss: fabulata est antiquitas. In summa obseruemus, ex benignitate & fidelitate, concordia, uitæ integritate, & reliquis omnibus uirtutibus uberem & præciosiss: prouentum in patriã redundasse, Ad ea itaq; quæ potiora & honestiora sunt, studio omni contendamus. Iam cum nulla sit doctrinæ ratio quæ politicum hominem magis deceat, q̃ frequens historiarũ lectio, nã prẹter id quod immensam uariarum rerum copiã, peritiãq; subministrat, etiã facundiã reddit excultam, ut ad quodq; persuadẽdũ siue dissuadẽdũ, si multis exemplis sis instructus, plurimũ ualeas, nã aliorũ facta si recte nobis proponũt, etiã nos cõmouent & percellũt q̃ in nostris reb: circumspectiores simus, & minus precipitemus, ut nõ sit alia res, qua æque ac historia delectemur, moueamur, & rapiamur, Proinde historiarũ studiũ regibus & Principibus, & qui magnis rebus administrandis præficiuntur maxime necessarium est, ut suæ fidei & curæ cõmissos debita prouidẽtia tueantur. Seduli itaq; simus, adhibentes sollicitã industriã in alienis casibus expẽdendis, ex qbus uidelicet exorsis & causis, & ex quo instituto quibusq; factis & successibus, & p̃ quales homines quæq; exactis temporibus acciderint, multis enim diuinitus monemur, ut ad nostri deiq; & bene

ficiorum eius agnitionem adducamur, multis uero propter admissa, ut resipiscamus, plectimur. Impudens quoq; & proteruus fuerit, qui gubernacula rerum moderetur, si susq; deq; ferat, utcunq; res cesserit & cadat, modo suæ ingluuiei & uoragini consulatur. Vnde tot temporum calamitates hominum genus, turmatim inuasisse existimabis, nisi ex Principum regumque ignorantia & negligentia, At quanto cum maiori periculo huiusmodi homines errant, tanto maiore studio, se ad historiarum cognitionem exactam, conferre, deberent, si modo utiles esse cuperent, nam id si facerent, operæ responderet aliquando prætium. Tolerabile esset, si suo tantum dispendio delinquerent, uerum quia Achiui plectuntur, quod reges peccant, secumq; magnam multorum ruinam trahunt minime his committendum esset, ut ab historia quæ, iuxta Ciceronem, lux sit ueritatis, uita memoriæ & nuncia uetustatis minime excolerentur & instituerentur, quo expeditius pericula declinare & occupare, uel tum demum si cœlum turbidum, periculosam horridamq; tempestatem minetur, uel etiam si ea ingruat, acri & celeri facilitate & promtitudine, emergere & euadere, atq; per deflexus sinusq;, ad receptum tutum, salua naui, incolumes contendere possent. Et cum historia tanti sit momenti, quis non sobolem prolemq; suam in ea exerceri cupiat? Quem item pigeat multum ætatis in ea deterere? Et ut maxime quis uariorum exemplorum turba, uariaq; rerum gestarum lectione instructus sit, tamen cum uariæ sint rerum occasiones, neq; intelligat ex circumstantijs, quando uel in rebus cunctandum sit, ueluti Fab: maximo conueniebat, uel quando accelerandum sit, quemadmodum Camillo aduersus Gallos agendum uidebatur, quid quæso efficiet? aut si neq; semper eadem exempla, citra delectum, imitanda esse nesciat, quid quæso præstabit? acre igitur iudicium magnaq; industria est adhibenda, atq; omnis segnities expellenda. Id si nos sedulo serioq; fecerimus, non parum fructus reip: accesserit. Non parcam sementem faciamus si uberem messem cupimus, quod inde tranquillitas & salus atq; conseruatio rerum publicarum pendeat, neq; nos pensum nostrum absoluisse credamus, nisi in hoc rigidos nos ipsos exactores præstemus. Nam si uel paululum remittamus parum fructificabimus, parumq; proficiemus, quod malignitate naturali, omnia fatis in peius ruere, ac retro sublapsa referri soleant, nisi diligentissimo studio & summa cura operã impendamus, ut si exactã historiarum cognitionem adepti fuerimus hanc tandem ad usum & effectum bonum & utilem conferamus & applicemus. Cæterum quia inter omnes peritos conuenit, in historiarum doctrina non minus Chronographiam, quam τοπογραφίαν esse necessariam, quod ipsam nosse, non minus res illustret, quam si loca cognita habeas, nam ex peritia temporum tibi constabit, quo quidq; tempore gestum sit, & quis tum mundi huius status, qui reges & imperatores, & qui amici uel hostes fuerint, & quomodo quisq; suas res, suaq; negotia administrarint, q eorum fuerint mores & qui euentus. Nam cum omnia in hoc mundo instar rotæ circũuoluantur, semper res alia aliã propellat & insequatur, non parũ lucis accesserit si tẽpora rerum gestarum scias. Ideo noster autor, uir in omni doctrinarum genere, medica quoq; facultate absolute doctus, optime operam suã impendisse uidetur, qui id summa cum diligentia prestare studuit, idq; solũ mira breuitate & cõpendio intenderit, ut certa tibi annorum series & ratio, à condito mundo usque ad nostra tempora constaret. Quamuis uero multi & annos in suis chronicis tradiderint, uides tamen quantum uarient, at is noster, in annis adnumerandis, Biblicam ueritatem exquisite obseruauit. Iam nisi annorum oseruatione, opus esset, nunquid putas Mosen & librorum regum scriptores aliosq; prophetas tanta cum diligentia tempora per reges & annos assignasse? Illud affirmarim te neq; ad absolutum intellectum, quod duntaxat enarrationem rerum in sacris literis attinet, ut ne spiritualia commemorem, peruenire posse, nisi tempora annosq;, & qui quoque anno, tam apud gentes quam in iudaico populo regnauerint exacte calleas. Sed quia autor noster id magna cum dignitate accurate præstitit, plus rerum quam uerborum hoc succincto libello tibi propinauit, quod studio breuitatis deditaq; opera à uerborum lenocinio abstinuerit. Hunc igitur tibi commendamus, ut omnia boni consulendo eius opera fœlix ac faustus fruaris. Vale, Bernæ, pridie Kalen: Aug: Anno M.D.XL.

IO: TE

IO. TELORVS ABVSIACVS CANdido lectori salutem præcatur.

NEmo certe est, qui ambigat, lector candide, quam sit hominis permagno spiritu, ne dicam magnis lateribus, & ingenio summo præditi, ueterum monumenta conscribere, eaq; in usum redigere iustum, unde quid, quod in rem præsentem sit, percipi queat. At, deum immortalem, quæ nam illa est humanæ rationis industria solers, uirtusq; plane Heroica, retrogredi ad rerum primordia, ac repetere ab origine prima, à iactis terræ fundamentis, in hodiernum usq; diem, rerum gestarũ historias portendere, easq; omnibus uelut in speculo conspiciendas proponere, idq; ordine conspicuo, ac successu rerum admirabili. Ex his deinde luculenter tradere, quibus auspitijs cœli terræq; fundamina sint posita, quæ Principis limi, hoc est, hominis primi, à summo rerumq; omnium conditore, nobilis illa creatio extiterit, item quæ porro τοῦ ἀυτοῦ μικροκόσμου fuerit successio, donec paulatim in amplum & in infinitũ aucta est humani generis propagatio, quando cœperunt oppida, ac mœnia surgere, respu: florere, regionum & coloniarum agrorumq; fines per terminos deduci, his deniq; regna, & orbis imperia succedere. Quæ quidem omnia sic comparata sunt, ut subinde alia alijs, per innumerabilem annorum seriem, usumq; succederent, adeoq; nunc huc, nunc illuc transferendo, miras semper & incomparabiles habuerunt mutationes, auctus, incrementa ac decrementa, perpetuis fluitantia casibus, ac uicissitudinibus obnoxia, non aliter, ac si res humanas, in continuis uolui motibus, sicut cætera circum omnia, fieri necessum est, oporteret.

Hoc uero quale sit in uniuersum Valerius Anshelmus, uir medicinæ facultatis absolutissimus, ac omni genere artium disciplinarumq; instructissimus, in medium ac uelut in tabula conspectum dabit euidentissime, Idq; quantumcunq; in immensum pateat omne, ea tamen breuitate, fœliciter perstringendo, omnium rerum auspitia, progressus & fines tradit, ut Lector antiquitatis & Historicæ facultatis studiosus, non modo oblectetur plurimum, uerum etiam modis omnibus, paratior reddatur ad omne eruditionis genus discutiendum iudicandumq;. Hic enim superuacue scribitur nihil, quod cum tædio legas, nihil necessarium facit reliquum, quod cum periculo detrahi possit, Breuiter, Quicquid in hoc toto uniuersalis Historiæ opere continetur, in perpetuo officio excitandi animum, ac significandi res memorabiles uersatur: Loquuntur omnia, characteres ac figuræ, sua quæq; res dignitate splendet, authoritateq; nititur propria.

Ex his itaq; liquet quis sit usus Historiæ, omni tempore inter homines habita est summo in honore, idq; non immerito. Hæc enim est humanæ uitæ speculum, unde hominum mores & studia dispicere licet, liquido in omnes partes. Prosit itaq; corporibus medicina, intersit plurimos esse iurisconsultos, in summo se fastigio positos esse, credant philosophi, de gradu non sinat se deijci militaris gloria. Hæc omnia quidem, quamuis in speciem, rerum studia & usus habeant plureis, cedent tamen & cessere semper plausibili τῷ τῆς ἱστορίας ὄγκῳ. Habemus enim compertũ, Historiarũ scriptores, in summa dignitate, apud omnes omnium hominum nationes floruisse semper, quum hoc genus professores, Philosophi uidelicet ac Rhetores, sæpius loco cesserint, & non magna cum gloria ἐπὶ τὸ πολὺ exacti sint. Causa est quod studeant aliud nihil, quam ut suam expleant habendi cupiditatem, honoris gratiæ, ambitionisq;, ius omne diuinum atq; humanum peruertant. Nil aliud est quod medicis æs, aurumq; fulgens paret, quam morbus corporis καχεξία, miserum mortalibus spectaculum. Quid militibus, nisi humani generis discordia, rapacitasq;? Quem alium finem ueterum atq; nostri sæculi hominum philosophia respexit unquam? nisi ut Sophistice & fraudulenter, quæstus gratia è re mala bonam, ex bona causam ratiant malam. Quod monstrum illud sit, non eget demonstratione amplius. At è contra non sic habet Historia, hæc nihil tale affectat, quia gloriæ cupiditate tantum, non mercenario obligata stipendio, sed uirtutis amore, & honestatis præmio adducta, gaudet quam

plurimis

plurimis prodesse,idq; absq; omni emolumento,sui monumenta, ad posteros transmittere studet unice,ut minores natu,omnes ad uirtutem, quæ animi constantia,atq; honeste factis constat,excitet, & incendat. Hoc sane Temisthoclem apud Græcos, Cæsarem apud Latinos,& alios fama factisq; uiros illustres in usu habuisse literis proditū est. Habet Germania etiam hodie eiusmodi uiros,qui uelut Claudiæ Romanorum gentis mores sequuntur,in hoc scilicet,quod res & priuatim & publice gestas,exactissime commentarijs mandent perpetuis,ut ætas quæ post uentura est, ueterum uestigijs insistat, præclara facinora, tanquam præmia uirtutum proposita imitetur,Contraria uero his in uniuersum uitet pro uirili. Et hoc quidem illud est,ut poeta inquit,quod homines ad magna nati,sui memores alios fecere merendo.

Idcirco Historia non nisi à uiris magnis tractatur,ut posteros exemplis,quibus ad persuadendum in utramq; partem,nihil est potentius,iuuent omnigenis. Quod etiam in præsentia autor noster, magna ingenij solertia, factitasse uidetur, qui in hanc Methodum τῶν χρονικῶν, ex omnibus rerum authoribus depromptam succincte collegit, quicquid à mundo condito,in præsentem usq; diem,à bonis & malis gestum est insignite ac memorabiliter. Hoc autor habet simpliciter,eoq; omnis historiæ lectio tendit,ut ad bene beateq; uiuendum exemplis abundemus,res præclare gestas non inanes umbras sectemur,ne imperitorum more faciamus, qui purpuram pluris quam uirum, emblemata quam opus ipsum admirantur. Id equidem est,cur tantopere exhorter,ac iudicem Historiam esse legendam partim uero quod illa nō tantum doceat,quamuis ne hoc quidem proprium eius sit,sed uiam materiamq; discēdi suppeditet,& talem unicuiq;, qualiter animo affectus est, partim quod hæc eadem sit receptaculum,omnigenæ eruditionis,unde tanquam ex Thesauro depromas quæcunq; ad uitam probe instituendam, ad mores recte formandos facere uideantur. Proinde qui aliorum periculis,sine suo periculo cautior fieri cupit,ac neq; certo destitui experimento uolet unquam, hoc elegans uitæ communis Theatrum contempletur ac studiose legat. Hoc si fecerit probè,sentiet proculdubio,quam minime operam luserit, & quam maximam inde utilitatem suis adiecerit studijs, Vale bene τῆς τῶν χρονικῶν ἐπιτομῆς fruere feliciter. Datum Bernæ.2.Augusti.Anno XL.

HIERONIMI FRICK CARMEN ad Lectorem.

Qui cupis ex annis quo singula tempore gesta
 Discere,dum nostri seminis autor Adam.
Tempus ad hoc nostrum,quo regnat Carolus orbem,
 Imperij & Quintus nomine,sceptra tenet,
Quæ sint ante quidem & post Christum,exortaq; regna.
 Siue apud Hebræos,siue alios populos.
Quam uarij in regnis successus tumq; sequuti.
 Vndeq;, Romanum creuerit imperium.
Et quam multiplices regnent mortalia casus,
 Quæ ex prauis crescant consilijsue bonis.
Vt nihil in cunctis rebus mortalibus usque,
 Stet pede tam firmo,quinq; ruina prope
Vt prosit quibus est rerum commissa potestas,
 Summa,legisse uirûm facta per historias.
Hæc tibi,& Historiam mundi dant Chronica ueram,
 Quæ sibi emat lector Bibliotheca tua.

IN PRI-

IN PRIMAM PARTEM CATALOGI ANnorum & Principum continentem Ab homine condito Iudæorum ad Christum, atque trium Monarcharum in Octauium successionem, proemium exhortatorium.

Occupatio magna creata est omnibus hominibus, & iugum graue super filios Adam, à die exitus de uentre matris eorum, usque in diem sepulturæ in matrem omnium. Cogitationes eorum, & timores cordis, adinuentiones expectationis, & dies finitionis, à præsidente super sedem gloriosam, usque ad humiliatum in terram, & cinerem, Ab eo, qui utitur hyacinto, & portat coronam, usque ad eum, qui operitur lino crudo, furor, zelus, fluctuatio, & timor mortis, irracundia perseuerans, & contentio. Et in tempore refectionis, in cubili somnus noctis immutat scientiam eius. Modicum autem tanquam nihil in requie, & ab eo in somnis quasi in die respectus. Conturbatus est in uisu cordis sui, tanquam qui euaserit in die belli. In tempore salutis suæ exurrexit, & admirans ad nullum timorem cum omni carne ab homine ad peccatores septuplum. Ad hæc mors, sanguis, contentio, romphea, oppressiones, fames, contritio, flagella, ignis, grando, bestiarum dentes, scorpij, & serpentes, super iniquos creata sunt hæc omnia, & propter illos factus est cataclismus. Bona bonis creata sunt ab initio. Sic nequissimis bona, & mala initium necessariæ rei, uitæ hominum aqua, ignis, ferrum, sal, lac, mel, uua, oleum, panis, uestimentum, & domus, protegens turpitudinem, hæc omnia sanctis in dona, sic impijs in mala conuertentur. Omnia opera Domini bona, & opera omnis carnis coram illo. Omnia demum, quæ de terra sunt, in terram conuertentur. Impiorum nomen delebitur, Piorum autem permanebit in æuum. Ergo magnificentiam date Domino, & dicite in confessione, opera Domini uniuersa bona ualdè, & omnes homines terra, & cinis. &c.

Ecclesiastic: 40.

TYPOGRAPHVS LECTORI S:

EN CANDIDE *Lector offerimus tibi Chronicon succinctum, seriem annorum iuxta Biblicam ueritatem, & omnes Principes electi Dei populi. Adeoq; Christi saluatoris nostri lineam, continua deductione, ab una parte, Atq; Gentium Monarchas & Imperatores, ex altera parte, mutua temporum rerumq; gestarum collatione, ab homine condito, usq; ad Christi incarnationem, atq; deinde Romanorum Pontificum & imperatorum annos, & nomina usq; in Caroli V. Romani Cæsaris Imperium complectens, cum inserta Principalium gentium & regnorum origine & mutatione, & his quæ præcipue memorabilia ab alijs sparsim tradita sunt. Adiuncta simul Hispaniæ Franciæq; appendice, quæ omnia mira breuitate ex illustrißimis Historicis, in studiosorum usum D: Valerius Anshelmus Ryd, summis laboribus congeßit, multum perspicuitatis Biblicis scripturis & omnibus historijs conferentia, fruere hoc præcioso opere, & Vale.*

Ego Dñs primus, & Nouissimus, &
absq; me nõ Deus, habitans æternitatẽ:
Ego creaui cœlũ, & terrã, & oĩa, q̃ sunt in
eis, Veniet oĩs caro, ut adorat corã facie mea.

PRIMORVM PARENTVM ORTVS atque ſucceſſus ex Moſe & Ioſepho.

IN PRINCIPIO CREAtionis uniuerſi huius omnis, quod ab ornatu formæ faberrimo Mundus adpellatur, die ſexta, Adam ab uno ſoloq; ſempiterno cunctorum opifice Deo ſuam ad imaginem atq; ſimilitudinem Damaſceno ex luto factus, primus omnium totius humani generis Pater atq; Monarcha fuit, qui propter impiā diuini mandati, quo ſcilicet à boni maliq; ſcientiæ ligno abſtinere iuſſus erat præuaricationem, quam non ſine ſuaſu coniugis ſuæ, primæq; hominum matris Euæ, è ſui lateris coſta fictæ admiſerat, quæ dolo calidiſſimi ſerpentis è cœlo ob ambitionis crimen deiecti

Adam ex luto factus.

seducta fuerat, utrumq; ad hoc facinus instigarat, cum Eua coniuge sua ē uitali delitiarum horto, in lætalem erumnarũ terram eiectus est. Vnde peccatum mors & infernus totum in humanum genus exuberarunt. Dederat Deus præceptum ut huic obediendo Deum creatorem agnoscerent atq; ostenderat lignum uitæ dictum unde gustantes nec morbo nec senio deficerent, siquidem in cæteris erat alimentum in hoc uero Sacramentum. Ostenderat etiam lignum scientiæ boni & mali à quo cauerent & abstinerent, adeòq; obedientiam Dei domini & creatoris exercerent, non quod hoc lignum in sua natura esset rationale, uel scientiam boni et mali habuerit sed propterea sic appellatum est vt homo si præuaricaretur per experimentum disceret, quantum esset inobedientiæ malum.

DE PARADISO PLERAQVE EX D. VADIAno excerpta Saluo cuiusquam Iuditio.

GEn: 2. Legimus de Paradiso Plantauerat autem dominus Deus Paradisum in Edem à principio in quo posuit hominem quem formauerat. Et Paulo inferius, Tulit ergo dominus Deus hominem & posuit eum in Paradisum uoluptatis ut operaretur & custodiret illũ. Et in fine tertij capitis de Adamo iam in peccatum lapso, locutus Et emisit, inquit, eum dominus Deus de Paradiso uoluptatis, ut operaretur terram de qua sumptus est, eiecitq; Adam & collocauit ante Paradisum voluptatis Cherubim & Flammeum gladium, versatilem ad custodiendum uiam ligni uitæ. Ex quibus locis apparet παράδεισον id est hortum illum in quo primi homines egerunt certo loco & priuato fuisse, qui Eden cognominatus sit ob delitias loci, siue in Eden id est in delitijs plantatus fuisse intelligatur ideo pleriq; authores locũ priuatum, seclusumq; & à mortalium notitia remotum esse Paradisum definiunt. At si expendantur verba Domini Gen: primo Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, vt præsit piscibus maris, & quę sequũtur, testari, uidetur propheta, in usum hominis creata esse omnia, eumq; solum ad imaginem Dei & similitudinem conditum, significans longe aliam conditionem esse hominis quàm reliquorum uiuentium, quæ illius gratia condita uiderentur, quippe principem eum & dominatorem cæterorum in terris statuit. Factum enim esse ait ut præsit, etiam piscibus maris & uolatilibus cœli, Item ut terram non repleret solum propagatione cui benedictum est, uerumetiam sibi eam subijceret & omnium animantium generi dominaretur. Hoc ipso enim quod dixit replete terram, dominamini uniuersis animantibus, subijcite terram: clarissime docet totam terram extantem, & omnigenis (ut tum erat) consertam fructibus, sedem & hortum illum Adæ & posteritatis futuram fuisse. Tota igitur terra Paradisus ille erat, ubertate, amœnitate, fœlicitate circumquaq; illustris, in quo nihil dum sterile damnatum aut noxium erat: Et cum Deus omnia animalia Adamo in Paradiso posito obtulerit, ut nomina illis imponeret consequitur Paradisum omnia animalia continuisse, & quod Adam & Eua in Paradisum Deus collocarit significat extra mortem & peccatum positos, ut in terra beate uiuerent. Et licet ille locus in quem creatus Adam translatus est, eximie ac præ cæteris terræ tractibus amœnus, præterea arboribus illis uitæ & dinoscentiæ, consitus fuerit non tamen mox diuersus, aut exemptus reliquis terris fuit, etiamsi incertum, quo in loco primus parens nondum patrata præuaricatione, aut solus ipse, aut postea cum coniuge degeret. Paradisus itaq; continens fuit terrarum, quatenus ab vndis extitit & quicquid ex decreto creatoris exemptum undis fuit, ad sedem & culturam humanæ propagationi paratum. Cuius partem fuisse intelligimus hortum aut orientis aut delitiarum sine dubio eximie ornatum & cõsitum, in quem Deus factum de limo terræ primum hominem transtulit, dubium quidem, quo loco, sed in oriente tamen haud

haud dubie positum, quod palam ex amnium paradisi nomenclatura Tigris nempe & Euphratis deprehenditur. In illo arbor uitæ fuit, esu saluberrimo præterea arbor ueti ti fructus scientiæ boni & mali, quibus id nominis, non hac quidem causa datum est, uelut in arbore aut ex arbore, uita ulla interior, aut scientia esset, sed quod hisce externis ceu signis positis & (ut Augustinus ea uocat) Sacramentis, primi homines de internis etiam & spiritualibus admonerentur. Siquidem & idem Aug: palam asserit Deum sine mysterijs rerum spiritualium corporaliter præsentans, hominem in Paradiso agere noluisse, & in arbore uitæ, præterea in illa dinoscentia boni & mali, non uitam ipsam nec dinoscentiam, sed Sacramentum uitę & dinoscentię fuisse, quan quam re ipsa arbores illæ extiterint in horto, quem ab initio Adam cum Heua tenuit etenim homo sese tueri obedientia & uiuere potuisset, si libertate in qua constitutus fuit non abusus esset. Ita malo præuaricationis uitiata est natura primorum hominum, ut cum antea pro uoluntatis & arbitrij libertate accedere ad Deum licuisset, post lapsum, ne uelle quidem carni remanserit vnde serui peccati gignimur omnes. Arbor ergo ligni uitæ in horto illo stetit, pariterque arbor scientiæ boni & mali: Sacramentis iam tum egit Deus cum homine & per externa internorum admonuit, spiritaliaque corporalibus adumbrauit, & nomina dedit rerum quarum admonerent. Deinde nec aliud maledictionis uoce intelligo, quàm mutationem primæuæ amœnitatis & ubertatis, in eum statum quem hodieque orbis retinet hoc est laboriosum, mortalem, uarium, ærumnis plenum, terris siquidem alia facie per maledictionem inducta, terrestris quoque Paradisi & delicatissimi horti decor de medio sublatus & cum primæuis delitijs uniuersa terra priuata est. Vnde & Adam de loco in alium locum ad exulandum, ne ubi præuaricatus esset habitaret emissus & de conditione priori quoque in conditionem aliam cessit, atque hoc modo eiectus est. Et ante Paradisum uoluptatis Cherubim locatum & flammeum uersatilem gladium, ad custodiendum uiam ligni uitæ circumductum intelligimus, immortalitatis donum ad cœlos receptum, uitam perpetuam mundo ereptam, interposita Machera illa igneæ Zonæ, quam ueteres quoque ceu limitem quendam fecerunt rerum caducarum & uariabilium, ut locus immortalitatis non amplius terrenus, sed cœlestis, à nostro orbe latissime separatus existat, firmissime itaque muniuit Deus Paradisum contra homines, hoc est facultatem ac spem omnem ademit fœliciter ac perpetuo uiuendi & mortem euadendi in hoc sæculo. Hinc fit quod & scriptura Noui Testamenti non aliûs usquam, quam cœlestis ac ultramundani Paradisi mentionem faciat vt Lucæ 22. 2. Cor. 12. in quem locum Enoch & Helias si sint rapti non refragatur Ambrosius, At in terrestrem aliquem locum translatos, etiam Augustinus abnuit. Sunt certæ causæ unde colligamus terrestres delitias, quæ innocentiæ paratæ erant, hoc est consitum illum Paradisum primorum parentum desijsse, etenim si illuuie tam uehementi tamque immensa terrarum facies occupata est, orbe (vt Gen: 7. refertur) in uniuersum merso, quis credat, hortum illum primis hominibus, ad colendum datum extitisse? Quod si propter uiolatam ab inobedientibus legem domini, splendor uetus terrarum interijt, primigena illa uenustate ablata, certo uerisimile non uidetur, eum locum in quo patratum est crimen atque unde maledictio telluri irrogata est, præterea labes & interitus reliquæ hominum propagationi immensus, suum decorem retinuisse. Quin contra in scripturis uidemus, plæraque loca flagitiorum parum honestis nominibus ceu inustis, notata esse, uidelicet ne memoria commissæ impietatis aut criminis intercideret, quanquam non loci sed hominum culpa fuisset, vt locum illum solibus exustum aut desertum factum esse uerisimile uideatur. Demum sub ipsum statim creationis tempus, instituit Deus ciuilem administrationem, quando potestatem tradidit Adæ in ea omnia, quæ in terra & mari sunt ut vteretur illis, & bonam ordinationem statueret in illis omnibus,

PRIMI PARENTIS ELE-
cta stirps & Anni usq; ad diluuium Ex Mose.

Creatio & lapsus primorũ parentũ.

Hebron prima piorum ciuitas.

Enoch artium propagator.

Enos prima impiorum ciuitas.

Causa lõgæuitatis.

Añi ab hõc cõdito m cen'ũ per totũ librũ Digesti ordine isto.

	Anni uitæ.		
1. ADAM.	930.	130.	
2. Seth.	912.	105.	235.
3. Enos.	905.	90.	325.
4. Cainan.	910.	70.	
5. Malalehel.	895.	65.	460.
6. Jared.	962.	162.	622.
7. Enoch.	365.	65.	
8. Mathusalem.	969.	187.	874.
9. Lamech.	777.	182.	1056.
10. NOAH.	950.	600.	1656.

quæ sunt externa. Hoc Dei mandatum prima origo est legum omnium & quicquid ciuilium ordinationum usquam est, ex eo cœpit initium, quæ propter mandatum hoc quod datum est Adæ adprobantur Deo. Quin & Ecclesia hic suum habuit principium. Nam præceptum datum est in quo timorem & fidem suam coram Deo exercerent, sed vbi peccare cœpissent, patefecit Deus iram suam & Satanæ malitiam, contra quam Euangelium de semine mulieris, hoc est de Christo reconciliatore promisit, vt veniret Christus & regnum Satanæ dissiparet & nos de peccato & morte liberaret. Etiam post diluuium Gen: 9. Nouum præceptum tulit Deus de administratione externa & clarius præcepit homicidos uicissim occidendos esse per eos, quibus legitime hoc commissum sit hoc est per magistratum, vbi nouus plane status de integro constitutus est, Et si in vitam sceleratorum animaduertere licebit similiter quoq; in ea quę minora sunt nempe mores, conuersationẽ, & opes inquirere meritaq; vindictã irrogare & infligere licebit.

Cæterum Adam cum vxore Eua ex Paradiso profligatus primũ Syriam colens, in ea delectæ stirpi suæ piorũ ciuitatem HEBRON ad montẽ Iuda condidit ubi pro gnatos suos, Dei conditoris sui, cõditiq; mundi, q̃ hæc omnia à Deo patre probe didicerat rationem docuit, præuaricationisq; suæ cõmonuit, & eiusdẽ serpentis per fœminæ semẽ occasum, aliaq; futura sæculorũ fata prædixit.

Quæ ne aquarum clade perirent Ab ENOCH sacro vate, qui quum iam humanum genus in nequitiam degeneraret, in paradisum raptus legitur, lateritijs æneisq; insculpta colũnis, emersam post humũ reperta sunt.

Sed ediuerso CAIM agricola primogenitus Adami qui & idem fratricida, latrocinantium, Gygantumq; propagator fuit impiorũ vrbẽ nomine filij sui HENOCH, ad Lybanum montem fundauit, à quo deinde succedentibus quibusdam per Lamech digamum & homicidam orti sunt, qui lucrinas voluptuarias atq; castrenses artes, Idolorũ quoq; fictionẽ & cultũ ad posteros trãsmiserint.

ADAM uero natus annos Centum & triginta loco ABEL filij iusti, Deoq; grati pastoris à fratre CAIM occisi, SETH genuit: hic uero ENOS Deo supplicem, & sic deinceps alij quemadmodum Gen: 5. liquet procreati, & ad aliquot sęcula superstites mansere, ideoq; numerosos uixerunt annos quod uel creatoris sui reuerentes, ab eo propitio cum cœlo fœliciore tum uictu salubriore fouerẽtur, uel maxime quod pro experientia rerũ innumerarũ necessaria usuq; tũ intellectibiliũ tum agendorũ comparando tot sæculis indigerẽt. Deo Opt: Max: Sapientissimo necessitatis omnis compensatore, indigentiam, hominumq; paucitatem longæ uitæ cursu & dono sarciente, Cui gloria & laus in æternum Amen.

ADAM

ADAM PRIMVS HOMO, MORITVR
Annorum Nongenta & triginta Eo uidelicet Anno dum Lamech natus esset quinquaginta & sex annos hinc constabit.

Seth	Vixisse cum Adamo Annis.	Octingentis
Enos		Sexingentis Nonaginta quinque
Kainan		Sexingentis quinquaginta
Malalehel		Quingentis & quinque
Iared		Quadringentis & Septuaginta
Enoch		Trecentis & octo
Mathusalem		Ducentis quadraginta & tribus
Lamech		Quinquaginta & Sex.

Hi diligenter se & religiose exercebant fidemque firmabant suam, in promissione Seminis, Et Satanæ infensissimi hostis insidias, quo cauerentur, repetebant & commemorabant in quanta mala eius fallatijs incidissent, ad promissum itaque semen quod ipsos esset liberaturum summis uotis aspirabant, seque in eo consolabantur. At post Mortem Adæ primi parentis statim sequuta est, posteritatis Cain insolentia, qui religionem suam corruptam efferebant, piorum vero Patrum deprimere conabantur, suam uidelicet potiorem, & meliorem esse è successu præsentium & caducarum rerum metiebantur, quod pios uiderent, paupertate & alijs afflictionibus exerceri, se uero augeri & exaltari unde sibi blandiebantur, seque ob hoc iustiores censebant sibique ipsis persuadebant in hoc sæculo duntaxat impios affligi, hos uero qui prosperitatibus fruerētur iustos esse & Deo gratos, si itaque aliquem aduersitatibus conflictari cernebant hunc mox impium esse iudicabant atque licet nullum de eo flagitium per cepissent tamen putabant illud hactenus occultatum, Deum uero merita ultione hoc ipsum proferre & punire: Et sic mysterium Crucis sanctæ ignorantes, Ad præsentis uitæ studia & cultum se conuertebant Deoque vero neglecto fictitios cultus exercebant, & successum atque affluentiam bonorum terrestrium, mercedem suæ religionis astruebant, & in vniuersum præsentibus dediti ad futura cœlestia bona contemplanda excæcati fuerunt. Sed reuertamur ad Annorum supputationem atque singulis recte æstimatis inuenimus Adamum primum hominem centum viginti & sex annis ante Noah generationem obijsse mortem: Ante diluuium vero septingentis viginti & sex annis.

AETAS MVNDI II.

NOAH, NATIONVMQVE POST
aquas successus, ex Mose atque Beroso.

EX Adamo protoplasto per Seth iustum prognati filij Dei, cœlestiū, humanarumque disciplinarum studio Deum, atque omnium dominum, colentes, cum innoxiam, tum fœlicem tam diu seruauere cōuersationem, donec sensim à paternis institutis Gygantum cōsortio deprauati, scelerata uita, ultorem prouocarunt Deum. Is ergo, quod cuncta hominis cogitatio ad malum intenta esset omni tempore, facti hominis pœnitēs, dum, sed in peccātes longanimis, indulto prius Centum & viginti annorum pœnitendi spatio, uniuersum animantium genus undis absorbere constituisset, solus omnium cum uxore, liberisque Noah consolator, uir iustus, atque pfectus corā eo gratiā inuenit, qua sanctissimus ille & senissimus pater anno uitæ suæ quingentesimo, Saturnis tribus genitis SEM, KAM, & IAphet,

Cathaclismus. PHET, anno hinc centesimo: ætatis suæ sexingentesimo: ab homine condito millesimo quingentesimo & quinquagesimo sexto Ogygiam nouimestris inundationis cladem, à se Dei, syderumq; monitis, annos Centum præuisam, in Ocylio Gordiei Armenici montis iugo, ubi locus extat Sale Noah, id est egressorum Noe, & campus Myri Adam, id est euisceratorũ hominũ, superauit archa, quam iussu Dei ex leuigatis tabulis triginta cubitorum altam, quinquaginta latam, & trecentorũ longam, intus, forisq; bitumine inlitam, & in mansiones diuisam, construxerat. Hic cum seruatis liberis, & animantibus egressus, mox seruatori Deo gratias supplici sacrificio peragens, augusta cum benedictione, oraculum fœderali cœlestis arcus signo testatum, accepit. Huma- *Noë dogma.* num scilicet & reliquum uiuentium genus, aquarum clade, ultra non solum nunquã delendum, sed & restituendum & multiplicandum, tum à sanguine, qui non manet inultus, abstinendum esse. Hoc diluuium temporibus Deucalionis de quo poëtæ fabulantur nõ fuit uniuersale, nam Anno octingentesimo decimo ante urbem conditã ut Orosius refert Amphitrion Athenis tertius à Cecrope regnauit cuius temporibus aquarum illuuies maiorem partem populorum Thessalis absumpsit, paucis per refugia montium liberatis, maxime in monte Parnaso, in cuius circuitu Deucalion tunc regno potiebatur, qui tunc ad se ratibus confugientes susceptos, per gemina Parnasi iuga fouit aluitq;, à quo propterea genus humanum reparatum ferunt. Astruunt etiam sub Ogyge Thebanorum rege magnum fuisse diluuium condidit hic Thebas Bœotias circuitu mille & quingẽtos Annos ante urbem conditam. At hoc diluuium de quo Moses loquitur & Gen: 7. legimus, uniuersale fuit & durauit Anno uno & decem diebus.

Hinc Deo deuotus alter ille humani generis Pater, atq; Monarcha progeniem suã per centum annos magnum in numerum auctam, diuinarum, humanarumq; rerum *Orbis diuisio.* scientia, syderum, temporumq; reuolutione, præteritorum sæculorum historia, iustitia præsertim, & religione doctam egressus Armeniam, tres habitabilis in orbis colonias distribuit, quas ipse per reliquum uitæ suæ tempus perlustratus, ubiq; gentium

æterna,tum pietatis,tum imperij sui monumenta reliquit. Vnde ob uaria gentibus collata beneficia,uaria ab eisdem beneficiorum sortitus est cognomina, è quibus insigniora celebrãtur. NOAH,Ogyges,Phænix,Vranos,Cœlus,Sol,Vulcanus,Protheus,Dysir, Ianus,quod Aramæis sonat uitifer & uinifer, Ianus bifrons, quadrifrons,Geminus,Pater,Iunonius,Consiuius,Clausius, Quirinus,Patultius,Bacchus, Enotrius,Vertumnus, Chaos,Ileton, Nonsemen, Semen mundi, Pater principum, atq; deorum. Porro teste Beroso,anno Beli quinquagesimo sexto Ianus ex Arabia in Africã ad Tritonẽ uenit,eodemq; Chameses in Italiam:Tum Nini Magni decimo ex Africa ad Hispalos, hoc est,Celtiberos Hispanos uenit: ubi filiarum suarum nomine Noelam,& Noeglam oppida condidit,siue duas colonias sic dictas reliquit, Eiusdem decimo nono Italiam profectus, quem triennio emendare nequiuit, Chamesem gentis corruptorem expulit,& corruptam ab eo gentem,transaniculum amnem, qui Tyberis,præfecta ei cum alba regina Crana Razenua filia sua. Aboriginum nomine, à Comaris Ianigenis segregauit,nam Comari corrupti fuerant à Camesenuo. Etiam anno Semiramis,primo. Sabatium Sagam filium suum Saturnum Scythicum à Nino Ioue in Italiam naue fugatum, benigne susceptum, Coritum dedit & Aboriginibus præfecit est autem Coritus vox Hetrusca nomenq; dignitatis. Verum quidã Hetrusci hasta pro Corona quasiq; sceptro utebantur. Hinc reges apud Hetruscos Coriti à Sabinis uero Curites atq; deinde à Romanis Quirites dicti sunt hoc est hastati siue Coronati. Ianigenis item, Ianiculo ad Vaticanum in Pontificiam consecrato, Physicam,Astronomiam,Ritus docendo,literisq; mandando tradidit. Tum apud hos anno Zameis octauo sancte uita defunctus, Vertumni numine, templo ei dedicato, diuino cultu ueneratus est. Sed & eiusdem uxor Tytea magnam ob prudentiam,atq; beneficentiam terræ numine consecrata, Terræ. Opis. Aretiæ. Horchiæ, Vestæ,Cybelis,Magnæ Deorũ matris adpellationes obtinuit,quæ anno Semiramis sexto Razenuis Virginibus perpetuum, & celibatum, & sacri ignis cultum mandauit. Post aquarum autem cladem tripartito in orbe celebriores sunt gentes hijs Noaticis exortæ generationibus.

Noe cognomina. *Noe peregrinatio.* *Aborigenes.* *Ianigenæ* *Cognomina Tueæ & opera*

Anno NOAH septingentesimo quinto, Mundi uero millesimo septingentesimo sexagesimo primo, quo Phaleg filius Heber natus facta est terrarum orbis diuisio inter filios & Nepotes NOAH IAPHET Europam & septemtrionales Asiæ partes, cum minore Asia et mediterranei maris insulis sorte obtinuit. Asiæ maioris reliquam partem;Sem. Africam uero Cham possidendam accepit,qui suo non contentus multas alias,fratrum suorum prouincias, partim sua manu partim uero per nepotes ipsius,in suam potestatem redegit.

GENERATIONES NOAH EX MOSE, atque Beroso.

GENERATIO SEM, EX MOSE. Bero. & Iosepho.

Melchisedech regnum. *Iherusalẽ*

Asiæ princeps Samus,qui Melchisedech rex iustus atq; Pacificus, & altissimi dei sacerdos,cum Seth, super omnem animã in origine Adam apud homines gloriam adeptus. Accepto uniuerso Asiæ à Tanai per Bosphorum, usq; ad Nylum Aegypti littore, Pontificiam,regiamq; Tetrapolim Salem,Iebus.Syon.Moria condidit.Genuitq; principes insigniores hos.

SEM.

Assurium Aegypti coloniarum, post Chamesem ducem Assur illic sui nominis oppidi constructorem. Helameum Elamitarum, qui Persæ, principem. Arameumà quo Aramei Syri, et Armenij Scythæ. Ex hoc nati sunt, Getulus, Alanus, Auson, Mesa, Vnde Getuli, Alani, Ausones, q Apuli (Is enim anno Aralij Decimo classe in Italiã uenit) et Ausitides Syriæ patria Iob. Mesij, Misij, q Valachi. Ex Mesijs, et Getulis, Mesagethę. Ex hoc Dacus, Getus, Bannon, Thynus, et Brygus à quibus Daci, Getæ, Gothi, Pannones & Phryges. A Brygo item ex Hispania per Germaniam in Asiam profecto, restant Brygum, Bryganturn, & Bartobryga, quæ nunc Ratisbona dicitur.

Linguarum diuisio

Assur

Helam

Aram

Arphaxat

Adula mons

Arpaxeũ, q Arphaxat, à quo Arphaxatei, q Chaldei. Ex eo prodiere Sala, qui genuit Heber Hæbreorum & linguæ, & nominis authorẽ. Hic aũt, quo tempore diuisus est orbis & linguę secundũ septuaginta quatuor principes discretę sunt, genuit Phalech & Iectan gemellos. Iectan, qui Ister, à quo Istro fluuio nomẽ Idem Danubius gentilis ab fonte noster. Sale, à quo Salona, Iader, Dalmadan, Epyrus, Sarmates, Adulas. Vnde Iadera, Dalmatia, Epyrus, Sarmatia, & Adula mons à Constantiensi lacu in mesembriam ponticam tensus.

GENVS ET PRINCIPES
CHAM Ex Mose & Beroso.

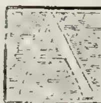

Phricæ princeps Chameses, adpellatus Innuus, Incubus, Syluanus, Pana, Aegyptiorum Saturnus, à patre Noah maledictus, Auarus, Magus, Gygantei, diluuioq; puniti criminis resuscitator, atq; disseminator. Omne littus Aphricæ usq; in Oceani & Gadium angustias possedit, præcipue uero in Lybia, Sicilia & Italia regnauit. Is porro Aegyptijs, apud quos in Thebaida sui nominis opidum Chemin, id est Panis urbs, atq; Thel-

atq; Thelchinibus, qui Rhodij, magia corruptis. Italos quoq; lanigenas, ubi sui nominis urbs Camersa, deprauans, à Iano patre propulsus, & Rheę, quę Pandora, sororis, atq; simul uxoris occasione, Titanumq; fratrum auxilio, Lybiã, eiecto in Cretam Hammone, uẽdicauit. Equa anno Nini Magni quadragesimo tertio à Dionisio Hammonis filio, Nyseis & Amazonib. duce Minerua iuuantib. tũ patre, Titanibus occisis, restituto, reiectus, in Bactrios concessit. Vbi mũdi principia, Sydera, magiamq; professus, Zoroastris adepto nomine, cum præstigijs sese regem effecisset à Nino iuniore, ultimo imperij sui anno, subacta gente, truncatus, uitia, tyrannorum more, non prius quam uitam finiuit. Attamen, optimo Deo, Cœlestes cœlestibus, atq; terrenos terrenis plerũq; compensante, factum est, ut is omnium maximam terreni principatus originem, & hos Duces, Regesq; propagarit.

CHAM.

Chami cognomina

Chanaan.

Chus.

Cananeorum populi

Canam, idẽ quoq; dicit̃ Phœnix, à quo terra Canaan, q̃ Iudæa, Phœnicis, Damasci, & palestinæ principẽ, atq; Sichei, Sydonis, Archadij, Emathij, Synij, Samarij, Iebusei, Ammorrhei, nec non & reliquorũ à Mose numeratorũ Cananeorũ ducũ patrẽ. Vnde Sychei, qui Phœnices et Sychem ciuitas, quam Sydon, Sydonij, qui Poloni, Archades, Emathij, Syna mons, Iebusei, aliæq; decem Cananeorum gentes nomina habent.

Phaeton.

Phaethontem, qui Phut, seu Pheriton, à quo Phutei, qui Lybij, et Mauritaniæ flumen Phut, Lybiæ regem. Qui cum anno Aralij tricesimo nono è Lybia in Lyguriam profectus esset, conflagrationes exarsere, Vnde Phaetontei incendij fabula nata. Inde in Aegyptum reuersus, reliquit hos duces Lygurem, Cidnum Eridanum, Ventum, Venetum, Tylam, a quibus Lygures, Veneti, & ab alijs flumiñũ nomina supersunt. Chus, seu Curem Aethiopum Saturnũ, unde Chusei, qui Aethiopes, quorum Colonia ab Osyride ducta, Aegyptus, quæ mare fuerat, et Curetes decem, ex Idæa geniti, qui multa humano usui necessaria Cretam habitantes edidere, Osyrimque nutriuere. Ab hijs Creta, Idæa, & Ida mons, Huic inter alios fuere filij, Nymroth uenator robustus, Babilonicæ Monarchię fundator, Sabatius, Saga, qui Pistius, Fidius, Semipater, Semirex, sapiens & iustus Pontifex & Saturnus Scythicus nuncupabatur. Ab eo Scythia Saga: Italiaq; Saturnia dicta est Saturniamq; in capitolino colle fundauit anno Semira. primo.

CHVS.

Sabatij cognomina

Saturnia Romæ cõdita

Tusciæ populi nominatores

Sabatius.

Nymroth.

Vsus uini & musicæ

Sabus à quo Sabei, Sabelli, qui Samnites, & Sabini, Huic successere Curitus, Anitinus, Aruncius, Ferentius Tusciæ populorum nominatores. Arabs ex Chus Arabię rex. Saba turifer fœlicis Arabiæ cũ Gogo filio Princeps, genuit Tritonem, primũ Lybiæ regem, à quo Tritonis lacus. Hic Hammonẽ, Cornigerũ, ab arietini capitis insigni dictum

dictũ, à Rhæa coniuge, Chamesis sorore in Cretam pulsum, ubi accepta in uxorem Curetis regis filia Creta, regnũ & regni nomen obtinuit & Dionysiũ ex Amalthea genuit, Nyseorũ nominatorẽ, apud q̃s educatus ille, Vinearũ, uini, ceruisięq; opus, & Musicę certamina docuit.

Palladẽ ꝑpetua uirginitate, prudẽtia, & militari arte clarã, ad Tritonis lacũ, unde Tritonia dicta, repertã adoptauit. Quæ prima Lybicos pallatua instruxit. Patrẽ Lybiæ restituit. Osyridẽ adoptatũ, sub Olimpo præceptore Aegyptijs, atq; Sylenũ, Vnde Syleni gens, primũ Nyseis reges dedit. Ex India reuersus uictor, Tytanes extinxit.

Triton præterea genuit Iarbam Numidarũ regem, à Myrina Pallade Amazonum regina regno spoliatum & hic Geradeabum Hyspanię Tyrannum, ab aurifodinis à se repertis ditissimum, & ob hoc à Græcis Chryseũ & à Latinis aureum adpellatum. Ex eo prodiere Tergemini Lonnimi, id est principes, Geriones Hyspanię gygantes, à Lybio Hercule perempti. Ex Gogo item Sabæ filio nati sunt Indus, Indiæ nominator, & Orientalis Asię rex Ganges à quo fluuio nomen.

Mezraim ex Rhæa, quæ Pandora, Aegypti Regẽ. Vnde Aegyptij Mezrei, Idẽ Osyris, Sol, Apis, Serapis, Hãmonius, Dionysius, Olympius, Iuppiter iustus adpellatus, diuersa totus à patre natura, in omnes optimus, ideoq; cõmuni omniũ fauore pius pater acclamatus. Qui regno pacato, uniuersum orbem, Hercule Lybio duce, Isideq; sorore simul & uxore comite, peragrauit, egressus anno Zameis primo, à se inuenta, docens iustitiam, omnibus imperans, omne studium in puniendis malis, atq; plus in honorandis bonis impẽdit, aliquot gentibus expulsis tyrannis, filios suos reges dedit, Vti Maronem uinearum & agrorum cultorem Thracibus, ubi Maronea ciuitas.

Triptolemum tritici satorem Atticis. Orum diuinatorem, & medicum Aegyptijs, à Tiphonte interfectum, sed à matre Iside tum uitæ, tum immortalitati restitutũ Aethiopes agros colere, ac tributa pẽdere docuit. Maxime uero omnium nõ bellis, atq; periculis, sed otio, hominũq; saluti deditus, apud omnes gentes pro Deo habitus est. Tũ anno Balei ij. quadragesimo tertio in Aegyptũ multis donatus, & receptus honoribus, regressus à Typhonte fratre Gygãte Aegypti, Tyranno, totius orbis gygantibus cõscijs, pro conspiratorũ numero in uiginti sex partes est impie discerptus: Eius tũ ultra mortẽ, uxor Isis, cera corpus fictum, ignotę cõmisit sepulturæ, tertia agrorum parte ad eius cultum sacerdotibus donata, q illi Apim, & Mẽphim boues, Aegyptijs sacros, sacrificãt. Genitalia quoq; Priapi hortorũ, uinearũq; custodis, numine coli mãdauit. Hinc illa, Io, Iuno, Ceres, Tesmophora, Luna cornuta, ꝑpter recentis lunæ speciẽ, bouisq; sacraficium

sacrificium, uocata. Et frugifera, quod hominum cædes, ablata per traditum uictus usum, sæuitiæ causa sedauit. Et legifera, quoniam iustitiæ cultu, uim, iniuriam timore impositæ per insolubiles leges pœnæ, abstulit. Medicinæ quoque studiosa, tum uiua tum mortua ægris opem tulit. Ex Italia in Aegyptum reuersa, anno uitæ suæ Sexingentesimo ibi defuncta, apud Memphim in Vulcani loco diuinis cum honoribus condita est Fuere autem Mezraim filij præcipui, Lybius, Lydus, Meon, Macedo, à quibus Lybia, Lydia, Meonia, Macedonia. Casleus, & Petreus, Philistinorum & Cappadocum principes. Orus, qui Pluto, tenebrosarum, Orcadum insularum rex. Qui, quòd cultum uitæ, pecuniarumq; in usum docuit coaceruationem, Dis est appellatus. Quod uero sepulchrorum, funerumq;, pompas induxit, uita functis, apud inferos dominari creditur.

NEPTVNVS.

Rhodus Phorcus Lestrygō

Artium & operū inuentores.

Heliad 7.

Gorgo.4.

Neptunus nauigandi arte classem instruxit, à patre mari præfectus, maris & Deus & Imperator est habitus. Item & ab equitandi arte tradita Hippius est adpellatus. Genuit is Lestrigonem præfectum Italiæ ab auo Osiride. Item & Phorcum Corsicæ Sardiniæq; Reges, patrē hunc Italicarum Gorgonum formosissimarum Euriales scilicet Stemnonis Scyllæ, atq; Medusæ. Rhodum ex Telchinium sorore filiam, à qua Rhodo insulæ nomen. Huius amore captus Sol, insulam aqua suffusam, reparauit. Ex eaque genuit Helyades vij. astrorū peritissimas. Ex Græcorum prodidit fabulis Diodorus. Ex Ioue & Iunone deas, deosq; natos esse, quibus ad perpetuum cultum, memoriamq; omnium ab se gestorum, & inuentorum laudem attribuit. Sicuti Vulcano, ea, quæ ignis opera fiunt, & metallorum usum. Marti, armorum inuentionem, bellandique artem, contra Deorum aduersarios exercendam, Apollini diuinationem, medicinam, musicam, Citharam, & Sagittariam. Huius ex Ariadne filius Aesculapius Chirurgiam, radicum uires, & medicamentorum compositiones tradidit. Mercurio præconia, bellorum fœdera, dissidiaq;, mensuras, pondera, numeros, concentum, lyram, palestram, sacrorum ritus, astrorum motus, uerborum ordinem, & interpretationē, unde dictus est Hermes. Dionysio uitis, uiniq; usum. Veneri maturæ uirginum ætatis curam. Lucinæ parientium. Dianæ infantium custodiam. Gratijs corporis decorem, formamq; concernentia, & gratiarum retributionem. Hijs uero, quas Oras uocant, ac suum cuiusq; indicat, ad communem utilitatem munus Eunomia, id est lege. Iustitia, & pace. Musis nouem filiabus literarum, & carminum inuentionem. Palladi Olei plantationem uestium adparatum, ædificandi artem, operaria instrumenta, & tibias.

LYBII HERCVLIS GENVS EX Mose Beroso & Annio.

Lybius à quo Lybia, idem Hercules Osyridis incerta matre filius, sueq; peregrinationis dux fortissimus. Is ad uindicādam patris necem, sub Balei secundi & Altadis Imperio sumptis armis, Gygantes, Typhontem uidelicet unū in Phrygia, & alterū in Aegypto, Busyridem in Phœnitia,

Antheum

LYBIVS HERCVLES.

Antheum in Lybia, Milinum in Creta, Leſtrigones in Italia, Lonimos Geriones in Hiſpania poſtquam extinxit. Tuſcum, à quo Tuſci, ſibi ſuffecit Italis, Galathen Celtis, ubi Alexiam condidit, & Hiſpalum Celtiberi præfecit. Ipſe tum poſt multa, præclaraq́ geſta grandeuus, apud Celtiberos uita defunctus, iuxta Gades ſua in inſigni ei conſecrato templo diuorum honore conditus eſt. Ex eo ſunt orti duces, Toſpiades quinquaginta ex quorum uno Sardus à quo Sardinia, Galathes ex Galathæa Celte regis filia, Vnde Galathæ, Gallatij, Galli, ex hijs & Græcis Gallogræci. Hiſpalus à quo Hiſpalis ciuitas. Agathyrſus, Gython, idem Gelon, Agathyrſorum, Gelonumq́ principes. Athus Meoniæ Rex. ex Omphale iunioris Athi abauus, qui Dardanum ex Italia ob fratricidium profugum, Meonici agri parte, à Brygis Hyſpanis Phrygia nominatæ, donauit. In qua is Dardaniam condidit. Pro ea uero Thurreno, qui Thorebus, Vnde Thurreni, Athi filio relictam Italiæ portionem tradidit.

Galathes. Toſpis Thuſcus

Gades Herculis.

Hiſpalus. Athus.

Ex THVSCO Thuſcorum rege natus eſt Alceus, ex hoc Blaſcon, unde Blaſcon uitifero monti nomen, pater Camboblaſconis, qui Ianus iunior, Coritus, id eſt Iupiter, Itali ab Electra uxore gener. Armonia ueſtalis uirgo. Curis Sypi Veiuzi Regis pater, à quo Sypontum, & Sypalis fons, Huius filia Tyle, quæ Cibeles uxor Iaſij, Phrygum ſacerdos maxima, cuius Sacerdotes Galli. Ex hijs Coriban, à quo Coribantes ſacrificuli, hi ſub Amintis initium, Thurreno in regnum ſuffecto, ac Dardanum patruum in Phrygiam cum matre, latis ſecum Magnæ deorum matris ſacris, perrexit. Ex Camboblaſcone Ioue, regeq́ anno Mameli decimo Coritus Iaſius, & Dardanus. Hic anno Aſcatidis decimotertio, Iaſio fratre necato, Dardaniam fundauit, anno Aſcatidis ultimo. E quo ſucceſſere reges Erictonius, Tros, Ilus, Laomedon, Priamus, Hector, Francus ab hoc Franci, Celtarum rex factus anno Tentei primo.

Blaſcon. Alceus.

Blaſcon mons.

Italiæ reges.

Dardanus. Iaſius Camboblaſcon.

Dardania fundata.

Troiæ reges.

IAPHET.

Iapeti nomina & regnum.

GENVS ET PRINCIPES
Iaphet, ex Moſe Beroſo atq́ Annio.

EVropæ princeps Iapetus Priſcus, qui Dyris, Maurus, Atalaus, Athlas ſenior, Aſtrorum doctor, Genti, monti, Athlanticæq́ fabulæ nomen peperit, à patre Noah omne littus Europæ à Gadibus ad Tanaim accepit. Ex eo præcipui ſunt hi nati reges atq́ principes.

Comerus Gallus anno ab aquis centeſimo quadrageſimo primo Italicæ ſolitudinis centeſimo octauo Ianiq́ primum in eam aduentum triceſimo tertio primus Italię rex factus, Genti à ſe nominatæ literas, & leges dedit.

Genuitq́

Genuitq; Ascanum, à quo Ascani, qui Rhegini, Poloni Ripheum, à quo montes, & Gens, quæ Paphlagones. Tagumorma Celtiberorum regem, Tagi fluminis nominatorem. Ochum Veium Italiæ post quinquagesimum & octauum regni sui annum regem, à quo Veiochus mons. Huic exactis quinquaginta regni sui annis, usq; ad Italum, & Romam per annos quadringentos & triginta successere reges hij Chamesés, Ianus secundus, Cranus, Razenius, Aruns, Tages, Sycanus, Enakij, Lukij, Apis, Lestrigon, Hercules, Tussus, Alteus, Hesperus, Italus, cum eo Aborigenes rexit Romanæ urbis conditrix Roma, cui usq; ad Aeneam per annos quadringentos & quadraginta quinq; successere reges hi Romanessus, Picus priscus, Faunus priscus, Annus Faunigena, Vulcanus, Mars, Ianus, Ceculus Saturnus, Picus iunior, Faunus iunior, Latinus Aeneæ socer, huic ad Romulum per annos quadringentos uiginti & octo quindecim Syluiorum reges successerunt.

Comerus.

Samothes.

Primum Italiæ regnum & reges.

Tubal.

Ion.

Mirina. Iarba.

Hesperus. Elisa.

Primum Gallorũ regnum & reges

Samothes Dijs sapientissimus primus Gallorum rex anno ab aquis Centesimo quadragesimo tertio creatus, Gallis Samotheis usq; ad Troiæ excidium per annos Noningentos octuaginta duos à stirpe reliquit hos reges, Magum tectorum inuentorem, à quo Magum, & Nouiomagum oppida. Sarronem qui anno Zameis octauo publica literarum gymnasia instituit, Dryum, Druydum sapientum, & auguriorum doctorem. Bardun musicæ, & carminum authorem, Longhum, Bardun iuniorem, Lucum, Celtam, Galathem, Lugdum, Belgium, Allobrogem, Rhomum, Paridem, Lemannum Galathem iuniorem, Namnem, Rhemum, post Troiam euersam anno sexto receptus est à Celtis Francus Hectoris filius. Hinc usq; ad C. Cæsaris dictaturam, qua tota Gallia uicta, Romanis quingentos circiter paruit annos. Singulis eius gentis populis singuli præfuere principes. Memorantur interim Ambigati Celtarum regis sobrinus Bellouesus Cisalpinorum Gallorum regni fundator. Brenni duo, quorum primus Romam, alter Delphos templum incendit. Congolitanus, & Acrestes ab Atilio, Virtuitus à Fabio uicti Auernorum reges, postremi uero à Cæsare domiti Vercingentorix, & Comius. Tum exacto per Gothos Romanorum dominatu, alterum Francogallorum scilicet regnum cęptum est.

Siculus. Sicorus

Italus.

m.

Roma:

Tarsus.

Dodoneus.

Primum Hispaniæ regnum & reges

Tubal anno ab aquis Centesimo quadragesimo tertio in Hispania capto regno, Tubal sui nominis urbem in Bethica condidit. Cui à stirpe annis Noningentis octuaginta duobus ad Troiæ euersionem successere reges, à quibus locis, populisq; nomina supersunt, hij, Hyberus, Iubalda, Brygus Tagus, Betus, Gerion, Hyspalus, Hyspanus, Hercules, Hesperus, Athlas, Italus, Sycorus, Sycanus, Syceleus, Lusus, Syculus, Rhomus, Pallatuus, Ca-

 cus,

PLEIADES

Ionum Athenienſium regnum Cyprus.

Italia.

Roma

Thratia.

Gorgones.

Amazones

Tuiſconũ regnum et genus

cusErythreus, Gargoris, qui Amellis colligendi arte Mellicola dictus, primo exciſam poſt Troiam anno regnare cepit. Manſit tum Hyſpania ſub partitis principibus per annos mille ſeptuaginta unum uſq; ad Carthaginenſium imperiũ, cui exactis triginta quinq; annis, uſq; ad alterum Gothorum regnũ imperauere Romani.

Ion primus Ionum Græcorum rex, à quo genti, mariq; nomen. Ex eo ſunt orti. Heliſa unde Eolij, Helyſij, Heliſeus campus in Betica. Tarſus, Tarſi, Cyliciæq; dominus. Cethim à quo Cyprus Cethim. Dodoneus, Dedanorum Sarmatharum author, quingentos annos in Illyrico uixit. Heſperus à quo utraq; Heſperia. Ithalus, idem Athlas iunior, & Kytis appellata. Genuit hic Syculum, Syciliæ nominatorem, & regem Sycorum, qui expulſo patruo in Celtiberis genti, fluuioq; nomen dedit. Romam filiam Aboriginum Regulam, à qua Roma condita eſt, & adpellata. Pleyades vij. Italicas à Pleyone matre, à patre Athlantides, & à materno auo Heſperides adpellatas, & Principibus, & Dijs amatas Nymphas.

Tyram Tyri, Thraciæq; Princeps. Moſcus Moſconum Aſiæ, & Europæ Dux. Medus medorum rex. Magogus Celeſyriæ Dominus.

Myrina filia, Gorgonũ in Africo Oceano poſitarum regina, inſtructis Amazonibus pallatuis, ſub Aralio, Hyarba rege deuicto, tum Lybia, Numidiaq; ſubactis, perpetua uirginitate, & armis clara, Tritonides Lybica Minerua, & Pallas eſt adpellata. Sed & aliæ de Scythis Amazones prodiere, imperio clariſſimæ.

GENVS LIBERORVM NOAH
post aquas Natorum. Ex Bero: Diodo. & Annio.

Eniti ſunt Noa poſt aquarum cladem Beroſo teſte, liberi. Tuyſchon Gygas, qui cum Iſtri, Meſæq; filijs, & fratribus ab Adula monte in Meſembriam ponticam, & à Tanai ad Rhenum anno ab Aquis Centeſimo quinquageſimo ſexto regno capto, anno Nini 4 Sarmatis, atq; Germanis, & leges, & literas tradidit, ab eiſdem poſt Centeſimũ & quinquageſimum regni ſui annum in Deos relatus. Cui à ſtirpe ſucceſſere apud Germanos reges, ab auo Noach in filios adoptati, uiri feroces omnes, qui ad Sphæri imperium regnantes, ſui nominis loca, populosq; reliquere. Mannus, Ingheuon, Iſtheuon, Hermion, Marſus Gampriuius, Sueuus, Vandalus, Teutantes, idem Mercurius, Alemannus idem Hercules, & Hunnus. Athuiſchone Thuyſcum, & Thuiſchburgum opida Reni.

Prometheus

Prometheus priscus, qui Aegyptijs ignis usum prodidit. Tytanes Septemdecim, à quibus Tytanim Aegypti oppidũ. Regina, quę, ut Diodorus scribit, uni Tytanum, Iperioni fratri, cœlestium motuum, temporumcꝫ docto ri, nupta, duos edidit liberos, quorum unus Mas Solis, qui sacer ignis ante, & altera fœmina Lunæ, quæ Menæ prius uocabatur, sed & mater ipsa Cybelis adpellationibus diuis sunt adnumerati. Ex Tytanibus item fuisse Memoriam, & Themidem filias, quarum altera Rhetoribus sacra, memorandi, loquendicꝫ rationem, & nomina rebus dedit. Altera uero legum latoribus celebris, diuinandi artem, sacra, cultumcꝫ Deorum, bene uiuendi, pacisc leges docuit. Pandora iunior, eadem Rhæa Osyridis mater. Oceanus rex, a quo Mari, & Nilo flumini nomen, huius soror, & matris numen Thetis, horum filia tertiæ terræ portionis nomine Europa. Typheus gygas Aegypti Tyrannus, hij præter Tuischonem Aegyptum coluerũt. Iapetus iunior, Grana filia, Granus, Granaus Italiã cum Comero habitarunt. Araxa prisca, à qua Scythico flumini nomen Araxi, huius filius Scitha priscus primus cum mare, Sabatiocꝫ pontifice, Scythiæ ab se nominatæ Rex, Genuit is Prutum, à quo Prutij, Pruteni, Prussij, & Napum Napeorum ducem.

Prometheus Priscus.

Pandora *Oceanus Rex.* *Typheus* *Europa* *Araxa.*

Scythæ igitur gens, origine imperiocꝫ non minus fœminis quam uiris illustris, imperium Asiæ ter quæsitum, tributarium sibi per mille quingentos annos uscꝫ ad Ninum tenuit inuicta. Bactrianum mille urbium regnum, item & Parthicũ condidit. Parthi namcꝫ Scytharum exules hinc uero domini, quorum fuerãt serui. Darium ingenti strage fugauit, ingentiore Cyrum, & Zopirionem, Alex. M Ducem prostrauit. Romana magis audiuit, pressitcꝫ, captis aquilis, quam senserit arma, Vide Iustinum libro 2. Emisit hæc denicꝫ populos uniuerso penè terrarum orbi formidatos, & exitiosos. Alanos, Hunnos, Gothos, Bulgaros, Sclauos, Turcas, & Tartaros. Eiusce præterea gentis fœminæ apud Thermodoonta flumẽ exules, in amissorum cæde maritorum ultionem, contemptu dein uirorum, matrimonium seruitutem adpellantes, Amazonum nomine regno capto, non modicam Europæ, Asiæcꝫ partem armis obtinuere, ciuitates alias condidere, Themiscyrã cõditricis reginæ nomine, regni caput. Ephesum, & Smyrnã, & alias euertere, tãti animi factæ, ut cũ summis Principibus Hercule, Achille, Alex. M. atcꝫ Pompeio M. manus conserere non detrectarint. Vna item earum regina Minothea cum Triginta millibus fœminis, Viginti quincꝫ dierum itinere, prolis concipiendæ adfectu Alexandro M. congressa, post dies triginta grauida recessit.

Scytha priscus.

Ex Iustino Scytharum laus. *Parthi.* *A Scythis orti populi.*

Amazones.

Amazonum ortus atcꝫ patria *Minothea* *Principalia orbis regna*

Post aquarum itacꝫ cladem tripartito in orbe cælebriora regna sunt habita, in Asia quidẽ, celsissimũ, omnium

Babilonicum: In Aphrica Aegyptium, & Lybicum: In Europa uero quatuor, Italicum, Celtiberium, Celtarum, & Tuischonum, hijs Ionicum nonnulli addunt, Ex hijs Europæ regnis, Tuischonum omne in Germaniæ adpellatione collatum, imperij diuturnitate, gestarumq; rerum gloria cæteris facile præstat. Id ante Romani imperij declinationem testantur in Asia Cimerij. In Europa occupatæ Italiæ partes, incensa Roma, uastata Hyspania, & Gallia in Germaniam tractæ Belgo. Quingentorũ annorum cum Romanis cruentissima utrinq; certamina. Post Romani uero imperij declinationẽ feroces adhuc Germani pristina libertate uindicata, Burgundiones, & Franci totam Galliam. Sueui Lusitaniam. Vandali Lybiam. Saxones Britaniam. & Longobardi Cisalpinam Galliam mauortibus armis possederunt. Atq; postremum Ro. imperij maiestate, animi, uiriumq; potentia, sui iuris effecta, seruata fide, magnanimitateq;, ruditatem, ferociamq; exuerunt adeo, ut eis in orbe nunc usquam haud facile homines, uel quouis in genere studiorum, artiumq; tum domi, paceq;, tum foris, belloq; pollentiores, hospitaliores, item generosiores, ac simul corporum forma, roboreq; præstantiores reperiantur.

Germniæ laus

HEBREORVM PATRVM SVCCESsus ex Mose.

Non extendas manum super puerum, nunc enim cognoui quod timeas Dominũ. per memetipsum iuraui, quia.

Sed reuertamur ad piorum successionẽ natus est SEM Anno mundi Millesimo quingentesimo quinquagesimo octauo, nempe nonagintaocto annos ante diluuiũ: Et mortuus est LAMECH pater NOE quinquennio ante diluuium, Mathusalem uero obijt in ipso diluuij anno post cuius mortem NOACH in Arcã à Deo Vocatus est Hinc uero Anno Nini Magni quadragesimo tertio ab aquis, ducentesimo nonagesimo secundo ab Adam, millesimo Noningentesimo quadragesimo octauo in Vr oppido Caldeorũ natus ABRAHAM, Magnus atq; gloriosus electę stirpis pater, et dux, anno uitæ suæ, septuagesimo quinto iubente Deo, ex Arã, ubi patrem sepelierat defunctum- in Cananeorum terram profectus, hinc, urgente fame, in Aegyptum, inibi, ut scribit Ioseph. Sacra, Deum unicum omnium creatorem, Cœlum uniuersamq; naturam docendo, locupletatus, reuersus, Hebron auitũ oppidum eligens LOTH, ex fratre nepoti Sodomam habitandam concessit, quo paulo post ab se deuictorum à regum spolijs erepto, à Salemi rege, atq; pontifice Melchisedech panem, & uinum cum benedictione, relatis in gratiam exuuiarum decimis accepit. Si annos supputabis per singulas ętates, inuenies ab ortu SEM Vsq; ad generationẽ Abraham Trecentos et nonaginta annos. Et cum Abraham mortuus sit Centesimo et septuagesimo quinto anno, Ratione deducta inuenitur Sem, abnepotem suum Abrahamum superuixisse triginta et quinq; annos. Et ab hoc SEM conseruabatur à patriarchis ut omnes primogeniti fuerint Sacerdotes deoq; Victimas immolarunt quæ uidelicet Primogenita et quam dignitatem ESAV frater suo Iacob uendiderat

Anno

HEBREORVM PATRES, *& anni ab aquis ad Mosen.*

		Anni uitæ.	Añi gñatõis.	Anni ab hoie cõdito.
1.	SEM.	600.	2.	
2.	Arphaxat.	338.	35.	
3.	Sale.	433.	30.	1723.
4.	Heber.	464.	34.	
5.	Phalech.	239.	30.	
6.	Reu.	302.	32.	1819.
7.	Saruch.	230.	30.	
8.	Nachor.	148.	29.	
9.	Thare.	205.	70.	1948.

Anno deinde ætatis ABRAHÆ nonagesimo nono à Deo ter benedictus, & nomine auctus, testamenti sempiterni promissionem carnis circumcisione sigillatam, mox ut est iuxta diuinum mandatum prosecutus, anno sequente Isaac ingenuũ filium, à Deo promissum simul & à se benedictum, ex uetula, sterilicꝫ Sara coniuge no-

Salua animã tuã, noli respicere post tergũ nec stes in omni circa

bili genuit. Quo tempore paulo superiore, unico duabus cum filijs, uxore, ob respectum, in salis statuam uersa, LOTH saluo, quincꝫ Sodomorum urbes igni punitore Deo sunt extinctæ. Causam horribilis interitus Sodomorum & quibus peccatis dominum Deum ad tantam indignationem prouocarint cõplectitur Ezechiel Cap: decimo sexto, quo exemplo Deus nobis declaratum uoluit quæ sors sit peccatorum futura qui ad Dei monita contumaces sunt Deumcꝫ non requirunt & ipsum humana negligere necꝫ curare sentiunt, cum tamen omniũ uias, studia, & exercitia, cogitationes etiam secretissimas & penetralia cordis intueatur, audiatcꝫ omnium afflictorum clamores, digne cuicꝫ in suo iuditio pro meritis repensurus ut obstinati, conscelerati aliud non expectare debeant quam sortem Sodomorum Psal: 11. Porro in confinio Arabiæ & Palestinæ qua montes utrincꝫ dimissi, subiectis campis excipiuntur, quincꝫ ciuitates fuisse referuntur Sodoma, Gomorra, Adama, Seboim & Segor. Quæ habeant fœcundissimam terram & ex Iordane fluuio immensam fertilitatem & commoditatem. Vt & rerum ubertate & abundantia incrassatæ sibi ipsis interitum acquisierint quod ex affluentia contemptus Dei fastus & luxuria adolescant, quæ mala domini indignationem accersunt, iratus itacꝫ Deus regionem Arabiæ confinem, tunc Pentapolim appellatam, Ante annos urbis conditæ undecies centenos & sexaginta igne cœlesti perdidit ut suorum peccatorum noxa hæc regio arserit & conflagrarit in Exemplum quo nos ad Dominum à peccatis pœnitendo conuertamur eiuscꝫ bonitati nos committamus, si horribile exitium & æternam perditionem euadere & effugere uelimus. Facta est autem hæc ex-

ustio hominum, ciuitatum Anno mundi Bis millesimo quadrage[illegible]no septimo. Agebat tum ABRAHAM Annum Nonagesimum nonum dum ob detestanda flagitia & incestas nefandasque libidines hæ urbes deletæ sunt & locus ubi fuerunt ingens lacus factus est, cuius longitudo & latitudo per aliquot milliaria protenditur, hodie etiamnum pice plenus perpetuis uaporibus exæstuat in testimonium diuinæ indignationis & uindictæ, quemadmodum enim Deus in ENCCH nobis uoluit esse exemplum æternæ uitæ beatæ qui & in aliis multis operibus immensam suam bonitatem nobis declarauit & testatus est quo eam nobis commendatiorem redderet, sic ediuerso horribiles edidit ultiones & uindictas, quibus traderet nobis quanta seueritate puniturus esset scelera si in his contumaciter & laxis habenis pergeremus, quo Dei ingenium exploratum haberemus nemoque, nisi abunde prius admonitus, sua culpa perderetur, nam sicut Deus Benignus est pœnitētibus & ad solius eius bonitatem & misericordiam confugientibus, sic etiam iustus est ad eos meritis suppliciis puniendos qui contempta eius maiestate sceleribus adobruuntur. Contigerunt hæc post diluuium Anno CCCXCI. Post mortem uero NOE vno & quadraginta annis. Hoc modo testatus est Deus subinde se peccatores ulturum & iudicaturum. Tum

Genus Loth.

LOTH ex filiarum incestu nati sunt Amon & Moab filii Amonitarum, Moabitarumque reges. Anno autem ante mortem ABRAHÆ decimoquinto Sexagenarius ISAAC, sterili Rebeccæ Deo partum fauente, gemellos edidit fratres, priorem ESAV Idumeorum principem, & IACOB posteriorem licet, à patre tamen, Deo disponente, primogenitorum iure donatum, atque simul à Deo benedictum, XII. Patriarcharum patrem. Iacobo

ex Rachel natus est Ioseph cum esset annorum Nonaginta unius. Nam IOSEPH erat triginta annorum cum staret coram Pharaone liberatus ex carcere Gen: 44. His accedunt septem anni fertilitatis deinde duo famis, Dicit enim Ioseph ad fratres suos, Adhuc quinque anni residui sunt famis & c̄. Gene: 45. fuit ergo Ioseph in descensu Israëli in Aegyptum annorum triginta nouem, Et cum IACOB ad Pharaonem dixerat se centum & triginta natum annos his si ademeris triginta nouem ætatis IOSEPH, remanent Nonaginta unius annus quot IACOB habuit. Qui sacra post uota, grauesque post labores, Israelis nomen adeptus, annos natus centum & triginta

ABRAHAE SVCCESSIO.

1. ABRAHAM.

Anni. uitæ.	Añi gñatõis.	Anni ab hoie cõdito.
175.	100.	2048.

2. Isaac.

180.	60.	2108.

3. Iacob.

147.	90.

4. Ioseph.

100.	2308.

HEBREORVM AEGYPTIÆ seruitutis anni.

125. 2453.

Iacob peregrinatio.

Hij anni possunt suppleri per Amram 65. Et Mosen 80.

triginta cum septuaginta animabus ad Iosephum filium, Hysmahelitis anno ætatis suæ decimo septimo à fratribus uenditum, seu diuina gratia, diuinoq; suo spiritu, à Pharaone Mundi saluatorem appellatum, regnoq; præfectum, à filijs ductus, Heliopolim dono regis annos deinde quibus uixit septemdecim habitauit, à Iosepho, atq; moriens præceperat, in auitum sepulchrum repositus est. Hæbreorum itaq; gens, in Aegyptum colonia posita, deinceps mirum in modum & uiris, & opibus aucta, su- *Ioseph mundi saluator.*

perstite Iosepho duce, fœliciter ibidem uixit. Quo defuncto, à seruitute, in quam inde subacta fuit grauissimam, Aegyptijs decem plagis atrocissimis afflictis, Deo suos probante, tum atq; miserente, nec deserente, per Mosem ducem est ope diuina liberata, inque pomissam patriam reducta.

IOB GENVS.

Sunt qui scribant, Ex Nachor Abrahami fratre IOB Ausitidis in finibus Idumeæ et Arabię Regulum singulare patientiæ spectaculum progenitum esse. Item & Iacobi ex Dina generum fuisse. Certe constat Aarabissam habuisse uxorem. In præfatione libri IOB in Biblijs commemoratur filius Zaræ filius inquam de ESAV filijs de matre uero Bosra, ita ut sit quintus ab ABRAHAM, sunt autem hi reges qui regnauerunt in Edom, in qua et ipse regnauit primus Balach filius Beor. posthunc, Iunior Balach, Post eum Iob Cui Successit Husam, qui erat dux ex Themanorum regione, post illum regnauit Adad filius Beach, qui occidit Madian in campo Moab.

MONARCHIAE I. BABYLOnicæ, Regnorumq; successus, ex Beroso.

NYMBROTH, seu NYMBROTVS, Babylonicus Saturnus, filius CHVS, filij CHAMESIS deorum iunioris, filij NONSEMEN: Robustus coram Domino uenator, accepta cum octo filijs, ut ait IOSES,

Nymbrot regnum.	ANNI AB AQVIS.	Anni ab homine condito.
	131.	1787.

BABYLONIAE IMPERatores, & anni.

Aureum seculum.

Primo(rum) regũ mos

Nyna. 1. Nymbrotus. 56. 1823.

2. Belus. 62. 1905.

Generis annorũq; descriptio.

Idololatriæ initia. 3. Ninus. 52.

4. Semiramis. 42.

Semiramis opera. 5. Zameis Ninus. 38. 2037.

à Gaza ad Aegyptũ terra, in Mesopotamiæ campo Sennar anno ab aquis Centesimo tricesimo primo Regiam Tetrapolim Arat, quæ Edessa, Alcath, quæ Nysibis, Calannæ, quæ Seleutia, seu Cthesiphon, & Babel, turri, propter inflictam à Deo linguarum, à qua & nomen habet, confusionem, incompleta fundauit. Quam suus deinde ex Belo filio nepos Assyrius idem Hercules. Ninus Iupiter, in Asianæ Monarchiæ caput euexit tũ, cũ primus omnium ipse, aureum ducentorum quadraginta annorũ Saturni sæculum in ferreum mutauit, uiolato gentium iure, quo intra suam cuiq; patriam regna finita, per Reges, quorum arbitrium pro legibus erat, non ambitione, sed uirtute delectos, sua tueri magis, quam proferre solebant. Hic noua imperij cupiditate finitimos primum armorum rudes adgressus populos, tum, uictoria uictoriam pariente, Reges debellauit. Farnum Medorum regem cum uxore, filijsq; septem crucifixit. Sabatium Saturnum, è Scythia in Italiam fugauit. Atq; Barzanem Sabatij filium, Bactriorum regem, regno capto, peremit. Gentibus tum omnibus inter Tanaim, & Nilum positis, subactis, Monarchicum statuit imperium. Nynam regiam, Assyrium quoq; regnum suo nomine condidit, & primus Belo Ioui, Iunoniq; parentibus, & auis statuas, ac templa dedicauit, Generis, annorumq; hoc inscripto epitaphio. Est mihi pater Iupiter Belus. Auus Saturnus Babilonicus. Proauus Chur Saturnus Aethyops. Abauus Saturnus Aegyptius. Attauus Cœlus. Phœnix, Ogyges, AB OGYGE AD MEVM AVVM SOL ORBEM SVVM CIRCVMLVSTRAVIT SEMEL, AC TRITIES, AC CENTIES. AB AVO AD PATREM SEXIES ET QVINQVAGESIES. A PATRE AD ME BIS ET SEXAGESIES. Hic primum, ferro quæsitum ius. Domínandi, seruiendique nata conditio, Idololatriæ, sacrilegique ritus orta prophanitas est. Nyno autem defuncto, dum deficientem à se ciuitatem oppugnaret sagittæ ictu interijt, Semiramis Asculonita illius relicta uidua cum aliquandiu filiũ ementita, tum puer credita, ita sexus rerum gestarum amplitudine uindicauit contemptum, ut nulli etiam uirorum suam uel uituperij turpitudine, uel laudis honestate cederet, quæsitos à marito regni fines tueri non contenta, Aethyopiam, & Aegyptum adiecit, tum uirtute non uerbis certatura incredibili exercitu, Ethesia numerante, peditum scilicet ter millenorum millium: Equitum quingentorum millium: Curruum Centum millium, Camelorum sessores, quatuor

BABYLONIAE Reges & anni.

6. Arius.
30.
7. Aralius.
40. 2107.
8. Xerses Baleus
30.
9. Armatrites.
38.
10. Belochus prisc.
35. 2210.
11. Baleus iunior.
52.
12. Altadas.
32.
13. Mamitus.
30. 2324.
14. Manchaleus.
30.
15. Spherus.
20.
16. Mamelus.
30. 2404.
17. Sparetus.
40.
18. Ascatides.
40.
19. Amyntes.
45. 2519,

quatuor cubitorum gladios tenentes Centum millium & Nauium classem viginti millium cōtra Staurobatem Regem in Indiam prima ferrū, & ignem prouexit. Ectabathanam Medorum Regiam condidit, Babyloniam murum auxit, atq; muniuit, Pulso autem priuigno Trebeta, Trebirorum in Belgis authore, ob petitum à filio concubitum, ab eo est interfecta, de huius propudiosi scorti flagitijs vide Orosium lib 1. Cap. 4. Hic tum, præter unum iuniorem Baleum, cui uictori Indi sua, seq; dedidere, & successores parti regni, fœminarumq; delitijs, ocioq; cōtenti, paulatim cum sua suis amittendi, tum & alienis aliena quærendi causam præbuere. Ita fit perpetuo, ut quę uigil prudentia, atq; strenuus labor compararunt, ea torpens inertia, & ignauum ocium redamittat. Fuit autem Babylonia Semiramidis opere, præter palustrem locum, cincta muro in quadrum ambitum stadiorū quadraginta octo: cubitorum alto ducentorū & quinquaginta spisso, ædificijs duplici serie mœniorum uice superstructis, turrium trecentarum & portarum Centum, Superbum Hercle, hoc humanæ temeritatis opus. Opus inquam, quod multo plus cruoris quam cæmenti hausit, multoq; plures homines, quam lapides contriuit, uniuerso exitiosum orienti. Sed parū hoc, inspecta Roma, quæ simul illud omne, cum eo, quod in orbe reliquum illi fuerat, deuorauit. Horum auarissimorum operum, uel à solo, quod eis hodie super est, nomine, gloria, uel hodie, humano cruore quæritur, pascitur, atq; seruatur. Dum post NOE terramq; diuisam Soboles CHAM multitudine Iuuentutis feroci lasciuiret, quæ propria fortitudine non Dei benignitate & propiciatione, se bona habere credebat. Hinc eueniebat. Vt uoluntati diuinæ negligentes, & inobedientes fierent. Quos elatiores & ad iniuriam atq; contemptum Dei, propensiores. Nimbroth filius CHVS effecit, Qui cum esset audatior & manu promptior, suadebat ut nō domino tribuerent, quod homines fœlices essent, sed propria hominum uirtute id constare. A timore itaq; Dei reuocabat & spem in propriam uirtutem reponere docebat. Ob quam rem etiam turrim æditissimam, quam ne Deus aquis submergere posset, ædificandam suadebat. Huic reliqui ad pessima per se proni facile obsequebantur. Hic Nimbroth Robustus uenator dicitur, quia animarūm deceptor, hominumq; oppressor fuit quos à cultu Dei abstrahebat, fuit autem principium regni eius, Babylon. Hic autem Nimbroth primus Tyrannidem arripuit, quem etiam Astrologica scripsisse & Geometrica, orbisq; diuisiones Syri commemorant. Deinde refertur, De terra Sennar; quæ pertinebat ad regnū Nimbroth: exisse Assur & ędificasse Niniuen, aliasq; ciuitates, hoc est primatū ad Assyrios deuolutū. Certe multo celebrius regnū Assyrioꝝ, quā Chaldaicum extitit. Quod regnū & ciuitatem Niniuen Ninus Beli filius, ualde & immensum ampliauit

Treueris

Babylonæ amplitudo.

Roma.

qui

qui ideo conditor fertur Niniues magnæ ciuitatis, cuius etiam nomen à conditoris nomine deriuatum est, ut à Nino Niniue nuncuparetur quia eam ualde ampliauit. Porro Assur, ũde Assyrij, in filijs SEM reperitur qui fuit Noë filius, unde apparet de progenie SEM exortos fuisse, qui postea Gigantis illius regnũ obtinerent. Præterea sacræ etiam literæ testantur primum regnum ex Nimbroth apud Babilonios initium sumpsisse ubi quidam interpretantur Nimbrothum uenatorem robustum coram Deo dici, quod potens fuerit princeps qui ut homines subegerit ad obtemperandum & uoce uenatoris insuper significatum, ciuilem potestatem uindictam esse ordinatam à Deo, ut quæ Dei ministra sit ad rebelles & contumaces compescendos. Itaq; prima Monarchia apud Chaldæos cœpit, quemadmodum & Xenophon testatur, & regnarunt primum posteri CHAM, quod Nimbroth ex his originem habuerit. Cæterũ penes posteritatem Nimbroth, non permansit imperium, nam apud Assyrios nouum regnum exortum est per Assur, ut sic à Chaldeis regnum ad Assyrios translatum sit, qui Niniuem habuere Metropolim, urbemq; Babylonem subegerunt quod Diodorus Siculus pluribus commemorat. His diligenter examinatis deprædhendimus Chaldæos Babylonem & Monarchiam octoginta & septem annos obtinuisse, Deinde uero Assyrios Babylonem & Monarchiam occupasse. Sed post obitum Beli & Nini urbs Babylon per reginam Assyriorum semiramidem firmata & amplificata ut Solinus cap: 64. Et Pli. lib. 6. cap: 22. referunt. Porro hæc Monarchia Assyriorûm, usq; ad Sardanapalum sub triginta sex regibus durauit Mille trecentis & triginta duobus annis, usq; uidelicet in quartum annum Osiæ regis Iuda. Postea uero Mædi & Persæ eam inuaserunt. Hæc Assyriorũ Monarchia aureo capite statuæ Dan: secundo & per Leænã Dan: septimo adumbrata est. Tam magnum uero nomen Babylonis postea ab Assyrijs occupatũ euasit ut Assyrij etiã, Chaldei, Phœnices, Mesopotamæi & reliqui in Babylonis nomen concesserint, ut non sit discrimen cum dicitur Iudæos in Chaldæam, Assyriam uel Syriam siue in Babyloniam captiuos esse deductos. Fuitq; hæc Monarchia una, quatuor uidelicet maximarum mundi Monarchiarum, quemadmodum singulæ suo ordine sequentur.

AETAS MVNDI. IIII.

MOSIS, ET IVDICVM ISRAHELIS successus, ex sacra Historia, & Philo.

Nno Ascatidis octauo: ab ABRAHAM quingentesimo: ab aquis Septingentesimo nonagesimo septimo: ab ADAM Bis millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio, à primo ABRAHÆ in Aegyptum ingressu ad seruitutis solutionem quadringentesimo & tricesimo MOSES atnepos Leui, uir strenuus, sapiens, & Prophæta, legũ latorum maximus: Hominibus, Deoq; cum dilectus, tum & ab eodem mire seruatus, & ex opilione ad montem Oreb liberando Israheli dux cõstitutus, cẽsu armipotentiũ uirorum, præter innumeram fœminarum, impuberum, uernarumq; multitudinem, plus quam Sexcenta millia. Cancrepolytanæ potestatis, xi. Pharaone, magno exercitu per rubrũ mare sicco pede transfugas, persequẽte, illic cum

Pharaonis interitus.

ISRAHELIS IVDICES *& anni iuxta 70. & Philonem.*

1. Moses. 40.

2. Iosua. 27. 2520.

3. Othomiel. 40.
4. Aod. 80. 2640.
5. DelboraBarach. 40.
6. Gedeon. 40. 2720.
7. Abimelech. 4.
8. Thola. 22.
9. Iayr. 22.
10. Iepte. 6.
11. Eſebon. 7.
12. Labdon. 8.
13. Samſon. 20. 2809.
14. Heli. 40.
15. Samuel.

SAVL REX. 46.

cũ ſexcentis curribus quinquaginta millibus equitibus atq; Viginti millibus peditibus demerſo, Aegyptiã ſeruitutem ſoluit. Hinc ut Ioſes ſcribit, hoſtiũ armatus exuuijs, angelo Domini diu, noctuq; præceſſore, in Arabiæ deſerta profectus, Amalechitas, eo orante, & Ieſu pugnãte, uincens præda gentiumq; metu ditatus eſt. Vbi duarum tabularum leges, dei digito in Syna monte conſcriptas, tulit. *Lex data* Ligneum templum conſecrauit, Sacerdotes &

Leuitas, Aaron fratre diuinitus ad pontificatũ delecto, conſtituit. Subinde poſt multos errores, grauesq; murmurantis, ac delinquentis populi adflictos Cananeorum gentes, Duce Phinea Eleazari Pon. filio, qui legum zelo, uiginti quatuor millia rebelliũ occiderat, bello adgreſſus, paucis uictor, ex una Madianitarum, Amorreorũq; ſtrage, regibus quinq;, populoq; utriuſq; ſexus (ſolis puellis ſaluis) omni, cum Balaamo uate, qui ab Aſina ſermonem extorſerat, & ſalutis futuræ ſtellam è Iacob oriturã prædixerat, *Balaami fata.* interfectis, prędam retulit. Ouium, Sexcentorum ſeptuaginta quinq; millium, Boum ſeptuaginta duorũ milliũ, Aſinorum millium ſexaginta & unius, & puellarum uirginum triginta duo millia. Captisq; ſexaginta urbibus Arabiæ fines uſq; ad Iordanum obtinuit. In hijs deſertis, cœlo eſcas, & petra potum, abunde præbentibus, in conſumpto ueſtitu, annis quadraginta cũ duræ ceruicis populo, laborioſe tranſactis, omniq; à ſe liberata gente, uno duntaxat Ioſua cum Caleph ob fidem ſuperſtite, incredulitate præueniẽte Deo, præmortua, in monte Nebo, nuſquam extante ſepulchro, *Moſis obitus.* anno uitæ ſuę Centeſimo & uiceſimo uiuaci ſenſu ab humanis glorioſe decedens, nouæ gentis Pon. Eleazari Aaronis filio, atq; ducatum Ieſu Naue, qui Ioſua, Dei præcepto tradidit. Ioſua igitur uir ex Ephrateorũ tribu fortiſſimus & in ſalutem electorũ Dei maximus, Armipotentiũ, præſ. uigeſies ter millenos Leuitas xl. annis in deſerto genitorum ſexcentorum & unius millium ſeptingentorum & triginta uirorum manu, Iordanem ſicco pede tranſgreſſus, Sole diẽ prorogante, Regibus xxxi. exciſis, à Deo cum promiſſam, tum à ſe captam Cananeorum terram, tribubus Iſraelitarũ in colonias diſtribuit, Arcam domini à Galgalis in Silo trãſtulit. Eo proinde, anno ętatis C X. magna cũ laude defuncto, Tribus Iuda Simeone aſcito, Pon. Phinea. occiſis Cananeorum & Phereſeorum decem millibus Hyeroſolymam igne, ferroq; deuaſtauit. *Hieroſolyma capta.* Dumq; Adonibezech Regi Berech capto extremorum artuum faſtigia truncarentur, crudelitatis ille ſuæ ſibi conſcius, exclamauit, Septuaginta

Reges

Reges amputatis manuum, pedumque fastigijs, sub mensa mea ciborum reliquias colligebant, Sicut egi, ita rependit mihi Dominus: Vide Iosephum libro v. Capite v, Hoc loco Ioses reponit hystoriam sceleris tribuum Dan, & Beniamin sub interregno commissi: Quo ex illa sexcenti uiri, rapto cum sacrificulo Nichæ Idolo, Laidem urbem, dolo captam, nomine patriarchæ sui Dan habitarunt. Vide iudicum Capite 18 Hæc uero propter Læuitæ concubinam fæde stupro necatam, à cæteris tribubus in sceleris ultionem iussu Dei concitatis quadraginta milibus suorum bina cæde fusis, tertia pugna, ad sexcentos profugos, eosdem, tum & à connubijs eorum abiuratos, cum uicis, & oppidis extincta, sed permisso tandem nubilium puellarum raptu fuit reparata: Vide Iosephũ libro v. capite 6 Iudicum xix. xx et xxi Capitibus. Hinc clamante ad Dominum peccatore populo suscitauit ei Deus Othonielem fratrem, & generum Caleph tribus Iudæ principem. Qui Mesopotamiæ rege deuicto, Israhelem Idololatria contaminatum, ab octo annorum seruitute liberauit. Eundem Moab rege dolo, tum decem millibus cæsis, pace in annos octuaginta statuta, ab octodecim annorum iugo redemit ambidexter Beniamites Aioth. Inde fortis Sangar pro Israhele pugnãs, Sexcentos Philisteos uomere peremit. Mox Delbora cũ Barachæ filio Abinoes de tribu Nephtalim prophetes & iudex, ingenti Cananeorum exercitu profligato, ducemque tum Sysara à Iahele Aber Cinei uxore truncato, Viginti annorum abstulit seruitutem, pace quadraginta annorum pacta, Israhele autem ob peccata sua item vij annis oppresso, supplicante, Gedeon idem Hyeroboel ex infima Manassæ familia uir, ab Angelo & oridi uelleris ostento, prouocatus, Baal euerso, cum delectis trecentis uiris Madianitarum, Centena Viginti millia prostrauit. Seccotharum seniores tribulis, spinisque contriuit, & Phanuel diruit. Ex ea præda inauribus uidelicet, millenis septingentis siclis æstimatis, donatus, Ephod demus suæ ruinam conflauit. Pacem deinceps toto uitæ suæ tempore uictor obtinuit. Principatum tum ei, posterisque suis oblatum, cum nec sibi, nec filijs, sed Domino deberi testatus est. Eo uero defuncto, suus ex concubina genitus filius Abilemech arrepta tyrannide, Septuaginta legitimos fratres, uno minimo Ioathan saluo, necauit. Hinc iuxta dignam Ioathan imprecationem, Sychemitis conscijs, ab se ferro, & igni afflictis, fratricidij, uiolentæque tyrannidis pœnas, à fœmina prostratus dedit: Post Tholam ex Isachar. Et Iayrum Galaaditẽ, triginta filiorum principatu memorandum, populus in mala pronus, crimina ueteribus

Lais à danitis capta. *Beniamitarum scelus.* *Sangaris fortitudo.* *Iahel.* *Gedeon.* *Abimelech.*

adijciens

adijciens noua, Philiſtinorum ſeruitutem annos incidit octodecimo. Tum ueniam precatus, liberatorem meruit Iepte Galaaditem ex adultera natum, & à fratribus domo eiectum, uirum fortiſſimum, qui ad ducatum rogatus, accepto ſpiritu Dei, una die uiginti Amanitorum ciuitates ingenti cæde uaſtauit. Vnde uictor unigenitam filiam, poſt bimeſtrem uirginitatis luctum, ex uoto ſacrificauit. Rebellium Effrateorum quadraginta duo millia cecidit. Hinc poſt Eſebonem Iudæum, & Labdonem Effrateum, numeroſa, fœlicicꝫ prole memorandos: Iterum ſceleratæ, ſeruæcꝫ genti datus eſt liberator ex tribu Dã, Angelico prænuntio, & uterina ſanctificatione Nazareus clariſſimus, atcꝫ fortiſſimus, Iſrahelis Hercules, Samſon. Qui inter alia multa præclara facinora, ruptis ferreis compedibus, pulli aſini maxilla Philiſteos mille cæteris fugatis, contriuit. Tum ſitiens, ex eiuſdem malæ dente molari fontem impetrauit. Aeneas Gazæ portas aſportauit. Annorum quadraginta ſeruitutem, atcꝫ tributa ſuæ genti ſuſtulit uictor. Poſtremum à Leone, ab hoſte inuictus, Dalilæ meretricis ſuæ dolo uictus, & robur & oculos amiſit. Robore autem recuperato, dum in deriſum Philiſtinorum principibus è carcere in Phanum ductus eſſet, oculorum ultionem precatus, cum Phanum, tum ſeſe cum tribus millibus proſtrauit. Hinc Heli primo ex Ithamar cum Pontificatu, ducatum gerente, quòd is filijs ſuis ſacerdotibus, etiam monitus, licentiæ nimium indulgeret; necꝫ correctionem adhiberet: Filijs cum triginta milibus populi fuſis, Arca Dei capta eſt. Quo nuncio terrefactus Pater ille, ſubito caſu fracta ceruice Nonaginta octo annorum ſenex, cum aboriente Nuru expirauit. Victores autem Philiſtæi ſeptem iam menſibus horrendis atcꝫ pudendis afflicti calamitatibus, Arcam dei miris donis, ſpontinocꝫ fœtarum uacarum ductu reddidere. Quam, cum indigne, utpote, ſine ſacerdotum miniſterio, Bethſamites attrectaſſent, de ſenioribus ſeptuaginta & de plebe quinquaginta millia, ſunt à domino morte confecta. Sub defuncto Heli ſacris inſtitutus fidelis Samuel Effrateus propheta diuinitus Annæ ſterili natus, ac Deo dedicatus. Principatum adeptus, Iſrahelem ad pium cultum reductum, à Paleſtinis ope diuina ſuperatis, diſterminauit, atque pacauit: Dum uero grauatus ætate gerendis rebus impar uideretur, ſui item filij à paterna uirtute degenerarent, factioſus populus legitimi, pacificicꝫ principatus impatiens, renitente propheta, in ſuum excidium, gentium more, Regem exegit, ei à Samuele iuſſu Dei hoc præſcripto iure permiſſum. Tollet inquam Rex imperaturus, ad agrorum ſuorum, militiæcꝫ labores filios ueſtros, ad delitiarum ſuarum paramenta filias ueſtras. Seruis ſuis, & eunuchis optima uinearum ueſtrarum, oliuetorum & agrorum, fructuum item decimas expendet, in opus ſuum ſeruos ueſtros, ancillas & iumenta coget, addecimabit quocꝫ Greges ueſtros, Eritis & uos ei ſerui: Et clamabitis in die illa à facie regis electi, & non exaudiet uos dominus in illa die, quia regem uobis petiſtis.

Iepte. *Samſon Hebræorum Hercules.* *Heli Pontifex & Iudex.* *Samuel.* *A Populo rex poſtulatus.*

REGNORVM ANNALES.

Nno Beli triceſimo primo Sytioniorum regnum in Achaia ab Aegyaleo in Aegyalea ab eo & poſtea ab Argiuorum Rege Pelope, Peloponneſſus adpellata, ceptum, ultra ſexcentos annos in Argiuorum regnum deſijſſe notat Euſebius. Sub Nino Thebeorum dinaſtiam Centum & nonaginta annos in Aegypto regnaſſe ſcribit idem. Argiuorum Regnum ab Inacho anno Bal. Xerſis primo fundatum, poſt ſexcentis & ſexaginta annos in Mycenas eſt tranſlatum. Anno Armatritis primo. Paſtorum, ab Iſrahelis forſan paſtoribus, ſub ea Aegyptum ingreſſis, adpellata, dinaſtia centum & tribus annis Aegyptum tenuit. Eiuſdem uiceſimo primo anno Argiuis leges dedit eorundem Rex Phoroneus priſcus. Sub id temporis Hyſpanis præfuit Betus: Vnde Beticæ nomen, & poſt hunc

hunc Deabus sub Belocho. Osyris Macedonem filium, Aemathijs regem dedit. Italiæ, cui extinctis Tyrannis, annos decem præfuerat, Apenninæ ab Api, nomen reliquit. Sub Baleo iuniore Sueuus & Celte Reges suis regnis sua nomina indidere. Eiusdem anno tricesimo primo Polytanorum Aegypti Dinastia cepta quadringentos triginta et octo durauit annos.

Roma. Condita.

Anno Mancalei duodecimo Italus, Hespero fratre Celtiberorum rege subfecto, Sycoro filio pulso, Italiã à se nominatam, rexit. Capenam ad auentinum collem struxit Ianigenis Morgetem filium Coritum. Aboriginibus autem filiam suam Romam sub Regulam statuit, Quæ mox anno prænumerato sui nominis oppidum in pallatino colle fundauit, anno àcondita Babylonia quingentesimo & quadragesimo nono: A Comero quingentesimo trecesimo nono: ab aquis sexingentesimo & octogesimo: ante Troiam conditam centesimo quadragesimo octauo, ab ea Vrbi, Populo Romulo nomen extat.

Athenæ condita.

Anno Mameli nono Belgius Celtas regens, Belgarum principatum edidit. Eiusdem decimo Cecrops priscus in Attica Regnum, & hinc Vicesimo primo Athenas condidit Post quingentos circiter annos ad Magistratus delatũ. Hinc ad Democratiam, Anno Spareti Vicesimo Isis de Iasij nuptijs ex Italia in Agyptum reuersa est.

Anno Ascatidis octauo Moses cum Israhel Aegyptũ est egressus.

Lusus Celtiberos, & Alloprox Celtas regnantes, suorũ nominum populos reliquere. Anno eiusdem tricesimo sexto Aegyptus, Danao fratre expulso, Aegypto nomen dedit. anno eiusdẽ ultimo Dardanus ex Italia in Samothratiam profugus, Troiam cum illustri regno per reges Sex annos ducẽtos nonaginta septem conseruatam, fundauit.

Troia fundata

Quæ anno Tautanis uicesimo quarto incerto, ut ait Dion, authore desolata, multas gentes, & uiris & opibus ditauit. Eandem ab Hectoris filijs restauratam, Fimbria Ro. quæstor, euertit non impune, eo à Sylla in suimet necem adacto, qui eam uti Romanis agnatam, iter ũrestituit. Vide Sabellicum Enneadis sextę libro tertio. Obtinuit hæc

BABYLONIAE IMPERATORES & anni.		
20.	Belochus ij.	25.
21.	Bellepares.	30.
22.	Lamprides.	32.
23.	Sosares.	20.
24.	Lampares.	30.
25.	Pannias.	45.
26.	Sosarmus.	19.
27.	Mytreus.	27.
28.	Tautanius.	32.
29.	Tenteus.	40.
30.	Tyneus.	30.
31.	Dercilus.	40.
32.	Eupales.	38.
33.	Laostenes.	45.
34.	Pyrithidias.	30.
35.	Offrateus.	20.
36.	Offraganeus.	50.
37.	Ascarazapes.	42.
38.	Tonos cōcoleros.	15.

it hæc urbium uel maxime sola, hanc felicitatem euersa, ut multi potentes principes, Gentes, & urbes, suam nobilitatem, latente uetustate, honestaturi, quam & si à profugo fratricida sit orta, genus suum in eam referant.

Sub Amyntis imperio lanigenas rexit Thurrenus, Cybele in Phrygiam profecta. Sub Belocho Iuniore Asterij Cretensis regis, ex Europa rapta filij, Minos Cretam, Radamantus & Sarpedon Lytios sanctis legibus rexere. Eiusdem imperij anno uicesimo primo, Paris Celtarum rex Parrisiorum urbem condidit. *Minos Rex. Paris.* 2616.

Anno Bellepa uicesimo quarto Cadmus, Phœnicis frater, Agenoris Aegyptij filius, cum fratre Sydonem, Syriamque gubernauit. Hinc Lamprius primus in Boetiam profectus, Thebe fundata, linguam Græcam & literas Phœnicibus atque Galathis similes, à Pelasgis primum susceptas, rudi tunc Græciæ primus intulit. Quas sub Sosare, Thebas regens, Amphion auxit. Eodem tempore Mars Ianus iunior, & post hunc Saturnus iunior Aboriginibus præfuere. Sub Lampri, Imperatorem Dinastia Aegyptum annos Centum quadraginta quatuor tenuit. Et Celtas rexit Lemannus, à quo non Alemannis, quibus ab eius nominis suo rege nomen est, sed Lausanensi laco uox indita. *Cadmus literarū Græcarū inuentor.* 2711.

Anno Panniæ secundus Orpheus Trax Musices præconia tulit & lyræ. Eiusdem anno decimo Celtarum rex iunior Galathes, per deuictos Sarmatas, Asiam inuasit. Galathas, ac tum ex hijs, & Græcis, Gallogrecos peperit. 2829.

Anno Sosarmi tertio natus est Amphitrionis Hercules, idem Heraclius Alceus omnium fermè primus & maximus pyrata, qui anno uitæ quinquagesimo secundo furia percitus, igni morbum cum uita combussit. Qua calamitate mota coniunx sua Deyanira laqueo se suspendit. Huic Herculi, à quo nec Troiam sub Laomedontis regno captam esse credibile est, recentiores Græci, atque solent omnia nobilia sibi, ita præclara Lybij Herculis, nec non Hebræi Samsonis gesta admentiuntur. 2937.

Sub Tautane. Diapolitana Dinastia cepta, annos centum septuaginta octo tenuit Aegyptum. Sub eodem Troiæ desijt regnum. *Troia desijt.* 3012.

Anno Tentei primo Francus Hectoris filius à Celtis in regem assumptus, eisdem suum reliquisse nomen credi potest, quod in altero Francogallorum regno receptū, hactenus manet. Profuerit hic ueram causam Troiani belli referre. Dum Pelias inter Græcorum reges tum temporis maximus, cuius consilijs cæteri obtemperabāt, audiuisset quomodo Laomedon qui Troiæ rex erat, Iasonem filium fratris sui & reliquos Græcos cum eo pro uellere inaurato ad Colchos gentem fortissimam, missos: transitu per Troiam prohibuerit atque insuper iniuriose afflixerit, indignatus est, missaque ualida manu, ut regnum 3124.

Laomedontis affligeretur. Ignorãtibus Troianis superuenerunt Græci terramq; eorũ latè uastauerunt, filiam etiam Laomedontis regis Esionam nominis pulchram ac decoram nimis, captiuam cum spolijs multis, secum in Græciam deduxerunt. Igitur post aliquod interuallum in Macedoniam eorum menopolim confluxerunt reges Græcorum, ad diem festum celebrandum, conuenerunt autem principes de cuncta Græcia inter quos & Pelias, Iason Nepos eius, Agamemnon & Memnon frater eius Aiax & Palamedes, Achilles & Triptolemus, Menelaus atq; Polypus, Castor & Pollux Alea qui primus tabularum lusum reperit & cæteri multi, ut Ioui sacrificarent. Hoc cum Alexander filius Priami percepisset, Troia egressus exercitum secum sumens, naues magnas, conscendit & per mare Mediterraneum, ad regiam Agamemnonis ueniens, ad Palatium eius accessit ubi Helena regina Menelai uxor, Deæ mineruæ diem festum celebrabat. Alexander uero Helenam reginam ualde speciosam ilico inuadens, rapuit cum thesauris eius omnibus ac uiri sui, ob uindictam Amitæ suæ Hæsionæ, quam Græci captiuam tenebant & reddere nolebant. Quod ut cognouerunt Græcorum reges, grauiter hoc ferentes, inito cõsilio, cum omni adparatu, undiq; confluxerunt, instructaq; classe transfretantes mare: Ilium petierunt repetentes Helenam ut recederent, Romani autem responderunt se hoc non facturos,, nisi prius Hesionam regis priami sororem recepissent. Quam ob rem utrisq; indignantibus, decem annorum bella grauissima gesserunt. Erant igitur filij Priami regis ex matrona nominis Hecuba, primogenitus Hector pugnator fortissimus. Secundus Alexander, qui rapuit Helenã. Tertius Troilus. Quartus Deiphœbus. Quintus Achimachus. filias autem duas habebat Polyxenam atq; Cassandram ualde decoras, quatuor autem prælia habuit Hector cum populo suo contra Græcos, in quibus ceciderunt de Græcis ducenta quinquaginta octo millia ducenti quatuor, quos ipsi recensuerunt, De Troianis uero Centum triginta quatuor millia, quadringenti uiginti duo. De regibus Græcorum & Aiax cecidit, in quarto uero Palamedis occiditur, & dum loricam eius auream detraheret Achilles inopinateq; adueniens Hectorem spolijs inhiantem, incautum occidit. Hunc Troilus sic amauit ut mortem fratris Hectoris, ulcisceretur, & ipse duobus prelijs peractis, fortissimum se declarauit. Tunc Agamemnon, infecto negotio reuersurus erat in Græciam, nisi ei Achilles restitisset, qui magis mori eligerat quam sine uindicta suorum & absq; uictoria recedere. Igitur iterũ se ad bellum cohortantur, cum Troianis Troilus occurrit. Quibus fortiter tribus diebus ac noctibus continuo decertantibus multi cecidere, De Græcis Centum quadraginta & quinque millia: De Troianis Centum & duodecim millia, insuper Troilus ab Achille percussus, mortuus est, cuius corpus Achilles circa ciuitatem trahens, maximum luctum Troianis intulit. Quod Hecuba Troili mater cernens, multo redimere auro cupiuit, ut sepulturæ traderet: Achilles autem Polyxenam Priami filiam petens in matrimonium dixit si ei daretur, & corpus mortui redderet & Græcos à Troia recedere faceret. Sed dum illi promissa esset, Troili cadauer parentibus reddidit, Achilles uero dum templum Dianæ adiret, quasi Polyxenam ibi accepturus, iuxta palatium constitutus, insidijs Alexandri circumuentus occisus est. Agamemnon autem cognita Achillis morte, iterum hortabatur populum cum magno clamore recedere à Phrygia, cui restitit Triptolemus, qui uiuus recedere nolebat, nisi necem prius patris uindicasset. Iterumq; ortum est prælium Deiphœbus quippe cum Troianis agmini Græcorum occurrit, in qua pugna ceciderunt de Græcis Centum & quindecim millia insuper quinquaginta quatuor: De Troianis autem septuaginta millia sexcenti & tres, uulneratus est ab hostibus Deiphœbus, & in ciuitatem reuersus mox defunctus est, Tunc domesti reges Aeneas & Vlysses, regi Priamo suaserunt, ut redderet Helenam, datis insuper muneribus, & recederent ab eis Hostes, quoniam se imminutos ac pene uictos cernebant, Quod dum Agamemnon percepisset præbuit assensum Alexander autem

autem Helenam reddere noluit, frater quoque illius Achimagus magis populum ad bellum excitabat, Quod Aeneas & Antenor audientes indignati sunt & clam mittentes ad reges Græcorum, inierunt cum eis fœdus, ut ipsis parcerent & omnibus quæ ad eos pertinere uidebantur & ipsi ciuitatem manibus eorum traderent: Accepta uero fide à Græcis nocte media signum in auditum in similitudinem equini capitis excogitantes supra murum posuerunt, quorum fraude Græci urbem intrauerunt ac super Priamum ac liberos eius irruerunt, nec ulli ex eis pepercerunt Helenam autem receperunt. Aeneas uero abscondit in turri urbis Polyxenam, atq; Cassandram: Treptolemus autem requisiuit Polyxenam, pro qua pater suus Achilles mortuus fuerat. Sed dum Aeneas se ipsam nescire testaretur, adeoq; in hoc mendatio deprætenderetur, à Phrygia, deiectus est: Agamemnon autem Polyxenam Triptolemo tradidit, ille uero eam super tumulum patris trucidauit. Ergo igni ferroq; funditus euersa Troia, Aeneas cum omnibus suis à finibus Troianorum depulsus, alias quærens sedes Latium uenit ibiq; habitauit, A quo deinde Romani principes exorti sunt. Condita fuit Troiæ meteopolis Ilium caput olim Asiæ tempore iudicis in Israel Eliud & deuastata, Anno quarto Iephtæ iudicis Israëlis, octauo die Iunij post conditum mundum uicies septies centenis sexaginta duobus annis: ante natum uidelicet Christum Mille Centum & nonaginta octo annis.

Itaq; ab excisa Troia per annos quadringentos uiginti & octo. Ad ROMVLVM Latinorum, Albanorum, Syluiorumq; idem regnum, ab ÆNEA Troiano, ducta in uxorem uicti Latini regis filia, captum, hos tenuit reges. ÆNEAM Lauinij in agro Laurenti coniugis suæ nomine, & ASCANIVM, Albæ regiæ, conditores. SILVIVM Posthumũ. ÆNEAM Syluiũ, LATINVM iuniorem. ALBAM Atum, Aegyptum, Capim, Capetum, Tyberinum, Agrippam, Remulum, Auentinum, Procam, Amulium à Romulo peremptum. Eadem tempestate Antenor, & idem nobilis Troianus, comitibus Henetis ex Paphlagonia secum in Italiam profectis, Patauium urbem condidisse, hij uero positis inter Alpes, & Adriam sedibus, Henetorum populo, Venetiarumq; urbi nomen peperisse feruntur. At origo huius uetustior à Veneto Phaetontis filio putatur. *Latinorũ Albanorum, Syluiorum reges.* *Patauiũ cõditum.* *Venetiæ conditæ.*

Anno Dercili quarto Eristeus Lacedæmoniorum, & Athletes Corinthiorum regna cœpere. Eodem imperante Amazones, quæ sub Tautanæ Epheso capta, spectatum toti Asiæ templum Dianæ combusserant, cum Cymmerijs Asiam inuasere.

Anno Eupali decimosexto Aphricæ caput Carthago à Tyrijs fertur esse condita. Sed Menandro Tyriorum Chronicæ textore, anno Ascarazapis Sexto, Pygmaleonis Tyriorum regis Septimo à Didone Pygmalionis sorore Arx Byrsa, tum inde ciuitas extructa est. Quæ Lybia subacta, magnam maris obtinuit portionem, huius quoq; occupauit Sardiniam, Syciliam, & cæteras Insulas. In Hyberiam captam, colonias posuit. Qua principatum contraxit, Græcis potentia non imparem, opulentiaq; Persarum regno comparandum, quem post Septingentos annos cum Romanis conferens, amisit, funditus igne, ferroq; euersa, hinc uero ab Octauio Cæs. restituta. *Cartago condita Aphricæ caput.*

HEBREORVM REGNVM. EX sacra Historia.

Saul Rex Aulo igitur humilis generis, eminentis uero corporis Beniamita, ab asinis ad regiam maiestatem euecto, dum is Samueli recta monenti pareret, Ammonitas, & Palestinos, agricolarum armis, Sexaginta millibus cæsis, uicit. Hinc autem elatus, prophetam negligens, Phytones consulens, sacerdotes occidens, ac Deum contemnens, Amalechitarum male uictor, cum à Deo, tum ab hominibus desertus, Dauide in Regem à Samuele consecrato, à Palestinis cum tota domo sua uictus, suapteque tum manu confossus, hostibus ludibrio fuit.

AETAS MVNDI. V.

REGNVM IVDA.

Genus Dauid.

Nno Dercilitricesimo primo: à Mose quadringentesimo sexto: ab Abraham noningentesimo quadragesimo primo: ab aquis millesimo ducentesimo tricesimo tertio: ab Adam Bis millesimo octingentesimo & octogesimo nono. Dauid hac propagine è Iudæ tribu natus. Iudas, Phares, Esrom, Ram, Aminadab, Naason, Salmon, Boos, Obeth, Iesse, Dauid, ex opilione, Deo non genus, & faciem, sed uirtutem & cor aspicienti, in Regem & Prophetam consecratus, insigne totius & regiæ maiestatis, & pœnitentis humilitatis exemplum præbuit. Nam expugnato hactenus inuicto Iebuseo, regiam sedem, constructa Syon arce, in Hierosolymam, ab se auctam, posuit. Regnum ab hostibus funda, ferroque strenuisse uindicatum, reformata religione, in timore Dei continuit. Tum simul atque transgressionis suæ pœnas, conuitia, famem, pestem, hostilem, ciuilemque gladium, ac fidelis, humilisque Dei seruus, patientissime tulit. Postremum ab ædificanda domo Dei per Vatem, ob cruentas manus suas, repulsus, ingens hoc, & sanctum opus unà cum regno Solomoni filio reliquit, gloriosè defunctus. Qui mox hinc, regni totius pace firmata, Regum ipse omnium diuitijs, sapientia, gloriaque splendidissimus. Conductis Centum quinquaginta tribus millibus & sexcentis operarijs in monte Moria preciosissimum Deo templum, anno regni quarto ceptum, undecimo perfecit. Inde quoque regia domo impensissime completa, magnificati ab se regni tranquillitate laxatus, innumerarumque fœminarum consortio cum deprauatus, tum stultus, Idololatriam, proindeque dignam Dei indignationem incidit. Qua tum primum, ultore Deo

IVDA REGES, ET ANNI Ex 70. & Philone.

1. DAVID. 40. — 2929.
2. Salomon. 40.
3. Roboam. 17.
4. Abias. 3.
5. Asa. 41. — 3030.
6. Iosaphat. 25.
7. Ioram. 8.
8. Ochozias. 1.

Athalia.
7.
9. Ioas.
40.
10. Amazias.
29.
11. Azarias.
52.
12. Ioathan.
16.
13. Achaz.
16.
14. Ezechias.
29.
15. Manasses.
55.
16. Amon.
12.
17. Iosias.
31.
18. Ioachaz.
mens. 3.
19. Ioachim.
11.
20. Ioachim.
mens. 3.
21. Sedechias.
11.
*
* *
DESOLATIO.
70.

Deo,graui è mœstitia patri est adpositus, quum iã grandæuus ab aduersarijs uexatus, decem regni sui partes Hyeroboamo profugo seruo suo, Abhiæ Vatis inditio, cessuras,agnouit.Eo itaq; sepulto,à filio suo Roboam rudi,pauidoq; rege, Quod neglecto seniorum consilio,ad *Initium regni Israhel.*
3111. inconsultam iuniorum persuasionem elatus,iugum supplici populo comminaretur asperius,decem Tribus Regnum Israhel constituentes, ad Hyeroboamum Ephrateum uirum uiribus,ingenioq; pollentem defecere.

Sed & Sesacus Aegypti rex, dum Roboam relicto Domino,patrizans fœminis indulget, Hierosolyma capta, templum, domumq; regiam spoliauit anno regni quinto.Huic è liberis octoginta octo supstitib.successit. *Hierosolyma capta.*

Abias, patre fortior quidem, sed peccando similis,
3208. Hyeroboamum Idololatram superbum, quinquaginta millibus Israhelitarum cæsis,humiliauit adeo, ut subinde Israhelis reges penè omnes,à domino iustè,quem dereliquerunt,relicti,mutuis sese cædibus, usq; ad regni perditionem extirparint.

Hinc Asa patre melior, syncero corde ei, qui sibi fidentibus robur præbet adhærens Deo, pace fretus,abstulit prophana.Zaram quoq; Aethyopum regem Centum millibus millitibus, & curribus trecentis armatum
3308. superauit. Inde, quo proximo tempore regia Samaria ab Amri Israhelis rege condita est, ad humanam conuersus opem,& bellis,& morbis est ægre superatus. *Samaria condita.*

Iosaphat autem rex, operum magnitudine Dauidi similis,diues,iustus,& inclytus, uniuersum regnum, constitutis ad sacram legem iudicibus, atq; prædicatoribus, ad pium cultum reducere studuit.Domino cõfidens, hostibus sesemet fundentibus, uictor, ditia Moabitarũ spolia in benedictionis ualle collegit.Sed,quo uno peccauit, impiorum Israhel regũ societate factus est infortunatior.

Identidem & Ioram ex pio patre impius, & infelicior filius, qui fratribus suis, & aliquot Principibus interfectis, Nathanicam progeniem extinguere conatus, relictoq; domino,coniugis Idola colens,à Philisteis,unico minimo Ochozia saluo,tota eius excisa domo,uictus, tum longo uiscerum egestu mortuus, ignominia notatus,regia caruit sepultura.

Ochozia tum matris impulsu patrizante,à Iehuh Israhel rege,qui,Heliseo prophetante, ad prophetarum, & Naboth ultionem, uniuersam domum Israhel regis Achab,Iesabelæ regina à canibus dilacerata,atq; Baal cũ sacerdotibus suis euertit,cum fratribus interempto.

3443. Athalia regis mater, & Achab filia,tyrannide correpta,quicquid Dauidicę stirpis reliquũ erat,auferre nixa: Salomonis genere iã nunc, ut afferit Philo,omni deleto, unico per Iosabet cognatam Ioiadę Pon.uxorẽ,è Nathan stirpe Ioas infante seruato,Quo tum anno ætatis septimo

rege consecrato, illa templo per tumultum eiecta, gladio fuit discerpta. Huc usq; authore Philone, stirps Nathan, Achesar, id est, Principis frater, & Mathathim, id est, ad succedendum donata, dicta est. Inde qui deinceps è genere Dauid principatum gessere, trinomij uel binomij fuerunt.

Igitur Ioas, Elyh, Symeon, tutore Ioada Pon. simul, & optimo Principe, anno uitæ suæ Centesimo & tricesimo ad reges condito, à Deo auersus, Syrorũ ultionem, quam languens euaserat, à seruis Zachariæ Sacerdotis, Ioiadæ filij, impio eius iussu lapidati, in lecto necatus, & extra regum sepulchra positus, recepit.

Zachariæ sacerdotis exitium.

Similiter Amazias à domino ad Idola conuersus, tum à Ioas Israhel rege, templo, regiaq; Gaza direpta, captus, suorum postremum coniuratione fuit occisus, subfecto sedecim annorum filio AZARIA SEV OZIA. Qui dum Zacharia uidente, Dominum quæsiuit, fortuna, uictoriaq; clarus, urbem, regnumq; reparauit, & auxit. Inde uero contra Pontificis monita superbiens, lepra, illegitimi sacrificij pœna, cõtabuit. Vtque deinde cum Domino inuictus IOATHAN regnum tenuit inuictum: Sic aduersus Dominum inuictus ACHAS regum ex bono patre omnium facile pessimus, præter cladem à Syris acceptam, à Facæa Israhel Rege, Centum & uiginti millibus de Iuda cæsis, innumera mulierum, puerorum, prædæq; multitudine capta, iuste adflictus, Assyriorum inutili præsidio, tributo sponte penso, uindicatus, Idololatra factus, in tempore uel angustiæ suæ aucto in dominum contemptu, legitimis sacris, temploq; interdixit. Quæ omnia iuxta sacræ legis institutum, ex pessimo patre filius optimus.

Facæas rex Israhelis.

Rex diues, & inclytus EZECHIAS restituit. Idola, & Aras abstulit. Aeneum Mosis serpentem, ne coleretur contriuit. Palestinis uictis, à Senacharibo Rege obsessus, auro pacem emit, hinc non impune uiolatam, quando eo, & Esaia supplicantibus, per angelũ Domini, Assyriorũ Centũ octoginta quinq; millibus nocte cæsis, Rege cũ fugato, tum & in templo à filijs occiso, obsidio fuit soluta. Eius anno Sexto Regnum Israhelis cum Osea Rege, quia non audiuit uocem domini Dei sui à Sarmanasar Imperatore in Assyrios est tralatum. Vbi in captam Semariam impositi Samaritani, Iudæis deinceps in prosperis amici, sed in aduersis aduersi, quietem à Leonum insultu habere non prius potuerunt, quam Hebræos sacerdotes recepissent. Hinc mira unius generis & morum uicissitudine MANASSES duodecim annorum Rex degener magos, & Idola coluit, innoxio cruore pollutus, exacta Babylonico in carcere pœnitentia, & Dominum & regnum recuperauit.

Regnum Israhel extinctũ.

Amon patre, cuius uices annos decem gesserat deterior, Dominum contemnens, etiam à seruis est contemptus, & occisus.

Rursum IOSIAS octo annorum Rex optimus, recta uia cum Domino, tum prophetis adquiescens, secure, prosperecq; uixit. Prophanis omnibus extirpatis, sacra restituit, ac Pascha omnium splendidissimum celebrauit. Tum diuina monitione post habita, contra Aegyptios prælians, teli ictu, maximo cum populi sui luctu, luctum HYEREMIA canente, expirauit. Aegiptij uero Rege NECHAONE SYRIAM tenentes, HYEROSOLYMA capta, gente mulctata, impioq; rege IOACHAS ablato, sub tributo fratrem subfecerunt ELIAKIM qui IOAKIM.

Hierusolyma capta.

Qui

Qui, dum combuſtis Hieremiæ uaticinijs, Dominum, & Aſſyrios contempſiſſet, cum uaſis domini in Babyloniam ductus, & illic occiſus, extra murum eſt abiectus. Relicto octo annorum filio rege Elych, Neri, Ioakim ſeu Iehonia. Is Aſſyrijs uexantibus, ne quid ei grauius accideret, ſponte cum tota domo ſua, cum decem millibus captiuis, ſenioribus atq; principibus, cum uniuerſa templi, & urbis gaza in Babyloniam tranſmigrauit, acceptam contra fidem carceri mancipatus, ſpontaneæ tranſmigrationis ſuæ anno triceſimo ſeptimo, Deo Dauidis prolem ſeruare uolente, ab Euilmerodach Rege liberatus, atq; reuerenter habitus, Salathielē genuit Zorobabelis patrem. Succeſſerat illi patruus tributis obnoxius Rex Sedechias, ob cuius tū & in Deū, & in hōines arrogantiam perfidiamq;, ciuitas ſancta, cum templo ſanctiſſimo decimo octauo obſidionis menſe, peſte, fame, ferro & igne miſerabiliter eſt euerſa. Rex ipſe in Reblatha, cum Saraia primo ſacerdote, Principibus Sexaginta regijs agnatis, & liberis coram truncatis, oculis orbatus, atq; tum Babiloniæ uinculis conſumptus, Gens uniuerſa, nullo ſexus uel ætatis diſcrimine, uel cæſa, uel in ſeruitutem cum Ioſedech Ponti. redacta, Iudæq; regnum iam nunc omne, propter obſtinatam aduerſus Deum nuncios, & prophetas Dei, Regis & Sacerdotum, populiq; totius præuaricationem, in Babyloniā à Nabugdonoſore anno regni ſui decimo nono traductum eſt, anno à Dauid quadringenteſimo octogeſimo quarto, à templo condito quadringenteſimo & quadrageſimo.

Tranſmigratio ſpōtanea

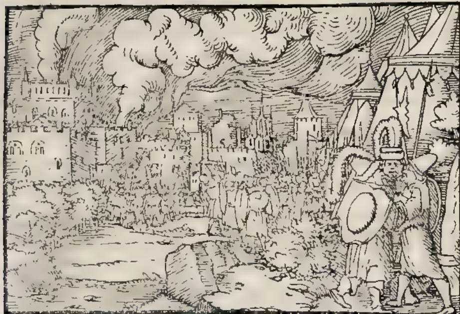

Regnum Iudeæ cū Hieroſolyma exciſum.

CATALOGVS REGNI ISRAHEL.

1 Hieroboam. 22.	5. Zambri. dies 7.	13. Hieroboam. 52.
2. Nadab. 2.	6. Amri. 12. *Incluſo interregno 4 annorum.*	14. Zacharias.
3. Baaſa. 24.	7. Achab. 22.	15. Sellum. 1.
4. Hela. 2.	8. Ochozias. 2.	16. Mananechem. 11.
	9. Ioram. 15.	17. Phaceia. 2.
	10 Hiehuh. 29.	18. Phaceæ. 30.
	11 Ioachas. 15.	19. Oſeæ. 9.
	12. Ioas. 17.	Summa regni Iſrahel à Roboam ad ſextum Ezechiæ. Anni 261.

BABY-

BABYLONIÆ CHALDEORVM ALIOrumq; regnorum ſucceſſus, Ex Euſebio.

Nno à Nino Milleſimo ducẽteſimo quarto: à cõdita Babylone milleſimo trecenteſimo Quinquageſimo ſecundo: ab aquis Milleſimo quadringẽteſimo octogeſimo tertio: Phulbelochus Babylonicæ militiæ dux, et Arbaces Medorũ præfectus, indignum rati, ſe huius imperio ſubijci, qui muliere corruptior, fœmina potius malit eſſe quam uir, de imperij diuiſioue pacti Regem ſuũ Tonoſconcolerũ, quem Græci uocant Sardanapalum, armis eo compulere, ut quas imperio prætulerat delitias, una ſecum, hoc uidelicet ſolo uirum imitatus, pyræ incendio conſumpſerit. Qua hic Medorum, atq; Perſarum. Ille uera Babilonicum Chaldeorum, à fatidico ſcilicet ſacerdotio adpellatum, Regna ſibi uendicarũt. Huius proinde reges, uel ſolo Iudeorum
3212. exitio clari, propter imperij diuiſionem inter Monarchias non admittuntur.

Porro Phulbelochus Mananehem Iſrahelis regẽ tributo ſubdidit. Phulaſar, Achas rege Iuda ſponte ſibi ſubmiſſo, prouocante, Faceam Iſrahel regem, terra Neptalim, mulctauit, Raſiaq; Damaſci rege perempto, Damaſcenos in Cyrenem tranſtulit Salmanaſar, Oſea Iſrahel rege capto, Iſrahelis regnũ ultore, diu tollerante impietatẽ Deo, excidit. Reliqui Iudæ regnum tam diu afflixerunt donec Nabugdonoſor magnus, geſtorũ ſcilicet magnitudine Herculi comparatus, id omne, deuictis Syris, Aegyptijs, Libijs, & Hyberis, impiorũ flagello, deleuit. Hic
3319. tumcontra Deum cœli ſuperbiens, beſtiarum, ferarũq; conuictu humiliatus. Deo cuius omnes uiæ, iuditia ſunt uera & opera, quiq; ſuperbientes humiliare poteſt regnum cui uult dat, & auffert, benedixit, & gloriam dedit.

Anno Phulbel ſeptimo. Granaus, Macedoniæ regnũ reſtaurauit & eiuſdam quadrageſimo ſecundo Lydis, teſſerarum pilæ aliorumq; ludorum caupone, inſtituto-
3229. riæ, lanarum tincturæ, retiorumq; texturæ doctoribus, Ardiſſus fecit regnum, à Cyro, Cræſo ditiſſimo capto, deletum. Eiuſdem anno quadrageſimo ſexto Olympiades ſunt repetitæ. Is idem eſt annus uidelicet quadrageſimo ſexto Azariæ regis Iuda. Anno Merodach, qui Manaſſem Iudæ regem caſtigauit treceſimo quarto. Homer. Græcorum Poetarum princeps Illiadem, anno ab illo denaſtato quinquageſimo finxit. Litteras Græcas emendauit & auxit tam ſero cepere ſapere Græci.

CHALDEORVM BABYloniæ reges, & Anni. Ex Metaſtene Perſa.

Regnum Chaldeorum Medorum et Perſarũ.

1. Phulbelochus. 28
2. Phulaſar. 25.
3. Salmanaſar. 18.
4. Sannacharib. 7.

Regnum Iſrahelis & Iudeorum deletum.

5. Aſaradon. 10.
6. Merodach. 51.
7. Benmerodach. 21.
8. Nabugdonoſor 35.
9. Nabugd. Magnus 25.
10. Euilmerodach. 30.
11. Regaſar 3.

Homerus poëta Græcorũ

12. Labaſardach 6.
13. Baltaſar. 5.

MEDORVM REGES, ET ANNI. EX METASTANE.

1. Arbaces.	28.	5. Arbianes.	22.	9. Apanda.	30.
2. Mandanes.	50.	6. Arceus.	40.	10. Darius & Cyrus.	12.
3. Sosarmon.	30	7. Artines.	22.		
4. Articarmin.	50.	8. Astibarus.	20.	Facit 304. Annos.	

ROMANI REGNI SVCCESSVS EX LIVIO.

ROMANORVM REGES *& anni, ex Eusebio.*

ROMANORVM REGES *& Anni, ex Eusebio.*

1.	Romulus.	38.
2.	Numa Pomp.	41
3.	Tul. Hos.	32.
4.	An. Mar.	23.
5.	Tar. Pris.	37.
6.	Ser. Tul.	44.
7.	Tar. Super.	25.
		240.

Nno Phulasar uicesimo secundo à Troia destructa quadringentesimo uicesimo octauo: à Roma condita octingentesimo septuagesimo tertio: à Comero primo Rege millesimo quadringentesimo & duodecimo: à primo Iani in Vaticanũ receptu millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto Romulus, cui ab urbe nomen, quam à Roma fundatã, & adpellatã, regiã in tetrapolim constituit. Ex Albanorũ Regum genere natus, uir ferox occiso fratre Remo, Tuscorum auxilio, Romanum regnum, se rege primo, condidit. Quo firmato & aucto, Quirini numine in Deos euanuit. Has inter alias statuit leges, nempe, Qui Romanus est, nullam sedentariam exerceat artem, sed militiæ tantum, & agriculturæ operam det. Mulier adultera, uel uinipota nece puniatur. Parentes ante nuptias, relegandi, uendendi, & occidendi liberos ius habeant. Romanum itaque regnum iniuria, uique conditum, Iano belli, pacisque indice dedicato, tum pacis studio primũ clauso, religionis institutæ cultu, pie, iusteque gubernandum, Sabinus Numa docuit Rex. Eidem pacato, ueteri Alba euersa, ciuiumque duplicato numero, Cælium addidit Tullus Hostilius è Tugurio, & ex Bubulco, Rex Romulo ferocior, regno ultro donatus, primus regum purpuratus, fulmine cum domo perijt. Hinc Ancus Marcius, Numæ tum genere, tum religione ex filia nepos, uictis Latinis, Auentinum & Ianiculum urbi coniunxit & Hostiam condit. Cuius superstites Filij Regno fraudati, fraudatorem postea interemere. Tarquinium Priscum Corinthi profugum. Qui primus id ambitione, & oratione obtentum, regijs Hetruscorum insignibus uidelicet Corona aurea. Sella eburnea. Sceptro habente in cuspide aquilam, Tunica purpurea duodecim Securibus & tubis, quibus etiam post exactos reges, præter coronam, & pictam togam, primi magistratus usi sunt. Centurijs item, & patribus auxit uictor, ac urbem muro clausit. Cędibus igitur regno parari cœpto, idem sibi Tarquinius, à Tyrannide Superbus Tullij Seruij Tarquin. Prisc. generi, è Serua nati Regis optimi Quirinalis, Viminalis, & Esquilinij auctoris, Soceri sui, socru, uxoreque conniuentibus, impia cæde quæsitum. Contemptis ordinibus, legibusque dum id solus, armis stipatus, regere conaretur, ut scelus scelere, proindeque tyrannis libertate uindicaretur, is ob filij sui Tarquinij Sexti incæstum, cum uniuersa domo ab aucta à se urbe est extrusus. Anno conditi regni ducentesimo quadragesimo. *Insignia regia Ro.*

GALLORVM SVCCESSVS EX LIVIO. & Iustino.

Galli ferox & adeo inhumana gens, ut ad hominum pernitiem inter arma, ferumq; nata esse uideatur. Vniuersum prope terrarũ orbem bello peruagata memoratur. Primum Paniæ sub imperio, Galathe rege, Galathas in Asiam posuisse. Hinc sub annum Nabugdon. M. circiter, quintum & Tarquin Pris. Ro. Reg. quindecimum mittente sub augurio ex sorore nepotes Ambigato Celtarum rege, Sigouesus per Hercinium nemus Germaniam inuasit. Bellouesus autem superatis Iuliarum Alpium iugis, pulsoq; tum in Rhetias ab hoc dictas Alpes, Rheto Tuscorum principe, in Cisalpinam Tusciam à Gallis deinceps Cisalpinam Galliam nominatam, Mediolano in agro ab Heduis Insubribus Gallorum gente maxima cognomine Insubrio condito, regnum statuit. Hũc secuti Boij inter Padum & Alpes, & hos secuti Senones Galli inter Vfentem & Athesim flumina sedibus captis, Bergomum, Comũ Brixiam, Veronam, Tridentum, Vincentiam, atq; nonnullas alias alpinas condiderunt urbes. Hij deinde conuenis Gallis aucti, Brenno duce, sub Arthaxersis M. imperij anno uicesimo sexto Clusinis ex pugnatis fusisq; ad Allaim Romanis, Romam cæsis patribus, incenderunt. Dumq; Brennus Capitolinæ obsidionis mille auri pondo precium à Manlio Capitolij, hic in decus & hinc dedecus suũ seruatore, inijquius exiegeret. Camillus exul-Dictator adueniens, non auro, sed ferro patriam redimendam Proclamans, arrepto auro, incendiũ Gallorum sanguine restinxit, ciuibusq;, ne Veios transmigrarent, persuasis, urbem intra annum reparauit. Alter ingratæ patriæ Pater, adpellatus. Brennũ hunc Sueuorum Senonum ducem, & Siguini Visuntinorum regis generum, in occupata Gallia Senonã Vrbẽ Senonum Sueuorũ nomine condidisse. Britanniam cepisse, Senones, Sueuos, & Galos in Italiam duxisse, Romam incendisse. atq; memoratas subalpinas ciuitates ab se constructas, uel nouatas, eisdem habitandas tradidisse. Allobroges item, & Auenzam, quæ uelut altera Troia fuerit, Heluetiorũ caput, tenuisse: Viterbiensis Gotfridus scribit. Hinc ab incensa urbe anno Centesimo octauo Seleuci M. quadragesimo alter Gallorum dux Brennus quinquaginta milliũ peditũ & quindecim milliũ æquitũ exercitu in Asiam, ad alterã numerosam concessit sociorum portionem, quæ Belgio Duce per Illyrios, inuinctas prima post Herculem alpes emensa, Pannoniam insedit.

Mediolanum conditum.

Roma incensa.

BRENNVS

CAMILLVS

Hinc

Hinc macedoniam, Orientis paulo ante dominam, Ptholomeo Ceraunos per parricidium rege, pacem, his uenalem, emere contemnente, perempto uendicarat, à Sostene rege frustra retusa. Hij iuncta mox omnem Græciam, Asiamq; terrore nominis sui territarunt adeo, ut licitatam pacem, Reges ultro mercarentur. Vectigalia, stipendiaq; tribuerent neq; sua posse, uel tueri uel recuperare sine gallico milite arbitrarentur, Quo superbiens Brennus, nil Xerxis qui quadraginta millium militum exitio, sacrilegium expiauerat, exemplum reueritus, Deos aggredi tentauit, Delphici templi captus opibus, sacrilegium excusauit, dictitans, Deos non indigere, sed locupletes ipsos indigentibus elargiri debere. Vi ergo numinis prostratus, se perfodit doloris impatiens. Itaq; Galli rege destituti, fulminibus grandine, fame, pesteq; occisi, rerum desperatione. peremptis uxoribus, & liberis, in Græciam, & Asiam dispersi, Antigono Macedonum, & Attalo Asiæ regibus parricidiorum pœna data, rursus coacti, cum Nicomede Bithyniæ rege recuperatum regnum diuidentes, eorum pars Græcis mixta, in detenta portione Gallogræcorum nomine usq; ad superatum Anti. M. permansit uniuersæ formidabilis Asiæ: Pars ad Sais, Danubijq; confluentẽ Scordiscorum adpellatione resedit, à Liuio Druso uicta: Pars Tectosagorum Tolosam patriã reuersa, grassantem in se pestilentiam, augurio docta, sacrilegia præda Tolosensem in lacum demersa, sedauit. Fuerat ea auripondo semel millena millia & centum milia quæ summa breuius & latinius dicitur Vndecies Centena millia, & argenti quindecies Centena millia à Q. Cepione Ro. non impune, eo scilicet, toto exercitu à Gallis interfecto, extracta. Hæc uero pars iterum prædæ spe, Pannoniam, spoliatis Istris, & ultra Gallogræciam repetiuit. à Cn. Manlio, deuicto per Scipiones Anthio. M. cui præsidia tulerat, è Mysio Olympo supra quadraginta millia. partim ꝓscriptata, partim cæsa, partimq; exutis armis diuendita, desijt tota. Victoria hæc maioris, quam ditissimi imperatoris Anthiochi æstimata. Certarunt nempe Romani cum finitimis de principatu, cum Carthaginensibus de imperio, sed cum Gallis de uita semper, donec intra Italiam à Marcello recepti, extra uero à Mario, Fabioq; cruentiss. cædibus adflicti, atq; postremum decemnali bello in sua patria à Cæsare subacti, gens hæc, Romana dominatione, linguaque susceptis, quietior, & humanior est effecta.

Ptholomei Macedonum regis exitus. *Brenni exitus* *Gallorum diuisio.* *Gallogræcorum exitium*

DVCATVS IVDA SVCCSSVS EX ESrahim, Iosepho & Philone.

IVDA POST BABYL: CAPtiui. Duces & Anni, Ex Philone.

HYerosolimorum Regno deleto, Gens & in Deum & in homines, & impia & ingrata, tum beneficijs, tum pœnis uicissim, inuicta maximis, Pars in Aegypto, sed maxima pars in Babylonia, septuaginta annos dura captiuitate oppressa, remissionem Dei miseratione tum demum obtinuit. Vbi capta à Persis Babylonia mox Darij, Cyriq; regum iussu, Barachias à ducato Zorobabel appallatus. Regis Ioakim ex filio Mezabele Salathiele nepos, Babyloniæ anno ante solutionemq; decimo septimo natus tum generis tum ueritatis præconio dux Iudæorum factus, quadraginta duorũ millium quadraginta et sexaginta uirorum censu, Hierosolimã cum Hiesu maximo optimoq; pontifice, patriam ciuitatem, templum patrias leges & sacra restituturus concessit. Ab opere tamẽ aliquandiu, tum propter iniquas finitimorum uexationes & accusationes, tum quod Iudith Hebræa uidua, truncato Holoferne duce, Bethuliam liberasset, & Iudæi fugientem tunc exercitum ditiss.

Captiuitatis Babyloniæ solutio. *Holofernes cæsus.*

1. BARACHIAS Zorobabel. 58. 3501.

Hester. 2. Resa Mysciola 66.

3. Ioan. Ben. Resa, 53. 3620.

Legis translatio. 4. Iudas Hyrcanus. 12.

spolijs exuissent, Asueri, cuius anno decimo tertio gestum hoc erat, interdicto est impeditus. Sed & gens, licet intercessore Iesu, Darius Longus patris edictum relaxasset, ac templũ consummare mandasset, quietem habere non potuit donec Hester regina, Mardochei cognati senis consilio, ei ipsi à marito Arthaxerse M. pacem & libertatem impetrauit. Eius rei gratia Mardocheo, qui annos uixit, Centum nonaginta et octo hortante, Ioakim Pon. Iesu patris sui anno Pon Sexagesimo quarto, uitæ uero Centesimo & tricesimo defuncti, successor, Hester & Phurim, sed prius Iudith, & liberationis anniuersariũ conscripta, statuit. Et Pon. in annum Arthaxersis M. gessit. Varia subinde sorte reperandarum suarum rerum studio dedita, cum Persis ipsis in Alexandri M. potestatem uenit.

IVDÆORVM SVB GRÆCORVM IMPERIO successus ex Iosepho.

IVDA DVCES & Anni.

Alexandri apud Iudæos gesta.

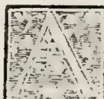

Lexander M. è Tyro cruce purgata, Hierosolymam profectus, Iudæis, Iosepho duce, & Iaddo Pontifice, cum populo obuiam progressis, dum se ei benigne submisissent, audito Danielis, Persarum imperium Græco uaticinantis, Vaticinio. Tum Pontifice, temploque donis magnifice honorato, septimi anni tributum relaxauit. Samariam tributo liberam adiecit. Thebaidis regionem custodiam tradidit. Atque tum præfecto dato, innoxie cessit. Sed ipsi paulo post occisi præfecti pœnas recepere. Seleucus Nicator Iudæos in nouas ab se cõditas ciuitates translatos, pari cum Græcis honore, ciuitateque donauit, & Aegyptijs castris præfecit. Ptholomeus autem Lagi gregarij militis filius, & primus post Alexandrum M. ob uirtutem ex gregario milite rex Aegypti, capta per dolum Hierosolima, magnũ Iudæorum numerum in Aegyptum captiuum duxit, à Philadelpho Ptho. accepta per septuaginta duos Seniores diuina lege muneribus donatum, atque relaxatum. Philopator Ptho. Iudæam ex improuiso Sexaginta millium cęde captam, Antiocho M. uictori reliquit. Epiphani Ptho. ob contractam affinitatem redditam. Sic Iudæa cum Syriæ Aegiptique regum tum intestinis agitata discordijs, recepto Machabeorum Principatu, libertatem uindicauit.

5. Iosephus primus. 7.

Ptholomei dolus. 6. Abner Semei. 11.

7. Elych Mathathias, 12.

8. Asar Maath. 9.

9. Nagid Artaxat. 10.

10. Agai Hellij 8.

11. Maslot Naum 7.

12. Amos Scirach. 12. 3712.

13. Mathathias Siloa. 20.

Sacerdotũ ambitio. 14. Iosephus Arses. 60.

15. Ianneus Hyrcanus 16.

MACHABEORVM SVCCESsus ex sacra historia, Philone, Iosepho. lib. 12. Cap. 6. 7. & 8.

Anneo Hyrcano Iudæorũ Duce apud Ptho. Epiphanem gentis suæ negotijs implicito, fratres interea sui per ignauiam, & seditionem Principatum, similiter & sacerdotes per auaritiam

ASMONAI PRINCIPES ET Anni, Ex Phylone.

1. Iudas.
5. 3803
2. Ianathas.
19.
3. Simon.
8.
2. Ioan. Hyrcan. Prif.
26.

ASMONARVM REGNVM.

1. Ariftobulus Rex.
1.
2. Ianneus Alexander
27.
Solomon Alexan.
0.
3. Hyrcanus.
32. 3927.

REX IVDAEORVM.
HERODES.
31.

Summa annorum ab homine condito ad Criftum.
3958.

auaritiam &, ambitionem Pontificatum exitiofe perturbauere. Onianamq;, qui Heliodorũ imperialem exactorem fubitanea morte, diuinitus ob facrilegiũ percuffum, uitæ reftituit, legitime, fanćteq; Pontificatum gerente, Simonis templi præpofiti factione, Iafonis item, qui Hy efus, Nam arrogantis ad gentium placita nominibus fe nominabant facerdotes, fratris fui ambitione, tum Menelai, qui Onias, Simonis proditoris fratre fcelere necato, Siquidam in leges facras delinquere non cedit impune, Lyfimacho fubinde facrilego Menelai fratre, tum proxime Iafone occifis. Menelao iterum leges, &urbem prodente, Hiorofolyma ab Anthiocho Epiphane, tunc Romanorũ iuffu per Popiliũ ab Aegypti inuafione repulfo, capta eft. Qua per triduum, fine ulla, uel ætatis miferatione Octuaginta millia hominum cæfa, quadraginta millia uincta, nec pauciora pecorũ more diuendita funt. Templũ mille octingẽtis auri talentis fpoliatũ, & Olympij Iouis ftatua fœdatum eft: Hinc uero, quod omnium fuit grauiffimum, relicti ipfo rege cruentiores longe Philippus & Apollonius præfecti, innumera hominum multitudine fefto die trucidata, nec non facris prophanatis omnibus, item & legis diuinæ libris decreto cõbuftis, & interdictis, Iudæos horrendiffimis crutiatibus à patrijs inftitutis ad omnem gentiũ impietatem cogebant. Quas ob impietates, tum principum, tum facerdotum delictis illatas, Mathathias Afmonai facerdos in uico Modin, de uice Ioab Hierofolimitis, Dei zelo cõmotus, Apollonio præfecto facrificante Iudæo ad aras occifo, cũ filijs & focijs in Syluarũ latebras fe recepit. Vbidũ per Sabbatũ inermes. opprimerentur, mille fcilicet uiris fumantibus globis in fpecu fuffocatis, decreuit. In fabbato repugandum effe. Tum illic moriens, filios adiurauit, ut prifcorum exemplo leges, & patriam uitæ proferrent. Iudas igitur cognomento Machabæus paterno iuffu eum feris, & loco pabulo potius quam cum legis defertoribus communicaturus Correptis de domo Dauid principatu, fimul atq; Pontificatu paucis in annis patriam & ab hoftibus, & à præuaricatoribus uiudicauit, leges & facra reftituit. Romanam impetrauit amicitiam, qua Iudæi omnium Origentalium primi libertatem, alieno dono, obtinuere. Tum pro legibus, libertateq; à fe quæfita, pugnans, pugnando fimul & orando Triginta quinq; milibus cæfis, Nicanoris Demetriani ducis caput in Hierofolymorum arcem, minacemq; dextram cõtra templum fufpendit, & linguam blafphemam auibus difcerpfit. Sic tandem uincendo uictus, honorem quem uitæ prætulit ingenti cum laude eft adfecutus. Eundem hinc Ionathas ftrenue conferuatum & auctũ, Hierofolima reftaurata, Ptholomenfium dolo cum mille millitibus interfectus, Simoni fratri reliquit,

Hierofolyma capta.

Mathathias Afmonai.

Nicon eris cædes

Simonis interitus

Quo post magnifica gesta, pacemque ab Anthiocho Sidete Trecentis auri talentis è Dauidis mausolæo prolatis emercatam, à genero suo Hyericontis præfecto Ptholomeo in conuiuio per dolum occiso, Ioannes Hyrcanus priscus filius in sororium, cuius manum uix euaserat, matris magnanimæ, fratrumque commiseratione uindictæ frustratus, Romano fœdere renouato, Ducatum cum Pontificatu, sic gessit, ut filio resumendi regni uires magna Iudæorũ fælicitate parauerit. Primus Iudæorũ externo, mercenarioq́ milite usus, Idumæis uictis, Iudæorũ ritum præcepit. Samariam, ab Herode Sebaste nominare restauratã, euertit. An. Cyriceno, ac duobus eiusdem ducibus profligatis, Gentem suam à Syrorum imperio liberauit. Sub id tempus Ptholomeus Physcon Iudæos Alexandrinos, quod Onia duce Cleopatram uiduam reginam tuerentur, Sexaginta millia cedi superstites, cum uxoribus, & liberis elephantibus pessundandos dum obiecisset, tum auersæ bestiæ obiectos contriuere.

Samaria diruta.

MACHABEORVM REGNI SVCCESsus, Ex sacra historia. Et Iosepho.

ANno à regni Desolatione Quadringentesimo octogesimo tertio Aristobulus Hyrcani prisci filius Principatu inito, Regium diadema resumpsit. Vir regno quidem utilis, Itureos circumcidit uictos. In matrem uero, & fratres regnandi cupidine, crudelis, crudeli morbo defunctus, Ianneo Alexandro è fratris carcere soluto se longe crudeliori, adeoq́ truci, ut Trucida uocaretur, regnum dimisit. Quo ille suscepto, mox fratrem regni adfectu insimulatum, necauit. Contra Pthol. Latyrum, atq́ Demetrium Reges, grauiss. militum, gentisq́ iactura, scilicet plus sexaginta milibus ammissis, mulieribus & pueris ferro, & igni coctis, pugnauit. Tum ira in captam Gazam relata, Syrorum regum exitio adiutus, omnẽ Syriæ orã à Stratonis turri ad Rinocetãusq́, cũ Mediterraneis ciuitatibus, per Põpeiũ Syriæ postea restitutis, suæ ditiõis fecit. Ab Arabibus, Moabitis, & Galaaditis tributa uictis exegit, Antipatrũ Herodis M. patrẽ Idumæis præfecit. Externis, intestinisq́ bellis semper agitatus, intra sex annos mille seniores, & plebis Qinquaginta millia peremit, Ex rebellibus ciuibus, Bethamitis captis, octingentos potentiores Hierosolymã ductos, concubinis adcumbens ipse, in plateis crucifigi, uxores eorum & liberos corã occidere iussit. sexies mille solẽni sacrificio deridentiũ se trucidauit. octies mille spontaneo exilio adagit. Interroganti, quid se uellent, audacter respõderunt, nil, nisi mori. Militans, triennali quartana, cruce dignus, extabuit. Hinc mariti commissione, Tyrannidem exosa, regnans Solomon, uiri nomine Alexandra, fœmina prudens Pharysęorum, quibus tum summa uel conferendi, uel nocendi erat apud populum anthoritas, usa præsidijs, Hyrcanum filium pontificem dum creasset. Isq́ tum, ea gloriose defuncta, regnaret. Aristobulus ambitiosus, cruenta pro regno discordia contra fratrem, & Pharisæos etiam uiuente matre, suscitata, fratre cum Antipatro ad Arabas pulso, tyrannidem agens, à pompeio Magno, Hierosolyma Viginti duum millium cæde, murorumq́ deiectione capta, cathenatus, Hircano anno regni sui primo, sub Romani præsidis agnitione restituto, atq́ postea per Cæsarem confirmato, cum filijs in triumpho Romam est productus. Atq́ post alteram à Gabinio captiuitatem, cum à Cæs. dimissus, tum à Pompeianis interfectus. Et ab eisdem Alex. filio regno innixo, sublato, Antigonus alter filiorum Roma per fugam elapsus, mille talentis, ac quingentis uirginibus puellis comparato Parthorum auxilio, captum patruum, ne scilicet Pontificatu fungi posset, auribus mutilatum, iterum Parthis tradidit, anno regni sui tricesimo quarto. Hircano igitur in Babyloniã ducto, Herodes Iudææ Tetrarcha Romam fugatus

Iudæorũ clades

Alexan crudelitas.

Hierosolyma capte.

fugatus, M: Antonio patrono, Iudæorum regno impetrato, eoq; tum inuitis Iudæis initio Hierosolymam trienniJ pugna Anto: præsidio cœpit cum Antigono, ab Anto: mox ad Herodis gratiam occiso. Subinde clarus Asmonai Principatus, agnatorum discordia, finem habuit anno à Iuda Centesimo Vicesimo nono à repetito regno septuagesimo primo. *Iudæorū regni interitus.*

HERODIS MAGNI SVCCESSVS.

Erodes Magnus Ascalonita Asmonai seruus, Antipatri, Idumæi plebei uiri, nec quicquam ad Iudæos pertinentis filius, ab eo Galilææ dux, uir fortis, quam domi felitior, Iudæis inter se pro regno digladiantibus, ipse ob fidem tum à patre, tum à se Romanis seruatam, ab Antonio & Octauio Cæsare anno imperiJ decimo, Iudæorum rex declaratus, Gallicis atq; Germanicis militibus, Cæs: dono stipatus, in inuitam gentem annos Triginta unum desæuit cruentiss: Porro Tyrannidis anno Vicesimo sexto Hyrcanum, à quo iam pridem multis beneficiJs affectus, & à parricidiJ supplicio liberatus fuerat, legitimum regem, octoginta annorum senem uirum optimum, & innoxium, etiam ab hostibus cultum, ad Iudæorum gratiam socerum suum, dissuadentibus amicis, generi falsum confidentia, è Babylonia Hierosolimam reuersum, post multas, sed immeritas perpessas calamitates. Socrum item, & Aristobulum Leuirum ab se Pontificem factum Vxorem item Mariamnem cum duobus ex ea filiJs suis, regno timens, impie necauit. Anno tricesimo Zanederim, qua tunc sceptrum Iudæ penitus est ablatum, Proselitis, atq; Phariseis suffectis, domus Dauid aboleuit. Nec nō & tribum Iuda, omnemq; Dauidis germen, eo quod iam natus esse diceretur, Christus in lege promissus, extirpare conatus, Salomæ sororem cum marito de tribu Iuda. Item & filium suum è coniuge tribus eiusdem genitum, Atq; postremum Christo iam nato, & in Aegyptum angeli monitu seruato, cunctos infra bimatum Bethlehem oppidi Iuda masculos neci tradidit. Vnde exprobrabat Cæs: melius, inquiens, est Herodis porcum esse quā filium. Principibus deniq; legitimis ablatis, sacra quoq; lege prophanata, ignauum populū prophano gentium ritu corrupit. Iacob igitur patriarchæ uaticinio completo, Iudæi seuiss: tyrannide fessi, ultro, fide data, sese ei, ac posteritati suæ dediderunt. Hinc legitimo principatu in sua stirpe regnatum annis, Centum & tribus ipse uero, postquā Hierosolymam splendidis ædificiJs, & duplo quam fuerat, angustiore templo exornauit, aliquot item ciuitates uel condidit, uel instrauit, uel amplificauit. Parrhicidiorum, innoxiJq; cruoris pœnas à uermibus, exurenteq; tabe misere corrosus, exegit. Anno, post Triginta unum annorum tyrannidem, legitimiq; regni sexto. Cuius legitimi scilicet regni anno primo, & ab homine cōdito Ter millesimo noningētesimo quinquagesimo nono, natus est Christus Iesus Dominus noster, in secula benedictus.

Zanederim extincta. *Infantiū cædes.* *Christus natus.*

IVDAICÆ SVCCESSIONIS FINIS.

HERODIANI IVDEORVM REGNI REGES ET ANNI.

1. Herodes. M: 37.
2. Archelaus 9.
3. Herod: Tetrar: 22.
4. Agrippa Pris: 7.
5. Agrippa iunior. 37
6. Agrippa ultim: 30.

Summa. 132.

MONARCHIA II. PERSARVM.

SECVNDÆ MONARCHIÆ PERSICÆ successus ex Herodoto, Eusebio.

PERSARVM MONARchiæ, & Anni. Ex Metasthene Persa:

Medorũ regni finis.

1. Darius Cyrus. 2.
2. Cyrus solus 22.
3. Priscus Arthaxerxes Asuerus 20.
4. Cyrus Artabanus. mens: 0.

DArius Istaspis uirtute quam genere clarior Persa, Persarumq; præfectus à Medis defectionis impetus ascito in rem fratre Cyro uictor, Apandam, quem Græci Astiagem uocant, segnem regem suum captum, Hyrcanis præfecit. Ac regni titulum, Medis ablatum, Persis adscripsit. Hac occasione ut Iustinus & Orosius commemorant Astyages rex Medorum uirili prole uacuus Cyrum nepotem, ad Persas relegauerat, quem & auus paruulum ob somnium occidi iusserat sed beneficio Harpagi seruatus fuit, quo regem Astyagem sic offendebat ut filium eius unicũ & paruulum interfecerit epulandumq; patri apposuerit, ac ne quid infœlicissime orbitati fœlix ignorantia subtraheret, infames epulas, ostensis Patri cum capite manibus, improperauit, in ultionem seruati nepotis. Sed Cyrus his cognitis postquam adoleuit, congregata Persarum manu, auo certamen indixit, Porro Astyages sceleris sui oblitus, quod in Harpalum amicum dudum admiserat, ipsi Harpalo summam belli cõmittit, qui acceptum exercitũ, postquam dolorem illatum dissimulauerat, odiumq; regis in uindictæ occasionem distulerat, nactus iam opportunitatem regis crudelitatem perfidia defectionis ulciscitur, confestim Cyro per deditionem tradidit, Quo comperto Astyages raptis secum copijs in Persas ipse proficiscitur, acriusq; certamen instaurat, proposito suis metum, si quis è prælio cædere moliretur, ferro exciperetur, qua necessitate

PERSARVM MONARCHÆ et anni.

5. Darius Longiman: 37. 3522.
6. Darius Nothos. 19.
7. Arthaxerxes M.
8. Darius Mēnon fil: 55.
9. Arthaxer: Ochus. Fratres. 26. 3262.
10. Arses. 2.
11. Darius. 6.

necessitate instanter Medis pugnantibus, pulsa iterum Persarum acies, cum paulatim cederet, matres & uxores eorum obuiam occurrunt, orãt ut in prælium reuertãtur cunctantibus sublata ueste obscœna corporis ostendunt rogantes num in uteros matrum uel uxorum uelint refugere, Hac repressi castigatione erubescentesq; in præliũ redeunt & facta impressione, quos antea fugiebant, iam fugere compellunt, Ibi tunc Astyages capitur, cui Cyrus nil aliud quam regnum abstulit, nepotemq; in illo se magis quàm uictorem gessit, eumq; maxime Hyrcanorum genti præposuit, & fuit is finis imperij Medorum. Regnũ enim Assyriorum à Sardanapalo per Arbactum exortũ & acquisitum in Medos concedebat. Belochus tertius militiæ princeps & clandestinus Sardanapali hostis, cum Arbacto Medorum principe partitus erat Monarchiam Assyriorum ea lege ut Belochus Babyloniam, Arbactus Mediam & Persas regeret, itaq; interfecto Sardanapalo diuisa est Monarchia, & apud Medos regnauerunt Arbactus annis xxviij. Post eum Mandanes annis quinquaginta, Sosarmos triginta, Articarnim quinquaginta, Arbiones uiginti duobus, Arceus quadraginta, Arthines uiginti duobus, Astybarus cum Apanda filio uiginti, Apandag Astyages solus triginta, quo deuicto Cyrus & Darius regnarunt in Persidæ annis sex, inde alijs sex Persico regno resignato Cambysi filio, Sexenale bellum Tomyri regnis Scytharum intulerunt, sexto anno à Babylonijs euocati atq; Baltassare interfecto, in qua regnatum fuit annis quatuor & trecentis usq; ad Baltassar interfectum, deinde reunitam Monarchiam penitus in Persas transtulerunt. Totidem etiam annis regnatum est apud Babylonios primus rex Phul Belochus 48. Pulassar 25. Salmanassar 17. Sennacherib 7. Assar adom 10. Ben Merodach 21. Nabuchodonosor primus 35. Nabuchodonosor Magnus 45. Amilinus Euilmerodach 30. Dein filius eius primus Regassar 3. Secundus Labassar 6. Tertius Baltassar quinq; annis. Inde Cyrus Bosphoro ponte cõmisso, quos imperij cupidine inuaserat, à Cymerijs Scythis Nonaginta millibus amissis, fugatus, cum reliquo, qui fuerat Septingentorum millium, nauium sexcentarum exercitu, magnam Asiæ partem, Iones & Macedoniam non impune domuit scilicet trecentis millibus ad Marathonam à Milciade Atheniensium duce fusis. Tum reparatis uiribus, Baltassare inerti Chaldeorum rege deuicto, Asiani imperij caput Babyloniam subegit. Qua miris artibus capta, reunitam Monarchiam in Persepolim Persarum regiam transtulit, anno ab ea dispertita tricesimo quarto & regni sui duodecimo. Vbi mox anno Monarchiæ primo. Iudæi, Barachia duce, muneribus, sacris uasis, & liberaliter donati, secundum prophetarum oraculum ad urbis, templiq; restaurationem in patriam sunt remissi.

Chaldæorum regni finis. Iudæi liberati.

Interea uero Cambyses sæuus, à miti patre Cyro, Persico regno sex annos præfectus, ob negatam filiam, Amasim ex plebeio fœlicem, admirandæq; prudentiæ Aegypti regem, qui scilicet ab omni regni sui incolis iusti uictus uitæq; rationem exigebat. Aegypto subacta, defunctũ iã uicit, qua Persarũ dinastæ centũ quinquaginta annis imperarũt Aegypto, mox Aethyopas uictos addidit Rex sæuus inter multa sæuiter acta, ut sæuo, ita iusto exẽplo, pellẽ falso iudici qui Sisannes appellabat detractã, subiecto in iudicẽ excoriati filio, substrauit tribunali adfixã. Fratrẽ atq; sororẽ occidit In Aegypto Deorũ ædes demoliens, ad Hamonis ædem harenarum turbine obrutus,

Falsus iudex excoriatus.

Cyri interitus. impietatis pœnam luit. Dario autem secundo imperij anno defuncto, Cyrus Imperator Clariss: orientis Imperio contracto, ultionis conatus aduersus Thamyrim uiduam Massagetharum reginam, Coniugium, quod regnũ, non se, peti, crederet, recusatam, protulit Huic pridie filium cum toto exercitu, uino prius quam ferro dum fudisset, altera tum cæde ab ea, cum ducentis millibus Persis ita est extinctus, ut ne ullus quidem tantæ cædis superfuerit nuncius. Tum illa triumphans regio capiti in utrem humani cruoris plenum, iniecto, exprobauit, inquiens: Satia te cruore, quem tantopere sitisti Cyre. Huiusce uero stragis, uindictæ frustratus Darij filius, Artaxerxes, Aegypto recepta, Græciam, tũc uiris, literis, & armis illustrem terrestri Centum septuaginta myriadum exercitu, nauiumq; mille & trecentarum Imperator ipse forma, robore, consilioq; præstantior omnibus, adgressus, à Leonida Spartanorũ duce sexcentorum manu, non uictoriæ spe, sed mortis ultione apud inferos cænaturo, in quartę diei conflictu, uicendo inedia, laboreq; cũ defatigato, tum deuicto, à Thermopylis in maria repulsus, Athenas, trucidatis ad unum incolis, combussit. Inde ad Salaminam, quò desolata patria confugerant Athenięses, ab eorũ duce Themistocle parua classe uictus. quem pauloante terra, mareq; uix sustinuerat, unica scapha in Persas trepida fuga relatum, Artabanus filius, & hunc septimo cruenti imperij mense regni competitor interfecit Longimãnus frater. Hic Danielis sexaginta nouẽ hebdomadæ, ab anno Longiman: decimo nono inceptæ, In Tiber: quindecimum Cæs: finientur apte: Artaxer: Magnus Lon: nepos Imperij, uitæq; diuturnitate prouintiarũ Centũ Viginti septem Vxorum Centum & quindecim & pellicum quadringentarum numero filiorũ item Centum uiginti quinq; & ex illis quinquaginta cum liberis & uxoribus affectati parricidij criminatorum cæde. Tum & Iudæorum, atq; Græcorum pace, libertateq; memorandus, Ochum filium reliquit, successorem omnium, qui Persis imperarunt crudeliss: adeo inquã ut is à crudelitatę nominis sui perpetuitatem quæsiturus, octoginta fratres occiderit, ac matrem uiuam humauerit. Idem Apodasmo capta, Iudæos ad Caspium fretum in Hircaniam transtulit. Sydonem euertit & Aegyptum rebellem cohercuit. Sed instabili humanarum rerum uicissitudine urgente, dum unanimis, strenuaq; uirtus regna parit, regna interim perdit discors, & iners otium. Sic ab Assyrijs per Medos ad Persas, & nunc à Persis, per Græcos Persico luxu resolutos, ad Macedonas ante uix ipso uocabulo cognitos, Asiani imperij summa transiuit.

Spartanorum interitus.

Iudæis et Græcis libertas data.

Græcorum

GRÆCORVM SVCCESSVS.

Ræci porro, qui olim Sycionici Regni uetuſtate gloriabantur, mox exciſa Troia, Aſſyriorum declinante imperio, claris rebus ſtudere ceperant, ſub Perſarum imperio, licet magnis ſæpe cladibus afficerentur, ita ſtrenue tamen decertarunt, ut recuperata per Xantippum Ionia, cum pace libertatem à M. Artaxerſe reciperent. Præter id uero, quod uniuerſæ ſapientiæ, Imperio, ut Cyrus aiebat, quantumuis amplo anteponendæ, profeſſoribus, cunctas facile ſuperarent gentes. Præcipue tamen horum inter alios, ducum uirtute floruere, ſcilicet callidiſ. Liuit temerarioꝗ Themiſtocle, & huic natura diuerſo, paupertatis amatore iuſto Ariſtide. Item Cymone, qui à puero ſtultitiæ ſuſpectus, at erga miræ ſortis patrem mira pietate memorandus. Dux, liberalitate, pomaria ſua publicabat. Fortitudine, Perſarum fregit imperium, & oſtrachiſmi poſthabita iniuria, uictor occubuit. Pericle, ut belli ſuaſore ſæuiſſimo, ita pacis Nitia mitiſſ. Alcibiade Aegyptiæ terræ ſimili. Epaminunda, qui dum ſibi nil, ſed ciuibus omnia geri dictaret, ſuo deficiente, è publico ſumptu funeratus extitit. Cum eo uero, Conone, & Ageſilao uti corpore claudo, ita animo in omni uirtutis genere clariſſimo rege, omnis Græcorum gloria defloruit. Poſt horum nempe ducum obitum, Græci ab armis ad otia, & à caſtris ad theatra uerſi, meliores uerſificatores, quam duces dum euaſiſſent. Macedones interea, prius obſcuri, atꝗ ſola uoce noti, Philippo Rege, qui Thebis obſes, Epaminundæ, Pelopidarumꝗ uirtutibus imbutus erat, unanimes & exercitati, diſſidentes & ocioſos Græcos, & hinc luxuria uictos Perſas ſubiugarunt. Ex memorandis Ageſilai dictis ſunt, Melius eſt regem quam regnum claudicare, Imperatoris eſt, non ſe, ſed exercitum ditare. Veri officium regis eſt, quam plurimis benefacere. Pulchrum eſt mœnia, ſed pulchrius expugnare uoluptates. Dij non magis caſtis templis, quam iuſtis mortalium operibus delectantur. Græciæ uero ciuitates, authore Iuſtino, dum imperare ſingulæ cupiunt, Imperium omnes, amiſerunt, inꝗ mutuum exitium ſine modo ruentes, ab omnibus uictæ, periere, quodꝗ ſingulæ amitterent, non niſi oppreſſæ ſenſerunt. Porro Philippus Rex Macedoniæ, ueluti uulpecula quædam, libertati omnium inſidiatus, dum contentiones ciuitatum alit, auxilium inferioribus ferendo, uictos pariter, uictoresꝗ ſubire regiam ſeruitutem coegit ante mercator Græciæ, quam uictor effectus. Vltimis igitur Athenienſibus, quo die uniuerſæ Græciæ dominationis gloria, uetuſtaꝗ libertas finem habuit, deuictis, Ille ciuitatum ducenta millia, peditum equitumꝗ quindecim millia, auxilia contra Perſas deſtinata, conſcripſit. Quibus coeuntibus, dum nuptiarum filiæ ſpectaculis inter Alexandros filium ſcilicet & generum Epiri Regem intendit, à Pauſania nobili adoleſcente, in illati ſtupri uindictam, adultera Olympiade, ob repulſam, conſcia, eſt interfectus, non impune quidem quandoquidem interfectore crucifixo, reliqui cædis conſcij ad regis tumulum Alexandri iuſſu ſunt occiſi.

Illuſtres duces Græcorũ

Philippus Macedoniæ rex.

Pauſaniæ facinus.

TROIANORVM FRANCORVMQVE IN GERmania Regnum ex Tritemio.

Nno à deuaſtata Troia Milleſimo ducenteſimo uiceſimo ſeptimo Franci Troianorum reliquiæ, in Scythia ad Danubij oram à Gothis, Antenore rege cęſo, profligati, Anno Darij Longiman. triceſimo ſecundo, & ante Chriſtum quadringenteſimo & quadrageſimo, Marcomiro rege Ger-

maniam

SYCAMBRORVM, SEV *Francorum Reges & Anni ad Christum. Ex Ioanne Tritemio.*

Neomagum.

1.	Marcomirus.		28.
2,	Antenor 1.		30.
3.	Priamus 1.		26.
4.	Helenus 1.	19.	103.
5.	Diocles.		39.
6.	Helenus ij.		14.
7.	Bassanus M.		36.
8.	Clodomirus 1.	18.	213.
9.	Nicanor.		34.
10.	Marcomir. ij.		28
11.	Clodius 1.		10.
12.	Antenor 1.		16.
13.	Clodomir. ij.	20.	318.
14.	Merodach.		20.
15.	Cassander.		21.
19.	Antharius.	35.	402
17.	Francus.		28.
18.	Clogius.		10.

GRAECORVM MONARCHAE, *& Anni. Ex Euſ. & Appiano.*

Alexandri exercitus.

Darius uictus.

1. ALEXANDER. M. 6.
2. Seleucus Nicator. 12.

maniam numeroſa multitudine ingreſſi, ad Rheni fines inter Saxones regno poſito, deinceps per nongentos annos magnam Europæ partem, præſertim Germaniam & Galliam armis obtinuerunt. Hijs Regibus, quorum ſecundus poſt Marcomirum, Antenor, Cambram, Belini Britanniæ regis filiam uxorem duxit, à qua poſteris regibus, ac genti Cymbrorum ſeu Sycambrorum nomen inditum extat. Neomagum & Neopachum regni ſedes condidit. Vbi gens, Scythica lingua relicta, Saxonicam recepit. Septimus Baſſanus Magnus, & iuſtus adeo, ut filium ſtupri damnatum, contemptis omnium precibus, ſua manu truncarit, inquiens fili, non ego, ſed leges te necant. Baſamburgum conſtruxit. Theobarinum Treuirorum Regem cæcidit, è Comitijs in Deos euanuit. Decimusſeptimus Francus, à quo Franci, deinde & Teutones dicti, perpetuo cum Saxonibus, atque Thuringis fœdere pacto, mox ſocios Saxones à Gothis octoginta millibus cæde liberauit, tum Gallos regni ſui inuaſores ducenties millenos ſtrage retudit, anno regni ſui uiceſimo quarto, à M. Lolio Ro. Auguſti legato octodecim millium Saxonum cæde uictus, quieuit dediti tunc Sueui, atque Sycambri Cæſ. iuſſu, anno ſcilicet imperij ſui uiceſimo ſeptimo, in Galliam ad Rheni finitima ſunt translati.

MONARCHIÆ TERTIÆ GRÆciæ, ſucceſſus. Ex Euſebio, & Appiano.

Alexander à rerum geſtarum magnitudine cognomento Magnus viceſimus tertius Macedonum Rex, æqua cupiditatis ſuæ fortuna fretus, paterna cæde uindicata, regnoque pacato, exercituque ad hoc bellum à patre Philippo imperij fundatore, comparato, peditum, uidelicet Triginta duorũ millium, equitũ, quatuor millium & quingentorum & nauium Centum octoginta duarum, nullo duce Sexaginta annis minore, ut in pedibus nulli, ſed in lacertis uictoriæ ſpes eſſet omnibus, admirabili pollebat, animi magnitudine orbem terrarum adgreſſus, hoſtium ſemper uictor, Perſicam Monarchiam Dario tribus prælijs in totidem annis cum quindecies centenis millibus bellatoribus interfecto, Perſepolique capta, atque tum ebrij conſenſu imperatoris, meretritia Thaidis manu, in Athenarum patriæ ſuæ uindictam, combuſta, In Græciam cum Perſepolitana. Suſianæ pari gaza decem millium mulorum, & quinque millium camelorum iugis uecta tranſtulit anno regni ſui ſexto, & à Cyro M. Centeſimo nonageſimo primo difficile creditu, ex una eademque gẽte tot eſſe peremptos, è qua non multo prius, decies nonies centena millia conſumpta fuiſſe cõſtat. Hinc Indos, Poro Rege cũ ſexcẽtis Regijs, Et quadringẽtis turritis Elephãtibus capto,

Græcorum Monarchæ & Anni.

3. Antioch. Sother. 10. 3701.
4. Antio. Theos. 15.
5. Seleu. Gallinicus. 20.
6. Sele. Ceraunos. 2.
7. Antioc. Magnus. 37.
8. Sele. Philopator. 12.
9. Antio. Epiphanes. 11.
10. Antioc. Eupator. 2. 3800.
11. Demetrius Sother 12.
12. Alexan. Balans. 10.
13. Demet. Nicator. 3.
14. Anti. Sidetes. 9.

Demetrius Ni. 4.

15. Anti Griphus. 12.
16. Anti. Cyricenus. 18.
17. Philippus & frat.
18. Demet. Ceraunos 2.
19. Tygrane. Armenius 18.
20. Anti. Eusebius. 4.

capto, & restituto, tum & immanissimus Scythas, Zopirione duce cum triginta millibus amisso, uicit. Veruntamen, qui annis duodecim maximo tum sui, tum innumerarum gentium periculo, imperium uix, nec sufficiẽs adquisierat, à toto inuictus Oriente, occidentem animo uincens, terrarum omnium sese Regem, & adorandum mundi Dominum adpellans, Babyloniæ anno florentissimus ætatis suæ tricesimo tertio, Persico luxu, uino, furore, suorum insidijs, fraudeque uictus, inuicto mortem animo tulit. Alexandriæ ab se conditæ, Ptholomei obsequio sepultus. Septempedali tunc sarcophago satiatus, cui mundus unus nimium angustus fuerat. Subinde relictum imperium, ut breui coactum, ita, sed breuius in ducum numerum distractum, Rursus ab Atheniensibus bello cepto, multo sotiali cruore, mutuaque ducum & hæredum consumptione, Solo uel Romano ex societate, Aegypti Regno saluo, cæso præclaro Ponti, Thratię, ac Macedonię Rege septuaginta quatuor annos nato Lysimacho, inuictorũ uictorẽ Seleucũ Antiochi Ducis filium. Alex. castrorũ præfectũ & Babyloniæ, uicto Peuceste, Satrapam, recoactũ, septimo à parta uictoria mense iterũ distractioni relictum est. Victore scilicet septuaginta septem annorum perfidi Ptholomei Ceraunos, quẽ ex Aegypto pulsum, tanquam filium aluerat, insidijs interfecto. Qua Ptholomeus hic Phyladelphi Ptholomei regis frater, Macedonia potitus, tum à Gallis obtruncatus, horrendorum parricidiorum pœnas luit. Extinctis itaque iam uniuersis Alexandri Comitibus, E tribus præcipuis regnis ex imperij diuisione superstitibus, Macedonico scilicet, Aegyptio Ptholomeorum, & Asiatico Seleucidarum, Asiaticum, seu Syriacum, proxime Alexandri potentiam æquauit. Seleuci à strenuitate cognomento Nicatoris, uiribus à Phrygia ultra Indum fluuium, Sandracoto Indorum rege superato, prolatum, atque tum illustrissimis urbibus pro imperij magnitudine ab se, suo parentum uxorum aliorumque nomine conditis auctum. Mox ignauorum successorum, cognatorumque Aegypti, Macedoniæque regnum mutuis, & odiosis seditionibus, & nefarijs parricidijs laxatum, Pars ultra Eufratem, uidelicet Babilonia, Mesopotamia, Media, & Persia, Parthis, Scytarum exulibus, Arsace ex latrone præstanti rege creato, ab Anthi. Theos defectis in regnum cessit, deinceps Persarum, Saracenorum, Turcarum, atque Tartarorum nomine, sæpe licet retusum, inuicte tamen auctũ, atque seruatũ. Pars autẽ intra Eufratem in uiginti duo secta, Pompeio M. uictore, Romanum suscepit Imperium. Anno Alexandri M. ducentesimo quinquagesimo octauo, & ab urbe condita Sexingentesimo octogesimo quarto.

Porus Indus uictus.

Alexandri interitus.

Alexandria condita.

Lysimachi regis cædes.

Ptholomei dolus.

Sandracotus Indorum rex.

Regnum Parthorum.

MONARCHIAE III. FINIS.

ROMANI

ROMANI CONSVLATVS INITIA atq; successus, Ex Liuio.

LVtius Iunius Brutus, Tarquinij Regis ex sorore nepos, dum ab Auunculo fratrem cum aliquot urbis primoribus interfectum esse didicisset, Videretq; prudentiam Tyrannis ob noxiam perparum, cum iuris, tum securitatis habere, permultum uero, innoxiam stultitiam. Stultitia igitur simulata, Bruti cognomētum, Delphicum munus, & oraculum tunc explicuit, quando scelerato Lucretiæ Tarquinij Collatini cognati sui uxoris pudicissimus stupro à Sexto Tarquinio Regis filio patrato, concitatus, in Regium excidium sacramento per Deos, perq; innoxium sanguinem atteſtate, coniurationem prouocauit. Qua mox regali familia, agro Marti dedicato, regioq; execrato nomine, urbe eiecta, à Comitijs Primus ipse cum Tarquinio Collatino Consul creatus est, anno Cyri Magni quinto, à Romulo ducentesimo & quadragesimo. Subinde ut non minor libertatis uindex, quoniam custos haberetur, Collegam Regiæ cognationis abdicauit. Filios atq; nepotes suos regiæ factionis suspectos, Quo nil patriæ præferendum esse graui doceret exemplo, reiectis populi præcibus, uirgis cæsos, securi tradidit. Conspirationis indicem Vindicium præmio libertateq; donauit. Hinc urbe pacata pro libertate contra exules bellans, super interfectum à se hostem occubuit. Collega, quo adiutore reges eiecerat ille, uiro laude digno Valerio Publicola triumphante, annuo matronarum luctu, pudicitiæ uindex, extitit celebratus. Quibus initijs Romanum imperium intra quindecimum lapidem finitum, Consulum, aliorumq; popularium magistratuum prudentia in totius pene orbis Monarchiam gloriose fuit euectum. Porro in exilium acto cum tota sua cognatione Tarquinio rege, Primum aduersus exules pro libertate, hinc contra confines pro finibus, atq; postremum contra exteros pro imperio, bella per quingentos annos, Iano duntaxat semel clauso, ex bellis succidue nata, uictrici dio mæ Monarchiam peperere, Conscribit illam insignioribus quinquaginta ferè bellis compendiosus simul & literatus Lutius Florus. Quorum primum Hethruscum, Porsennam regem, Tarquinorum hospitem, Bruti Valerij Cos. Coclitis, Sceuolæ, Clæoliæq; uirtute in fœdus traxit. Tum Valerio P. post Sabinum triumphum, è publica stipe in rogum elato.

Lucretiæ interitus.

Bruti obitus.

Insignioras Romanorum bella.

Alterum

Alterum,Latinum,à Tarquinijs commotum,Mamilij Ducis cæde. A. Posthumium dictatorem effrenis signis, & equis, dijs compugnantibus, pugnantem,domi forisque partæ libertatis seruatorem effecit. At mox aduersum eosdem populos pro finibus continuata lite,Magnanimus Martius ciuis,Coriolo,tum hostis,muliebris fortunæ sacro,claruit.Equi uero cum Volscis Latinorum peruicacissimum Quintum Cincinnatum Dictatorem ab aratro ad sui triumphum euocarunt.

III. Hethruscum, Veientum trecentorum & Sex,Fabiorum cæde optimis à Tolumnio rege spolijs per Corn.Cossum uindicata,memorandum . Fidenatum,atque Faliscorum,Ludimagistri proditione,M. Furium, Camillum, uirum bello, paceque clarum reddidit. Sed eundem ingratæ exulem patriæ,tum maxime fœlicem cum anno libertatis Centesimo & uicesimo reuocatus Dictator ille Gallico bello.

IIII. Cæsorum ad Alliam,& in incensa urbe,Romanū sanguinem Victorū Senonum cruore compensauit. Alter urbis parens,& conditor adpellatus,ciuitatem intra annum reparauit,atque Ciues, Veios transmigraturos,retinuit. Indidem M.Manlius,qua seruata Arce summum decus,ea regni adfectu,præcipitatus,summum dedecus incidit. *Roma incensa.*

Quintum Latinum ij. Manlium Torquatum,Valerium Coruinum,Decium Patrem & L.F.Camillum.

VI. Sabinum,Curium Dentatum ornauit.

VII. Sammiticum,uiginti nouem annis agitatum,uiginti quatuor triumphis materiam Fabijs,atque Papirijs præbuit.

VIII. Hethruscum,atque Sammiticum insigniuit Decium filium,Fabium Maximum sexaginta millium Tuscorum ad Cyminiam strage . L. Papyrium Cursorem. Caudini dedecoris ad Luceriam restitutione,Cædeque 30340. Samnitum ad Aquiloniam,& M.Curium tertio de auaritia,duobus scilicet de Samnitibus triumpho splendidiore. Samnitibus aurum offerentibus dum is respondet,Auro non indigere,fictilibus contentum,malle se aurum habentibus imperare, quam aurum habere, dum & agri amplificationem recusauit, Inquiens, Malum ciuem esse, cui non id,quod cæteris esset satis . Id temporis pro Romæ urbis imperio,decem urbanarum legionum potentis,certarunt cum Alexandro M.aduersæ fortunæ inexperto,uel qualibet uirtute opponendi illustres Romani M. Valerius Coruinus, C. Claudius,M.Rutilius, Cl. Sulpitius,T.Manlius Torquatus,Q.P. Phylo.L.Papyrius Cursor,Decij duo,L. Volumnius.M.Curius. *Curij continentia.*

IX. Bellum, quod Apuliam, ac totam Italiam inuoluit Tarentinum, Tarentini nempe à Romanis iniuriarum petiti,bellum.Pyrrho clarissimo Græciæ rege , è Sycilia,quam extinctis Dionysijs, & admirandæ societatis Agathocle tyrannis , contra Charthaginenses regebat,euocato duce suscipientes. Rex bis uictor,anno Sexto uictus,Tarentum, Apuliam,& Italiam totam Romanis in triumphum reliquit. Antigono è Macedonia pulso,Argis perijt. Exhibuit tunc Roma uirtutem,Constantiam scilicet in Fabricio, & aurum & beluam regis contemnente , Grauitatem in Appio Cæco,qui regem admitti noluit.Integritatem in M, Curio. Regi proditorem medicum tradente. Continentiam in populo, cum ne fœmina quidem,neue puer Regis munera, Cynea , qui Romam regnum, Senatum uero regum consessum esse aiebat, offerente,acciperet . Curius uiginti trium millium cæde uictor , primos Elephantes Vrbi intulit antea nunquam uisos , & ex spolijs amplissimis pro sua continentia solum fagineū guttum retinuit anno cōditæ Vrbis quadringentesimo septuagesimo. *Italia Romanorū facta.*

X. Picente;Sempronio.

XI. Salentinum,M.Attilio.

XII. Vlsinense ob seruos,Italicorum ultimum Fabio Gurgiti cessit.

Italia quingentorum circiter annorum conflictu Romano subiugata imperio,in-

F didemque

didemq; certamine pro finibus finito, ne radiantia rubiginescerent arma, anno Vrbis conditæ quadringentesimo nonogesimo pro Mamertinis, & à Tarentinis occasione capta.

XIII. aduersus Hyeronem ex pudenda matre præstantem Syracusanorum Regem, Pœnosq; fœdifragos Syciliæ dominos, primam Romanorum classem, atq; prima extra Italiam euexit arma, quibus Hyerone superato, Pœnisq; in Africam retusis, prouinciarum Ro. imperij prima facta est Sycilia. Tũ Carthago, præcipuis triumphatoribus Duillio, Metello, Attilio Regulo & Luctatio tributaria pace recepta, Sardiniam, Syciliam, usq; ad Iberum Hispaniam, & maris imperium amisit, anno belli Vicesimo quarto, Eodẽ Phaliscis retractis, Iano, secundum à Numa, uix per annũ clauso.

XIIII. Sub Alpinos Lygures, uictore Posthumio, exarmauit adeo, ut eis uix pro terræ cultu ferrum sit relictum

Gallorum Reges cæsi. XV. primis trans padum missis contra Insubres Gallos numerosis armis, tum regibus scilicet Britomaro ab Aemylio discincto, Aristonico à Flaminio Ioui deuoto, atq; Viridomiro A Marcello Feretrio Ioui suspenso, transpadanã regionem domuit.

XVI. Fuluio uindice, tributis uindicauit Tensam Illyriorum reginam.

XVII. Punicum ij, omnium facile cladium atrocitate grauissimũ ab Hanibile in sanguinem Romanum deuoto, Hispania capta, Saguntoq;, Romanis fido, exciso, anno Con. Vr. quingentesimo tricesimo quarto cœptum, inceptoris deuotionem, tametsi dijs auersis, ferocis pro imperatoris animo non consummatã, illustrem tamen effecit. *Hannibalis exercitus.* Siquidem is traducto uictrici per Hyspaniam, & Galliam, superatis aceto, ferro, & igne Sinesijs iugis, in Italiam octoginta millium ped. decem millium equitum, & Viginti elephantorum exercitu, Cui uel una illa, sed postea Asdrubalis cum Quinquaginta sex millibus, cæde per L. Nerone, & M. Liuium ad Metaurũ pẽsata, perinsignis ad Cannas, Aemylij Cos. duorum Quæstorum. XXI Tribunorum, Consularium Triginta, Senatorum Nonaginta, Nobilium trecẽtorũ, Pedi. quadraginta quinq; millium, Equitum duorum millium & septingentorum, todidemq; prope Sociorum cæde parta uictoria, Romam ad tertium lapidem petitam, uincere debuisset. Per sedecim annos in Italia belligerans, quadringentas ciuitates, hominumq; trecenta millia contriuit. Interea uero supplicem Dijs Vrbem tuentibus, Fabio Max. Dictatore pædagogo cũctante, & Marcello Pugile propugnante, Campanis delitijs emollitus, atq; tã diu Ferox Imperator moratus, donec Cor. Scipio obtestatis gladio patriam deserturis, patre, patruoq;, quatuor Pœnorum ducum, totidemq; exercituum strage, retenta. *Scipionis uictoria.* Anno belli decimo quarto Hispania uindicatis, Aphrorũ, Numidarumq; armis Vulcano combustis, Syphace rege per Lælium & Masinissam capto, atq; Hannibale reuocato, tum uicto, tum spontaneum in exilium fugato, Charthaginensibus petitam pacem, anno belli decimo septimo pręscripsit, eorum quingẽtorum, nauium classem incendit, transfugas Latinos truncauit, Romanos uero crucifixit, primus à deuicta terra Aphricanus est adpellatus.

XVIII. Philippum Macedonem, Flamminio duce, adempta Tratia, pacauit. Grętiam, Lacedæmonum tyranno Nabide fracto, libertati restituit. Interim Cor. Cethegus Hamilcharem Pœnum, belli authorem, cum Triginta quinq; millibus Insubrium Gallorum cæcidit. Et M. Cato Romanorum Sapientissimus sexaginta millium *Catonis uictoria.* Celtiberorum fusis, captisq; quadringentis oppidis Hispaniam composuit.

DecimũnonumBellũ, Syriacũ, Anthiochũ M. Trecentorũ milliũ ped. nec minore numero Equitũ, curruũ, & elephantorũ, argẽto, auroq; nitẽtiũ, exercitu gloriantẽ, Hãnibalis, & Thoas Aetholorũ Ducis suasu, cum Ro. conflicturũ Ducibus. Attilio Glabrione è Græcia in Asiam Centum triginta quinq; millium cæde pepulit. Aemylio mari eiecit. Cor. Scipione quingentorũ milliũ peditũ Equitũq; Trium milliũ strage,

in Syriam

in Syriam anno imperij sui tricesimo secundo ultra Taurum relegauit, atque cohercuit. Hinc Didymæi Iouis templum spoliaturum, cum uniuerso exercitu finitimi trucidarunt. Scipioni triumphatori Asiatico cognomen inditū. Mira, fallacique humanarum rerum sorte, uterque Scipio repetundarum accusatus, Affricanus in exilio defunctus, Asiatici bona publicata. Roma uero Asiana luxuria cum corrupta, tum uindicata est. Id temporis Sempronius quadraginta millium Tum Scipio Nasica optimus, & solus Idæa matre dignus Viginti & octo millium: Boiorum insubrum Gallorum cæde triumphauit.

XX. Aetholos per Fuluium.

XXI. Istrios per Appium Anthiochenæ societatis puniuit.

XXII. magnæ æstimationis, Gallogræcos Anthiochi stipendiatos per Manlium atrociter deleuit.

XXIII. Macedonicum ij. Rege Perseo capto, regnoque in prouinciam redacto, ex diuenditis septuaginta uno die captis urbibus, triumque dierum opulentiss. triumpho, tam pauperem reliquit P. Aemilium, ut licitatis bonis suis uxori dos solueretur, urbem autem Romam tam diuitem, ut à tributi præstandi necessitate liberaretur. Rex in carcere perijt. Alexander filius suus scribam egit, miræ fortunæ exempla.

XXIIII. Illyricum ij. Antius prætor, & XXV. Macedonicum iij. Andrisco ficto rege capto, Metellus peregit.

XXVI. Punicum iij. Carthaginem cum totius Aphricæ imperio per Scipionem iuniorem, Aphricanum. eo triumpho dictum, quadraginta millium hominum deditione, spontaneoque XVII. dierum incendio, extinxit, anno belli quarto & Vrbis conditæ sexingentesimo & sexto. Chartago capta

XXVII. Achaicum, libertatis abusu ditissimum æris. Corinthum sponte conflagrauit Mummio & Metello uictoribus.

XXVIII. Hispanicum à Scipionibus ceptum, Augustus finiuit. Nunc uero Viriatum ex pastore uenatorem, ex uenatore latronem, & mox iusti exercitus ducem maximum, Lusitaniæ totius occupatorem. XIIII. annos contra Ro. frequentius superiorem, Seruilij cōsilio per proditionem interemit. Eodem annorum numero.

XXIX. Numantiam, quæ sine muro, sine turribus quatuor millium armatorum se defendit. Vna strage Triginta millium Romanorum fudit. Mancinum ad indecoram pacē traxit Fame, suoque ferro, & igne ita consumpsit, atque militaris disciplinæ reformatori Aphricano Scipioni triumphū de solo nomine reliquerit. Item mira Scipionum sors, quæ hic tantus imperator, Auorum sorte, nulla suspectæ mortis suæ quæstione, nulloque funeris honore prosequutus est, non tamen omnino inultus, cum eo defuncto Gracchiana triumuirum seditio acrius exarserit. Scipionis Aphricani sors

XXX. Asiaticum Regij sanguinis Aristonicum Asiam, Romanis Attali Pergameni Regis testamento liberam sibi uendicantem, Crasso prætore cum exercitu cæso, Cos. Perpenna illegitimo, & primo Romanorum nephando Aquilio uictoribus cum Attalicis Asiæ Gazis, uitijsque simul Romam transmisit. Eisdem, atque posterius Lici Crasso uictoribus, fame, hostili, spōtinoque ferro uicti, Syciliæ, Cyliciæ Capuæque potentia regibus equati, & serui & fugitiui. Aquilius repetundarum accusationem ostensis cicatricibus diluit

XXXI. Numidicum, Certhagini post quadraginta annos reliquum Metellum regni deuastatione Numidicum Marium & Syllam. Bocchi mauri regis, clade, fraudulentissimi regis, qui Fratricidio muneribus redempto, uenalem urbem fecerat, Iugurthæ triumpho, sed cruentissimo Romæ ducum, odio subinde cepto extulit.

XXXII. Primis Romana transalpes in Galliam translatis armis, anno urbis Sexingentesimo vicesimo septimo. Fabio Max. Duce, Allobroges, & Virtuitum Auernorum regem Centum & quingentorum millium cæde uicit, & cum Domitio proconsule ad Vindalium oppidum uictore Trophæa erexit. Eodem Gn. Martium Con. Alpinos Sarnios suopte igne, ferroq; extirpauit.

Sarniorũ exitium.

XXXIII. Cymbricum, Ambronicum, Teutonicum, ac Tigurinum. Quo scilicet Cymbri, negata sibi à Roma colonia, Illyricum populantes, Carbonem Con. cum exercitu, hinc Syllani Con. copias, hinc in Galliam ducti, primo Scaurum Con. cum exercitu, altero Procon. Manilium, & Cepionem octoginta millium armatorum, colonum, Lixarumq; quadraginta millium cæde, præda omni in Rodanum demersa fuderunt, anno urbis Sexingentesimo quadragesimo secundo. Inde cuncta prædando in Hispaniam profecti, à Celtiberis, quibus id cum Cymbris commune, quod in acie gloriosum, sed in lecto ignominiosum mori ducerent, in Galliam repulsi, Ambronibus, quorum Triginta millium, ad Isaram Rodani confluentem cæcidit Marius, atq; bellicosis Teutonicus iuncti, geminis castris Italiam inuasuri, pars una Teutoboccho grandi rege, ad aquas uictoris Proc. adpellatione Sestias ducentorum millium cæde, atq; Nonaginta millium detentione. Altera uero pars, Bolo rege fugatum Con. Catulum secuta Centum quadragintarum millium cæde, & sexaginta millium captiuitate, à Mario quintum Con. sunt deleti. Nemine autem ex tanto numero uiuere potius, quam seruire cupiente, superstites cæsorum fœminæ fugitiuos seseq; & infantes suos, ex capillis suis strangulis, cæsorumq; gladijs atroci spectaculo trucidarunt. Heluetij Tigurini, qui prius in Allobrogum finibus Consulem Cassium, & Pisonem cum exercitu postrarant, in alpium præsidio positi, dispersi, latrocinijs, & ignobili fuga euanuerunt, Anno urbis Sexcentesimo quinquagesimo sexto. Triumphator Marius tertius urbis conditor adpellatus aquilam, cæteris signis ablatis, legionibus consecrauit.

Mulierũ facinus.

XXXIIII. Thraces hostium cruentiss. præcipuo M. Lucullo cruentiss. subdidit. Dum autem Roma foris dominatur, intra se tribunitijs interim uexata seditionibus, Italiæ Sociorum bellum.

XXXV. præcipuo Tribuno plebis Druso authore suscitatum, totius Senatus armis, grauibus utrinq; cladibus, ac tum donata ciuitate, pacatum, Ciues cruentiss. ac plus quam hostile in bellum.

Seditiones.

XXXVI. Irritauit. Nempe dum Marius uir agrestis, & literarum contemptor, sæue honores uendicare. Sylla uero uir nobilis, & literarum cultor, sæuius iniurias uindicare conatur. Marius Septim. Con. pacificorum Senatorum, nobiliumq; sæuus trucidator, à sæuiore uindice in spontaneam manus suæ necem adactus, honores suos uili suo, suorumq; exitu fœdauit. Sylla autem sæuior, sed inultis tot innoxiorum cædibus, non solum fœlix, uerum etiam facile omnium fœliciss. cum post, supra Centum millium ciuium, duorum millium & sexingentorum equestris ordinis, nonaginta Senatorum, & quindecim Consulum cædem, post ad inuentas proscriptionis tabulas, honorum, bonorumq; priuationem. Post perpetuam dictaturam anno urbis Sexingentesimo sexagesimo octauo sponte, raro exemplo relictam, priuatus, in campo Martio sepulturæ honorum meruit hac inscriptione: Nemo amicus in beneficentia, & nemo inimicus in iniuria referenda me superauit. Etiam post mortem de Lepido, strenuoq; Sertorio per Pom. uindicatus honore. Cum itaq; Roma uirtutis suæ oblita, in sese fureret, hac opportunitate, suaq; potentia illectus Mithridates, omnium suæ uel superioris ætatis regum Rex Ponti, atq; uiginti duarum prouinciarum imperio, totidemq; linguarum peritia clariss. à Sociorum inuasione, bello XXXVII. contra Romanos accepto, exercitu peditum ducentorum milliũ equitũ quinquaginta millium, curruum sexcentorum & nauium trecentarum Græciam & Asiam occupauit, cæsis

Epithaphium Syllæ.

una die

una die citra ullum uel ſexus uel ætatis diſcrimen, quicquid in hijs Romani nominis fuit, nempe Centum quinquaginta mille Romanosq; duces ludibrijs adfecit. Aquilio, liquato in fauces eius auro, Romanam exprobrauit auaritiam. Aduerſus eum, anno Vrbis ſexingenteſimo ſexageſimo ſecuudo. Sylla fælix, ærarij inopia, templorum etiam Delphica inuitatus lyra, donarijs corraſis, expeditus, Athenas dira fame cepit, duos regis duces plus Centum ſexaginta millium cæde profligauit. Ilium Fimbria uaſtatore uindicato, reſtituit. Romæ ſæuiturus, Rei pacta occupatorũ reſtitutione, poſtulatam pacem dedit. Qua per Regem ſoluta L. Lucullus uirtute, atq; delitijs, quam genere clarior, eundem, & Armeniorum regum Regem Tygranem, capta Trecentorum millium hominum regia Tygranocerta, tanta ſtrage adflixit, ut Granicus, & Eſopus amnes cruore tingerentur, ad Arſamum flumen Reges tres profligauit, Syriam, Tygrani ademptam, Antiocho Comageno reddidit. Fæneratores per totam Aſiam oppreſſit, facile tum huius præclariſſ. belli triumphator affectus, ſi ſollicitata militum defectio, ſed uel maxime, ſi alienę uirtutis impatiens, principum domi æmulatio, non obteſtitiſſet. Quaobrogato ei Imperio, Pompeius illuſtris uir, & hac uictoria & magnus. eſt Imperator ad pellatus, Pyratarum bello XXXVIII. in quadraginta diebus confecto, Regem adgreſſus, eo quadraginta duorum ad lunæ radios cæde, prodente filio in ſpontaneam ſui necem adacto, uictisq; Viginti duobus regibus, Ponto, Syriaq; in prouincias redactis, Aegyptijs in ſocietatem, atq; Parthis in fœdus receptis, Romunum imperium ad Aegyptum & Eufratem prolatauit, anno Vrbis Sexingenteſimo octogeſimo quarto. Triumphum Mineruæ inſcripſit Cn. Pom. Magnus Imperator bello Triginta annorum confecto, hoſtibus fuſis uel captis, uicies centum & octoginta tribus millibus. Nauibus octingintis quadraginta ſex. Oppidis Mille quingentis triginta et octo terris à Mętotis lacu ad rubrum mare ſubactis, uotum Miueruæ. *Athenæ captæ* *Pompei triũphus.*

XXXIX. Crethenſe Metel. Macedonici filium Creticum & alterum.

XL. Bealaricum adpellauit.

XLI. Cypricum per Catonem Aerariũ Ro. plus quam ullus alius triumphus, ſine armis ditauit. Aphrica, & Aſia cum magna Europæ portione ditionis Romanæ factis, in ea ferociſſ. Septentrionis gentes expugnandæ reſtabant, Bellum itaq;.

XLII. ab Heluetijs Gallorum fortiſſ. Orgentorige Tygurino Galliæ imperium ambiente, in centore, tum Diuico Duce, qui ne ulla ſpes eſſet reditus, pagos exuſſerant ſuos Centũ quingentis ſex millibus et octingentis cæde, & Centum & triginta millibus deditione, cœptum Galliam totam Vercingentorige D. Germaniam, Ariouiſto, Galliæ occupatore Rege, atq; Britaniam Cauſſiuelano D. decem annorum uarijs & ingentibus terra, mariq; cladibus, plus Bis millenorum millium uel potius Vicies Centenorũ millium hoſtium ſtrage Romanis, C. Iulio Cæſ. triumphatore, uiro ingenio pariter &, armis nobili, ſubegit. Anno Vrb. ſexingenteſimo ſecundo Cæſ. cum Gallis bellante, bellum XLIII. Parthicum Orode Rege M. Craſſi ut ditiſſimi ita auariſſimi Conſulis auaritiam, & Dijs & hominibus odioſam, ruptum fœdus, tum Hieroſolymitani templi, à Pompeio in tactam prædam, filij & Vndecim legionum iactura, capiteque ſuo hauſti auri ludibrio adfecto mulctauit. Hinc ſub Octauio, cum eadem gente, quæ Babyloniam & Meſopotamiam Syris ademptam tenebat, pro Syria pugnans. M. Antonius, primo legatam Caſcam cum Syria perdidit. Secundo, Ventidium legatum, Pachori Regis, atq; Labieni Pompeiarum partium Ducis, cum Viginti millium cæde, recuperataq; Syria, fœlicem, infœlicis Craſſi, uindicem recepit, ac uictoria elatus, Ipſe ad tertiũ, dum amiſſis tredecim legionibus in retentam Syriam fuga euaſit, uiciſſe gloriatus eſt. Vera autem gloria, fœlicitati tum ceſſit Auguſti, dum aſpera hæc gens non armis, ſed fortuna Principis uicta, redditis ſponte faſcibus, & ſignis Romanis ducibus ademptis, fœdus impetrauit *Heluetiorum ſucceſſus.* *M. Craſſi & M. Ant. ſucceſſus.*

ROMANÆ MONARAHIÆ INITIVM. POMpeij. Cæſ. & Octauij ſucceſſus. Ex Flor. Appiano. & Plutarch.

Imperij tripertio

Sianum Imperiū Romanæ ditionis Imperatore Pompeio factum id cū opibus ſuis, ſua quocꝫ uitia luxuriam, auaritiam & ſuperbiam, & ex hijs diſcordiam Romam tranſtulit. Quibus & ipſa tandē, alieno principi, uix ſaluo nomine, capta, reſtituit pene omnia. Porro cum iam Romana maieſtas uniuerſo in orbe polleret, ac tanta foret, ut nullis externis uiribus extingui poſſet, inuidens principi gentium populo fortuna, illum ipſum in ſuæ libertatis armauit exitiū, nimiacꝫ tum fœlicitate rerū Dominis in æmulationem deductis, dum Craſſus auarus opes augere. Cæſar gloriæ cupidus dignitatem comparare. Pompeius autem Magnus, utrumcꝫ retinere contendit, omnibus uero pariter potentiæ cupidis, inuaſa Repub. de imperij diuiſione facile conuenit. Qua Craſſo ſortita in Aſia, Parthio auro ſatiato, Imperijcꝫ tum ſumma duobus relicta, dum illorum neuter æqualem, ac minime ſuperiorem ferre ſibi poſſe uideretur, tanquam duos tanti imperij fortuna non caperet, uniuerſis imperij uiribus præter, nec pauciora exterarum auxilia gentium, plus quam Trecentorum millium Ciuium, ſociorumcꝫ armis in ſeſe concitatis, ingenti ad Pharſalum ſtrage Pompeio uictorum uictore deuicto, percꝫ triumphatum à ſe mare lacera naue fugato, tum ſeruati olim à ſe non inulta Pthomei regis proditione, à uili mancipio clariſſimo pacis, bellicꝫ Principe coram filio Sex. Pom. & uxore Cornelia, in Cyprum poſtea fuga receptis, truncato, Socer Cæſar uictor, omnē uicti generi gloriam, quincꝫſcilicet Gallico, Aegyptio, Pontico, Aphrico & Hiſpanico tri

ROMANAE MONARchiæ *Conss. & Anni.*

S. P. Q. R.

Pompei interitus.

1 POMPEIVS. M.

20. 3912.

2. C. Iulius Cæſ.

5.

3. C. Octauius.

21.

Summa annorum ab homine condito ad Criſtum.

3958.

*

umphis

umphis,imperiũ & urbẽ in se multis, magnisq; cum honoribus perpetuæ Dictaturæ titulo, Monarchia iamnum cœpta parum fœliciter accumulauit, quãdo scilicet illud omne sexaginta milliũ ciuium, hostium uero undecies centenorum nonaginta duorũ millium cruore quæsitum, à collegis in Curia 23. uulneribus interfectus, amisit. Sic ille, qui terrarũ orbem ciuili sanguine impleuerat, ipse nunc suo sanguine ciuiũ impleuit curiam. Sic item illi domito ab se terrarum orbi, tanquam nullo iam externo superstite uindice, domestica manu misere cæsi, pœnas dedere. Hanc autem cædem, tametsi patria libertas excusaret, ac Bruti quondam factum, simili quidem sorte, sed exitu dissimili Brutos, & Cassium in eandem cum sexaginta coniuratis irritarit. Fortuna tamen obstitit nil, quin totius Imper. Ro. Principatus Caio Octauio Cæs. hæredi cesserit. Nam postquam res populi Ro. in unum Cæsarem coacta fuit eo miseranda nece dijs adnumerato, hinc libertatis, hinc illius atq; Pompei uindicta totum simul imperij corpus terra, mariq; subito rursum disturbauit. Qua dum fortuna Cæsarianas inclinasset ad partes. Octauius Cæsaris ex sorore nepos, & adoptione filius annum natus duo deuigesimum Hirtio & Pansa Coss. dolo peremptis, præter legem Consul creatus, ut quod solus differet, trium potentia in unum relegaret. Triumuiratum plus Sylla tyrannicum, cum potente M. Antonio, diuiteq; Lepido citra Senatus consultum, inijt. Qua mox omnium sæuissima ciuium, ac etiamnum primorum fœmina, matronarumq; sine ullo sanguinis, amicitiæue respectu, nempe trecentorum Senatorum, duorum millium equestris ordinis, fœminarum locupletiorum mille quadringentorum. Ciuium intra & extra urbem potentiorum centum millium proscriptio, direptio, atq; cædes est insecuta, ac bella ciuilia quinq; confecta, Quibus cum maximo ciuium, sociorumq; cruore sunt extincti, Bruti duo. Cassius, eloquentiæ princeps Cicero, Sex. Pompeius, Lepidus, Atq; postremum M. Antonius animo uarius & superbus, cum luxuriosa & ambitiosa Cleopatra, quæ fratre Pto. & Arsinoë sorore M. Ant. & Cleopatræ occisis, Aegyptum regebat. Cui ille repudiata Cæs. sorore Octauia, se regem iunxerat, Imperium Ro. libidinis precium daturum, ad Actium à Cæs. classe deuictus, atque tum Alexandriæ, Idem suis cessantibus illæcebris, ne triumpharetur, faciente Regina, suapte manu præparatum in Mauseolum est illatus. Hinc Aegyptum nobilem, iam Ro. armis subactam, quæ sola hactenus ex Alex. M. Imperio inuicta manserat, anno Lagidarum regni ducentesimo nonagesimo quinto, & Imperij sui cum Anto. gesti duodecimo Cor. Gallo præsidi, in prouinciam redegit. Octauius Qui tum sopitis iam ciuilibus bellis, humanioribus quoque populis per omnes terras pacatis solus triumphator, terno, Illyrico scilicet, Actiaco, & Alexandrino triumpho, & Augusti nomine insignitus, arma in efferatiores gentes conuertit. Quibus in septentrione Germaniam, quam procul inspexisse satis fuit priuigno, Cl. Druso, ex ea uictoria, post mortem, Germanico duce ita uicit, ut libidinoso Quintilio Varo cum tribus legionibus cæso, Imperium, quod Oceanum attigerat, intra Rhenum, Danuubiumq; flumina terminaretur. Pugnæ gentisq; ferociam, ferocissimum nec insolitum, mulierum facinus, quæ deficientibus telis infantes suos humo collisos, in hostium ora contorserant, indicauit. Varum superatis Vindelicis, Noricis, Rhetijs, cæterisq; Alpinis populis, uindicauit Drusi frater Tiberius. Tum Cæsar Sueuorum, Cymbrorumq; deditorum portionem in Belgas & Rheni confinia transtulit. Pannoniam, Mysiam, atq; Dalmatiam per Vibium prouincias fecit. In Meridie per Cossum Musalamos, & Getulos. Per Turmium Marmaridas, atq; Garamantas compescuit. In Oriente Armeniam à Parthis, duobus amissis nepotibus, recepit, Vltimum bellum. In Occidente, Hispaniam ultimis Cantabris, & Asturibus subactis, prouinciam legibus quietiorem, mitioremq; reddidit. Hijs tantis uictorijs Orbis Imperium adeptus Pop. Rom. Is perinde ac si eum uictorijs assuetum, perpetuo uincere oporteret, nec ulla iamnum externa

Octauij successus

Triumuiratum.

M. Anto. & Cleopatræ interitus.

Mulierũ facinus.

ſubeſſet uictoria, ſeſe ipſe bellis diſſentionibusq́ fatigatus, uicit, atquepacatam in Monarchiam fœliciſſ. Principi redegit. Poſtquàm igitur, ſecundum Sex. Ruffi. computum, Roma fuit, à primis Coss. Iunio Bruto, & Valerio publicola, uſq́ ad Hircium & Panſam Coss. ab Octauio ſucceſſore ſublatos, Per annos Quadringentos ſexaginta & ſeptem ſub octingentis ſeptuaginta ſeptem demptis extra ordinarijs Conſulibus: Sub Decemuiris, anno Vrbis Trecenteſimo ſecundo creatis, annos duos: Sub Tribunis militum, anno Vrbis trecenteſimo decimo, creationis annos quadraginta tres. Sine Coss. quadraginta quinq́ & ſine Magiſtratibus quatuor annos hic mos uni ſcilicet, pro rege, Imperatori, ſanctiori nomine Auguſto adpellato, parendi, repetitus eſt, authore Sex. Aur. Victore anno Auguſti decimo tertio ab exactis Regibus quadringenteſimo octogeſimo ſecundo & ab Vrbe Con. Septingenteſimo viceſimo ſecundo, Imperij autem Ro. magnitudinem hijs definit Strabo. li. 17. Cum tres ſint continentes, Europam fere totam habent Romani, prę̨ter eas partes, quæ extra Iſtrum ſunt, & præter Paroceanitas, qui intra Rhenum, Tanaimq́ habitant. Aphricæ uero ora, quæ nobis aduerſo eſt, tota eis paret, nam reliquum inhabitabilis eſt, uel ſterilis, uel à paſtoribus incolitur. Eodem modo & Aſiæ ora, quæ ad nos uergit, tota eis ſubiecta eſt, niſi quis Acheos, Zygos, & Eniochos in ratione ponat, qui in ſterilibus locis latrocinantur, & paſtoralem uitam agunt. Mediterraneæ regionis partem Ro. habent, partem Parthi & Barbari. Qui ultra hos ſunt, Orientem & Septentrionem uerſus Indi Bactrij & Scythæ, de hinc Arabes, & Aethyopes, ac ſemper eis aliquid additur.

Monarchiæ Romanæ cōſtitutio.

PRAEFATIO IN CHRISTI Genealogiam.

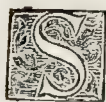

SAtis per diutinam experientiam edoctus noui, quandoquidem noſtro ſæculo totus mundus petulantibus & luxuriantibus linguis ſit refertiſſimus neq́ mihi defuturos, qui meum inſtitutum uellicare & mordere nitantur dum in ſtudioſorum uſum utrunq́ Euangeliſtam Mathę̨um uidelicet & Lucam in Chriſti ſaluatoris Genealogia conciliare ſeu potius explanare intendam. Vt inter cætera uel ſaltem hoc mihi occinant D. Paulum haud fruſtra monuiſſe Genealogijs non eſſe attendendum, ideoq́ potius ipſas cauendas eſſe. 1. Timoth. 1. Tit. 3, Hos naſutulos uelim qui ſe omnium oculos configere & præſtringere poſſe ſentiunt, diligentius Apoſtoli uerba ſenſumq́ & in quem finem loquatur expenderent, quæ hinc manifeſta reddentur, ſi conſiderauerimus, quis tum ſtatus & qui tum mores, atq́ ſtudia Iudæorum fuerunt. Non enim abſolute prorſus loquitur Paulus, ſed pro rerum conditionibus. Gloriabantur ſanè Iudæi in carne, quo utiq́ morbo in plæriſq́ incurabili laborabant, ſeq́ Deo uel ob hoc ſaltem acceptiſſimos confidebant, quod eſſent ex Abrahamo propagati. Cui ſeipſum Deus perpetuo fœdere obſtrinxiſſet, qui fallere nollet. Ideoq́ perplexas, intricatas & non finiendas ſuæ Genealogiæ quiſq́ ſeries & ſucceſſiones ab Auis, proauis, Abauis, Atauis, ac tritauis, repetebant ut quilibet hoc pacto ſuos maiores recenſendo, in re friuola & nullius momenti occuparetur, priuatam hinc exiſtimationem magno cum ſupercilio aucupantes. At interim maiora & quæ uerę̨ pietatis erant negotia, in quibus cum primis exerceri conueniebat negligentes. Hos Paulus redarguit, & à ſua uana ac carnali confidentia dehortatur & ad ſaluberrima inſtigat.

Verum longe alia ratio eſt in Chriſti ſeruatoris Dei & hominis Genealogia inueſtiganda, quod multi ſalutares fructus inde reportentur, Non enim priuatam æſtimationem ex ea uenamur, ſed quid ſpiritus ſanctus hiſce uoluerit examinamus

& excutimus omnia siquidem ad nostram doctrinam scripta sunt, ut inde consolationem habeamus ad fidem nostram stabiliendam & aliorum exemplo à malis uel cauendis cautiores reddamur uel ad rectiora amplexanda excitemur & propellamur. Nam ad plæraque nomina historiæ admonemur, quam exacte perscrutari oportebit potissimum eos (si modo frugi esse neque turpi ignauia obsordescere uelint) qui ad alios instituendos, consolandos inquam aut deterrendos destinati sunt. Cæterum quis Christi saluatoris Genealogiam ab Euangelistis proditam, sicut piorum etiam patrum Genealogias à Mose, idque spiritus sancti adflatu conscriptas, tanquam stultas calumniari auderet.

Docet ibidem etiam Paulus contentiones pugnasque legales omittendas, debuit ne igitur Paulus, Negligere usum & fructum atque uim legis de qua nullus Apostolorum diligentius ac fusius scripsit, nullusque frequentius acrius & uehementius cum Iudæis de ea depugnauit ac decertauit? Non ideo sunt hęc in classem & seriem eorum recensenda, siue referenda, quæ Apostolus fabulis & stultis quæstionibus confert & committit.

Abusum in omnibus reformidabimus, sed rectum usum rerum inoffensum retinebimus, si recto docendi officio uelimus defungi.

Sanè nunquam licebit in sacris & diuinis sic colludere, ut si duo in bona re culpanda consentiant sic uno perperam mulgente hircum, alter stolidior cribrum supponat & applaudat, facilis est in malo consensus, Quin potius in nos descendentes, ueteres auias & uitia irradicata è pulmone reuellamus & quod prauum est corrigamus neque nobis in uitijs blandiamur. Mora & sacrilega nostra ora non in cœlum protendamus, ut spiritum sanctum qui in Mose & Euangelistis sese illustrissime exeruit, in ordinem plebeium & ad modulum nostrum redigere contendamus, dum is nostro summo bono Genealogias piorum Patrum, maxime proinde Christi saluatoris, nobis cognitas esse uoluit. Non itaque torqueamus scripturas neque nos harum rerum censores statuamus, quas potius uenerare & pia deuotione admirari & religiose obseruare & amplexari debemus. In ijs uero nos exerceamus, siue alios saltem exerceri inconsputos sinamus, quæ ad ueritatem Dei sanamque doctrinam excolendam & prouehendam conducunt.

STVDIOSIS HAVD PARVM CONSVLTVM & utile fore confidebam si quæ de Genealogia Christi saluatoris sparsim prodita sunt huc referrem & transcriberem.

QVum Dominus noster Iesus Christus in una persona uerus sit Deus & uerus homo, haud sine maxima ratione tam diligenter in sacris literis utraque natura tam diuina quàm humana de eo astruitur & prædicatur. Quamuis enim Satan, per Hæreticos suos satellites summa uersutia & dolo, idque magnis Ecclesiarum & piorum motibus & turbis, utranque in Christo naturam sæpius oppugnarit, nunquam tamen euicit, Quod spiritus sanctus per Orthodoxos repugnarit, nostroque bono fidei ueritatem & integritatem obtinuerit, Ne ulla parte nutaret. Vt Christus Iesus quia Dei filius, adeoque uerus & Aeternus Deus est; ideo quoque inuocandus, adorandus & colendus existat atque in eum credendum & confidendum sit, qui ex hac omnipotenti natura potuerit, peccatum, Mortem, & Satanam, destruere, uincere, & abolere. Iustitiam uero salutemque æternam restituere & reparare. Homo autem cum sit uerus, quod & religiose credere debemus, hanc inde ineffabilem consolationem capimus.

Cum

Cum ex nostra deprauata natura obnoxij simus peccato, morti & Satanæ adeoq; sub ira Dei obstricti, quo spem haberemus ex nostra miseria emergendi, dignatus est filius Dei nostram carnem & substantiam (sed absq; peccato, quod suasu maleuoli serpentis nobis accessit) in seipsum nempe in personæ unitatem assumere & sic seipsum pro nostris peccatis in mortem dependere, Qui uictor peccati, mortis & imperij Satanæ, in quo uenundati eramus, gloriose à mortuis resurrexit in eoq; corpore in cœlestem gloriam ascendendo, ut eam nobis pararet ingressus est, quo fides nostra firma & incorrupta maneret, etiam nos qui in Dominum nostrum Iesum Christum credimus, abolito peccato, morteq; absorpta ac destructis quæcunq; peccatum consequuntur in eandem immortalitatem & cœlestem gloriam, quam in Christo capite & fratre nostro cernimus & scripturæ testantur, conformari & configurari, non suo enim sed nostrorum omnium nomine & loco qui fideles sumus Christus omnia gessit & fecit.

Proinde Euangelistæ utramq; naturam diuinam nempe & humanam in Christo in personę unitate exprimunt, peculiariter uero Matheus & Lucas catalogum maiorum Christi ex qua uidelicet linea & quibus ex parentibus carnem assumpserit diligenter recensent & referunt, quo certior ratio ueræ eius humanitatis nobis constaret, ipsum uidelicet, Benedictum illud esse semen quod Adamo, in Paradiso post præuaricationem promissum fuerat. Hoc tamen hi duo Euangelistæ fecerunt consilio nonnihil diuerso.

Matheus enim Iosephi patres recenset contentus hinc colligi posse Christum de stirpe uel familia siue tribu Iuda secundum carnem propagatum, quod IOSEPH de eadem tribu extiterit, & licet Christus nihil ex IOSEPH acceperit sed ex Maria uirgine natus sit, sponsa nempe Iosephi: At quia Hebræi Genealogias non nisi per uiros contexant atq; Numeri 36. mandatum sit uxorem non de alia quam de sua tribu ducere, uel hinc luculentum reddi et Mariam matrem saluatoris de tribu esse Iuda ex qua saluator Christus Dominus noster ueram carnem humanam accepit. Siquidem Ioseph qui iusti titulum in scripturis habet mandato Dei obediuit, neq; aliam uxorem de alia uidelicet tribu quam de sua iuxta legis scriptum duxit.

Lucas progenitores Mariæ describit quam de stirpe Iuda descendere ex posteritate Nathan fratris Salomonis testatur. Sed quia Lucas retrogrodo processu à Maria ad Adamum usq; protoplastum & Deum conditorem, eius assendit e diuerso Matheus ab Abrahamo, & Dauide uero ordine ad Iosephum usq; descendit ideo & nos ordinem Lucæ, perspicuitatis gratia mutauimus, & exordium ab Adamo sumpsimus, ut cum uentum sit ad eos quos Matheus posuit ipsos coniungere simulq;, & unà cum Luca ponere possimus quo cuncta in utroq; Euangelista reddantur illustriora & perspectiora.

❡ Lucas.

Die sexto creauit Deus ad imaginem suam primum hominem Adamũ Gen. 1. & 5.

1. Adam.

Huic primo anno promittitur gratia contra peccatum & uita contra mortem & spiritus sanctus contra Satanam idq; per semen, mulieris Gene: 3. Qua Promissione ADAM & HEVA per fidem ex morte uiuificati generant CAIN & ABEL, filias quoq; genuerunt. Incipit ergo Ecclesia Dei propagari, sed mox, Cain apostata constituit Ecclesiam Diaboli, proinde cum CAIN & HABEL obtulissent, Deo sacrificium occidit HABEL, præualetq; in hoc sæculo Ecclesia Cainica, sed significatur, Ecclesiam Dei uiuere alia uita scilicet æterna in HABEL mortuo, qui in Deo uiuit certe primum exemplũ seminis promissi, Gen: 4. prima igitur hęc crux & persequutio

fuit

fuit, quæ infertur pijs ab impijs propter Euãgelium: exemplum in primis horrendum est, nam contigit hæc cædes non alia de causa, quam ob cultum Dei, quem sanè, cum syncere peragitur, Satan ferre non potest. Ideoq; impellit CAIN ad fratrem interimendum, si possit uerbum Dei & syncera doctrina extingui: Et indicat hoc factum, quàm uehemẽs ira et quãtus furor sit Satanæ aduersus pios, & quæ infirmitas & ignorantia sit hominum. In qua Historia obseruanda quoq; sunt, quæ de uenturo iuditio & horrenda ultione propter sanguinis effusionem, inserta sunt. CAIN uero contumax postquam fugit conspectum sui patris, urbem cœpit ædificare ENOCH uocatam, seq; præsidijs talibus tutari conatus est, et in omne genus flagitiorum corruebat, cuius etiam filij omnis generis opificia & artes excogitarunt. Sed bone Deus quid interim ADAM & HEVA egerunt tot annis soli post occisum Habel & abiectum Cain? luxerunt scilicet horribiles illos casus & mundi excidia tam tristia & infœlicia. Quid passi sint facile æstimabimus ex malignitate serpentis infernalis, morsus scilicet eius & desperationis, similiumq; agonum impetus. Item exempla pessima Ecclesiæ Cainicæ: nullus homo fuit nec miserior neq; afflictior primo parente neque erit: Ipse enim conscientia illa horribili oppressus, qui suo solius peccato efficax causa fuit perditionis in corpore & anima omnium posterorum suorum, hoc est totius generis humani, hinc & homicida primum sui ipsius, deinde omnium filiorum suorum usq; in finem mundi atq; infinitæ animarum multitudinis. Talia cum serio cogitaret, mirandum est quomodo poterat uno momento uiuere, nisi Deus per angelos familiariter consolatus esset ipsum, se filium missurum suum qui de ADÆ carne ipsi quoq; filius futurus esset, qui infinitum hoc malum esset resarsurus & qui sublaturus sit peccatum, mortem, Satanæq; imperium. Hinc forte apud gentes reliqua mansit fabula ex obscura antiquitate, quod Saturnus senex deuoret omnes filios suos. In talibus augustijs Adam pœnitebat, suamq; fidem in promisso semine igitur exercebat & Satanæ reluctabatur. Atq; post acerbissimam conflictationem ADAM dum esset centum & triginta annorum genuit.

2. Seth.

Hic probitate & pietatis studio clarus fuit, post occisum Abelem Dei regnum erigere & illustrare conatus est, & cæptum est inuocari nomen Domini scilicet quod Euangelium de semine mulieris successum habuit, forte conuersis aliquot ex Ecclesia Cainica Episcopante ipso ADAM & SETH.

Ex hoc SETH patres sancti postea procreati sunt, & permanserunt generis Seth reliquiæ: Nam Caini posteritas in diluuio in uniuersum extincta est. Testatur Iosephus li:1. Ca:4. ab ADAM & SETH duas tabulas esse factas: Alteram puram: Alteram lapideam, & insculptum illis fuisse uerbum Dei & prophetias. Scribit præterea & ab illis diuisum annum in duodecim menses, eosq; primum cursus astrorum obseruasse & docuisse quarum rerum cognitione Deus aperuit & his duobus uerbum Dei, literarum characteres & maximas quasq; artes debeamus unde & græci testantur, quod artes & literas à phœnicibus acceperint. Et uixit SETH Centum & quinq; annis & genuit.

3. Enos.

Vixit uero Enos nonaginta annos & genuit.

4. Kainan & Kenan.

Vixit quoq; Cainan septuaginta annis & genuit.

5. Malalehel.

Vixit Malalehel sexaginta quinq; annis & genuit.

6. Iareth.

Vixit Iareth centum sexaginta duobus annis & genuit.

7. Enoch.

7. Enoch.

De plærisqꝫ patribus poſt SETH uſqꝫ ad annos NOE, nihil memorabile præter Genealogiam ſcriptum eſt, ut interim hoc certo ſciamus ex quibus Chriſtum ſaluatorem naſci oportuerit, ſed tamen obiter ſcriptura meminit de fato ENOCH quod ad Deum, coram quo ambulauit, ſublatus ſit, quod factum Deus mundo ob oculos obiecit ut cognoſceret & crederet immortalitatem poſt hanc uitam reſtare. HENOCH enim incipit uitam æternam poſt ABEL, etiam corporaliter translatus uicto ſerpente & morte per ſemen ut non dubitemus de uita tam animæ quam corporis ſi credamus in Chriſtum ſemen benedictum & perſuaſiſſimum nobis eſſe debet, quod Deus ſit iudicaturus, ſeruaturus nempe pios & ulturus ac puniturus impios. Porro uixit ENOCH, ſexaginta quinqꝫ annis & genuit.

8. Mathuſala.

Vixit quoqꝫ Mathuſala Centum octoginta ſeptem annis & genuit.

9. Lamech.

Vixit quoqꝫ Lamech Centum octoginta duobus annis & genuit filium NOE.

ADAM uixit cum	Seth.	900.	Annis.
	Enos.	695.	
	Kenan.	605.	
	Malalehel.	535.	
	Iareth.	470.	
	Henoch.	308.	
	Mathuſalach	253.	
	Lamech.	56.	

Et hi uiciſſim cum ADAM totidem annis uixerunt uidentes, audientes, experticqꝫ ſuas & illius tentationes: Diſputantes interim de ſerpente, peccato, morte, inferno, Rurſus de ſemine Mulieris, iuſtitia, uita, Paradiſo, Angelis &c. Magnumqꝫ fuit ſolatium ADÆ & EVÆ, uidere ſedem ſeminis promiſſi in poſteritate iſta, quo mortuo ENOCH fuit reliquis ſolatium, ſublatus in uitam. Et moritur ADAM anno 930. annis uidelicet 126. ante natum Noë.

10. Noe.

Huic ſecunda promiſſio facta eſt Gene: 9.

SETH mortuus eſt anno ſuæ ætatis 912. proinde poſt eum ENOS docuit. Iucundum certe fuit dum NOE audiuit ex ENOS, ô fili mi pater meus SETH ante te quatuordecim annos mortuus eſt, & monuit, ut te docerem imo Auus meus ADAM primus homo multa mihi de ſerpentis malignitate narrauit, de Paradiſo, de promiſſo ſemine, futura uita, quæ tibi quoqꝫ trado. Sic Patriarchæ per uocalem doctrinam dum nondum ſcripta publicarentur omnia quæ ipſis & mundo obtigerant tradebant, uide Steuchum de Philoſophia perenni.

NOE habuit patres ex primo millenario ſecum uiuentes.	Enos.	84.	Annis.
	Kenan.	179.	
	Melalehel.	234.	
	Iared.	366.	
	Auum Mathuſalach.	600.	
	Patrē Lamech.	595.	

Horum conſilio haud dubie geſſit omnia uſqꝫ ad annum ſuæ ætatis 500, quando uocatus

uocatus,uerbo Dei ad fabricandam Arcam cœpit ipse gubernare scilicet mortuis patribus omnibus præter, Auum suum & patrem.

Enos moritur Anno suæ ætatis 905.Gen:5.
Kenan moritur Anno 910.Gene:10.5.
Malaleel moritur Anno 895.Gene:6.
Iared moritur Anno 962.Gene:5.
Mathusalach moritur Anno 969.Gene: 5.in anno diluuij
Lamech moritur Anno 777.quinto anno ante diluuium.

Sem. 448.

Vixisse etiam Noë cum his suis posteris ex annorũ supputatione comprobatur: scilicet cum.	Arphaxat	348	Annis.
	Salach.	313.	
	Heber.	283.	
	Pelech.	249.	
	Regu.	219.	
	Saruch.	187.	
	Nachor.	167.	
	Thara.	128.	
	Abraham	59.	

Necq; hoc prætereundum est,cũ Noë iam supra dimidiũ annum in arca fuisset & inundatio decresseret post exactũ annũ,cœpissetq; terra siccari in Armenia mõteq; Ararath ubi cõstiterat Arca egressus est. Tum uerò iterum quasi nouũ mundum cõstituit Deus, primùm enim donauit uerbum suum de mundo non submergendo Gen: 9. Et certitudinis tesseram addidit Irim,quod signum nos moneret de facta promissione,beneuolentia quoq; & misericordia Dei adeoq; ad fidem exercendam,permisit etiam tum libertatem uescendi carnibus,qua sancti patres ante diluuium nunquam usi fuerant,præter hæc tulit Deus nouum præceptum de administratione externa & de instituta ciuili potestate,clariusq; præcepit homicidas occidendos & uindicta atq; supplicio afficiendos esse (nam hoc fere caput est omnis ciuilis potestatis) per magistratus, qbus hoc legitime cõmissum sit. Itaq; ea ratione nouus plane mundi status de integro constitutus est,uoluit etiã Deus hoc diluuij exẽplo mundũ reddere cautiorẽ, iudicaturum illum aliquando,& ulturum,siquidem peccatum inultum manere nolit.

Noë uero in inundatione sexcentorum annorum erat : post uero diluuium uixit Trecentis quinquaginta annis, & impleti sunt omnes dies eius nongentorum & quinquaginta annorum & mortuus est. Hic dum quingentorum esset annorũ genuit

11. Sem.

Meminit scriptura mundũ à Deo punitũ per diluuiũ esse & occasiones annectit,nimirũ,quod deprauari cœperat mundus Gene:6.& referuntur inter capita flagitiorum contemptus Dei & Tyrannis qua omnis generis libido exercetur siquidẽ contempto uerbo & cultu Dei,moribus inhonestis & uita dissoluta uixerũt,& ꝑ arbitrio gigãtes siue Tyranni infirmos & inopes oppressere & dominãdi licẽtia pro animi libidine usi sunt,propter hæc minatus est Deus interitũ per aquarũ illuuiem,sed hoc ipsum anteq̃ eueniret prædicare uoluit Noë annos centũ ut cõuersi quidã seruarentur, Porro Noë cũ esset natus sexcentos annos Gen:7.facta est inundatio,& ingressus est Arcã iuxta præceptum domini cum uxore sua tribus filijs SEM CHAM ET IAPHET sumptis una cũ ipsorum uxoribus,reliquos homines omnes & exinde multos,fratrũ, patruorũ, Amitarum,Cõsanguineorũ, Affiniũ & Amicorꝝ Noach, qui tamẽ de Ecclesia eius fuisse & primi uidebantur, Animantia quoq; omnia absorpsit & perdidit inundatio.Et sunt à mũdo cõdito usq; ad inundationis tẽpora anni mille sexcenti & quinquaginta sex. Duratq; inundatio cẽtum quinquaginta diebus Gen:7. Sed priusquã aquæ decrescunt & siccatur terra durauit inundatio anno uno & decem diebus,Gen: 8.

Viditq; SEM. {patrem Noë 450 / Auum lamech 95. / Abauũ Mathuſalach.100} Annis.

Sem uixit poſt Abraham 35. Cum Iſaac 100. Cum Iacob et Eſau 50. Annos.

Cæterum Sem biennio poſt diluuium erat Centum annorum quando genuit.

12. Arphaxat.

Et Arphaxat Iuxta ſeptuaginta interpꝛtes quẽadmodũ in Græco habetur cui & Lucas aſtipulatur cum eſſet Centũ Triginta quinq; annorũ genuit Cainan. & uixit poſt quã genuit Cainã trecentos & triginta annos. At Hebræi habent porro Arphaxat uixit triginta quinq; & genuit Sale uixitq; Arphaxat poſtq; genuit Sale quadringentis tribus annis. Gene:11.

13. Cainan.

Rurſũ ſeptuaginta habent & uixit Cainan annos Centũ Triginta & genuit Sala & uixit Cainã poſtq; gẽuit ipſe Sala annos trecentos triginta, Magna ſane in his duobus ſupputatiõis annorũ diuerſitas exoritur ſed nos Hebræorũ ſupputationẽ retinebimus.

14. Sale.

Hic quoq; iuxta ueritatem hebraicam & uulgaria noſtra Biblia uixit Triginta annis & genuit.

15. Heber.

Vixit autem Heber triginta quatuor Annos & genuit.

16. Phalech.

Vixitq; Phalech Triginta annis & genuit.

17. Ragâu ſeu Reu ῥαγαῦ.

Vixit autem Reu ſiue Ragâu Triginta duobus annis & genuit.

18. Saruch.

Vixit autem Saruch Triginta annis & genuit.

19. Nachor.

Vixit autem Nachor uiginti nouem annis & genuit.

20. Thare.

Vixitq; Thare ſeptuaginta annis & genuit Abraham & Nachor & Arami in Vr Chaldæorum.

21. Abraham.

Abrahã natus ſeptuaginta annos migrauit de Vr Chaldæorũ cũ patre uxore, & loth, uenitq; in Arã Meſopotamiæ. ubi Thare mortuus eſt & ſic diluuij & reliquũ tempus uſq; ad egreſſum Abrahæ ex Vr Chaldæorũ Gene: 11. complectatur annos Trecentos Sexaginta tres & decem dies. Manſit uero Abrahã quinq; annis in Haram: & ſic ætatis ſuæ 75. anno proficiſcitur inde ut ueniret in Chanaan, Gene: 12. Ab hoc anno quo Abrahã ex Haram uocatur ſunt uſq; ad deſſenſum in Aegyptũ anni 215. Deinde manſio in Aegypto 215. Qui anni iuncti faciunt 430. annos Exo: 12. Gala: 3.

Abraham uixit cum Noë annis. 58.

¶ Matthæus.

Exorditur Matthæus Euangelium ſuũ & Catalogum parentũ ſiue Genearcharum Chriſti ſecundum carnem ab Abraham & appellat librum Generationis ad imitationem eius quod geneſis 5. legimus: liber generationis hominum, ubi & Catalogus ſubijcitur nominum. Domino eiuſmodi librum ſignificat in quo aliquid recenſetur & imitatur ut hoc nomen proprie catalogo & hiſtoriæ competat. proinde auſpicatur Euangelium Chriſti ab humilitate generationis & humanitatis Chriſti id ipſum per uitæ ærumnas ſupremumq; ſupplicium crucis ad reſurrexionis uſq; gloriam, & potentiam, maieſtatemq; regni eius in quo omnia moderatur deducturus per

per passionem enim ignominiosissimam & acerbissimã In gloriam summam introiuit. Cæterum Euangelistæ personam Christi descripturi, quæ Deus & homo esset:

1. Mathæus una uoce, uidelicet appelatione Cristi (quod ad diuinitatem attinet) hanc indicasse satis duxit: Etenim quod Iesum quoq; Messiam siue Cristum expectatum & desideratum, illum sanctorum regem, qui uere iuditium & iustitiam in terra facturus esset, in cuius diebus Iuda saluandus & Israhel confidenter habitaturus esset, cuius nomen essent uocaturi, Dominus Iustus Noster. Ieremiæ 23.

2. Similiterq; in eo dum illum, Semen illud benedictum Abrahæ, & filium illum Dauidis æternum regnaturum, genus eius & maiores numerando Euaugelizauit, scripturam scientibus, diuinitatem saluatoris admodum explicatè & perspicuè, prædicauit & testatus est.

Diuus Ioannes paulo apertius Christi maiestatem prædicauit docens ipsũ esse illud patris æternum uerbum, illamq; diuinam uim & potentiam qua condita sunt, consistunt, conseruantur, & uiuunt omnia, quæ non nisi à natis per Spiritum sanctũ in Christo agnita est, quibus uidelicet à patre cælesti audire & discere de filio dei datũ est.

Quod uerò Ioannes apertius egit: nam per totã suam historiam ea potissimum de Christo memorat quæ diuinitatẽ eius astruũt, & creditur a patribus qui tempori eius uiciniores fuerint ex occasione quorundam fecisse qui Christum purum hominem Blasphemabant.

Mathæus præterea Iesum Dauidis simul & Abrahæ filiũ prædicauit, propter insignes promissiones dauidi & Abrahæ factas, quod uidelicet Iesus sit promissa illa diuq; expectata dauidis & Abrahæ soboles quæ omnibus uitam sit exhibitura.

Sed prius Dauidis quã Abrahæ filius à Mathæo cõmemoratur, quod promissio Dauidi facta ut erat uicinior tempori ita habebatur quoq; populo illustrior ac memorabilior: Cæperat enim Christus iam uulgo filius Dauid cognominari quod multis in locis apud Euangelistas manifestum est cuius causã dederunt prophetæ Esa: 11. & 55. Hierem: 23 & 33. Ezechi: 34. & 37. Oseas 3. ac alij loci scripturarum quibus Christũ sub nomine uel Dauidis uel germinis eius promissum legimus, hos ergo sequuti Israhælitæ Christum quem expectabant, filium Dauidis uulgo cognominabant.

Quod ad Abrahã attinet satis notum est semen illud Benedictum Abrahæ promissum in quo omnes gentes & nationes benedicendæ essent, Christum esse. gene: 12 & 22. quod Apostolus exponit, Hebræ: 2. Gala: 3.

Ponit insuper Mathæus tres Tessaradecades, quarum primam ab ABRAHAM per patriarchas usq; ad regem Dauidem deducit: Secundam uero per reges: Tertiam insuper per principes seu duces Iudæorum, quod memoriam fortasse lectorum iuuare uoluerit. Nisi ad tres status uidisse placeat quibus sub Christi aduentum completis quod tum & populi huius status sic mutari debeat, ut increduli prorsus alienę dominationi subijciantur: Cum neq; Iudices siue duces, neq; Reges, neq; Pontifices amplius sint habituri. Et terminos non sine mysterio sic collocatos esse sentio, quod constet ABRAHAE, Dauidis, & Babylonicæ captiuitatis tempore, deum promissionem adæ primum factam de Semine Benedicto, potissimum renouasse.

Conueniunt autem Euangelistæ utriq; in Abraham & quibusdam, sequentibus quos in medium paginæ collocauimus. Cæterum Abraham cum esset Centum annorum Gene: 21. genuit.

22. Isaac.

Quemadmodum Abrahæ deus Semen Benedictum promisit, eodem pacto eandem promissionem filio Isaac repetit Gene: 26 porro Isaac cum sexagenarius esset genuit ex Rebecca Gemellos Esau & Iacob. At Christi linea deducitur per.

23. Iacob.

Et huic promissio Abrahæ facta repetitur & renouatur à deo, Gene: 28. legimus insuper de generationibus Abrahæ, Isaac, & Iacob Gene: 21. & 25. præterea legimus Genesis. 29. & 30. quomodo Iacob genuerit Iudam & fratres eius. Iacob nascitur 2108. anno mundi, & cum esset 77. annorum profectus est in Haran Gene: 28. habebat uero Centum & triginta annos dum in Aegyptum migraret Gene: 47. & annos natus 147. in Aegypto moritur Gene: 49. Anno mundi 2256. qui fuit Annus 46. Balei Iunioris undecimi regis Assyriorum Ioseph tum habuit 57. annos, qui natus 100 annis uitam morte commutauit. Gene: 50. Anno mundi 2310. Supputatio uero annorum mundi ad inhabitationem Aegypti & deinde ad Mosen quæ Israhelitas duxit ex Aegypto, aliosq; duces & reges deuoluitur.

24. Iudas.

Hic à patre Iacob in Genearchã Christi consecratus est Gene: 49. propterea Euangelistæ huius Iudæ peculiariter mentionem faciunt, propter peculiare uaticinium quod de eo præcessit quo dei spiritus uoluit significare, primo quidem regiam dignitatem fore conculcandam id quod à Babylonijs factum legitur: Deinde uero & conculcatis reliquijs exorituros duces, Iudices & scribas siue nomophilaces, è quibus nascendus sit Sylo cum turbatis rebus Iudaicis omnis eorum potestas ad aliegenigenas peruenisset quod sub Herode Magno Ascolonita factum esse constat, Quem Romani rerum Iudaicarum potiti & uictores regem populo Iudaico dederunt. Et gentes in Christum omni Idololatriæ cultu relicto omnem spem collocarunt, uerumq; deum coluerunt, & adorauerunt. Deducitur uero progenies Christi à Iuda usq; ad Dauidem Meminit Mathæus fratrum Iudæ ideo quod duodecim patriarchæ fæderis dei principes & capita populi dei fuerunt. Ideoq; nec Ismahelis neq; Esau meminit quia ad populũ dei non pertinebat. Et licet ex Iuda tantũ natus sit Christus, ad reliquos tamen Tribus, omnes pertinuerũt patres illi ex quibus fore natũ à deo promittebatur. Roma: 9.

Præterea in Historia de Iuda multa sunt quæ de Iuda repræhensione digua commissa sunt, nempe quod discessit à fratribus suis quod ad Cananæos concessit et mulieri gentili nupsit: quod Nurum suam nuptijs filij sui promissis etiam defraudauit quod scortatus est: quod Nurum suam indicta causa mox ad mortem rapi iussit. Ex hoc igitur uiro extra coniugium per scortationẽ conceptus Phares inter patres ac maiores Christi numeratur. Tam abest ut qui repræhensibiles sunt, ad hanc Christi generationem non admittantur, ut non sine peculiari dei consilio factum sit quod plærīq; inter maiores Christi haud leuium peccatorum notis insignes referantur. Quod uidelicet cauendum fuerat ne putaretur ipsius puritas à patrũ pendere sanctimonia & integritate. Et conueniebat ut qui pro peccatoribus moriturus, & carnem de nostra peccatrice carne sumpturus est p peccatores patres generationẽ duceret carnis enim propriæ puritatem habiturus erat, agnus ille immaculatus, non ex nostra carne nude natus est, pro qua & passus est, sed ex conceptione omnium purissima quæ esset non ex uiri semine, sed spiritus sancti operatione. Neq; par erat ut ex maiorum probitate cõmendandus ueniret in hunc mundũ cum non ex patribus ipse nominis authoritatẽ ac dignitatem desumpturus esset, sed illis magis quam per se non habuerat & perpetuam esset allaturus nominis celebritatem. Demum quod Iudas offensus à fratribus discessit ad Cananæos & se illis nuptiarum copula coniũxit figura erat Christum Iudęorum fratrum suorum incredulitate offensum iuncturum fore sibi gentes. genuit autem Iudas è Thamer, Phares & Zaram.

25. Phares.

Historia de Iuda & Thaæmer habet Gene: 38. gemelli autem isti pætulerũt Typum utriusq; populi. Iudaici & gentilium unde Mathæus Typi latoris commonefacit docetq;

docetq; Christum & Iudæis & gentibus natum esse saluatorem, uterq; enim populus in uno continetur utero, hoc est, in una societate. Zaram primo productus in lucem, Typum gerit populi Iudaici, qui nititur operibus, & primo in peculium, à Deo delectus est, ideoq; manum profert operis instrumentum, cui circũligatur coccinum in Typum Leuitici & sanguinarij sacerdotij, quo indicabatur peccata per sanguinem Christi esse expianda. Atq; hic populus prior cruentam cæde prophetarum & Christi, manum retrahebat, locũq; dat posteriori populo scilicet gentilibus. Erumpit hic Phares & pura fide colit Deum: Interim & interstitium sublatum est id quod inter Iudæos & gentes simultatem alebat, Cæremoniæ uidelicet & Circumcisio. Sic gentes in fidem, ad Iudæorum reliquias fideles, susceptæ sunt. Tandem uero & Zaram in lucem prodijt, id est, post uocationem & plenitudinem gentium intrabunt & Iudæorum reliquiæ, quod & Apostolus Rom: 11. innuere uidetur, quando in fine omnis Israhel saluabitur. Admonet Hieronimus, obseruandum in Genealogia saluatoris nullam sanctarum assumi mulierum, sed eas quas scriptura repræhendit, ut qui propter peccatores uenerat, de peccatoribus nassens, omniũ peccata deleret, unde & in consequentibus Ruth Moabitis ponitur & Barsabea uxor uriæ; Phares autem genuit.

26. Esrom.

Videntur hæc transcripta esse ex 4. capite libelli Ruth ubi eadem illa uerba sicut à Mathæo citantur, in eandem formam leguntur, sicut & in libro primo Paralipp: Capi: 2. & in primis capitibus Numerorum.

26. Esrom autem genuit Aram.
27. Aram genuit Aminadab.
28. Aminadab genuit Naasson.
29. Naasson genuit Salmon.
30. Salmon genuit Boos.
31. Boos genuit Obed & Ruth.
32. Obed genuit Iesse,

De octo prioribus generationibus nil legitur præcipui, quod notari queat dempta Historia Boos & Ruth, quæ peculiari & discreto uolumine descripta est in qua iterũ uocatio gentium prælineata depræhenditur. Erat autem Ruth gentilis mulier ex Moab, quæ postea cũ socru sua Hebræa, ad Israhelitas transijt, & à Boös ad coniugiũ admissa, mater est Regum effecta. Ita certe populus gentium, relictis cognatis superstitionibus, ad Christum uenit, illicq; fide desponsatus est. Fertur etiam quod Iudas & filij Phares & Esrom, Gene: 46. cum Iacob sunt profecti in Aegyptum, in qua & manserunt, Nati sunt uero Aram & Aminadab in Aegyto in qua etiam manserunt. Naasson cum alijs duodecim principibus Israhæliticis suspensus est, dum quadraginta annos ducem egisset, sed cum Baal Peor in introitu sanctæ terræ, Canaan initiatus fuisset & cum Moabiti defornicatus fuisset, Nume: 25.

Cæterum miretur hic aliquis teste Bullinge: quomodo sibi hoc congruat quod Rachab & Ruth, hoc loco duabus generationibus coniunguntur, quæ tamen secundum seriem Historiæ, propter multos interuenientes annos disiunctissimæ sunt, nam primo anno Iosue putatur capta & uastata Iericho, seruataq; Rachab & locata Salmoni. At primo anno Iudicis Elon duxit Boos Ruth Moabitidem, atq; inter hos terminos interueniunt anni plus minus ducenti septuaginta sex: uerisimile itaq; est quod plures fuerint eiusdem nominis, scilicet Boos Patriarchæ sibi succedentes, quorum postremus fuerit pater Obed: noluisse autem Euangelistam idem nomen cum fastidio auditorum subinde repetere ad hoc quod institutam Tesseradecadem interturbassent, uel potius consentaneum est Salmonem & Boos diuina uirtute, Nestoria (quod

aiunt)sæcula uixisse,ideoq; referunt à natiuitate Boos usq; ad natiuitatem Dauid in tercedere Trecentos sexaginta annos. Vt Boos natus annos centum & uiginti unum genuerit Obed ex Ruth,octauo anno Boras & Deborę, et obed natus annos centũ & uiginti unum genuerit Iesse,Demũ Iesse natus annos centum & octodecim genuerit Dauid.Nec mireris patrum generantium antiquitatem,nam & Abraham natus centum & uiginti annos sustulit ex Ketura secunda uxore sua filios sex, quos in Arabiam fœlicem misit, Gene:25.

Præfigurant autem duæ mulieres Ethnicæ Christum etiam ex gentibus & in gentium salutem quoq; natum esse.Rachab fuit Chananæa, patria Ierichuntina conditione meretrix, de hac legimus Iosue 2. & 6. Ruth uero Moabitis fuit,sed Rachab de infami sua professione ad pudicum coniugium, ab idolisq; ad Deum uiuentem transiuit,piamq; se omnibus modis gessit. Et Ruth ueram religionem complexa est,fidemq; in omnibus seruauit. Qui igitur ex gentibus Christum recipiunt non imputabitur illis præputium,sed in familiam Dei,& consortium Christi connumerabuntur.

Videtur Matthæus prętérea occultius Iudęos pungere & excitare in Thamar,quę incredibili arsit desiderio Sobolis ex Iudæ prosapia consequendæ, ut huic desiderio suo omnes post habuerit fortunas,imo & in summum capitis periculum sese cõiecerit. Admonet igitur Iudæos Euangelista,ut benedictum illud semen à Deo pręstitum orbi maximo animi desiderio excipiant ac amplectentur, ut non dubitandum sit Thamar quam Iudas semine filij defraudauerat bonam spem ortam esse, quam libido ad hoc facinus non animarat,sed benedicti seminis desiderium,nam hæc ante & post conceptum illum integerrime uixit. Et Bersabeæ peccata quæ spreto uiro adulterinis complexibus Dauidis sese obtulit non obstitēre filij sui fœlicitati,qui se ad Dominum conuerterat,obseruabimus itaq; nullo peccato destinatam Dei gratiam impediri posse.Cæterum Iesse obscurus fuit,1 Para: 2.ut Dauid eius filius à Saule uocatus sit per contemptum,filius Iesse qui & filij gratia nonnihil adflictatus sit 1 Samu:16. Hic inquam 33. Iesse genuit.

34. Dauid Regem.

Quod Dauid regem appellat admonet diuini beneficij, quo Dauid ex caula ouium in principum aulam translatus sit,nam primus è Tribu Iuda rex creatus est. Renouat quoq; Typum quem Dauid Christo prætulit, in eo potissimum quod post maximas afflictiones peruenit in regnum,sic & Christus per passionem in gloriam cœlestẽ intrauit.Pręterea Dauidi inter patres omnium copiosissime & euidentissime renouata est seminis benedicti promissio, quemadmodum id ex uerbis Nathan prophetæ liquet.2.Samue:7. 1 Paral: 17.Psalm:89.& 132. quæ neq; in Salomonem neq; eius posteritatem, sed solum in Christum Dominum competunt, cuius regni non erit finis. Hæc etiam promissio exponitur à prophetis. Esaiæ 9.11.&53. Hieremiæ 23.Oseæ 3. Ezechi:34 Et hic finit Mathæus primam Tessaradecadem, & secundam à Dauid rege incipit inquiens.Dauid rex genuit.

35. Salomonem. Nathan.

Hic diuersitas quædam exoritur inter Euangelistas,Matthæo & Luca. Hæc,quæ Matthæus recenset uidentur ex li:prim: Paralipp: esse desumpta, quomodo uero Salomon ex ea quæ fuit uxor Vriæ natus Dauidi sit legimus 2 Regum 12.Certe Euangelista facinus illud infame Dauidis non cœlat,sed in memoriam reuocat, siquidem delicta nullibi erunt occultanda,multa minus eorum ex quibus generatio ducebatur, cum is peccatorum gratia abolendorum per illos nasci uoluerit: prætulit præterea Salomon Christo Typum qui unus est princeps pacis & patri cœlesti uiuam & spiritualem domum ex uniuersa terra Ecclesiam nempe fidelium erexit & extruxit.

Hic

Hic ſciendũ eſt Matthæũ genus Chriſti deducere per lineã Salomonis naturalẽ uſq; poſt Ioram, nam deinde & ipſe tranſilit in lineam Nathan legalem. Sed Lucas mox ab initio poſt Dauidem lineã naturalem Chriſti à Nathan continenter deducit nã cõſtat Salomonem & Nathan fratres, atq; Dauidis, Barſabeæ filios fuiſſe 2. Re. 5. 1 Para: 3. Matthęus uero etiam per lineam naturalem, ſed uſq; ad Ioram, nam tum tranſilit iuxta legem Dauidis de ſucceſſione regni inſtitutam in poſteros Nathan.

Habuit Dauid duos filios, quos ad imperij ſucceſſionem ordinauit nempe Salomonem & Nathã & inter hos talem conſtituit ordinem, ut primũ quidẽ Salomon & poſteri eius in Iſrahel regnarent, poſtquam autem Salomonis poſteritas deficeret, tũ ſuccederet in regno poſteritas Nathan, unde Nathã Philone authore dictus eſt Ahiſchar hoc eſt, frater principis, propterea quod inſtitutum erat, ut deficiente Salomonis ſtirpe, familia & poſteritas Nathan in regno ſuccederet. Dictus eſt Nathan, propter legem ſucceſſionis Mathat hoc eſt donatus ad ſuccedendum, unde Mathatim, hoc eſt donati ad ſuccedendum poſteri dicebantur ſicut Ahiſcharim fratris principes uide Eraſmum in Annotat: ſuper hunc locum. Porro huius legis, ferendę occaſionem Dauidi dederat, lis inter filios ſuos quos ex Berſabea exceperat & genuerat, qui inter ſe de regno diſceptabant, igitur Dauid edicto ſtatuit, ut à Iuniori ſucceſſio inchoaretur. Itaq; à Salomone minimo filiorum regnum eſt cæptum, & in edicto additum ſi poſteritas Salomonis deficeret, ut tum Nathan natu maior filius eiuſq; poſteritas in regno ſuccederet. *Conſiliũ Dauidis in diſtribuendo regno.*

Matthæus ergo deducit genealogiam Chriſti à Dauide per Solomonem uſq; ad Ioram dicens.

Dauid genuit Solomonem, Solomon. genuit

35. Roboam.

De hoc legimus 3. Regum 11. & 12. item 2. Paralipo: 9. & 10. ca: ſub iſto percuſſa eſt Iudæa & ablatum aurum templi à pharaone rege Aegypti 2 parali: 12 ſub quo & diſſceſſio decem Tribuũ facta eſt Roboam autem genuit.

36. Abia.

Abia autem genuit.

37. Aſa.

De abia & Aſa ſcribitur 3. Regum. 15. & 2 paralipo: 14 15. & 16. Aſa bonus fuit ab initio anteq; Baaſa rex Iſrahel contra ipſum uenerit ad pugnandum ubi ad regem Syriæ confugerit eius auxilium implorauit, reprehenſus à propheta Anani ipſum in neruum conijci iuſſit. Aſa. autem genuit.

38. Ioſophat.

De hoc legimus 3. Regum 15. 2. parali: 17. 18. 19. 20. Hic recto corde dominum quæſiuit at in hoc peccauit quod cum Achab primum rege Iſrahel impio

Lucas uero deducit genealogiam Chriſti à Dauide per Nathan & obſeruat Lineam naturalem Chriſti ac ſeorſim enumerat Ahiſcharim, qui deſcendunt à Nathan donec ueniat ad Mattha, quem enim Matthæus Hoziam appellat hunc lucas Matthan uocat hoc uidelicet ordine.

Dauid. Nathan.
Mattatha.
Menan.
Meleam.
Heliachim.
Ionam.
Ioſeph.
Iuda.
Simon. } Hæc cognomina
Leui. } ſunt Ioas & Amaziæ regum à Matthæo omiſſorum horum prior colapſam poſteritatem Nathã reſtituit, & trinomius fuiſſe fertur, dictus eſt enim Simon, Heli, et Ioas.

impio fœdus iniJt illūcꝑ bello iuuit ideo à Iehu correptus, at nihil motus, post Achab etiam cum illius filio Ochozia fœdus iniJt. Iosaphat autem genuit

22. Ioram.

De hoc rege extat historia 4 Reg. 8. & 2 Paral. 21. Sectatus est impietatem domus Achab, occidit fratres suos, filios Iosaphat & fecit Iudam fornicari à domino. A Ioram autem qui descendit à Salomone, uariat Euangælista à serie Historiæ transitcꝑ in lineam Nathan & ait, Ioram genuit Hosiam. At Ioram non genuit Hosiam: Impossibile hoc fuit siquidem post Ioram plus quam centum annis natus est Osias, sed Ioram genuit, Ochosiam, Post quem ex linea Nathan successit Ioas qui Amasiam at Amazias genuit Azariam qui alio nomine dicitur Hosias, Osias, siue Vzias, unde constat Hosiam qui et Azarias dicitur non fuisse ex genere Salomonis, sed ex genere Nathan. Et intermittit Mathæus tres reges unum quidem ex familia Salomonis Ochosiam nempe, quem & Ahasiam legunt 4 Reg 11. in quo & stirps Salomonis defecit, ꝙ Philo prospicuè explicat unus solus, inquiens, Ochosias ex Iorā & Salomone supstes fuit, quo perēpto, Athalia mater eius inuidia pcita & demētata, conata est omnē stirpem regiā Ahischarim, hoc est, eorū qui ex familia Nathan, ad succedendum in imperio designati erant, perdere & excindere, sed prouidentia Iosaba sororis Ochosiæ seruatus est Ahischarim minimus infans, nomine Heli cognominatus Ioas, qui primus rex fuit ex posteritate Nathan postquam Salomonis familia in Ochosia qui sine liberis discessit, defecisset, Ab hoc Ioas descendunt reges qui post Ochosiam in Iuda regnauerunt uidelicet Amasia, Azaria, qui & Hosias, dicitur Iotham, Achas & reliqui.

Mattha.

Hi omnes per Nathan à Dauid descendunt. In Mattha autem Lucæ qui & Osias Mathæo iterum conueniunt Euangelistæ usꝗ ad Salathielem, noo quidem nominibus sed personis, Nam quos Lucas à Mattha usꝗ ad Salathielem recenset ea quidem sunt cognomina eorum quos Matheus ab Hosia usꝗ ad Salathielem commemorat.

Scribit Philo quod à Ioas qui Lucæ dicitur Simeon, qui primus fuit rex ex posteritati Nathan atꝗ omnes reges post eū in rememorationem qui posteritas Nathan in eo restituta est, semper binoneos uel trinomios fuisse, quo insigne hoc beneficium Dei, in ipsorum memoria fixū permaneret, qui afflictissimis rebus dum nulla spes humana residua est, omniaꝗ humana consilia succumbunt mirabiliter suis adest & consilia suam exequitur, neꝗ suos auxilio suo destitui permittit utcunꝗ ratio humana cæcutiat siue concidat, qui unice requirit ut fidem in promissionibus eius exerceamus uera enim sunt eius uerba neꝗ nos unquam frustrabuntur.

Omisit & Mathæus alios duos reges ex familia Nathan scilicet Ioas de quo dictum est & Amasiam post quos sequitur Hosias qui & Vsias siue Azarias dicit: Hic primū faciebat quod rectū erat, at corroboratus in regno eleuatum est cor eius in interitum suum & neglexit dominum Deum suum qui adolere uolens percussus est Lepra 2. Parl. 26. Hieronimus censet ideo omissos ne quid in tessaradecade redundaret. Proinde dicit Mathæus Ioram genuisse Hosiam non quod Hosias fuerit naturalis & immediatus filius Ioram sed quod dictus sit filius eius ordinatione Ahischarim, istorum uero regum Historiam leges 4. Reg: 9. 11. 12. 14. Et 2. Paral. 22. 23. 25. & 26.

Qui Mathæo dicitur proprio nomine, illius à Luca ponitur cognomen, ut

45. Hozias nomen proprium. cognomen Mattha.

De Hozia lege 2. Para: 27. Hozias genuit

46. Ioathan

26. Ioathan. Ioram.

Qui huic 47. Achas. illi Heliezer nominatur

Hic malus fuit & ambulauit in uijs regum Israhel fuit idololatra ideo propter hunc uehementer Iuda est afflictus, uide 4. Regum 15.16. & 2. Parali: 27.28.

Qui Huic 48. Ezechias. Illi Ieso dicitur

Hic bonus fuit piorum regum imitatus exempla, uide 4. Regum 18. & 2. Parali: 29.

Qui Mathæo 49. Manasses. Lucæ erit Her. Hic malitia maiores suos superauit sed ad dominũ conuersus per pœnitentiam impetrauit gratiã.

Qui Mathæo 50. Amon à Luca Helmadam dicitur de duobus his regibus uide 4. Regum 21. & 2 Para: 23.

Qui Matthæi. 51. Iosias. à Luca, Cosan nominatur Hic ad Exemplum Ezechiæ pius, sub hoc inuentus est liber legis in templo Domini absconditus, de hoc Hieremiæ 25. legitur.

Post Iosiam iusta serie Mathæus rursum emisit duos reges scilicet.

Pro ijs duobus ponit Lucas cognomina eorum scilicet

Ioathan & Ioakim. Addi & Melchi.

De Iosia rege & Iechonia, fratribusq; eius uide 4. Regum 22.24. & 2 Paral: 34.25.38.

Et qui huic 48. Iechonias Lucæ appellatur Neri.

qui & Ioakim dicitur pater Salathielis.

Hic obseruabis Ioakim alium esse à Ioachim nempe patrem à filio.

Habuit hoc cognomẽ à populo ut Ner id est. Lucerna dicitur nã & Philo: refert Euilmerodach rex Babyloniæ eductũ Ioachim de carcere in honore habuit, cumq; populus Ner cognominauit, quod lucerna Dauidis quæ, timebatur extincta illuxisset, cui liberat.: datus est à Deo Nesezebeel cognomento Sealthiel qui genuit, Baratham à ducatu (populi enim dux fuit) Zerubabel dictum. Cui & Esra 3. astipulatur.

Meminit Matthæus fratrũ Iechonię, ideo explicandũ uideť qui fuerit Iosias qui à Nechaone rege Aegypti occisus est 2 Par: 25. optimus princeps Hier: 22. habuit quatuor filios Iohannan nempe primogenitum qui aliâs Ioathan dicitur, Iehoiakim secũdũ, Zedechiam tertium & Sellũ quartũ 1 Par: 3. de primogenito nihil tradiť, qui tẽpestiue excessisse creditur. At Sellum qui & Ioachas appellatur successit patri, sed præfuit tantum tribus mensibus quia Nechao rex Aegypti deiectum secum abduxit in Aegyptum 4 Reg: 23. 2 Par: 36. & Hier: 22. Constituit autem pro ipso Iehoiakim secundum ex filijs Iosiæ qui dictus etiam Eliakim & hic regnauit annos 11. 4 Reg. 23. Natiq; sunt ei filij duo 1 Par. 3. prior Iechonias, Iehoiachin siue Ioachin. Posterior autẽ Zedechias, qui in istis turbis inglorius perijt.

Cæterũ Iehoiakim pať Iehoiachin siue Iechoniæ X I. regni sui anno captus est à Nabuchodonozore & abductus est, in itinere aũt obijt & sepultura asini sine luctu sepultus est. Successit huic in regno filius Iechonias, uerũ & hic nõ nisi tribus mẽsibus præfuit nã ꝓficisceba̋ in exiliũ uoluntariũ, egressus in urbẽ cũ sua familia susceptus est à rege & similiť captus abductus est in Babylonẽ à Nabuchodonozore, q mox in Iechoniæ locũ substituit regẽ. Zedechiã q et Machanias diciť patruũ Iechonię fratrẽ Iehoiakim, tertiũ uidelicet Iosię filiũ. Et hic regnauit annis X I. perdiditq; urbẽ et regnũ capta enim est urbs & à Chaldæis inflãmata & penitus extincta atq; deuastata, atq; ipse rex cũ regni primoribus abductus pœnas perfidiæ & idololatriæ persoluit. Probe ergo monuit Hierony: per Iechoniã q in fine secũdę Tessaradecadis à Matthæo ponitur intelligendum esse Ioakim patrẽ, per illũ uero qui in principio tertiæ Tessaradecadis ponitur Ioachin filium intelligi debere, priorem siquidem scribe per k & m, posteriorẽ uero per ch. & n, Præterea faber stapulensis testatur se in uetusto quodam græco exemplari legisse Iosias genuit Ioakim, ubi nos falso habemus, Iosias genuit Iechoniam legitur autem à Ioakimo natus Iechonias, qui initium dedit

2. Para: ultimo.

4. Re: 24

4. Reg: ultimo.

Babylonicæ captiuitati,simul autem atq; pater Ioakim exautoratus esset à Nabucho donozore,ducitur & Ioachin filius in Babylonem & inde incipit supputatio annorum exilij Babylonici,igitur 70. anni de quibus Hieremias prophetauerat in 25. Cap: ab abducto Iechonia supputari debẽt ut uidere licet Hierem:24.25.29. Ezech.1.& 40. apte indicat in uigesimo quinto anno transmigrationis, detrahe ergo annos, illos 14. quos à capta urbe numerat à 25.annis captiuitatis & remanebunt 11.anni,illi nimirum quibus ab abducto Iechonia Zedechias regnauit, hoc est ab abducto Iechonia ut Math.habet cum Ioakim uixerunt & regnauerunt frater eius Zedechias & filius Ioakimi,Iechonias,in exilio Babylonico.

Cæterum Babylonici exilij haud sine mysterio meminit Matthæus, cuius potissima causa fuit contemptus uerbi Dei per prophetas prædicati, perfidia quoq; & electitia religio, monet igitur tecte Iudęos ne sint duræ ceruicis, neue suæ innitantur iustitię, iustitiam Dei, Christum cõtemnentes alioqui & Romanos urbem gentemq; excisuros,quemadmodum Babylonij olim fecerint.

Obseruandum etiã quod in hac Babylonica afflictione promissio Dei renouata est ut pij consolantur,quarum maxime cœlebris habetur,quæ legitur Cap:31.Hierem:& repetitur ab Apostolo Hebræorũ 8.de nouo uidelicet Testamento & plenaria omniũ peccatorum remissione. Ezech.quoq; 21.præcipitur regi Zedechiæ deponere coronã quod fatũ magnis sceleribus commeritũ impẽdeat,& dicẽs:Exaltabo humiliatum: id de Iechonia intellexit,qui iam tenebatur in captiuitate Babylonica uinctus,sed restituebatur tandem per Euilmerodach,siquidem regno rursus inaugurabatur sed miras per turbas.Ideoq; propheta dicit Curuam curuam curuã ponam eã.Quę uero post Machabeorum tempora gesta sunt & ad intelligentiam præsentis uaticinij Ezechielis ptinere uidebant̃,Ex Bulling:huc referẽda fuerũt. Iudæ Machabęo successit frater Ionathã, & huic Simon frater utriusq;,ab eo pontificatũ tenuit Ioannes cognomẽto Hircanus,quo mortuo Aristobulus uno tantum anno præfuit populo,qui primus à Babylonica captiuitate inter duces & sacerdotes,diadema insigne,potestatis regiæ cum honore pontificatus assumpsit.Huius successor fuit Alexander rex pariter & Pontifex, Mortuo autem Alexandro, huc atq; illuc in uarias partes absq; ullo duce gens Iudaica seditionibus uexabatur, in tantum ut Alexandra Alexandri demortui uxor obtineret imperium,Pontificatum quidem Hircano filio reseruabat.Aristobulo autem alteri filio regnum tradere studebat. At fratribus disceptantibus intestina seditione,superuenit Pompeius dux Romani exercitus & capta Hierosolyma,usq; ad adyta templi ingressus,uinctum Aristobulum Romam misit,seruans ipsum Triumpho suo.

Hic Pontificatum Hircano, fratri eius reddidit, Tunc primum Iudæi Romanis facti sunt Tributarij.At non ita multos post annos Hircanus à Parthis captus & Antigonus Aristobuli filius substitutus est in regnum,sed hic rursus à Romanis deiectus, & Herodes M. in regnum illud à Romanis inauguratus est. Ideo & propheta dicit, Etiam hoc non erit sic,id est, regium diadema non stabit in capitibus Aristobuli,Alexandri & aliorum, detrahetur enim per Pompeium, qui& Hircano restituto prohibuisse diadema,à Iosepho fertur,Corona enim uerè regia Christo debebat̃ æterno regi.Sunt & multæ aliæ promissiones quæ ex Daniele,Hieremia,Zacharia,& alijs huc referri possent,quas breuitatis causa omittimus.

Cæterum & Matthæus & Lucas utriq; Euangelistæ conueniunt.In

Salathiele.

Similiter quoq; & in

Zorobabele.

In tertia & ultima Matthæi Tessaradecade recenset Matthæus iam non reges ut in priori,sed duces siue principes adeoq; iuxta prophetiam Iacob Gen: 49. legislatores

& primarios

& primarios in Repub: Israelis uiros. Corona enim regia, & potestas regia per Babylonios conculcata iacebat & uenturo Christo reseruabatur. Commemorat autem scriptura de Salathiele, Zorobabele & Abiud 1. Paral:3. Iechonias genuit in captiuitate Salathielem & Phedaiam fratres, At Phedaiam genuit Zorobabelem, quem tamen propheta Aggæus & Esras 1. Esd.3. dicunt Salathielis fuisse filium, haud dubiè iuxta legis successionem, & non secundum naturam, Nam apud Hebræos duplici ratione dicuntur filij Nempe iuxta legem siue legis successionem, Et iuxta naturam, lex enim erat ut si quis sine liberis decessisset, ut mortui frater posteritatem defuncti instauraret, Et qui sic natus erat duos ferebatur habere fratres, alterum nempe naturalem ex quo natus erat, & alterum legalem, in cuius uidelicet nomen, progeniem & hæreditatem succedebat & defuncti esse computabatur filius.

Rursus dicitur Zorobabel quem alij Barachiam cognominant genuisse Hananiã & Mesullam fratres quorum hunc quidam cognominant Rhesa Misciollam. Porro ab Hanania descendit Obadia siue Abadia is nimirum quem Matthæus appellabit Abiud unde certum est Matthæum omisisse Phedaiam & Hananiam ac ita saltum fecisse ad Abiud qui non immediatus filius fuit Zorobabelis sed mediatus quemadmodum commemoraui. Et hactenus quidem eorum quos Matthæus recenset, scriptura nominatim meminit, De sequentibus uero ab Abiud usq; ad Iosephum Mariæ sponsum nihil extat in literis Canonicis.

Iam Euangelistæ qui hactenus in Salathiele & Zorobabele consenserunt & conuenerunt, rursum uariabunt, Matthæus enim deducit à Zorobabele per Abiud Genealogiam Ioseph uerã nempe & naturalem. Lucas uero deducit à Zorobabele per Rhesa Misciollam Genealogiam Mariæ uirginis, Et habet uterq;, hæc nomina quæ in cuiusq; serie compræhenduntur.

Abiud.	Rhesa.
Eliacim.	Ioanna.
Azor.	Iuda.
Sadoc.	Iosech.
Achin.	Semei.
Eliud.	Matathia.
Eleazar.	Maath.
Matthan.	Nagge.
Iacob.	Hesli.
Ioseph maritum Mariæ.	Naum.
	Amos.
	Matatthia.
Ex qua genitus fuit	Ioseph.
Iesus ille qui dicitur	Ianne.
Christus.	Melchi.
	Leui.
	Mathat.
	Heli.
	Ioseph Cuius filius putabatur, Iesus à uulgo scilicet, quod propheticorum uaticiniorum erat imperitus.

Hic animaduertẽdũ q̃s Lucas à Zorobabele numerat plerosq; p̃ cognomina appellatos, Hos Philo int̃ duces de domo Dauid post captiuitatẽ Babylonicã recẽset. In captiuitatis, inq̃t solutione Zorobabel primus fuit, deinde Resa Misciolla post Ioaña filius Resa. Hinc Iudas primus Hircanus cognomine, deiceps Iosephus primus posthũc Abner Semei, deinde Heli Mathathia, Postea Asar Maath. Hinc Nagge Artaxat, deinde

Agai

Agai Hesli, Deinde Maſlot, Naum. Poſthunc Amos, Scyrach, deinde Matathias, Siloa. Poſtea Ioſeph iunior, Arſes. Poſthunc Ianus ſecundus Hyrcanus, Poſt quem Ianum, ablatum eſt ſceptrum de tribu Iuda, Hæc Philo plæraꝗ. Quos uero poſt Ianum ſecundum ſiue Ianne Lucas addit, hi priuatam duxerunt uitam nempe Melchi, Leui Matthat. Hæli & Ioſeph. Hinc rurſus conſtabit ꝙ Maria & ſponſus eius Ioſeph de eadem tribu Dauidis fuerunt, ſed poſt Zorobabelem diuerſos habuerunt maiores, nam à Zorobabele duæ familiæ deſcendunt, altera per Abiud unde Ioſeph productus altera uero per Rheſa cognomento Meſciollam per quam lineam Maria propagata eſt mater. Vtriꝗ Euangeliſtæ in Ioas conuenerunt qui unicus de regia ſtirpe quam Attalia uaſtauerat reliquus manſerat, 2. Paral. 22. Poſteritas enim Salomonis in Ahaſia defecerat, unde in lineam Nathan Genearchæ Chriſti transferuntur. Et licet Euangeliſtæ in quibuſdam nominibus & perſonis uarient, manent tamen in Domo Dauidis & demum rurſum conueniunt in Auo Ioſeph nempe Mathan uel Matthat.

Hic Matthat filium habuit Iacob ſicut Mathæus ſcribit, Ex huius Iacobi familia non uenit Meſſias ſed Ioſeph, Nec Maria filia eſt Matthat: Aliâs Ioſeph duxiſſet in uxorem filiam aui ſui & ſororem patris ſui, quod tamen Leuit 18. uetitum eſt à Deo, Oportet igitur ut Matthat adhuc habuerit, ad minimum, unum filium, ex quo Meſſias progignatur. Hic Eli conſtituitur iuxta Lucam, qui genuit filiam, quæ eſt Maria perpetua uirgo, ſaluatoris mater. Patrueles igitur ſunt Ioſeph & Maria mater domini, qui habuerunt eundem auum Matthat. Ideo Maria & Ioſeph eiuſdem fuerunt ſtirpis, quia eundem habuerunt Auum neꝗ propinquiores eſſe potuerunt niſi fratres & ſorores extitiſſent, Conceſſum erat in populo Iſrahelitico ut Auus ſuos nepotes uel duo fratres liberos ſuos matrimonio copularent, Sic & Ioſeph atꝗ Maria inuicem deſponſati ſunt. Hic etiam commemoremus apud Syros, teſte Philone HELI & Heliachim & Ioachim idem eſſe, ac manifeſtum eſt ex maiorum traditionibus patrem diuæ uirginis nuncupatum fuiſſe Ioachim, itaꝗ Lucas poſuit Eli pro Ioachim.

Et quod Heli dicatur à Luca pater fuiſſe Ioſeph non conſtabit naturali lege ſed conſuetudine coniugali qua Socer uocatur pater generi & gener filius Soceri. Naturalis enim Ioſephi pater fuit Iacob.

Sic conſtituitur in Typum
Matthat.

Iacob.	Heli.
Ioſeph.	Maria, uirgo ex qua Chriſtus ſaluator noſter natus eſt.

Conſtat uero Annam matrem Mariæ uirginis ex Sacerdotali Aaronis tribu productam fuiſſe. Vt Maria perpetua uirgo Deipara Mater Chriſti, ex materna ſtirpe de domo Aaronis adeoꝗ ex genere ſacerdotali, ſed à paterna propagatione de ſtirpe regia, Dauidis fuerit, ut hoc pacto Chriſtus Ieſus de Sacerdotali & regia familia natus ſit. Sacerdos & rex, redemptor, liberator & aduocatus noſter, qui pro nobis intercedendo apud cœleſtem patrem inculpatos nos fideles ſuos conſtituit.

CHRISTI

Superius usq; ad patriarchæ Iacobi mortẽ deduximus annos à condito mundo, qui natus annos 147. in Aegypto moritur anno uidelicet mundi 2256. qui fuit annus 46. Balei Iunioris undecimi regis Assyriorum post quem septimo anno successit Altades rex ut in sequentibus uidebimus.

Verum quo & Monarchiarum successionem commode usq; ad Christum deducamus repetere hic collibuit primæ monarchiæ exordiũ à quibus nempe principibus & regibus administrata sit, quod & in reliquis ordine suo præstabimus. ceterũ ut inteligi possit in his quæ geruntur à magistratu opus Dei cognoscendũ & honorandum est, uoluit Deus quatuor monarchijs mundũ retineri, ut politia, iustitia & uindicta inter homines conseruarentur, propterea traduntur de his monarchijs multa passim in scripturis sacris, duplici eas ratione Danieli proposuit Deus, Dan: 2. primum sub imagine uiri grandis, Cuius caput aureum erat, pectus argenteum, uenter Aeneus crura ferrea, pedes partim fictiles partim etiam ferrei erant & ne ignorare queamus tum dẽmũ mundi consummationem fore. adiectum est à petra, qui Christum significat, confringi pedes, atq; ita ruina uere indictio est cessaturum esse mũdum. interpretatus est hanc uisionem Daniel ipse de quatuor monarchijs nam aurium caput significare ait primum regnum, hoc est, Assyriorum monarchiam, Argenteum pectus Persarum regnum, uentrem Aeneum Græcorum imperium & ferrea crura Romanorum regnum Demum uero ferrei & fictiles pedes præsentem Romani imperij statum adumbrant, quod hodie multo angustius & infirmius atq; propemodum diuulsum ac collapsum habemus, atq; olim extitit, Præ se ferunt & horum regnorum Typum quatuor animalia ostensa Danieli Leæna Assyriorum robur significat Vrsus persarum imperium, Pardus Alexandrum & quarto animali Romanum imperium significatur & adijcitur præter Ro. imperium exoriturum esse aliud regnum, crudelitate plenum atq; adeo, quod contra uerbum dei nouam legem statuet atq; hoc est Turcicum & mahometicum regnum Adeo fideliter comoneri nos uoluit Deus, ut cognitis totius mũdi historijs consideramus non longe abesse consummationis tempus, ut sede confirmata ad Deum confugeremus in omnibus angustijs & calamitatibus.

In Biblijs uero sacris extat primum regnum ex Nimbroth apud Babiloneos initium sumpsisse & uocat eum scriptura uenatorem robustum coram Deo hoc est potentem principem, qui ui subegerit homines ad optemperandum & uenator coram domino dictus est, quasi Dei uenator, quo significatum est ciuilem potestatem uindictam esse à Deo ordinatam, quæ utiq; Dei ministra sit Itaq; prima monarchia apud Chaldæos cœpit. quemadmodum & xenophon testatur. & regnarunt primum posteri Cham, ex quo originem Nimbroth habuerat ceterum penes posteritatẽ Nimbroth non permansit imperium Nam apud, Assyrios nouum imperium & nouum regnum exortum est per Assur, à quo & Niniue ciuitas condita est. Porro ex Niniue progressi sunt Assyrij, qui & urbem Babylonem in Chaldæa haud longe sita subegerunt id quod & Diodorus Siculus scribit. Estq; per hanc occasionẽ Monarchia postquam Babylonij eam circiter octoginta & septem annos obtinuisset à Chaldæis ad Assyrios translata.

Tempore diuisionis terræ. heber genuit Pelech Gene: 10 hinc Pelech genuit Regu anno mundi 1788. Eodem anno qui fuit salutis, ab aquis 131. regnare cœpit apud
1 Babylonios primus eorum rex Nimbrod Saturnus Babylonicus & regnauit annis. 56.

2. Belus Iupiter Babylonicus secundus Assyriorum rex sub cuius temporibus Nahor & Thorah geniti sunt regnauit annis 62. cœpitq; anno mundi 1844.

3. Ninus Beli filius tertius Assyriorum rex, cuius temporibus Abraham natus est, regnauit annis 52. cœpitq; anno mundi. 1906.

4. Semiramis uxor Nini regnum defuncto marito administrauit Assyriorũ annis 42. quæ cœpit anno mundi 1958:

5. Zameis Ninias quintus Assyriorũ rex regnauit annis 38. hic in sacris literis Gene 14. uocatur Amraphel & cœpit anno mundi 2000. in huius temporibus Abrahã ex Vr Chaldæorum migrat in haram deinde Gene:12. uocatur ex haram anno suæ ætatis 75. & in Aegyptum descendit. Hisce temporibus Abraham è manu quatuor regum Loth liberauit. Ismaël nascitur ex Agar anno ætatis Abraham 86. Gene. 16.

6. Arius sextus Assyriorũ rex annis regnauit 30. cœpitq; anno mundi 2068. sub huius temporibus Circumcisio mandatur Abrahæ Gene:17. Isaac natus Gene:21. sodoma Gomorha, Adama, Seboim & Segor ciuitates propter peccata igni penitus euersæ sũt Gene: 19.

7. Aralius septimus rex regnauit annis 40. cœpitq; anno mundi 2068. sub temporibus huius regis Isaac offertur & promittitur benedictio omnium gentium in semine Abrahæ Gene: 22. Gal: 3.

8. Baleus Xerxes octauus rex annis regnauit triginta hic ferox fuit & militia fortunatus ideoq; Xerxes id est uictor & triumphator est appellatus incipit anno mundi 2108. quo eodem anno Esau & Iacob frater nascuntur Gene: 25. hos Abraham instituebat in uia domini qui & natus annos 175. mortem obijt Gene: 25.

9. Armatrites nonus rex annis regnauit 38 cœpitq; anno mundi 2138. sub hisce temporibus Sem moritur postquam uixisset annis 600. qui post mortem Abrahæ uixit annis 35. & Ismaël moritur annorum 137. Gene: 25.

10 Belochus priscus decimus rex Assyriorum rexit annis 35. cœpit anno mundi 2176. sub hoc Iacob in Haram profectus cum esset annorum 77. Gene:28. hinc disce quam mirabilis sit deus in conseruandis suis, & complendis præstandisq; promissionibus dictum est in Isaac uocabitur tibi semen hoc tempore Isaac propter senectutem decumbit mortiq; proximus esse uidetur, duos tantũmodo habens filios, quorum alter metu fratris abigitur in exiliũ alter contumax parentũ deiq; contemptor, Ismaël contra multo fælicior diem obijsse uidetur, quàm ipsi Isaac sperandum erat reliquit enim post se duodecim filios principes ex sese genitos, qui omnes iam populis suis dominabantur & cum illi promissio de obtinenda terra data esset quis natura & ratione duce dei promissionibus fidem habere potuisset? cum omnia hæc contraria apparen- sed manet id dictum psalmi. 5 scitote quoniam dominus mirificat siue mirabiliter ducit sanctos suos. Ideo semota ratione nostra adhereamus uerbo dei tunc non fallemur neq; frustrabimur quia non confunduntur qui sperant in dominum.
Iacob: 84. annorum erat cum celebraret nuptias cum Lea & Rachel sex annis nuptijs proxime sequentibus nati sunt Iacob decem filij & filia Vna ex

Lia.
- Ruben.
- Simeon.
- Leui.
- Iuda.
- Issachar.
- Zabulon
- Dina.

Ex Zelpha famula Liæ.
- Gad:
- Asser'

Ex Bala

Ex Bala famula Rahelis.	Dan Nepthali	Iacob erat annorum 91. cum ei nasceretur filius ex Rachel quem uocauit Ioseph.

Redit Iacob ex Mesopotamia in terram Chanaan & cum angelo luctatur uincens Israhel uocatur Gen: 32. Dinaä Sichem filio Henor Heuæi uiolata Sichimitæ Cæsi Gen: 34. Iacob iussu Dei redit à Sichem in Bethel, in reditu Beniamini natus est, matre Rachel in partu extincta Ge: 35. sepulta est Rachel in uia quæ ducit Ephrata, quæ est Bathleem. hinc locus nomen Rachel obtinuit cuius mentionem facit Math: 2. ubi & dictum Ieremiæ prophetæ Cap: 31 citat Rachel id est Bethleem plorans filios suos & nolens consolationem admittere.

Baleus Iunior undecimus Assyriorum rex annis regnauit 52. cœpitq; anno mundi 2211. Hic regnum etiam intra Indiam propagauit. Ioseph anno 17. ætatis suæ in Aegyptum uenditus est. Gen: 37. Chad filius Leui Auus Mose & Aaron natus anno mundi 2220. Hic iam octogenarius genuit Amram patrem Mose, Eusebius ait Amram fuisse 70. annorum cum generaret Mosen. Leui annorum 137. Exod. 6. moritur anno uidelicet mundi 2322. CHAD uero moritur natus annos 133. Exod. 6. Anno mundi 2356.

Cæterum Iob circa ea tempora quibus CHAD Auus Aaron & Mose natus affirmante Philone uixit, qui refert Dinam uxorem fuisse Iob. Ioseph cum esset 30. annorum è carcere liberatur ac totius Aegypti princeps constituitur Gen: 41. Anni fertiles septem incœperunt cum Ioseph è carcere liberaretur, septem postea famis incœperunt Anno mundi 2237. Proximo post anno nempe secundo anno cœptæ famis descendit Israel in Aegyptum Gen: 46. Et Iacob erat 130. annorum cum staret coram Pharaone, meminit etiam huius famis Iustinus lib: 36. Mortuus est Isaac anno ætatis suæ 180. Vidit hic Isaac nepotes suos omnes ex filijs & afflictiones Iacob ob amissum filium Ioseph, prosperitatem quoq; filij sui Esau, qui iam omnem terram Seir potenter obtinebat. Hinc iterum commemores, quàm mirabilis sit Deus in subleuandis sanctis & deprimendis hostibus suis. Iacob acceperat benedictionem summam à patre. Habebat promissionem, quam ipse auribus proprijs à Deo audierat Gen: 28. quod semen ipsius in ea terra, quam inhabitabat deberet principatum obtinere, quorum tamen omnium hoc tempore nullum apparet, contra uero Esau debeat esse seruus Iacob, tam secundum diuinam uocem, maior seruiet minori Gen: 25. quam secundum benedictionem patris. Hic iam omnem terram ad montes Seir sibi subiectam habet & magna cum potentia dominatur. Cum ille qui benedictionem acceperat uix sedem, quam tutus habitet, coram mundo obtineat, afflictionemq; unam post alteram experiatur. Quis hic iterum ratione humana ductus, credere potuisset Dei promissionibus? Sed sic agit Deus & aget cum sanctis suis & inimicis suis, hostibus Ecclesiæ, quo ad mundus hic permansurus est & durabit.

ORDO PATRUM.

1. Abraham.
2. Isaac.
$$\left.\begin{array}{l}\text{3. Iacob.}\\ \text{4. Iuda.}\\ \text{5. Pherez.}\end{array}\right\}\text{Hi descenderunt in Aegyptum.}$$

$$\left.\begin{array}{l}\text{6. Hezron.}\\ \text{7. Ram.}\\ \text{8. Aminadab.}\end{array}\right\}\text{Hi in Aegypto manserunt.}$$

9. Naheſſon dux in exitu cum alijs ducibus ſuſpenſus eſt in Campeſtribus Moab propter Peor Idolum Num. 25.
10. Salma dux introitus in terrã cum Ioſua, qui duxit Rachab Iechuntinam ex qua genuit.
11. Boas qui ex Ruth genuit.
12. Obed.
13. Ieſſe.
14. Dauid.

Porro cum Iacob deſcenderet in Aegyptum erant filij eius.

Ruben	Annorum.	45.
Simeon		44.
Leui.		43.
Iuda.		42.

Iã poſt mortẽ annũq; mortis Iacobi patriarchæ ut ſupra commemorauimus inter ceſſere anni Sex & proximo poſt anno ſucceſſit Aſſyriorũ rex duodecimus nomine.

12. Altades qui regnauit annis 32. cœpitq; anno mundi 2263. Hic prorſus delicijs diffluxit

13. Mamitus decimus tertius Aſſyriorum rex gubernauit annis 30. cœpitq; anno mundi 2295. ſub huius temporibus Amram pater Moſe natus eſt. & Ioſeph 110. annorum mortuus eſt Gene: 50.

14. Mancaleus Aſſyriorum rex decimus quartus adminiſtrauit Imperium annis. 30. Leui moritur ſub huius temporibus annorum 137 Exod: 6. & ſub huius regis temporibus Hebræorum ſeruitus ſub Amenophe Pharaone cœpit & indies grauior facta eſt donec centum ferè anni elaberentur.

15 Spherus Aſſyriorum rex rexit annis 20. cœpit anno mundi 2355. Circa hæc tẽpora CAHAD Auus Moſe moritur annos natus Centum triginta tres Exod. 6. & anno regni Spheri decimo nono Moſes Natus quartus à Iacob. ſextus ab Abraham.

Abraham
1 Iſaac.
2 Iacob.
3 Leui 1.
4 Chad. 2.
5 Amram 3
6 Moſeh. 4.

Quid Abrahæ ſit prædictũ de ſui ſeminis ſeruitute & liberatione & reuerſione in terram Chanaan uide Gene: 15. Iacob ſiquidem ingreſſus eſt Aegyptum Moſech uero quartus à Iacob populum eduxit.

16. Mancaleus Decimus ſextus Aſſyriorum rex regnauit annis 30. Beroſus hunc regem Mamelum nominat cœpit anno mundi. 2375.

17. Sparetus decimus ſeptimus Aſſyriorũ rex regnauit annis. 40 cœpit anno mundi 2405. ſub huius decimo anno natus Ioſuah dum Moſes eſſet 42. annorum.

18. Aſlatades decimus octauus Aſſyriorũ rex regnauit annis 40. hic cœpit anno mundi 2445. & omnem Syriam ſuæ dictionis fecit & anno octauo Aſcatidis, Cancres Aegypti rex, uictus Hæbræorũ odio quos perditos uolebat perijt in mari rubro Beroſus lib: 5. & eius nono anno eductus eſt Iſrahel ex Aegypto poſt datam Abrahæ promiſſionem annis 430. Exod. 12 Gal 3. proximo poſt anno exploratores terræ Chanaan mittuntur Num. 10. & in primo exitus anno Menſe tertio poſt exitum lex dei de cœlo data eſt per angelos Exod: 20. acto. 7. hinc feſtum pentecoſtis apud Iudæos obſeruari oportuit.

19. Amyntes decimus nonus Assyriorũ rex regnauit annis 45. cœpitq; Anno mundi 2485. Huius octauo anno moritur Mosequi est ab exitu Israhelis quadragesimus annus Iosua fit dux proximo post Anno ducitq; populum Israheliticum in terram promissam & præit populo annis 32. 1. Iosue septẽ Annis primis, deuicit reges Chanaan Et sequentibus 25. annis in diuidenda terra fuit occupatus et probatur hæc supputatio Iosue. 14. ubi Caleb à missione exploratorum in terram Chanaan quod in secundo exitus de Aegypto anno factum erat Numeri 10. usq; ad eiusdem diuisionem numerat annos 45. Vide numeri. 13.

Iudices Israhelis

2. Athniel siue Othoniel iudicauit populum annis octo huius Iudicis anni annumerantur annis Iosue Iudicũ 3. hunc à plærisq; Iosue anni 40. supputantur cœpit anno exitus 73.

3. Ehud qui & Aioth index Hebræorum tertius iudicauit annis 80. Iud. 3. cœpit anno exitus. 81. anno mũdi 25.33 occidit Eslot regem Moabitarum cui populus Israhel seruiuit sed inde p Ehud liberatus est Iudicum 3. sub hoc accidit scelus quod ppetrarũt Gabaonitæ cũ uxore leuitæ Iudicum 18. 19. 20. 21.

4. Debora et Barach iudicauerunt annos 40. sub hisce temporibus historia Ruth facta est.

5. Gedeon iudicauit annis 40. cæpitq; ab exitu Anno. 201.

6. Abimelech Tyrannus qui interfecit 70. fratres Iudicauit Israel annos 3. iudicũ 9. Hic interfectus à muliere fragmẽto molæ Asinariæ 2. Reg: 12. Iudic: 9.

7. Thola de tribu Isachar iudicauit Israel annis 23. cœpitq; anno exitus. 244

8. Iair Gileadites Iudicat annis 22. Iudicũ 10 pax fuit in Israel cœpitq; anno exitus 267.

Interregnũ in Israhel annis xviij. quibus Hebræi coacti sunt seruire Philistæis & filijs Ammõ Iudicũ 10. ob Idololatriam & uitia alia & pœnitentiã egerunt

9. Iephtah Gileadites spurius iudicauit annis Sex. pugnauit contra Ammon. & cœpit ducatũ siue Iudicandi munus secundo anno Tautanij regis Assyriorum.

10. Ibzan Vel Abessan Bethleæmites iudicat annis 7. Iudicũ 12. hunc quidam Hebræorũ putant est Boas patrẽ Iesse auum Dauidis.

11. Elon de tribu Zabulon iudicauit

Monarchæ Assyriorum.

20. Belochus Iunior rex Assyriorum Vicesimus uixit annis 25. cœpitq; anno mundi 2530. Exitus Israhelis ex Aegypto 78.

21. Belloperes rex regnauit annis 30. cœpit anno mundi 2555.

22 Lamprides xxij. rex Assyriorum gubernauit annis. 32. cœpitq; anno mundi. 2585.

23. Sosares xxiij. Assyriorum rex præfuit annis 20. cœpitq; anno mundi 2617.

24 Lampares regnauit annis 30. à mundi anno. 2637.

25. Pannas xxv. Assyriorum rex gubernauit annis 45. cœpitq; anno mundi 2667.

26. Sosarmus xxvi. Assy: Rex regnauit annis xviij.

26. Myrteus xxvij. Rex Assyriorum regnauit annis. 27. cœpitq; anno mundi 2730.

28. Tautanius rex Assyriorum xxviij. regnauit ennis 23. cœpitq; à mundo condito 2758.

Israhel annis 10.

12. Abdon iudicauit annis 8.Iudic.12.

13. Samson filius Manoah de cognatione Dan iudicauit annis 20. cœpitq; anno exitus.338.dicit liber Iudicũ cap.13.filios Israhel afflictos annis 40. quorum accipiendi sunt viginti sub Samsone & 20. sub Heli.

14 Heli sacerdos iudicauit Israel annis quadraginta,cœpit anno exitus 358. Ignauia eius arguitur in prijs educandis & castigandis 1.Reg.2.3.4.

Tempora Iudicũ à morte Mose usq; ad Samuelẽ sunt 357.anni,incluso Iosua Nec falli sinit ratio 3.Re.6.ubi numerãtur anni ab exitu ad templũ Salomonis 480.

15. Samuel & Saul præfuerunt Israheli annis 40. Acto.13. cœpitq; Samuel anno exitus 398. cuius decimo anno nascitur Dauid, & Saul constituitur rex anno Samuelis 31.qui fuit exitus 428. annus,tertio anno post,propter inobedientiam reijcitur Saul & Dauid eligitur & ungitur in

1. regẽ & Goliath interfectus est à Dauide, hic notandum quomodo iudices Israhelitici populi non hereditarij fuerint, ideo nec firmum aut certum imperium habuerint, præterquam apud summos sacerdotes,sed presidij loco subinde addidit Deus prudentes principes eosq; nunc in hac nũc in alia tribu excitabat, quam imperij Incertitudinẽ populus indigne ferens,postulauit à sũmo sacerdote Samuele regem certũ designari quo Deus irascitur non q; improbet regiũ imperiũ, sed indigne fert nouitatis studiũ populi in ea repub. mutãda,cũ prouidẽtia sua quenq; opus fuit tutatus erat suscitando iudicij qui populum liberarint.

2. Dauid rex Israhelitarũ secundus ex tribu Iuda rexit annis 40. Septem nempe in Hebron & 6. menses,33. in Hierusalem 1.Paral.3. & cum regnare cœpit fuit triginta annorũ 2.Reg: 5. anno exitus 438.

3. Salomon tertius Israhelitarum rex regnauit annis 40.3.Re: 11.qui fuit exitus 478. Verum anno exitus 480.anno Salomonis quarto incipiente cœptum est ædificari templum domini 3.Reg: 6. ob Salomonis idololatriam postea regnũ Israhelis scissum est 3.Reg:11.

29. Tauteus XXIX. Rex Assyriorũ regnauit annos 40. cœpitq; anno mundi quo & Samson 2790.

30. Tyneus XXX. Assyriorum Rex regnauit annis. 30. cœpitq; anno mundi 2830. qui fuit exitus ab Israhel. 378.

41. Dercillus XXXI. Assyriorum rex regnauit annis 40. cœpitq; anno mundi,2860.

32. Eupales XXXII. Assyriorum rex regnauit annis 38.cœpit anno mũdi 2900.qui fuit annus exitus.448.

33. Laosthenes XXXIII. Assyriorũ Rex gubernauit annis 45. cœpitq; anno mundi. 2938.

1. Roboam

1. Roboam regnauit in Hierusalem annis 17. de hoc 3. Reg: 14. 2. Paral. 12. cœpit anno mundi 2970. Hic tamen nollet parēre cōsilijs maiorum in minuendis exactionibus regni & subleuandis oneribus, effecit sua seueritate & rigore, q mutatio regni sit subsequuta & potissima pars populi ab eo defecerit nouumq regnum in Samaria auspicatum. Cæterum in tribu Iuda retinuit imperium posteritas Dauidis & regē Iuda sequuta est tribus Beniamin.

Abiam cœpit anno 18. Ieroboam & regnat annis 3. pugna uicit regem decem tribuum Israhel.

Asa cœpit anno 20. Ieroboam in fine scilicet anni & regnat annis 41. sub hoc Zareia Aethiops fugatur 2. Paral: 14.

Iosaphat regnauit in Hierusalem annis 25. cœpit anno Achab 4. qui fuit annus mundi 3030. 3. Regum ultimo. 2. Par: 20. Et Helias circa hæc tempora prophetare incipit, qui sublatus in cœlum circa uicesimum annum Iosaphat & Eliseus incipit prophetisare. Item Ioram rex designatus cum pater Achab auxilium ferret contra regem Syrię 3. Re. 22. Micheas. 3. Reg: ultimo.

Ioram filius Iosaphat incipit regnare anno 5. 4. Regum 8. 2. Par: 2. Ioram Israel & regnauit annis octo per se uero cum uiuente patre,

1. Ieroboam rex Israel regnauit annis 22. Hic nouam religionem excogitauit atq cum hoc cœpit iniquitas populi Israhel Ezechiel 4. & durauit annis 390. usq ad 23. Nabuchodonosoris annum in quo reliquiæ extremę Israhelis & Iudæ in Babylonē abductæ sunt Ierem: 52.

2. Nadab cœpit secundo anno Asa & regnauit an̄is 2.

3. Baesa percussit Nadab anno tertio Asa & regnauit annis 24. Elias & Eliseus circa hæc tempora nati sunt in medio seculorum.

4. Ela regnauit anno Asa 26. nempe annis duobus. 1. Reg: 16.

5. Zamri interfecit Ela anno Asa 27. regnauit 7. dieb. tunc diuisus est populus cōtigit interregnum in Isahel 4. annis pars sequebat̄ Thebni pars Amri 3. Reg. 16.

6. Amri anno 31. Asa rex confirmatur & regnat annis 12. Amri dissensionis 4. adduntur Amri in Thersa regnauit sex annis deinde ædificauit Samariam 3. Reg. 16.

7. Achab regnauit in Samaria annis 22. cœpitq anno Asa. 38. Accidit fames Helię unum regnauit annum cum patre suo Amri.

8. Ahasias uel Ochosias regnare cœpit 17. anno Iosaphat & regnauit annis duobus 2. Re: 1

9. Ioram regnat annis 12 cœpit anno 18. Iosaphat & secundo anno Ioram Iudæ 2. Reg: 3. Deinde Ioram & Ochozias interrempti sunt à Iehu.

10. Iehu regnauit annis 28. cœpitq anno mūdi 3060.

34. Pyrithiades XXXIIII. Assyriorū rex regnauit annis 30. cœpit anno mundi 2983.

35. Ophrateus XXXV. Assyriorū rex regnauit annis 20. cœpitq anno mundi. 3013.

36. Ophraganeus XXXVI. Assyriorum rex regnauit annis. 50. cœpitq anno mundi 3033.

decrepito designatus erat à patre in regem anno regni sui 17. secundo anno ante Ioram Israel 4. Reg. 1. Mos erat si quis regũ in bellũ esset pfecturus, ut prius significaret quẽ regẽ post se esse uellet, si in prælio fortassis caderet: impius fuit rex occidi iussit maiores & fratres suos & nouę Idololatriẽ author fuit, ideo uictus à palęstinis occubuit, à quibus abductæ sunt uxores eius & liberi præter Ochosiã qui natu minimus erat.

4. Reg. Ochozias regnauit 12. Iorã Israel, uno anno, & patris exemplo falsum cultum Dei institui permisit, qua re & is occisus est, in hoc stirps ex Salomone defecit & cessauit.

Athalia interfecto omni regio semine ex Nathan excepto paruulo Ioas regnauit annis septem.

Ioas octo annorum constituitur rex à Ioiada summo Pontifice & regnat annis 40. cœpit anno 7. Iehu 4. Reg. 10. principio bonus fuit at post mortem Ioiada malus euasit. 2. Paral: 24. qui Zachariam in atrio domus domini interfecit, Et Hasaël rex, Syriæ templum spoliat.

Amasias regnauit in Hierusalem annis 29. cœpit secũdo anno Ioas Israël Huius Amasiæ frater fuisse fertur Amos pater Esaię prophetæ, qui fuit ex regia tribu. Hic intempestiuũ bellum mouit cõtra Ioas Israhelis, ideoq; fugatus est 4. Re. 14. Et Amasias occisus in Lachis cui successit.

11. Ioachas ab anno 23. Ioas regnauit ãnis 17. 4 Re: 13.

12. Ioas filius Ioachas triennio ante designatus rex 4. Reg: 13. regnare cœpit postea exacto triennio in Israel annis 16. cœpit anno mundi 3105. Sub hoc Eliseus mortuus est.

13. Ieroboam regnauit in Israel annis 41. Cœpit anno 15. Amasiæ regis Iuda. Osias prophetare incipit sub Ieroboam & Ozia Iuda.

Amos de captiuitate decem tribuum prophetare incipit atq; huic exordiuntur anni illi 65. de quibus finitis Regnũ Israel destrui debere dixerat Esaias.

Et post mortem Ieroboã regnum Israël à Tyrannis diuexatũ est, usq; ad sui finem & terminum.

14. Zacharias anno Ozię 38. regnauit 6. mẽsibus, quẽ interfecit & pro eo regnauit

15. Sellum mense uno quẽ etiam interfecit & pro eo regnauit.

16. Manahen annis decem

17. Phaceia cœpit anno 50. Oziæ & regnauit annis duobus.

18. Pekah filius Romeliæ cœpit 52. anno Oziæ & regnauit annis 20. anno mundi 3186.

Naum propheta circa hæc tempora uaticinatur liberationem Israelis.

37. Ascrasapes 37. rex Assy: regnauit annis 42. cœpit anno mundi 3083.

38. Tonos Concoleros qui & Sardanapalus ultimus Assyriorũ rex regnauit annis 20. qui cœpit anno mundi 3126. Huius effœminatum animum præfecti eius odio habuere, ideo phul Belochus Babyloniæ, & Arbates Medorum præfecti contra eum coniurauerũt & bello illato uictores Monarchiam inter se partiti sunt, atq; sic hæc Monarchia est destructa quę durauerat annos 1358.

REGNVM Assyriorum nouum.	MEDORVM Regnum.
1. Phulbelochus reg nat an: 48. Hic in Babylone habitauit, reliqui Assyrij dicũtur in sacris literis eo quod Assyrijs cũ	1. Arbaces reg: an: 28. liberis Medis. 2. Sosormus reg: nat an: 30.

Ozias qui et Asarias dicitur & regnauit añis 52. Agebat Ozias quintum annum dum pater interficeretur sed regnũ seruabat̃ puero à senatu magno Zanedrim appellato igitur Ozias sedecim annorum in gubernacula uenit anni uero ascribuntur Oziæ quia pro rege ex quo pater extinctus est haberi cœpit, circa quinquennium ante Oziæ regnum Esaias natus est, circa 15. annum huius, Ionas ad Niniuen mittitur.

Abdias propheta coætaneus Amos prophetæ. Esaias prophetare cœpit 28. anno Oziæ, & Ioel circa Oziæ incœpit ut uidetur Hieronymo, mihi uero placet quod sub Manasse fuerit, uel aliquanto post.

Ioatham cœpit anno 2. Pecah & regnauit annis 16. anno mundi 3187. & anno proxime sequenti, Olympiades Grecorum incepere quarum quælibet 4. habet annos. Et Micheas propheta claret.

19. Osea interfecit Pekah & regnauit per Tyrannidẽ anno 20. Iotham, qui fuit 4. Achas, indignatur propheta impium regem Achas nominare, ac potius patrem mortuum nominat.

20. Osea regnauit in Samaria 12. Achas Anno & regnauit annis nouem hic confirmatus est rex Osea Postea regnum Israheliticũ destructum est anno mundi 3222. In Olympiade nona postquam durasset ducentos quadraginta & quatuor annos.

Achas qui & Eliezer anno 17. Pekah cœpit & regnauit annis 16. in fine anni Esa. Christum ex uirgine nasciturum prædixit Esa. 7. annis antequã fient 757. est plane impius rex, Vide 4. Reg: 16. & amicitiam cum Assyrio inijt.

Ezechias regnare cœpit anno tertio Oseæ Israhel regnauit annis 29. duobus nempe cum patre suo in Olympiade nona, signum quod decumbenti datur, legitur Esa. 38. 4. Reg: 20.

Manasses regnauit annis 55. cœpitq; anno mundi 3246. in Olympiade quindecima. Impijssimus fuit rex Esaiã Socerum suum Serra medium dissecuit, Deus Babylonios ei superinducit 2. Paral: 33. At in Babylonem abductus in carcere cognoscens peccatum suum & pœnitentiam agens in regnum Iuda restitutus est & euertit abominationes suas quas prius colebat & domino seruiuit Sub hoc rege ante Babyloniorum inuasionem docuit Habacuc Chaldæos ad punienda peccata populorum à domino suscitatos.

REGNVM *Assy: nouũ.*

Babylonijs imperauerunt & plærig; in Niniue habitauerunt, Nã Babylonij habuere prprios reges sed q his Assyrijs subditi fuerint, regem Manahen Israhel tributarium facit. 4. Reg: 15.

2. Phul Assar cognomẽto Tiglat, regnat annis 23. Vrbes cœpit Galilæã, & Nephtalim abduxit 4. Re: 15.

3. Salmanassar regnat annis 10. Hic multis quoq; imperauit 4. Regum 17. anno mundi. 3216. Hic obsedit Samariam & cœpit eã, 4. Re: 16. regnũq; Israelitarum destructum est cum durasset annis 253.

4. Sennaherib qui & Sargon appellatur regnauit annis fermè septẽ Azotum obsedit Esa. 20. Hic rex in Niniue habitauit 4. Reg: 19. & sub hoc tempus Merodach Baladam in Babylone principatum obtinuit annis 52.

Hic à suis filijs interimitur, deleto per Angelum Domini exercitu & regnauit in eius loco.

MEDOrum *Regnũ.*

2. Sosormus regnat annis. 30.

3. Medidus pfectus medorum annis præfuit. 40

Amon

Amon uel Helmada ualde impius regnauit annis duobus, postea à seruis suis interfectus est 4. Re.21.

Iosias uel Cosan pius regnauit annis 31. abstulit omnes abominationes, cœpit anno mūdi 3303. Olympiade vicesima nona, huius regis decimo tertio anno Ieremias prophetare incipit.

Lex dei reperta. Phase reparatum 2. Par:34. Sophonias arguit peccata populi & rectores Hierosolymorum δωροφαγίας accusat, interitū Philistęorum, Moabitarum, Assyriorum & Aethiopum Israelisq; per Christum conuersionem prædicit, tandem Iosias à Nechaone occisus 2. Par:35. & post eū regnauit.

Ioachas uel Addi menses tres post quem successit. 4. Reg:23. 2. Paral. 36.

Eliakim qui & Ioakim à rege Aegypti Nechone constitutus & regnauit annis vndecim cœpit anno mundi 3334. Olympiade tricesima septima. Hieremias captiuitatem 70. annorum populo prædicit, Rex comburit librum Cap. 25. & 26. Rex fit Nabuchodonosori tributarius 4. Reg. 24. & Anno tertio rebellans. Chaldeus exercitum contra eum misit.

Iechonia qui & Ioachin atq; Ner dicitur regnauit per tres mēses quibus exactis profectus est in uoluntarium exilium 4. Reg: 24. Dan: 1. & à Rege Nabuchodonosore, constituitur rex.

5. Assaradon filius Sennaherib annis decem, incœpit in septimo anno patris, Anno mundi 3232. in Olympiade duodecima.

6. Merodach Baldan cū 12. annis in Babylone regnasset omnem Assyriorum potentiam ad Chaldæos 1. trāstulit & regnauit postea annis 40. ideo Ieremi: 50. regnum Babylonis Merodach appellat.

BABYLONIAE *regnum.*

2. BenMerodach secundus Babyloniæ & Chaldæorum rex regnauit annis 21. cœpitq; anno mundi 3282. Anno Manassis regis Iuda 37. Bellum inter regem Aegypti & regem Chaldæorū 2. Paral. 35. 4. Reg: 23. Herod. lib. 2. Hierem: 46.

3. Nabuchodonosor primus regnauit Annis 35. cœpit anno primo Iosiæ pij regis Iuda.

4. Nabuchodonosor Magnus regnauit annis 43. & in cœpit quinto anno regis Ioakim qui & Eliakim dicitur. Potitur Aegypto. 4. Regu:24. Hiere: cap. 25. dicit Nabuchodonosorem regnare cœpisse anno 4. Ioakim regis Iuda quod intelligendū est de iure anni, illorum sępe enim annus cuiusdam regis circa medium aut finem anni alterius regis incipit & supputationes nonnullā caligine offundūt parū cautis.

4. Cardiceas regnauit annis. 13.

5. Deioces primus, qui regijs honoribus & ornamentis apud Medos est usus regnauit annis 35. uide Herodotum.

6. Phaortes regnat annis 22. Hic cum omnibus suis copijs ab Assyrijs cæsus est Herod: lib primo.

7. Cyaxares rex regnauit annis 40. cœpit, anno mundi 3331.

Mathanias qui & Zedechias dicitur hic regnauit annis undecim Ezechiel incipit prophetare in Babylone. Huius regis nono anno Hierosolyma obsessa tandem undecimo desolatur, Anno mundi 3355. in fine olympiadis quadragesimæ secundæ.

IVDA.

Captiuitas Babylonica 70. annorum Nabuzaidan princeps militiæ regis Babylonis, extremas Israhelis & Iudæ reliquias, quæ spe incolendę terræ undiq; confluxerant in Babylonem abducit, atq; hic finiti sunt 390. anni iniquitatis Israhel, Item 40. anni peccati domus Iuda, qui per dies 390. & 4. indicati sunt Ezechiel 40. Israhelis anni statim cum peccato Ieroboam, qui fecit uitulos aureos incipiunt, domus autem Iuda ab decimo octauo anno Iosiæ quo Lex Dei reperta fuit ipsi tamen ei non obsequebantur nihiloq; melioris reddebantur. Iechonia incarceratur.

CAPTIVITAS *Iudaica.*

Iechonia exaltatus ab Euilmerodach 4. Reg. 25. Hierem: 52. Hic post liberationē Heri appellabatur teste Philone & genuit filium Mesezebel, qui & cognomento Sealthiel dictus est, qui & Barachiam cognomēto Zorobabel genuit decimo septimo anno ante solutam captiuitatem Philo.

Daniel uidit somnium quatuor Bestiarum quæ signabant quatuor mundi regna Dan: 7. Item uisionem Arietis & Hirci Dan: 8. quo status secundæ Monarchiæ depingitur, Item afflictio populi Dei in terra, id est, Græcorum Monarchia. Danieli prædicitur, quæ sub Antiocho Epiphane, Syriæ rege accidit Dan: 10. 11. &c.

CHALDAEORVM.

Nabuchodonosor ob insaniā è regno pulsus cū feris 7. annis in agro egit Ezechiel uidet ciuitatis & Templi æterni regationem Ezech. 40 Nabuchodonosor cognoscens dominum in regnum reducitur. Dan. 4.

5. Euilmerodach regnauit annis 30. uocatur ab Herodoto Labynitus cœpit, anno mundi 3381. in Olympiade 49. quintum caput Danielis, fere id uelle uidetur, quasi hic Euilmerodach is fuerit Nabuchodonosor, qui somnia habuit & cum feris uixit uocat enim eū, cui hæc obuenerunt plerisq; in locis patrem Balthassaris, ut pater pro Auo sit positus.

6. Regassar regnauit annis tribus.

7. Lab Assardach regnauit sex annis.

8. Balt Assar regnauit annis quinq; hic ponit Metasthenes quem sequitur pro his tribus regibus, recētiores ponunt unum Baltassarem cum quibus non contendero & hunc Herodotus Labynitum filium Labyniti uocat.

MEDORVM.

Astyages octauus medorum rex rexit annis 35. cœpit anno mundi 3371. In Olympiade 46. anno decimo sexto captiuitatis Babylonicæ siue Iudaicæ.

PERSARVM.

Persarum Cyrus uicto Astyage in tricesimo quinto anno regni Astyagis Medorum potentiam ad Persas transtulit regnauit tamen aliquandiu, Cum Cyro Cyaxares hęres Astyagis quem Daniel Darium Medum uocat cuius filiam Cyrus uxorem duxit & regnauit Cyrus annis omnino 29 quorum nouem postremos in Monarchia rexit Persarum.

Zorobabel

Zorobabel dux Iudæorum post reditum populi gubernauit annis.58. Et Iesus summus pontifex gessit pontificatum annis 36. fundamenta Templi cœpta, sed ædificatio à Samaritanis accolis impedita est. 1. Ese. 3. quam etiam & Cambyses postea impediuit usq; ad secundum annum Darij histaspis, 1. Esd. 4. uocatur autem Cambyses ab Esdra, Artaxerxes.

Decimo octauo anno Zerobabelis Haggeus & Zacharias prophetant. Samaritani secundo Iudæos ob templi ædificationem accusant Darius uero id concessit & tributa dari præcipit ut domus Domini compleretur. 1.Esr.5.&6.

Iesus anno 36. Zorobabelis ad regem Darium profectus quo absente Ioachim filius eius sacerdotio fungitur octo annis, & in quadragesimo quinto anno Zorobabelis reuersus iterum sacerdotio præest annis viginti.

Dux Rhesa Mesulliam filius Zorobabelis gubernauit annis 66. anno mundi 3484. cœpit incipiente Olympiade 75. Et Ioachim iterum patre mortuo sacerdotio functus est annis 48. iuxta Philonem at potius nos sequi debemus Nehemiam & Iosephum secundum quos tantum 28. inuenimus, cœpit enim Eliasib eodem anno sacerdotium administrare quo Nehemias Hierosolymas uenit Nehem: 3. Ioseph.lib.11.Cap.5.ut putandum sit viginti annos adiectos quibus cum patre reuerso ex Perside sacerdotium administrauit.

Esras anno 22. Rhesa ducis Hierosolymam mittitur ad constituendam rempublicam.1.Esr.7.septimo nempe anno Artaxerxis.

Nehemias Hierosolymam missus anno 35. ducis Rhesa Eliasib sacerdotio fungitur annis 41. Hic reuertitur ad Regem Persarum cum murorum extructio completa esset Nehem: 5. Et Nehemias à rege regressus Eliasibum & reliquos transgressionis repræhendit.

Cyrus Babyloniam cœpit regnumq; ad Persas transtulit Anno mundi 3425. in Olympiadis sexagesimæ secundo anno. Hic Cyrus anno primo regni sui id est Monarchiæ, Iudæis ædicto publico libertatem redeundi in patriam, ædificandiq; templi Domini, facultatem concessit. 1.Esd.1.Ioseph lib.11.cap:primo.

Cambyses secundus Persarum rex rexit annis octo, De hoc Herodotus lib. 3. cœpitq; anno mundi. 3434. in Olympiade 62. Octauo Cambysis anno duo Magi septem mensibus regnant deinde.

Darius Hystaspis filius Hinnitu equi Rex Persarum confirmatus regnauit annis 36. Herod.lib.3.&6. Huius sexto anno domus Domini completa & extructa est 1.Esr.6.

In anno huius regis septimo Hadassa quæ est Esther ad regem Ahassuerum qui est Darij Hystaspis filius introducitur. Babylon quæ defecerat recipitur vicesimo mense.

Xerxes quartus Persarũ rex regnauit annis 21. De hoc uide Herodotum lib. 7. & 8. Iustinum 3. demum Artabanus spe adipiscendi regni Xerxem ob infortuniũ contemptibilem factum, interficit.

Darius Artaxerxes longimanus, filius Xerxis, quintus Persarum Rex regnauit annis 44. cœpitq; anno mundo 3499. in 4. anno Olympiadis 78. Huius anno septimo Mense Martio secundum Lunæ cursum, die duodecimo, quo Iudæi cum Esra congregati à fluuio Babylonis AHARA Hierosolymam uersus proficisci cœperunt cum mandatis à rege datis ut rempublicam Iudaicam instaurarent, quidam haud improbandi Hebdomades 70. Danielis incipiendas esse comprobant. Alij uero à secundo anno Longimani exordiuntur supputationem. Hic circa finem septimi anni belli intestini Græcorum siue Peloponesiaci moritur.

Dux Iohanna BenResa præfuit annis 53. Ioiada pontifex maximus annis 24. præfuit, incipiens anno mundi 3559. Deinde Iothan uel Iohannan sacerdos constituitur præfuit annis 24. Nehemias eum Cap. 12. Ionathan appellat. Hic fratrem Iesum in templo occidit ob quam causam septem annis Iudæi tributarij fiebant Ioseph: lib. 11. Cap. 7.

Dux Iuda primus Hircanus præfuit annis 31. Huius anno 5. Iaddua fit Pontifex Maximus usq; ad Alexandri Monarchiam.

Dux Ioseph primus præfuit annis 7. Onias priscus Pont: Max: annis 27. cœpit anno mundi 3634. quo & Græcorum regnum cœpit.

Darius Nothus sextus Persarum rex regnauit annis nouemdecim cœpit anno mundi 3543. in Olympiade 89. Medi à rege defecerant sed rursum subacti sunt à rege, teste Xenophonte.

Artaxerxes Mnemon cognomento Magnus septimus Persarum rex præfuit annis 36.

Darius Artaxerxes Ochus Rex octauus regnauit annis 26. cœpitq; anno mundo 3598.

Arsames uel Arses Nonus rex pręfuit annis quatuor, Hinc postremus rex Persarum.

Darius regnauit annis sex, Hic à Iustino appellatur Codomanus lib. 10. huius sexto anno Alexander M. Babyloniam & Susam cœpit & Bessus Bactriæ præfectus Darium interfecit, Et Persarum regnum ad Græcos transfertur.

Epilogus secundæ Monarchiæ Persarum dum Iudæi septuaginta annos in exilio apud Babylonios egerint haud impune Rex Balthassar ipsos abstulit, qui Blasphemus fuerat in Deum Israhel & uasa templi usibus destinata prophanarat in regijs com messationibus unde Medi & Persæ inuaserunt regnum eius & urbe Babylonica unà & regnis Chaldæorum & Assyriæ potiti sunt ut secunda hæc Monarchia maxima totius orbis regna coalescere fecerit & obtinuerit, mox tota propemodum Asia adiecta. Numerantur uero anni in hac Persarum Monarchia Centum nonaginta & unus. Quanquam enim à Græcis maior annorum numerus recensetur in Persarum imperio summo, id tamen eò factum est quod primum non post exactos septuaginta annos Captiuitatis Iudæorum, sed iam antea circiter annos uiginti numerare cœperunt, cum Iudæi auspicentur annum Cyri post uictam Babylonem Græci uero eos etiam annos annumerarent, quibus iam antea regnauerat Cyrus antequam Monarchiam inuasisset.

DE TERTIA MONARCHIA Græcorum.

ANno post creatum Mundum 3632. cœpit tertia Monarchia quam Græcorum appellamus dum uidelicet dominium orbis ex orientalibus oris in occidentem & ex Asia in Europam translatum est. Et habet hæc Monarchia initium ab Alexandro Macedonum rege quem merito Magnum appellamus commendatur enim in prophetis Hieremia & Daniele ut qui acerrimus & fœlicissimus imperator fuerit, Daniel hircum depingit à quo uictus Aries prosternitur: & ipse exponit clare hircum esse Gręcorum regem, & Regem Persarum Arietem esse. Fuit Alexander Philippi regis Macedoniæ filius, quo Philippo interfecto propterea quod flagitiosum facinus potentis cuiusdam uiri, qui ingenuum quendam puerum turpiter uitiauerat, inultum permiserat, statim & Illyrij & Græci à Macedonibus defecerunt & patre occiso Alexander natus erat uiginti annos, erat hoc in

initio Numeri Græcorum Olympiadis centesimæ & undecimæ anno uidelicet mun-di 3628. Cæterum Alexander suscepta regni administratione primum subegit ite-rum Illyrios, Thebar diripuit & deuastauit & Athenienses pacem petentes eam im-petrauerunt hic pace in Græcia facta profectus est in Asiam, Dariumque regem in fu-gam uertit, Et fuit initium huius Monarchiæ post obitum ultimi Darij quem Bessus interemerat fugientem ne ab Alexandro comprehenderetur initio uidelicet septimi anni postquam Alexander regnare cœpisset. At non diu uixit Alexander obijt enim anno trigesimo secundo, & mense undecimo suæ ætatis. Imperauit post defunctum pa-trem Philippum non amplius annis duodecim & septem mensibus. Regnauit post Darium apud Babylonios quinque tantum annos & menses undecim. Roxanem filiam principis cuiusdam in Persia duxerat in Matrimonium Alexander, quæ grauida erat cum moreretur rex, quo mortuo, cum Hæres regni uerus alius non esset, quàm regia proles consilium inter se agitabant de regno recte administrando. Et certos designa-bant gubernatores donec regina peperisset, quod si masculus nasceretur illius ex He-reditaria successione regnum esset, quorum cum Perdicas primus esset, moliebatur totum regnum paulatim occupare, initio technis deinde aperta ui, idque sub prætextu quod regnum Philippo Arideo Alexandri fratri retinere diceret, qui 7. annis regnũ Macedoniæ administrauit. At Deo uisum erat ex regno Alexandri quatuor potentes principes exoriri. Sic enim fore prædictum erat à Daniele, nimirum ut hirci illius, qui Alexandrum significabat, unico cornu pereunte, quatuor alia cornua enascerentur, quod Angelus exponit de quatuor regnis post Alexandrum institutis, at Perdicas ex cluditur & hoc regio honore priuatur, Ita enim ferè comparatum est ut is qui citra le-gitimam uocationem publicas ambit functiones si se ingerat sua sponte à Deo reijcia-tur. Porro diuisa hæc regna sunt inter eos principes, qui antea passim in regno ab Alexandro præfecti erant constituti.

Seleucus Syriæ rex factus est.
Ptolomæus Aegypti rex creatur
Antigono Asiæ regnum contigit
Cassander in Macedonia et Græcia imperat.

Crudelia bella inter hos reges gesta sunt propter Monarchiam quam quisque am-biebat. Cassander matrem Alexandri perfide necari iusserat, ideo & filij eiusdem mu-tuis se bellis propter regnum Macedoniæ uexarunt quorum alter Antipater nempe Lysimachum, qui iuxta Hellespontum regnabat, ad se pertraxit cuius filiam quoque in uxorem duxit alter uero frater nempe Alexander opem à demetrio impetrauit qui Antigoni filius erat sed uterque à suo complete à quo subsidium sperabat interfectus est. Tandem regnum Macedoniæ Demetrio filio Antigoni cessit, ab hoc reliqui re-ges descenderant usque dum à Romanis occupatur.

IVDA.

Dux Abner semel præfuit annis 11. Ptolomęus Aegypti rex Hierosolymam fraude capit Ioseph. lib. 12. Cap. 1. cœpit anno mundi 3641.

Dux Mathathia Eli præfuit annis duo decim. Anno mundi 3652. cœpit, Si-mon priscus Pontifex Max: præfuit an-nis tredecim. cœpit anno decimo Matha-thiæ ducis.

Dux

DE QVATVOR REGNIS AEGYPTI Syriæ, Asiæ & Macedoniæ.

Ptolomæus Lagi filius primus Aegy-pti rex regnauit annis 40. cœpitque anno mundi 3640. in Olympiade 114. quinto anno regni Ptolomęi Antigonus Asia potitus est & regnat annis octodecim, quo eodem anno Olympias mater Ale-xandri à Cassandro perijt & proximo an-no postea Cassander interfecta Olympia

de Ro

Dux Assar Mahat præfuit annis nouem.

Dux Artaxad Nagid præfuit annis decem. Eleazar frater Simonis constituitur Ponti: Max: & præfuit annis viginti, hic misit Ptolomæo Philadelpho septuaginta interpretes ad Biblia in Græcum transferenda.

Dux Hagai Eli uel Hesli præfuit annis octo, cœpit anno mundi. 3683. in fine Olympiadis. 124.

Dux Masslot Naum præfuit annis septem, cœpit anno mundi 3691. Eius 4. anno incipit Manasse sacerdos summus & præfuit annis. 27.

Dux Amos Syrach præfuit annis 14.

Dux Mathathia Siloah præfuit annis decem. Simon Iustus Pont: M: annis 28.

Dux Ioseph Iunior Arses præfuit an: 60. Hic honoratus à Ptolomęo Euergete. Huius ducis 23. anno Philopator Hierosolymam & Iudęam affligit, templũ prophanat de hoc in tertio Machabæorum, Onias Simonis filius sacerdos S. constituitur annis 39. Auarus omnino fuit & tributa regi Aegyptiorum negans populũ in summum discrimen perduxit, at Ptolomęus prudentia ducis Iosephi in gratiam reductus est Ioseph. lib. 12. Cap. 4.

Dux Ianna secundus Hircanus, ultimus princeps Iudæorum de Tribu Dauid præfuit annis 16. est interfectus ab Antiocho Epiphane. Et qui sequuntur sacerdotes à regibus Syriæ constituti sunt Iason P: M. ante ãnis pręfuit tribus Gymnasium Hierosolymis instituit 2. Machabęorum 4. dux hic cœpit ducatum anno mundi 3782. Menelaus sacerdotium fraude obtinuit annis 12. Antiochus Hierosolymas diripuit bis.

Iudas Machabęus Asmoneorum primus præfuit annis sex. Alcimus sacerdos fuit annos quatuor.

Ionatas

de Roxane quoq; cum Alexandri filio capta Macedoniæ regnum inuadit quod obtinuit annis decem & nouem.

Ptolomæus Philadelphum filium Iuniorem regem creat qui regnat in Aegypto annis 38. nempe cum patre duos & post eius mortem 36. permisit Iudæos in Aegypto liberos Et Eliazaro uasa uotiua Hierosolymam misit. Et Demetrius Antigoni filius Asiæ rex factus anno Ptolomæi Lagi 25. & regnauit annis 17. quibus exactis cum Asiæ regno se dedit Seleuco.

Seleucus Nicanor Syriam occupat & regnat in ea annis 31. cœpit anno mundi 3653. In Olympiade 117. in anno secundo, condidit multas ciuitates. Huic Seleuco successit Antiochus Soter secundus Syriæ & Asiæ rex regnauit annis decem & nouem cœpitq; secundo anno ducis Hagai Eli.

Alexander & Antipater in Macædonia regnarunt annis quatuor, His successit Demetrius Antigoni filius qui regnauit 6. annis in Macędonia huc cum Pyrrhus menses septem, hinc Lisymachus rex Thratiæ regnauit annis 7. in Macędonia huic Ptolomæus Ceraunus & Sosthenes succedẽtes regnãt annis duobus.

Ptolomæus Euergetes tertius Aegypti rex præfuit annis 26. Parthis à Macedonum imperio decedentibus primis regnauit Arsaces lustr: 41. Antiochus Theos tertius Syriæ & Asiæ rex regnauit annos quindecim, Huic successit Seleucus Gallinicus quartus rex & regnauit annis viginti cœpitq; anno mundi 1718. Et Antigonus Gonatas filius Demetrij Asiæ regis regnat in Macędonia annis 36. Huius nepotes regnum obtinuerunt donec ad Romanos peruenit.

Ptolomæus Philopator 4. rex Aegypti regnauit annis 17. cœpit vicesimo primo anno ducis Ioseph anno mundi 3742. Seleucus Keraunos quintus Syriæ &

Ionatas frater Iudæ præfuit annis 18.sacerdotium quinquennio cessauit postea ad Asmonæos relatum est. Ionathas summus sacerdos primus Machabæorum fuit decem annos.

Simon frater Iudæ dux & Pontifex Max : præfuit annis octo cœpitq; anno mundi 3822.in Olympiade 159.

Iohannes Hircanus filius Simonis præfuit annis 31. cœpit anno mundi 3830.in Olympiadis 161. ultimo anno. Samariam cœpit & solo æquauit quod à Iudæis defecerat. Hanc Herodes restaurans Sebasten uocauit. Ius amicorum à Romanis obtinuit sub hoc Iudæorum tres sectæ Pharisæorum, Sadducæorum & Essenorum exorti sunt, Vide Ioseph:lib.13. Cap.8. Et de bello Iudaico lib.2.Cap.7.

Aristobulus Hircani filius rex Iudęorum regnauit anno uno , anno mundi 3861.secundo anno Olympiadis 169.

Alexander Iunior Hircani filius , Iudæorum rex qui à Iosepho Iamneus dicitur sicut & à Philone,pręfuit annis. 27.

Alexandra uxor Alexandri filiũ Hircanum sacerdotio pręficit & regnat annis Nouem, Hęc ab Eusebio Salina uocatur, sub hac regina Pharisęi potẽtes facti sunt dum illis concederet populi administrandi facultatem.

Hircanus regnat mensibus tribus, Aristobulus regnum inuadit priuatumq; facit fratrem Hircanum & regnat Aristobulus annis tribus & aliquot mensibus.

Deinde Hierosolyma à Pompeio capta est, Hircanus sacerdotio iterum pręfectus est, Iudæi primum Romanis subiecti Ioseph.lib.14.Cap.8. Gessit Hircanus sacerdotales honores à Pompeio restitutus patrim solus partim cum Antipatre Herodis patre annis 24. deinde in Parthiam captiuus ducitur,& pręfuit Iudęis ibi existentibus . Pompeius capta urbe usq; ad sancta sanctorum accessit Aristobulum uinctum

Asiæ rex regnauit annis tribus. Huic successit Antiochus Magnus sextus rex Syrię & Asiæ & regnauit annis 36.

Demetrius Macędonię rex regnauit annis decem huic successit Antigonus & regnauit annis duodecim cognominabatur Doson, multa enim promittebat pauca pręstabat. Huic in Macędonia succedit Philippus Demetrij filius regnauit annis 42:

Ptolomęus Epiphanes quintus Aegypti rex pręfuit annis.24. Huic successit in hoc regno Ptolomęus Philometor & regnauit annis.35. cœpitq; secundo anno ducis Ianna. Seleucus Philopator septimus Syriæ rex & Asię pręfuit annis duodecim cui successit Antiochus Epiphanes octauus Syrię rex & regnauit annis duodecim. Et Perseus ultimus Macedonię rex regnauit annis undecim , deinde uincitur ab Aemilio Romano in quorũ uenit potestatem.

Ptolomęus Euergetes secundus qui & Phiscon septimus Aegypti rex pręfuit annis 29 . Epiphanius Philogon uocat Antiochus Eupator nonus Syrię rex pręfuit annis duobus cui successit Demetrius Sother decimus Syrię rex & regnauit decem annis , Post quem Alexander vndecimus rex Syrię à Ptolomęo Philometore constituitur annis quinq;. Huic successit Demetrius Nicanor duodecimus Syrię rex annis duobus, Et huic successit Antiochus Sedetes 13 .rex & pulso Demetrio regnat annis tribus cui successit Thripho 14. Syrię rex interfecto Sedete & regnauit annis tribus.

Ptolomęus Lathurus octauus Aegypti rex regnauit annis septemdecim cœpit anno mundi 3847. Antiochus pius Demetrij frater pulso Triphone Syriam rexit annis duodecim cui successit Demetrius Nicanor ab Arsace Parthorum rege dimissus rexit iterum annis 4. Post hunc Alexander XVI. rex à Phiscone Aegypti rege constitutus annis duobus. Post quem successit Antiochus Gryphus qu

uinctum una cum duobus filijs Alexandro & Antigono Romam perduxit sed in itinere Alexander elapsus est,& in Iudæam reuersus potens est factus. At Gabinius fudit eum imperator Ro: in Syria posteaq; ex iussu Scipionis truncatus est Antiochiæ, Antigonus uero Romæ dimissus à Iulio etiam ab Antonio multo post Antiochiæ occidi iussus est,tertio nempe anno quum Herodes rex constitutus erat. Deinde Antipatrum Herodis Ascalonitæ patrem procuratorem Palestinæ facit.

Antigonus Aristobuli filius Parthorũ auxilio Iudæam occupat annis quinq; anno uidelicet mundi 3926. incipiens. Anno imperij Augusti decimo. Herodis M. Ascalonitę regnum incœpit deuicta Hierosolyma ubi sceptrum à Iuda ablatũ est in Olympiadis 186. Anno quarto, quod cum Eusebio quadrabit.

qui regnauit annis uiginti nouem,& agitatur Syria tumultibus donec in Romanorum potestatem uenit.

Ptolomæus Alexander Nonus Aegypti rex cum matre regnat, sed hanc fugiens ipsa regnabat annis ferè decem, hæc Lathurum regno expulerat.

Ptolomæus Lathurus ob matris Tyrannidem à subditis in regnum reuocatus præfuit annis octo cœpitq; anno mundi 3874.

Ptolomæus Auletes Cleopatræ Antonij parens decimus Aegypti rex regnauit annis 30. Hic rex à Diodoro Dionysius uocatur.

Seleucus Gryphi filius cum patruo Cyziceno de Syriaco imperio dimicauit & in Syria regnant frater Seleuci & Philippus Gryphi posterior filius. Syri fratrum discordiæ pertæsi ultra se Tigrani Armeniæ regi dediderunt qui præfuit eis annis octodecim. Iusti. lib. 40. Hunc Tigranem tandem uicit L. Lucullus, anno duodecimo sui regni at decimo octauo anno à Pompeio uictus est & Syria uenit in Romanorum potestatem ac prouincia facta est. Anno mundi 1901. in secundo anno Olympiadis 179. Cleopatra uero in fratre aliquot annis regnat & ipsa omnino Aegyptum tenuit annis duobus & uiginti cœpitq; anno mundi. 3912. In Olympiade 182.

DE MONARCHIA ROMANA.

Aius Iulius Cæsar oppressit Rempub: Romanam & Monarchiã instituit Olympiadis 183. primo anno,& obtinuit imperium annis quinq; & septem mensibus, qui in curia septimo Idus Martias confossus est in Olympiadis 184. Secundo anno, succedit huic secundus Romanorum Imperator Octauianus Cæsar à senatu Augustus appellatus à quo & reliqui imperatores Augusti sunt appellati & tenuit Imperium quinquaginta & sex annis. Porro C. Iulius Cæsar cum plenum undiq; discrimine bellum gereret in Aegypto fideliter admodum ei subsidium prębuit Idumęæ princeps ad quod Antipatri opera utebatur,& ob huius beneficij memoriam constituit eum Iulius præfectum Iudeæ, quæ nunc co-

gitur peregrinis & aduenis principibus obedire, de hoc Antipatro refert Euseb: ex Aphricano Magno quidem conatu Iudæi se opposuerunt, indignissime ferentes Idumæi hominis, Hunc Antipatrum ex eorum fuisse numero qui templo Apollinis seruierunt, qui cum puerulus esset, à latronibus Idumæis captus sit apud quos & mansérit, eo quod à patre per inopiam redimi non posset & illorum moribus educatus tandem in Hircani summi Iudæorum sacerdotis peruenit, qui & ipsum promouebat.

Imperium, adeo quod Veneno tandem per Iudæum Malchum quendam necatus sit, Cæterum Herodes Magnus Ascalonita Antipatri & matris Cypridis Arabicæ filius à Senatu Ro. rex appellatus est, cui & Iudæa decernitur ad quam cum exercitu proficiscitur necem patris ulturus & Antigonum subacturus quo triennali bello interijt, At Herodes postquam Hierosolymam anno Augusti nono cœpit, reliquum anni tempus, in subigenda prouincia consumpsit, ac decimo Augusti anno successionem regni Iudaici ab Augusto & Antonio impetrauit, unde constabit quod in primo anno Olympiadis 187. qui vndecimus annus est Imperij Augusti, regnum Herodis M. Ascalonitæ inceperit atq; hoc obtinuit annis triginta & septem, dum etiam pontificatus Iudæis deficeret, qui venalis erat factus & conferebatur ex libitu tum Romanorum tum Herodis: Demum sub imperij Augusti anno 42. & in anno regni Herodis 32. Olympiadis uero 194. anno tertio & à condito mundo anno 3962. natus est Christus saluator mundi ex Maria uirgine & fuit hic primus saluatoris annus ut ultimo Augusti anno Christus Iesus dominus noster natus fuerit annos quindecim.

Cæterum defuncto Augusto successit Cl. Tiberius Nero tertius Ro. Imperator qui imperium obtinuit annis viginti tribus, Huius Tiberij quindecimo anno festo etiam tubarum Iudæorum prædicare incipit Ioannes Baptista & Baptisare die prima mensis septimi. Atq; decima die post in festo propitiationis, Christus dum fermè esset annorum triginta Luc. 3. à Ioanne Baptista, Baptisatus est. Qui deinde ætatis suæ anno 33. pro peccatis nostris passus & Mortuus est & resurrexit propter iustificationem nostram, ascendens in cœlū regnat & intercedit pro nobis apud patrem per omnia sæcula, fuit hic annus Olympiadis 202. tertius & à condito mundo 3994. Imperij Tiberij decimus octauus. Quem annus primus à domini passione consequebatur qui fuit Olympiadis 202. quartus annus & à mundo condito 3995.

CHRI-

CHRISTI IESV INCARNATIO ET STIRPS.

Ex Matthæo. & Luca.

IN diebus Herodis Regis Iudææ, missus est angelus Gabriel à Deo in ciuitatem Galilææ Nazareth nomine, ad uirginem Mariam desponsatam uiro Ioseph de domo Dauid. Et ingressus Angelus ad eam dixit: Aue gratiosa, Dominus tecũ, benedicta tu inter mulieres. Illi uero turbatæ, ait Angelus Ne timeas Maria, nacta es enim gratiã apud Deum. Ecce concipies in utero, & paries filiũ, ac uocabis nomẽ eius Iesũ, is erit magnus, & filius altissimi uocabit. Et dabit illi dominus Deus sedẽ Dauid patris ipsius, & regnabit super domũ Iacob in æternũ, & regni eius non erit finis. Dixit autẽ Maria ad angelũ: Quomodo fiet istud, quandoquidem uirum non cognosco. Respondit ei Angelus: Spiritus sanctus superueniet in te, & uirtus altissimi obumbrabit tibi, quapropter & quod nascetur sanctum, uocabitur filius Dei. Atq; ecce Elizabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua, & hic mensis est sextus illi, quæ dicebatur sterilis, quia non erit impossibile apud Deum omne uerbum. Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum uerbum tuum. Ac discessit ab illa angelus. Exurgens autem Maria, abijt in ciuitatẽ Iuda, & intrauit in domum Zachariæ sacerdotis, ac salutauit Elizabet, & factum est ut audiuit salutationem Mariæ, salijt infans in utero, & repleta spiritu sancto, exclamauit, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus uentris tui. Et unde hoc mihi, ut ueniat mater domini mei ad me. Et beata quæ credidit, quoniã pficientur ea, q̃dicta sunt ei à Domino. Et ait Maria, Magnificat anima mea Dominũ. Maria autẽ postquam reuersa est in domum suam, Elizabet peperit Ioannem inter natos mulierum maximum. Seruatoris Dei nostri Iesu Christi præcursorem angelum. *Ioannis natiuitas* Hinc & ipsa illa intemerata uirgo Maria Termillenos noningentos & quinquaginta nouem annos expectatum humani generis redemptorem, Iacob stellam Mundi lucem fœliciter est enixa, hac secundũ carnem propagine. Deus fecit Adam omnium parentem. Ex eo Noæ decimus, Abrahũ xix. Iacob xxi. Iudas xxij. Dauid xxxij. Zorobabel xlvij. ex hoc continua stirpe successere. Abiud, Eliacim, Azor, Zadoch, Achim, Eliud, Eleazar, Mathã, Iacob, Ioseph, Mariæ maritus, de qua natus est Iesus, qui dicitur Christus. *Genealogia Christi.*

Sunt quibus placet Euaugelistam Lucam retrocedendo Mariæ beatissimæ matris Domini paternam propagationem texuisse. Quæ scilicet fuerit filia Elich, qui Ioachim, Mattat, Leui, Melchi, Ianne, ultimus in Cartalogo Ducum Iuda à Philone positus, à quo in Deum retroceditur.

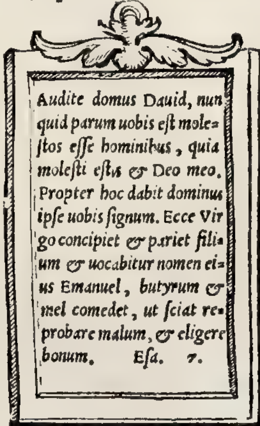

IN SECVNDAM PARTEM CATALOGI annorum & principum uice procemium exhortatorium.

Mnis anima, omni humanæ creaturæ propter Deum ſubiecta ſit. Siue regi tanquam præcellenti, ſiue ducibus tanquam ab miſſis. Non enim eſt poteſtas niſi à Deo, quæ uero ſunt poteſtates, à Deo ordinatæ ſunt. Itaq; quiſquis reſiſtit poteſtati, Dei ordinationi reſiſtit, qui autem reſtiterit, ſibi ipſis iudicium accipient. Nam principes non ſunt terrori bene agentibus, ſed malo. Vis autem non timere poteſtatē, quod bonum eſt facito, & feres laudem ab illa. Dei enim miniſter eſt tibi in bonum, quod ſi feceris id quod malum eſt, time. Non enim fruſtra gladiū geſtat. Nā Dei miniſter eſt, ultor ad iram, ei qui malū fecerit. Quapropter omnibus eſſe ſubditos, non ſolū propter irā uerū etiam propter conſcientiā. Propter hoc ergò & uectigalia ſoluitis, ſiquidē miniſtri Dei ſunt in hoc ipſum incumbentes. Reddite igitur omnibus, quod debetur, cui tributū, tributū cui uectigal, uectigal, cui timorē, timorē, cui honorem, honorē. Nemini quicquam debeatis, niſi hoc inuicē diligatis. Nam qui diligit alterū, legem expleuit, Dilectio proximo malū non operatur. itaq; conſummatio legis eſt dilectio. Famuli ſubditi ſint cū timore Dominis, non ſolū bonis & humanis, uerū etiam prauis. Nam hæc eſt gratia, ſi quis propter conſcientiam Dei ſuffert moleſtias, præter meritum affectus, malis obedite dominis cum timore & tremore, cum ſimplicitate cordis ueſtri tanquam Chriſto, non ad oculum timentes, uelut hominibus placere ſtudentes, ſed tanquā ſerui Chriſti, facientes, quæ uult Deus, ex animo cū beneuolentia ſeruientes, Domino & non hominibus, illud ſcientes, quod unus quiſq;, quod fecerit boni, duplo reportabit à Deo, ſiue ſeruus fuerit, ſiue liber.

Et uos Domini eadem facite erga illos, quod iuſtum eſt, & æquum eis præſtate, ſcientes quod & ueſter ipſorum Dominus eſt in cœlis, nec eſt perſonæ reſpectus apud illum, Omnibus honorem impendite, Fraternitatem diligite, Deum timete, Regem, & maxime in doctrina præſidentes, ac ſeniores duplici honore colite.

Primoge

Ecce dominator Dominus exercituum confringet lagunculam in terrore, & excelſi ſtaturæ ſuccindūtur, & ſublimes humiliabuntur, & ſubuertentur condenſa ſaltus eius ferro, & Lybanus cum excelſis cadet. Et egredietur Virga de radice Ieſſe & flos de radice eius aſcendet. Et requieſcet ſuper eum ſpiritus domini, ſpiritus ſapientiæ, Intellectus, Conſilij fortiſſimis ſcientiæ & pietatis, & replebit eum ſpiritus timoris domini. Non ſecundum uiſitationem oculorū iudicabit, neq; ſecundum auditum aurium arguet, ſed iudicat in iuſtitia pauperes, & arguet in æquitate pro manſuetis terræ. Et percutiet terram uirga oris ſui, & ſpiritu labiorum ſuorum interficiet imperium. Et erit iuſtitia cingulum lumborum eius. Et fides cinctorium renum eius. Eſa: 7.

AETAS MVNDI VI.

SECVNDA CATALOGI PARS A CHRISTO nato in Paulũ tertium. Ro. Papatus, Et à exilij Octauij Anno in Carolũ.v. Romanæ Monarchiæ successionem continet.

PRIMOGENITI VNIVERSÆ CREATVRÆ Iesu Christi successus. Ex Euangelio.

IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat illud uerbũ, hoc erat in principio apud Deũ, Omnia per ipsum facta sunt, & sine eo factum est nihil, Quod factum est, in ipso uita erat, & uita erat lux hominum, & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprahenderunt. Erat homo missus à Deo, cui nomen Ioannes, hic uenit ad testificandũ, ut testaretur de luce, ut omnes crederent per ipsum. Non erat ille lux illa, sed missus erat, ut testaretur de luce. Erat lux illa, lux uera, quæ illuminat omnẽ hominem uenientẽ in mundum. In mundo erat & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. In sua uenit, & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem, ut liceret eis filios Dei fieri, uidelicet, hijs qui credidissent in nomen ipsius. Qui non ex sanguinibus, neq; ex uoluntate carnis, neq; ex uoluntate uiri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum illud caro factum est, & habitauit in nobis, & conspeximus gloriam eius: gloriam uelut unigeniti à Pa tre, plenum gratia & ueritate, & de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Quia lex per Mosen data est, Gratia & ueritas per Iesum Christum est exorta. Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat uitam æternam. Qui credit in eum non condemnatur.

Aeterna Christi generatio.

Qui

Qui uero non credit, iam condemnatus est quia non credit in nomen unigeniti filij Dei. Qui est ille Iesus Nazaraenus Rex Iudaeorum. Et Monarcha Christianorum unus cum patre & spiritu sancto aeternus Deus, & omnium omnipotens dominus, à Patre Deo in aeternitate genitus, & in temporis plenitudine, ex illibata uirgine Maria, Iosepho Dauidicae stirpis uiro desponsata, sancti spiritus opere caro factus, uerus Deus, & homo iuxta sacratiss: uatum oracula, Testamentum nouum super Israhel consummaturus, ouemque perditam, & amissam suae imaginis drachmam cruore suo redempturus, Anno Caes: Octauij quadragesimo secundo. Herodis M. Tricesimo secundo, à Iuda Machabaeo Centesimo sexagesimo primo: Zorobabele Quingentesimo decimo sexto: à desolatione quingentesimo octogesimo sexto: à Dauid Millesimo & septuagesimo: à Mose Millesimo quingentesimo octogesimo sexto: ab Abraham Bis millesimo & Vndecimo: ab Aquis Bis millesimo Tricentesimo tertio: ab Adam Ter millesimo Noningentesimo quinquagesimo nono: Cyrenio Syriae praefecto censum Augusti iussu conscribente, in Bethlehem ciuitate Dauid natus, atque subinde mox Angelorum glorificationem, Pastorum agnitione, Magorum ueneratione, Sancti Simeonis oraculo, doctorumque stupore celebratus ab anno uitae 12. & deinceps aetate, sapientia, Gratia item & apud Deum, & Homines auctus, anno Tyberij Caes: quindecimo, à Ioanne Baptista in Iordane baptizatus, suis in exemplum, atque peregit omnia, ieiunijs, carne, oratione, diabolo, & humilitate, mundo, superatis, Danielis hebdomadibus iam impletis regnum Dei, nempe, ueram patris Dei cognitionem, atque summam illius in humanum genus charitatem, certam in sese filium Dei fiduciam. Salutis uiam, mutuam dilectionem: fidelium praemia, infideliumque supplicia. cum potenti uerbo, tum efficaci opere in crucem usque constantiss: ubique docuit. Tum ad doctrinae fideique suae testimonium, elementis tranquillitatem, morbis omnibus sanitatem, mortuis uitã, uiuis obsequium, cogitationibus detectionẽ, peccatis obolitionẽ atque daemonibus fugam, uel minimo nutu imperauit. Hinc post uniuersos, citra peccatum, humanae miseriae labores, hisce uerũ sese hominẽ testatus perpessos, postque innumera, quibus uerũ se Deũ esse comprobauit, humanas superantia uires documenta, factaque uniuerso palam exhibita ingrato Iudaeorum populo, Anno Tyberij Caes: & eodem Herodis Tetrarchae diui Baptistae peremptoris decimo octauo. Pontio Pilato Hyerosolymorum annum iam quintum praeside, iudicante, atque praedixerat, & in prophetis praescriptum erat, à iudaeorum primoribus, populoque, Scariothe Iuda discipulo prodente, captus, accusatus, derisus, criminatus, flagellatus, spinis coronatus, inter latrones crucifixus, & iamiam consummatis omnibus, terra tremente, soleque praeter naturam obtenebrato, mortuus, tum sepultus, inferna soluit, atque die hinc tertia, peccati, mortis, & inferni uictor, à mortuis gloriose resurrexit. Inde cum suis dies quadraginta uersatus, aetatis suae anno tricesimo tertio, glorioso cum triumpho ad Patrem, unde uenerat, in coelos aspicientibus, admirantibusque Galilaeis ascendit. Illic suorum unus mediator, intercessor, & aduocatus ad dextram Dei patris sui sedens, & regnans, in saeculorum consummatione futurus uiuorum, mortuorũque iudex unicuique secundum opera sua reddet, fidelibus quidem uitam, infidelibus uero mortem aeternam. Qua maledicti, cum diabolo tyranno suo in turbulente confusionis erumna sine fine seruituro, sempiterno fuliginosi ignis horrore, lugentes cruciabuntur. Benedicti uero cum Christo Iesu Rege suo in indiuidue Trinitatis lumine, sine fine regnaturo, sempiterna clare lucis foelicitate, laetantes, beatificabuntur. Bonis tum & malis segregatis, uniuersoque tum orbe purgato, atque pacato. Dominus noster Iesus Christus solus, & uerus omnipotens totius orbis Monarcha, sicut ab aeterno, ita & nunc & in aeternũ imperabit. Cui omne genu coelestium, terrestrium & infernorum se flectet, & omnis lingua confitebitur. quod Dominus sit Iesus Christus ad gloriam Dei patris. Cui soli gloria in saecula saeculorum amen.

Papatus

PAPATVS ROMANI SVCCESSVS.
Ex. Platina & alijs.

Tu es ſacerdos in æternū, ſecundū ordinē Melchizedech.

ANNI VITAE CHRISTI IESV. 33.

PAPATVS ROMANI, *Pontifices, & anni.*

1. PETRVS.

36. *anni à natiuitate Chriſti.*

2. Linus.

11.

3. Cletus.

12.

4. Clemens.

9.

IEſus Chriſtus expleto boni paſtoris officio, peccato, morte, inferno, mundiꝗ huius principe per crucem triumphatis, Rex regum ille, Dominantiumꝗ dominus ad patris dextram, donec inimici ſcabellū ei fiant, deinceps regnaturus, diſcipulis ſuis ex infima plebe, ut gloria ſit Dei, receptis diuino ſpiritu adflatis, promiſſas Euangelicæ gratiæ claues tradidit, aperuitꝗ illorum mentem, ut intelligerent ſcripturas, dicens, ſic ſcriptum eſt, ſic oportebat Criſtum pati, & à mortuis reſurgere, ac prædicari nomine ſuo pœnitentiam, & remiſſionē peccatorū in omnes gentes initio ab Hieroſolymis, facta. Vos autē eſtis teſtes horū, Eūtes ergo in uniuerſū mundū, prædicate Eangelion omni creaturæ. Qui crediderit, & baptiſatus fuerit, ſaluus erit: q uero nō crediderit, cōdemnabitur. Baptizantes in nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti, docete eos ſeruare omnia, quæcunꝗ præcepi uobis. Et ecce ego uobiſcū ſum omnibus diebus, uſꝗ ad conſummationem ſæculi. Hij ergo, dum orando dies Pentecoſtes compleſſent, Spiritus ſancti igne illuſtrati, egreſſi, prædicauerunt ubiꝗ domino cooperante, & ſermonem, per ſigna ſubſequentia confirmante. Tum Simon Galilæus piſcator Apoſtolici miniſterij Senior, cui Archipaſtor à fidei confeſſione Petri nomen indiderat, terque plus amanti paſcendum gregē ſuum commendarat. Ille ſcilicet, qui paulo ante ad uilis ancillæ uocem, Magiſtrum ſuum abiurauerat, nunc eundem coram ſtupentibus Iudæis, & gentibus alta uoce per ſcripturas teſtatus eſt, nempe Ieſum Nazarænum omnium mirabilium, & uitæ authorem, ab eis crucifixū, à Deo reſuſcitatum, reiectum ab ædificantibus lapidem, caput anguli factum. In eo ſolo ſalutem eſſe: Nec aliud nomen eſſe ſub cœlo datum, in quo oporteat ſaluos fieri. Tum ſimul adhortatus eſt eos, delictorum pœnitentiam agerent, & baptizarentur in nomine Ieſu, in remiſſionem peccatorum, & ſancti ſpiritus ſuſceptionem. Eis enim & omnibus qui longe ſunt, quoſcunꝗ aduocauerit dominus Deus noſter, repromiſſionem eſſe factam. Qua mire fidelium per Dominum aucto indies numero, indignantibus principibus tum & Saulo, Stephani diaconi protomarthyrio, uel maxime Chriſti uocatione à perſecutione in obſequium tracto. Ille ex Herodis Regis, qui Iacobum domini fratrem trucidarat, carcere, atꝗ cathenis, angelo duce ſolutus, Anthiochena Eccleſia prima Chriſtianorū adpellatione confirmata, Romā, Ro-
101. manis teſtātibus, anno Claudij Impe: ſecundo, pfectus, in Vaticano

Simon Petrus Apoſtolorum ſenior.

Qui Paulus conuerſus.

Vaticano Pontificiam, olim anno ab aquis centesimo octauo, à NOAH Iano dedicatam restituit Pontifex ipse primus, uita, doctrina, factisque clarus.

Lino, & Cleto consecratis, atque clemēti pontificatu commisso, Nerone Christianos primum persequente, anno Pontificatus sui uicesimo quinto mirandæ nullo successorum hunc regni numerum attigisse, sicut nec imperatorum ullum Augusti imperium æquasse, cum Paulo Tarsensi, diuinitus electo uase, doctore cum gentium, tum Romanorum maximo, gladio cæso, crucifixus, ad crucifixū Magistrum & dominum suum gloriose migrauit. Hunc dominicam orationem missæ à Iacobo, ut dicitur, institutæ, iunxisse. Et quadragenarium ieiunium indixisse forsan uel ideo fertur, quatenus ueluti Euangelio non satis præcipiente, mox primi pontificis exemplo, successoribus, uel indeuotis, uel indoctis, quandoquidem iubere uel cuilibet facile, docere uero non item ad onus importabile liberis Christianis, Euangelio æquiparāda, liceat imponere decreta.

Decretorum. Ro. initium.

Hic collubet etiam de fortissimo Christi milite referre S. nempe Paulo Apostolo, qui regnum salutis nostræ, summa cura propagauit, ut neminem etiam pigere debeat hæc succincta de Ecclesiæ Dei propagatione, ad sacram historiam haud parum conducentia cognoscere. Scribit S. Lucas in Euangelio suo Cap. 3. Euangelij prædicationem quindecimo Tiberij Cæsaris anno, per ministerium Ioannis Baptistæ in Iudæa cœptam, ac eodem anno Christum redemptorem nostrum tricesimum ætatis suæ annum egisse cum Baptisatus esset, ac triennium docuisset, adeoque octodecimo anno Tiberij Cæsaris, ferijs Paschæ, in crucem suffixum fuisse. Tempore, inquam, consulatus Romani sub C. Domitio Aenobarbo, & Camillo Scribonio, vicesima quinta die Martij & resurrexit XXVII. die eiusdem mensis, qui ascendit etiam in cœlum, post quadraginta dies, nempe quinta Dei Maij, & eiusdem mensis decima quinta die spiritum sanctum misit.

Eodem anno post missum spiritum sanctum hoc est, XVIII. Tiberij Cæsaris, cum protinus Apostoli Christi suum prædicandi munus strenue obirent, auspicatissime sacrosanctum negotium processit: nisi quod acerrima persequutio Christianos haud leuiter turbaret, & exerceret, ut sublato Stephano Protomartyre Apostoli & fideles Christi dispersi sunt in uarias nationes, quo & illis Salus annunciaretur in hac persecutione Saulus haud impigre se gessit, qui tum admodum iuuenis erat, Patria ei Tarsus Ciliciæ clara urbs, usus erat magistro & præceptore Gamaliele, apud quem Hierosolymis in Schola seu synagoga Cilicum educatus fuit. Hic dum usque Damascum ad exteras, inquam, Gentes, insatiabili sanguinis hauriendi cupiditate pergere contenderet, in profectione diuina potentia solo illisus per Christum dominum, unde sublevatus à comitibus deductus est in urbem, ubi mox ab Anania baptisatus, de uoluntate quoque domini Christi, ad quid nempe ipsum uocasset diligentissime edoctus est. Qui triduo exacto receptisque uiribus, in publicum progressus, in Synagoga Damascena, disputare cœpit de Euangelio, & euidentissime demonstrauit Christum Hierosolymis Crucifixum, uerum esse Messiam promissum, adeoque Pontificem, & regem summum esse. Hoc factum anno à nato Christo XXXIIII: Et Tiberij Cæsaris XIX.

Hic Paulus ex urbe Damascena abijt in Arabiam, & ex hac Damascum redijt, quem Aretas Arabum rex capere uolebat, sed fratres fideles Paulum per sportam è mœnijs demissum in tutum statuerunt, unde Hierosolymam reuersus dicitur, conueniens Iacobum & Petrum apud quem mansit per dies quindecim, sed cum illic contra Hellinistas disputaret, qui suam inscitiam cæde sanctissimi uiri compensare uellent, monitu domini ad Gentes missus est, atque hinc Cæsaream usque à fratribus deductus in patriam suam Tarsum Ciliciæ missus est, & hoc modo peruenit in partes Ciliciæ & Syriæ. Inter ea Petrus peragrauit uicinas Iudeæ urbes & maritimas quoque, siquidē Lyddam peruenit, Ioppen & Cæsaream ubi erudiebatur gratiam salutis ad Gentes quoque,

pertinere,

pertinere, deinde rediјt Hierosolymam. Eodemq; tempore cum uiri quidam insigniores Cyprij, & Cyrenenses rabie persequutionis dispersi, una cum alijs sanctis Syria peragrata peruenerunt Antiochiam, ibiq; Christum libere prædicarunt Gentibus, Hoc cum Ecclesia Hierosolymitana percepisset, misit Barnabam fidelis in cœpta religione confortatum, quod fideliter fecit, uidebatq; ad conseruandam Ecclesiam maxime opus esse doctoribus fidis, pijs, ac doctis, ideo proficiscitur in Ciliciam & Paulũ apud Tarsenses quæsiuit inuentumq; secum Antiochiam perduxit, inibi simul hæserunt per integrum annum, in uera fide Ecclesiam conseruientes. Et dũ hæc Ecclesia probe esset instructa præcipit spiritus S: ut Paulum & Barnabam ad Gentes ableget, unde Seleuciam petunt, indeq; in Cyprum soluunt Christum prædicantes, ubi in Papho Sergium Paulum totius Cypri proconsulem à Romanis missum cõuertunt ad fidem, & impostorem Bariæhuh insula pellentes cæcitate percutiunt. Hinc nauigio Pergen deportantur quæ primaria est Pamphiliæ urbs, demumq; Antiochiam Pisidiæ peruenerunt Christum annunciantes. Hic licet bona pars ciuium, Christum recepisset, at maior pars insurgebat, & Apostolos Antiochia expulit, idq; instinctu superstitiosarũ mulierũ. Hinc in Lycaoniã Celebrẽ regionẽ pergũt & Iconiũ urbẽ ingrediuntur, unde etiã per tumultũ pulsi, ad alias ciuitates Lycaonię cõfugere, nẽpe Lystrã & Derbẽ, compulsi sunt, finitimamq; undiq; regionem fulgore & iubare Euangelij illustrarunt, & licet Lystris diuinos honores his obtulerunt, tamen inuersa fortuna Paulum Lystrani lapidant, sed uitæ restitutus diuina potentia, confugit una cum Barnaba Derben, indeq; regrediuntur & peragrant Lystram, Iconium, & Antiochiam, singulisq; Ecclesijs episcopos ordinant. Et sic Pisidia perlustrata descendunt in Pamphiliam, cuius urbes Pergen, & Attaliam, quæ maritima est, Christo lucrantur, deinde transfretant in Syriam redeuntq; Antiochiam, ubi Ecclesiæ quæ ipsos miserat exponebat quid Deus ministerio ipsorum fecisset. Hæc autem quæ hucusq; delibauimus gesta sunt his annis, ut tres annos tribuere debeamus profectioni eius à Damasco in Arabiam, reuersioniq; in urbem Damascenam. Post tres annos rediјt Hierosolymam & mansit apud Petrum XV. dies. Inde digressus peruenit in Ciliciam & partes Syrię, in quibus exegit tres annos. Reuocatus à Barnaba Antiochiam, manet in ea Ecclesia per annum integrum. Deinde ablegati ad Gentes peregrinationem absoluerunt intra annos quinq;, restant ergo anni duo quibus Antiochię prędicarunt Christum, ut in omnibus XIIII. anni prędicationis Paulinę colligantur.

Ann oConuersionis Pauli XV. ascendit Paulus unà cum Barnaba, & Tito, per Phœniciam, & Samariam, Hierosolymam, disputans contra Nazaręos siue Minęos, qui Circumcisionem ad salutem impetrandam necessariam statuebãt, dum uero Paulus assereret idq; uere sola Christi gratia per fidem credẽtes iustificari, neq; per legem aut ulla opera, habitaq; est Ecclesię Synodus & Pauli sentẽtia à Petro, Iacobo Alphęi totaq; Ecclesia cõprobata est, quã & cõfirmant ęterni Dei factũ, quo iustificauit Corneliũ deinde exemplũ & iustificatio omniũ sanctorũ Patriarchorũ & Apostolorũ Christi, Tertio miraculorũ uirtus, quarto scripturarũ testimonia, quinto omniũ sanctorũ & totius Concilij Hierosolomytani consensus, demũ Legatio clarissima cũ Paulo & Barnaba Antiochiam missa, & tabulæ siue literæ Synodales de quibus Acto: XV. Post dies aliquot communicat Paulus cum Barnabæ suum consilium de reuisendis Ecclesijs, sed humanum quiddam passi, diuisi sunt, & Barnabas, Ioanne, Marco, assumpto in Cyprum nauigauit. Paulus uero allecto Sila, in Ciliciam per Syriam profectus est, ex qua in Lycaoniam transit, animi sui Consilium diligenter exequens, & sibi Timotheum ex urbe Lystra coniunxit, Et hisce Ecclesijs confirmatis transierunt in Phrygiam, inde in Galatiam, postremo in Mysiam, tandemq; consederunt Troade. Hæc omnia uidentur intra biennium esse absoluta, hoc est, anno Conuersionis Pauli XV. & XVI. protinus à Synodo Hierosolymitana supputatis. Troade uero

uiſionem diuinitus obiectam habuit Paulus, quæ ipſum euocabat in Macædoniam, ingreſſus itaqꝫ nauim,per mare Aegeum nauigat,attingitqꝫ Neapolim, unde migrat Philippos Macedoniæ urbem, in ea conflictatur cum Satana, qui per Pythonicam quandam puellam ſeſe exerebat,nam eiecto Satana,plures ad fidem Chriſti conuertit, ſed Domini uatidicæ, uidentes ſibi lucrum perijſſe, inuadunt Paulum, commotisqꝫ turbis efficiunt ut Paulus & Sila uirgis cæderentur, & in carcerem publicum concluderentur,quæ res cuſtodi carceris optime ceſſit, nam ea occaſione & ipſe cum tota familia Chriſtum recepit & poſtridie expoſtulante Paulo cum magiſtratu de iniuria accepta,non ſine honore dimittitur Acto. 16. Peragrantes ergo Amphipolim,& Apolloniam,perueniunt Theſſalonicam totius Macedoniæ Metropolim ubi hoſpitantur apud Iaſonem,& complures ad Chriſtum conuertunt unde multi rabie perciti tumultuantur,ſed fideles,rebus Pauli,& Silæ conſulentes, eos mature emiſerunt Berrhoeam,ubi prædicato Chriſto,auditores conferũt audita cum ſcripturis, quibus cum conſentirent fidem receperunt, Adſunt uero & hic Iudæi qui turbas concitant, at Paulus opera fidelium ereptus ex ſeditione à fratribus Athænas uſqꝫ, deducitur in Atticam uel Græciam, manent uero intærea apud Berrhoeenſes Silas & Timotheus. Paulus uero nuſpiam minore cum fructu quàm Athenis docuit, quod ibidem Luſtrum & Latibulum eſſet humanæ ſapientiæ,& Philoſophorum, qui ſemper extitere peſtes ueræ pietatis. Hoc autem factum uidetur intra menſes decem. Tres menſes reliquos,qui ſuperſunt de anno Claudij octauo, qui erat conuerſionis Pauli XVII. tribuere oportet tempori,quo Corinthijs prædicauit.

Digreſſus igitur Athenis Paulus Corinthum peruenit, ubi prædicauit Iudæis in Synagoga Chriſtum,quem demonſtrabat,uerum & expectatum eſſe Meſſiam,unicũ mundi ſaluatorem, dum uero conuitijs aduerſus Paulum agerent, ueſtibus ſuis in illos excuſſis,diuertit ad Gentes intærea lucrifecit domino Criſpum archiſynagogum & multos Corinthiorum,quare excitati inuidi Iudæi, pertraxerunt Paulum ad tribunal Galleonis Romani apud Corinthios proconſulis, docuit autem Corinthi annum integrum & Menſes ſex. Deinde circa Paſcha ſoluit è portu Cenchreenſi, ac comitante ipſum Aquila & Priſcilla delatus Epheſum, ubi cum manere nollet relictis ibi comitibus ipſe profectus eſt, feſtumqꝫ Pentecoſtes Hieroſolimis celebrauit eaqꝫ his temporibus facta ſunt,& hoc pacto ſupputationem ineundam eſſe ipſa res euincit, ſumantur ex Claudij Cæſaris anno octauo Tres menſes. Deinde numera integrum annum Claudij nonum,rurſus autem ſumito ex Decimo Claudij anno menſes tres,ut uidelicet ferijs paſchæ profectus ſit Paulus Epheſum, reliquas ſeptimanas ad diem uſqꝫ Pentecoſtes,tribue nauigationi in Syriam uſqꝫ.

Feſto peracto & ſalutata Eccleſia digreſſus rurſus Hieroſolima reuiſit Gallatiæ & phrygiæ Eccleſias,& Laodicæam attingit quæ eſt urbs in confinio Gallatiæ & phrygiæ Pacatianæ,& peragratis Aſiæ minoris Partibus illuſtrioribus, Epheſum tandem declinauit Apoſtolus,quo tẽpore & Exorciſtæ à ſatana lacerati ſũt,ſed à Paulo eijcebatur, quare permoti ſunt qui magiam & pythonicam hucuſqꝫ exercuerant, comportarunt libros ſuos magicos, & igni concremarunt & ſummam præcij eorum inuenerunt quinqꝫ millium coronatorum regiorum tumultus etiam Epheſinus à Demetrio excitatus ſedatur,uerum ut apoſtolus coactus ſit ſolũ uertere. abſoluit uero iter ſuum ab Antiochia per Galatiam & phrygiã Epheſum uſqꝫ,intra menſes plus minus quinqꝫ, ut in octobre Epheſum perueniſſe uero ſimile exiſtat: Manſit uero Epheſi per biennium, nempe in Autumnum,uſqꝫ ad annum Claudij duodecimum,quæ erat conuerſionis Pauli uiceſimus primus annus. quo Biennio expleto in Autumno Epheſo ſoluit & traiecit in Macędoniã. inde in Græciã trãſit,hoc eſt, Atticã & Achaiã, Annotat aũt Lucas,Paulũ in Græcia mẽſes conſumpſiſſe tres Acto xx. quod ſi totidẽ mẽſes tribuas

peragratæ

peragratæ Macedoniæ, itineri autem conficiendo quasi mensem supputes, peruenies plane ad diem Paschæ, quem Apostolus cum suis celebrauit Philippis, ut Lucas testatur ipsos post Azymorum dies à Philippis nauigasse, & intra dies quinque Troadem uenisse, Erat hic annus Claudij Cæsaris XIII. Conuersionis autem Pauli uicesimus secundus. Hinc Troade siue Alexandriæ, quia hæc ciuitas binominis fuit, apud Troianos siue Dardanios, mansit Apostolus dies septem, indeque soluens emenso mari Aegeo, Icario & bona parte maris Myrthoi, per insulas celebres Lesbon, in qua Mitylenen ingressus est, Chium quoque & Samum uenit, & prætérita Asia siue Epheso Miletum, ibi conuocata Synodo, concionatus est diligentissime coram illis indeque dimissis presbyteris & conscensa naui, emensoque Pelago Corpathio, & Lycio primum quidem Coum, deinde Rodũ attingit inde paratam Lyciæ urbem. Ex ea per mare Syriacum Cypro relicta ad sinistram, delatus est Tyrum in Phœniciam, inde descendit Ptolemaidem, inde uero peruenit Cæsaream, in Palestinam, ubi ipse & totus comitatus domum Philippi Euangelistæ ingrediebantur, ubi & Agabum audiuit prædicentem omnia quę Paulo euenirent Hierosolymis, sed Apostolus sublatis sarcinis Hierosolymam ascendit, diuertitque ad Cyprium quendam Mnasonem ueterem Christi discipulum. Hoc uerò iter & hanc nauigationem perfecit Apostolus toto hoc tempore, quando medium intercedit diem seu festum Paschæ & Pentecostes nam Pentecosten Hierosolymis celebrauit.

Hierosolymis autem templum ingressus Apostolus purificat se, ex consilio fratrũ, cum quibusdam Iudęis, suum persoluentibus uotum. Sed Paulus in ipso templo per ingentem tumultum captus à Iudæis pugnis acriter contunditur & extra templum protrahitur, ut trucidaretur, sed Cl: Lysias tribunus militum præsidiariorum Romanorum, qui tum castra habebant Hierosolymis, excitatus concursu tumultus Iudæorum procurrens, cum militum cohorte è castris S. Paulum iamiam periclitantem de uita, eripit ex manibus cruentis Iudæorum, ac subducit in castra, sciscitabatur à Paulo causas, eumque producit in Consilium summi pontificis & senatus Hierosolymitani, at in eo res tam importunè agebatur, ut Tribunus Paulum rursus ereptum ex manibus insanientium reduceret in castra. Hic sub noctem apparet illi dominus tristemque consolatur & ad maiora animat, quod & Romanis prædicare ipsum oporteret. Et dum Iudæi insidiarentur Paulo & quidam in mortem eius coniurassent, Tribunus cognita re, deligit opera centurionum equites & pedites, qui ab hora noctis tertia Paulum equo impositum literisque instructum quibus causa captiuitatis ipsius continebatur, Cæsaream ad Fœlicem præsidẽ Iudææ deducerent, Fœlix lectis literis & audito Paulo iussit ipsum custodiri in prætorio Herodis, donec accusatores eius Hierosolyma descendentes suam proponerent accusationem. Totum autem hoc tempus Apostolus in sua defensione coram Fœlice in uniuersum numerat dies duodecim. Tũ accusatur Paulus per Tertullum corã Fœlice criminis hæreseos, perduellionis, seditionis & impietatis. Paulus uero se insontem & innoxium demonstrat, atque Fœlix Paulum sępe dehinc familiariter audiuit & frequenter euocatum in colloquium, in custodia detinuit quàm diu fungeretur publico præsidis munere, id quod Lucas extrudit per biennium, nam biennio expleto, accepit successorem Fœlix, nempe Portiũ Festum, biennium autem illud numerandum est à captiuitate Pauli & nõ à suscepta præfectura Fœlicis. Cæterũ per insequentem mox æstatem sedente pro Tribunali Festo Cæsareæ, producitur Paulus in Iuditium, ubi & Iudex licet Ethnicus intelligebat Pauli innocentiam, sed uolẽs gratificari Iudæis Festus, rogat Paulum num uelit ascendere Hierosolymam & ibi agere causam suam? Ad quam postulationẽ Paulus ad Cæsarem appellat, id quod præses benigne recepit appellationemque concessit. Et dum rex Agrippa iunior, cui Nero adiecerat regno eius Galilæam, Cæsaream, descendisset salutatum exceptumque nouum præsidem, præses negotium Pauli cum rege communicauit, rex Paulum uidere & au-

dire poscit, Fœstus postulationi acquiescit, Prodeunt in auditorium multo cum apparatu Agrippa & Bernice cum aulicis. Producitur & Paulus catenis uinctus in frequens & maiestate uerendum auditorium, & permisso pro se dicere tanta grauitate, modestia, maiestate, & euidentia dixerat, ut Fœstus Paulum nimia literarum defatigatione dementatum insanire putaret, Agrippa uero rex scripturarum peritus exclamaret. Parum abest quin mihi Christianum fiere persuaseris. Et magnates quidam audito Paulo & collatis inuicem sententijs, pronunciant innoxium esse & dimitti potuisse liberum, nisi ad Cæsarem appellasset, ideoq; Romam esse mittendum.

Adramyttina ergo naui data Paulus una cum alijs uinctis Aristarcho præsertim Macedone, traditur Iulio cuidam centurioni cohortis Augustæ, Romam ex Syria in Italiam deportandus. Iulius hic rebus Pauli fauit egregie, permisit enim ei, ut ubiq; ad amicos egressus, curaretur ab illis, & res suas libere apud ipsos ageret. Est uero hęc peregrinatio cœpta ante hyemem, & absoluta uidetur in Vere, nam Paulus Romam peruenit in Vere, nimirum secundo Neronis anno, mansitq; Paulus toto biennio in suo conducto & suscipiebat omnes qui ingrediebantur ad ipsum prædicans regnum Dei, ac docens, quæ sunt de domino Iesu, cum omni fiducia, nemine prohibente, nam hunc finem Deo sic prouidente Romam uenerat. Cæterum extendit se hoc biennium in quartum usq; Neronis annum. Secũdo enim Neronis anno in Vere uenit Romam Paulus, & quæ mansit biennio toto in suo conducto ergo mansit Romæ in quartum usq; Neronis Cæsaris annum, erat is annis, Christi, sexagesimus, conuersionis autem Pauli XXVII. Hoc igitur quarto Neronis anno Paulus ad Tribunal Cæsaris uocatus, causam suam contra Iudæos accusatores suos dixit, ac tum quidem cum actioni sese pararet ualedixisse amicis uidetur, ac supplicio ultimo se quasi dedidisse & destinasse. Cæterum Cæsar ea actione distulit negotium, nec certum pronunciauit. Producitur ergo rursus ad Tribunal Cæsaris Apostolus ac secundum iam agit causam suam pro se, Tum uero lata à Cæsare sententia Paulus innocens pronunciatus & liberatus est, ut Epistola posterior ad Timotheum complectitur.

Iam quo abierit liberatus Paulus ex coniecturis uenari licebit haud leuibus, quæ tamen duplicem commendant nobis sententiam uel enim uinculis solutus recta obijt in Hispaniam, uel redijt protinus in Syriam, Asiam atq; Græciam, Prior sententia sumitur ex uerbis Pauli Ro:15. Hactenus anxius fui ibi prædicare, ubi prius non erat nominatus Christus, ne super alienum fundamentum ædificarem &c. Hinc & Epiphanius salaminæ Cypri Episcopus in opere suo contra hæreses, Carpocratianos confutans tradit palam ipsum Paulum prædicasse in Hispaniam, Hieronymus dicit illum docuisse in occidentis partibus. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus scribit Italiam, Gallias & Hispanias beati Pauli transitu Euangelica prædicatione illustratas. Traditur & Philotheus eius regionis primas fidem Christi à Doctore Paulo recepisse. At posterior sententia, qua putatur proxima redijsse in Syriam, Asiam & Macædoniam, innititur Pauli, testimonijs ad Hebræos XIII. dum pro se orari cupit ut ipsis restituatur. Et ad Philipp.2. Confido in domino, quod & ipse breui uenturus sim. Et ad Philemonem sibi hospitium præparari dicit. Hinc probabile uidetur quod Apostolus è uinculis Romæ liberatus, recta ad Ecclesias Syriæ, Asiæ & Græciæ confirmandi, consolandiq; gratia redierit: Deinde uero ex Græcia soluerit, transieritq; in Italiam, & ex ea superatis montibus abierit in Gallias, ex Gallijs rursus penetrauerit in Hispanias, ex Hispanijs uero redierit, aut reductus sit in urbem Romam ubi tandem sub Nerone occubuit. Peregrinationem eam perfecisse uidetur intra annos decem, occubuisseq; ultimo anno Neronis: Nam Romæ gladio Neronis obtruncatus est. Hieronimus dicit sequutus Eusebium. Paulus decimo quarto Neronis

ronis

ronis anno, eodem die quo Petrus, Romæ pro Christo capite truncatus, sepultus est in uia Ostiensi, anno post passionem domini XXXVII. erat is annus natiuitatis domini LXX. conuersionis uero Pauli XXXVII. tanto uidelicet tempore prædicarat in oriente & in occidente salutare Christi Euangelium. causam prætexuit Nero suæ persequutioni, incendium uidelicet urbis, quod cum ipse excitarat, ut huius mali aspectu oblectaretur, hoc nefarium facinus in Christianos innocentes deriuabat, ideoque excusando & à scelere purgando ementito prætextu ipsos persequebatur, ut & Paulum occumbere oportuerit. Chrysostomus dicit causam quod Pellex Neronis à Paulo ab impuritate conuersa congressum Neronis declinarit, ideo aduersus Paulum Neronem incanduisse ipsumque obtruncasse

RVRSVM ETIAM DE CHRISTIANA FIDE IN GALlijs & Britannia siue Anglia prędicata ista ab Historicis produntur.

Iosephus Arimathiensis, genere Iudæus, pius quidem & prudens suæ ciuitatis senator, decurio nobilis, ac diues, atque ob pontificiæ Tyrannidis metum, clandestinus Christi discipulus corpus eius officiose, à pilato permissus, sepeliuit. hunc in dispersione Philippus cum non paruo, comitatu à Gallijs in Britanniam misit nostrę salutis anno LXIII. ut post Capgrauiũ & Scropum, aliosque scriptores Anglicos, testis est locuples Polydorus Vergilius lib: 2. mittam ex eis inquit dominus, qui saluati fuerint, ad gentes in mari & ad insulas remotas, quę non audierunt predicationem meam, neque uiderunt gloriam meam & prędicabunt gloriam meam inter gentes. Esa. 66. De Philippi uero in Gallijs apostolatu, preter istos Isidorum authorem habes, in libro de uita & obitu sanctorum patrum, & Freculphum in secundo Tomo lib: 2 Cap: 4. suorum Chronicorum in hęc uerba Philippus à Bethsaida ciuitate unde & petrus, de quo in Euangelijs atque in actibus Apostolorum digna laudis memoria sæpius facta est, cuius etiam filiæ prophetissæ extiterunt, & miræ sanctitatis ac perpetuæ uirginitatis, ut Ecclesiastica narrat historia, Hic Gallis prædicat Christum, Barbarasque gentes, uicinasque tenebris, & tumenti Oceano coniunctas, ad scientiæ lucem, fideique portum deducit. Deinde in Hierapoli Phrygis prouinciæ urbe crucifixus lapidatusque obijt & sepultus simul cum filiabus suis ibidem requiescit: Hæc Freculphus. Quum in Britannia, tam ipse Iosephus, quàm cæteri eius Socij, Euangelicum dogma sedulo ministrassent, multi per hoc ad pietatem traducti & Baptisati sunt unde parum terræ, ad uitæ eorum sustentationem, Aruiagi regis adhuc Pagani beneficio, non procul ab urbe Vuellia postmodum capientes, prima fidei Christianæ fundamenta per circum adiacentem regionem non absque fruge posuerunt, Testatur & Gildas Monachus, Britannos ita ab initio orti Euangelij, Christianam accepisse religionem. Et quamuis à quibusdam incolis tepide suscepta fuerit, apud quosdam tamen integra usque ad Diocletiani Tyranni persecutionem remansit, in senectute Iosephus, quietam carnis morte dormitionem accepit, in sua solitudine non longe ab oratorio sepultus, anno à Christi incarnatione LXXVI. Mario regnante in Britannia. Postea translatum est eius corpus ad Glasconiense Monachorum collegium, & in prætiosa theca repositum. Sed ut ad institutum ordinem de Pontificibus Romanis regrediamur S. Petro Crucifixo successit Tuscus Linus qui est, à Saturnio Cos: cui filiam à dæmone uexatam curauerat, obtruncatus, ne absque decreto cederet, nudis capite fœminis Ecclesia interdixit. Hic, atque deinceps, qui Cæsariensem Eusebium Ro: Pon: scriptoribus conciliare nouit, faciat.

Cletus Ro: Apostolicam benedictionem salutationis uice literis, & populis offerre cœpit. Defunctorum sanctorum uisitationibus adprobatis, Ro: Petri & Pauli uisita- *Apostolica benedictio.*

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Pontificū et Episcoporum ornatus.

5. Anacletus.

9.

Ioannis Apostoli & Simeonis Episcopi mors.

6. Euaristus.

9.

7. Alexander. 1.

10.

8. Xistus. 1.

10.

Decreta Pontificum

9. Teleforus.

11.

10. Hyginus.

2.

11. Pius 1.

11.

tionem duorum annorum ieiunio prætulit, cuius impeditores censura notauit:

Clemens I. Ro: successor à beato Petro declaratus, alios, ambitionis exempli, substituendiq; iuris declinatione, præmisit. Protonotarios Martyrum ad notandis gestis instituit. Baptizatos cito Chrismate confirmari mandauit Episcopo. Et, quod mirum fuerit, si sanctus hic abolitū per humillimū Christum, superbum Aaronem restitui cogitarit. Sacerdotes sacris paludamentis, Episcopos infula, pastorali pedo, Sādalijs & Chirothecis, Archiepiscopos pallio. Pontificem, Cardi: & Legatos Crucis uexillo ad concionis, & missæ sacra uestiri, eminentioreq; Cahthædra sublimari Nauclero teste, decreuit. Et item neglectum à Christo mundum reduci, si tale quid item de istius ætatis sanctis, ab omni prorsus muudi pompa alieniss. quin potius recentiorum mundanorum decretorum sub ueterum sanctorum nomine prætextum esse uelamen credi potest.

Atheniensis Anacletus ingressus, diocesanis sedibus institutis, Ro: Petri sedem omnibus decreto superposuit. Clericos à Laicis discretos, uenerari præcepit, & ad missam non communicantes, excommunicauit. Eo Pontifice Ioannes Apostolus nonagenarius migrauit ad dominum. Et Simeon Cosebrinus domini, Iacobi fratris domini in Hierosolymorum Episcopatu successor, annos natus Centum & Viginti Martyr Christi factus est. Ad huius usq; decessum, Egesippo teste, Ecclesia munda, & incontaminata permansit uirgo, corruptoribus ueritatis, & diuini uerbi temeratoribus, aut nusquam extantibus, aut delitescentibus. Vbi uero Apostolorum chorus, & omnis illa ætas, quæ à Domino uiuæ uocis auditum susceperat, ex hac luce decessit, tum uelut uacuam in domum falsæ doctrinæ impius error se immersit, tanquam ubi nullus diuini census defensor existeret, nudato, ut aiunt, capite corripiens arma mēdatij, oppugnare Apostolicā ueritatem nititur Sed istud bellum intrinsecus gerebatur, Persecutorum autem extrinsecus urgebat Ecclesiā, dum imensę cateruę martyrū quotidie iugularentur, Hęc ille.

Euaristus Iudæus Bethlehemita, Matrimonijs publicis bendixit, clandestinis uero interdixit. Plebis aduersus Episcopum adcusationes reiecit. Ecclesiarum Vrbis titulos distinxit.

Alexander 1. Ro: ætate non magnus, sed uita, doctrinaq; tantus, qua magnam Senatus partem Christo conciliauit. Azima consecrauit, Aquam calici miscuit. Sal, & aquam benedixit. Clericos à Laicis iudicari uetuit.

Xistus 1. Ro: altaria construxit. Sanctis in missa dixit. A mulieribus attingi sacra noluit. Gallos per sanctum Romanum in fide continuit.

Talephorus

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

12. Anicetus.
11.
13. Sother.
9.
14. Euletherius.
15. 200.
15. Victor 1.
10.
16. Seuerinus.
8.
17. Calixtus 1.
6.

Talephorus Græcus. Natali Christi nocte ter, & alias inter meridiem, atque solis exortũ semel tantũ, adiecto Angelico hymno. Gloria in excelsis, & Euangelica lectione missam agi concessit. Septuagenariũ, quadragenarium factum, ante pasca ieiunium sanxit.

Hyginus Gr. Clerũ in ordinem digessit. Templa consecrauit. Patrinum, & matrinam baptissimo, & confirmationi adhibuit.

Pius 1. Aquilegiensis, Ecclesiasticam libertatem asserendo, sacrilegos damnauit. Virginem non nisi Viginti quinque annis maiorem sacro uelo in Epiphaniæ solennitate donauit. Pasca Dominico die celebrauit. Nouati thermas diuæ Pudentianæ dedicauit. *Hæreti corũ persecutio.*

AnicetusSyrus, diuino, doctoque Polycarpo hospite lętus, Cauit, à paucioribus, quam tribus ne consecraretur Episcopus. Neue nutriat comam, sed barbam, atque coronam radat Clericus.

Sother fundanus Communionem Dominicã in diem actę dominicæ cenę fidelibus ordinauit. Ad eum de Ro. Ecclesiæ institutis in hæc uerba scripsit, Corinthi Episcopus Dionysius, A principio moris est uobis, fratres omnes uarijs iuuare beneficijs multisque Ecclesijs, quæ sunt per diuersa terrarum loca, cuncta, quibus indigent, destinare, singulorum quoque necessitates in omnibus consolari, sed & per metella fratribus relegatis, quæ usus poscit, præbere. Hæc ab initio Ro. Ecclesiæ facere moris fuit, à patribus huiusmodi institutionem dimissa, & semper integra custodita. O Dionysi, tu nunc, si hic sis, aliter senties Exigit Roma, uel quibuslibet modis, nunc ab omnibus expendit, quo dicere pudet.

Euletherius Gr: in absentem adcusatum nil diffiniri. Nec nisi legitime conuictũ dignitate priuari, sane decreuit. Eo Pont: Asia uniuersa, in Gallia Lugdunum, & Vienna martyrum suffusa cruore. Inde uero Christianis aliquantisper à persecutione quiescentibus, illustrium, non pauci Romanorũ, itẽ & Britones, Lutio rege, Christum suscipere. Qua per tantillũ id quietis externis intempestatibus datum, aucto mirum nomine Christiano, iniquius, scilicet, intestinum persecutionis genus excitarunt prauorũ dogmatum hæretici. Quorum præcipui Martion maioris creatore dei fictor, à beato Polycarpo Smyrneorum Episcopo Satanæ primogenitus in faciem Romæ compellatus, Tatianus scripturæ, Mosis, Resurrectionis, nuptiarum, carniũ, & uini damnator. Eleutherio, nullũ usualis uictus genus reijci, decernente, Montanus item, durantedum in Ecclesia prophetica Sancti Spiritus gratia, paracletum sese dicens nuptias soluit, ieiuniorũ leges, oblationes, & ad mercem prædicatores instituit.

Victor 1. Apher, primus in externos authoritate præsumpta, uel sancto Ireneo Ludgunensi Episcopo, Polycarpi auditore, Romanos Ecclesiasticæ regulæ corruptionis arguente, reclamante, Policratem, senem, Christi doctiss.

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Arthemonitorum hæresis.

18. Vrbanus 1.

5.

19. Pontianus.

Vrsulæ peregrinatio.

6.

20. Antherus.

3.

21. Fabianus.

12.

22. Cornelius.

2.

De sacratis uestibus.

23. Lucius 1.

3.

24. Stephanus 1.

7.

25 Xystus ij.

3.

Ephesiorũ Episcopum, cum Asianis Episcopis doctissimo Asiam, cælebrandi ob Pascatis discrimen, à Ro: Ecclesia, anathemate prolato, perpetuo alienauit. Pasca, à Iudæorum obseruantia discretum, in Dominicam diem statuens, & in eandem omnibus pubertatem egressis, sacram communionem, per Christum liberam, præcepto subiecit.

Seuerinus Ro: quo Pont: Artemonitæ, diuinas corrumpentes, ac derelinquentes scripturas, Euclidem, Aristotelem, Theophrastum atq; Galenum colentes, scepticorum more, in quæstiones omnia posuerunt, quid aliud à nostræ tempestatis sophista Theologis est admissum.

Calixtus 1. Ro. Adfinitate coniunctis, item & sacerdotibus interdixit matrimonio. Quatuor anni cardinum ieiunium sanxit, & primus cœmeterium dedicauit.

Vrbanus primus R. templi uasa, aurea, argenta, stanneaue, fieri uoluit. prædia, fundos, cæteraq; Ecclesiæ dona, hac lege recipi statuit, ut nulli quicquam priuatum esset, sed in commune clericis distribuerentur ad necessitatem singulis singula.

Pontiano Ro. diu, noctuq; psallente, & missæ confessionem præmittente, in exilio defuncto, Cyriacum successisse, atq; relicto Pon: eamq; ob rem à Pont: numero exclusum, diuæ Vrsulæ societate martyrium ad Coloniam pertulisse, temporum, factiq; ratio uix admittet.

Antherus Gre. ex Episcopo Pontificem fieri, atq; huius solius authoritate Episcopos transferri mandauit.

Fabianus Ro. Clericorum offensores excommunicauit. Esse simul actorem, & iudicem uetuit. Reum non nisi idoneis testibus fieri, factum autem, non nisi publico in loco damnari statuit. Et, ad Ro. sedem adpellanti, locum dedit. Infra quintum gradum agnatis cõnubium negauit. Origænem probauit. Nouatum lapsis ueniam negantẽ scismaticũ sexaginta Episcoporũ Con: dãnauit.

Cornelius Ro: Clericos sola fidei causa iurare permisit. In absentem acta reiecit.

Lucius 1. Ro. Episcopo, quem xxx. annis minorem repudiauit, honestatis comites adhibuit sacerdotes & Diaconos.

Stephanus 1. Ro. Sacratis uestibus abuti noluit. Pro Dionysio Alexan. contra Cyprianum Carthaginensem Rebaptistas execrauit.

Xystus ij. Gr. doctus, missæ altaria Orientem spectantia consecrauit. Canonem clam legi, & sanctus alte canì iussit: Martyrium subiturus, Ecclesiæ thesauros per Sãctum Laurentium Leuitam suum, non, ueluti posteri cognatis, sed Christi pauperibus erogauit.

Dionysius ex Monachis primus, Episcopatus, Parochias, & Ecclesias, ut sua quisq; contentus esset, intra, & extra urbem disterminauit.

Fœlix

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

26. Dionysius. 6.

27. Fœlix 1. 5.

28. Euthitianus. 1.

29. Gaius. 11.

30. Marcellinus. 9.

31. Marcellus. 5.

32. Eusebius. 6.

33. Melchiades. 2.

Fœlix 1. Ro. ut, nemo rem diuinam, nisi consecratus faciat, nec alibi, quam sacro in loco, utque Martyrum, & Ecclesiarum dedicationis dies festus agatur, mandauit. Sub eo Manes Persa. Manicheorum induxit sectam.

Ecclesiarum discrimunatio.

Euthitianus Tuscus. Fructus benedixit Trecentos Martyres sepeliuit.

Gaius Dalmata, Diocletiano cognatus, Ordines sacros gradibus distinxit. Marcellinus Ro. Idololitici sacrificij per metum commissi, pœnitentia ductus, à nemine hominum damnabilis se damnauit, & martyrio obtulit.

Cardinales instituti.

Marcellus Ro. institutis viginti quinque Cardinalium titulis Concilium absque Ro. Pon. authoritate irritum esse dixit. In Cacabulum, ad Christianorum despectum, clausus, fœtore terreno cœlestem adijt fragrorem.

Eusebius Gre: Medicus, Episcopum à prophanis in ius trahi noluit, Infames & sortilegos à testimonio ferendo reiecit. Virginibus desponsatis, religionis ingressu, sponsionem soluit: Eo Pont. omnium atrocissimo in Christianos, Diocletianorum Principum edicto, iussio, ut Cæsariensis Eusebius testatur, Dei iudicio, & necessaria correptione, ob sacerdotum, præcipue Episcoporum, iniquitates, odia, contentiones, ambitionem atque superbiam, illato, res Christianorum in tantam angustiam est coartata, ut omni humana ope desperata, sola miserentis Dei fuerit, iuxta Christi promissa, seruata, atque restituta. Versis nempe in impios diuinæ iræ gladijs, intempestate, fame, ferro, peste adeo, ut Ethnici pia Christianorum auxilia implorarent, utque carnifices ipsi nimiæ crudelitatis, qua per uniuersum Ro. imperium innumera insontium milia, citra ullius humanæ conditionis discrimen, indies per annos 10. inexplicabilibus tormentis mactabantur, terrefacti, edictum suum primo mitigarent, Christianos, inquã, non occidẽdos, sed ignominia notatos, ac mutilatos, publicas ad operas relegandos esse, atque postea abrogarẽt. O Christe, quid nostri omnium malorũ impudentes nõ merẽtur, & expectant dies?

Eusebij Christianæ rei deploratio.

Melchiades Apher, neminem ante legitimam probationem damnari permisit. Solis, atque Iouis dies à ieiunio rescidit. Mirum hæc tempestas, si ullum decretis relique
302. rit locum.✠ Sed memoratu dignum, Pontifices omnis, uno Eleutherio dempto, ad Syluestrum usquam, martyrio licet ablatos, Imperatores tamen eorum occisores, uita uel superasse, uel æquasse. Nec non & Christianorum numerum sanguinis feruore creuisse, deinde autem adepta pace, superatos fuisse, numerumque saginæ algore declinasse, præterea Christianam rem non tam à Tyrannis, & hæreticis, quam ab auaris, & ambitiosis infestatam esse. Quod terrenis adcrescentibus, cœlestia decrescant, atque conueniat Christo cum mundo nihil.

De iudicijs ieiunio.

✠ Imo uero mirissimum [illegible] suorum, Author [illegible] hæreticus, [illegible] Rom. Pontificibus [illegible] Martyribus [illegible]

MONAR-

MONARCHIÆ IIII. ROMANÆ SVCcessus, Ex uarijs autoribus.

CAius octauius Cæsar Materno Cæsaris, quam patris Octauij Senatoris, genere nobilior. Imo nisi miris, atq; præ singularibus naturæ, ingenij, uel maxime fortunæ donis præditus fuisset, tantum imperium aut nunquam contrahere, aut tam diu retinere potuisset, quod certe non minus sua prudentia, nominisq; magnitudine, quam ui, & armis obtinuit. Sed & laceratum intestinis dissensionibus imperium nunquam coire, consentireq; ualuisset, nisi unius, & illius, non cuiuslibet, sed optimi simul, atq; sapientissimi præsidis nutu, quasi anima, menteq; una in ordinem redactum foret. Omnibus porro ad Occasum, & Meridiem, ad Septentrionem uero duntaxat inter Rhenum, atq; Danubium, & Orientem intra Eurum, & Euphratem, Nilumque pacatis gẽtibus. *Totius orbis pax* Reliquas imperij immunes, eius tamen maiestatem reueritas, uel admiratas, aut in amicitiam, aut in fœdera postulata suscepit. Seres namq;, & Indi nunc primum Romanis auditi splendidissimi muneribus, laboriosa quadriennij uia. Scythæ item, & Sarmatæ per legatos amicitiam, Parthi autem Romanorum Aquilis, fascibusq; relatis, fœdera impetrarunt. Sic, qualis ante fuerat inaudita, totius orbis tunc pace constituta, Ianum tertio à Numa clausit. Vniuersus ergo terrarum ambitus armis pene iam exanimatus, humanoque cruore expiatus, uel omnium primum, omnis & imperij, & pacis nempe Iesu Christi Principis ortus, Augustum illi principatum, pacemq; dedit adoptatam. Qua deinceps res Romana in unius Monarchę potestatem libere cessit, seq; data fide submisit. Tanti uero Principatus fastigium nato Seruatori tribuisse congruit, Siquidem huic ille gloriosius accessit nihil. Is est annus Octauij quadragesimus secundus: Ab Alex. M. Tricentesimus uicesimus quintus: à Cyro M. Quingentesimus & decimus sextus: à Nino M. Bismillesimus quinquagesimus quartus: à Bruto primo Cos. Quingentesimus & vndecimus: à Romulo Rege, Septingentesimus quinquagesimus primus: à Roma Millesimus sexingentesimus uicesimus tertius: à Comero primo Italiæ Rege Bismillesimus Centesimus sexagesimus secundus: ab habitata Italia, Bismillesimus centesimus Nonagesimus quintus: Salutatus autem Augustus, adpellatione domini refutata, Patriæ pater, & perpetuus Dictator, nuncupatus, Optimi status author, ad pacis studia

studia conuersus. Vrbem luxuria dissolutam, seueris cohercuit legibus, & lateritiam illam, marmoream reddidit. Ipse tandem dubia inter uirtutes & uitia, fœlicitatem, & infœlicitate sorte, imperium maiore fortuna, quam animo, sed maximo labore comparatũ, anno uitæ 76. adulteræ coniugis Liuiæ toxico, Tiberio priuigno adoptato, dijs adnumeratus finiuit. Accesserunt imperio, authore Ruffo, uaria per quadringentos annos Romanorũ Imperatorum fortuna. Alpes maritimæ, Gothiæ, Rhetiæ, Noricæ Pānonia utraq;, Mysia, & omnis ora Danubij, Pontus, Armenia minor, Oriēs totus, Mesopotamia, Arabia, Asia, & Aegyptus Eiusdem copias extitisse scribit Appianus, scilicet peditum ducenties millium: equitum quadraginta millium: elephantum Trecentorũ, Curruũ duorũ millium armorũ in supplementũ Trecentorum millium, Maritimam uero minorum nauium duorum millium triremiũ à secuplis in quinq; remes mille quingentos classem. Instrumentorum naualium bis totidem nauiũ ad pompam ornatorum octoginta, pecuniarum in thesauris Aegyptiorum talentorum septingentorum quadraginta millium.

Imperij augmentatio.

Imperij terrestres atq; maritimæ copiæ

Imperio itaq; Romano, tum sapientia, tum uirtute ad summum culmen euecto, illud ipsum assiduo labore quæsitum, Imperatorum ignauia consenescens, quam etsi nonnunquam respirasset, uires sensim amittere cœpit, adeo, ut nostra rebelli tempestate, Illi cui summa rerum debetur, nomen integrum uix maneat. Imperator nuncupetur, & Romanus cui nihil minus quam imperare, Romamq; uel intueri liberum sit.

Operepræciũ me facturum confido si Herodũ regum Historiam & successionem quæ non parum obscuritatis in sacris habere uidetur literis, simulq; præsidum Romanorum Catalogum, assignando huc transtulero, initio ducto ab Herode Magno infanticida. Antipater idumæus genere, qui Asmonai seruus fuit adeòq; plebeius uir & Ascalonita, nihil ad Iudæos pertinens, ab Alexandro rege & pontifice Iudæorum præficitur toti Idumææ, unde is sibi maximas conquisiuit opes, postea uero & Romanis amicus factus, studuit Herodem filium suum prouehere. Ergo primus quidem Herodes Antipatris idumei filius tetracrha Iudææ creatur & à M. Antonio qui præsertim hunc adiuuabat. Deinde in frequenti senatu Romæ opera eiusdem M. Antonij rex Iudææ decernitur, mediusq; inter Augustum & Antonium ascendens in Capitolium in regia dignitate confirmatur, factum id constat XI. anno imperij Cæsaris Augusti. Herodes autem rex factus, festinat in Iudæam, belloq; triennali, & dificili quidem illo, Antigonum, Iudæam & Galilæam deuincens subigit, mox uero totam Machabæorum prosapiam, quæ regnarat in Israhele hucusq;, funditus extirpat, quo solus & secure potiretur regno, interea ut Iudæis se insinuaret simulat se ipsorum colere religionem, iungit cum ipsis affinitates templum deniq;, ueteri destructo, non estimandis sumptibus extruit Hierosolymis. Idem in urbe & regno magnifica posuit ędificia, ut in ornanda urbe & regna uix habeat parem. Crudelissimo alioqui fuit ingenio sanguine enim suorum, exterorumq; & domum propriam & totum regnum funestauit, sed grauissimo morbo correptus mortuus est Anno regni sui Tricesimo septimo. Hic cum multos ex diuersis uxoribus suscepisset filios, horum tres ipse trucidauit, Alexandrum, Aristobulum & Antipatrum, Tres uero post mortem reliquit, Herodem Antipam, Archelaum & Philippum, qui mortuo patre pro regno concertabant acerrime, Eam ab rem ad litem dirimendam Cæsar, Toparchias siue Tetrarchias instituit, diuisitq; Archelao Iudęā Idumęam & Samariā. Antipæ uero Herodi regio cessit trans Iordanē Galilea. Philippo data est Bachanea, Trachonitis & Auranitis, cũ aliqua parte domus quæ Zenodoti dicebatur. noluit autem Cæsar ut Archelaus diceretur rex, toparcham modo uoluit appellari. Lysias princeps Abilenos, creditur fuisse frater Herodis & reliquorum fratrum, quo quatuor constent Tetrachiæ, quidam intelligunt de Principe Calcidis. iuxta libanum & Abilæ quæ & Lysanium dicta est de quo Ioseph. lib. 14. Cap. 21.

Sed

Sed Archelaus Toparchia suscepta Iudæis & Samaritanis crudeliter est abusus, quod cum ab accusatoribus Augustus intellexisset euocatū Romam exilio damnat, deportariq; curat in Galliæ urbem Allobrogum Viennam, At regio eius tributaria facta, Syriæ dispensationi coniungitur, cum regnasset Archelaus annis nouem, Missus ergo Cyrenius seu potius Quirinus censum dispositurus in Syria & domum Archelai redditurus, omnia expedit, nam ante annos XIIII. præfuerat etiam censui qui actus est XLII. anno imperij Augusti, quando Christus natus est in Bethlehem Iudææ. Re fœliciter perfecta COPINIVM reliquit, Primum Iudææ præfectum seu gubernatorem Archelai loco imperitantem, & sciendum quum Herodis regnum inceperit ab XI. anno Augusti, termineturq; in XLVII. Augusti anno, ut proinde Archelai principatus in Augusti anno XLVIII. & terminet in LVI. anno Augusti, sed primus Iudeæ rector & præses uiuente adhuc Augusto & Cyrenio ordinante fuit COPINIVS, Cui surrogatus est succedente Augusto Cæsari Tiberio, MARCVS, MARCO Vero substitutus est, ANNIVS RVFVS, post RVFVM, missus est Preses, VALERIVS GRATVS, Hunc sequutus est Pontius Pilatus, quem sub finem anni XIII. Tiberij in Iudeam uenisse referunt. Hi presides quidem truces fuere, crudeles, superbi & auari, iuxta Romanorum ingenia. Et Pilati crudelitatem ferre non ualentes Iudei, ueniunt ad Vitellium qui tūc Syriam gubernabant, accusantq; Pilatum, qui tum ex amicis suis substituit quendam ut uices Pilati subiret; cui nomen erat Marcello adeoq; Pilatum Romam pergere compulit, ut se in iuditio Cesaris expurgaret, sed antequam Romam ueniret Cesar defunctus erat.

Interea dum Presides Romani Iudeam & Samariam Archelai portionem gubernarent, Herodis Antip: Galileam regebat, Ioannem Baptistam obtruncauit, Christoq; illusit in candido amictu & in Galilea post ablegatum Archelaum regnauit annis XXVII. à morte autem patris & diuiso per Augustum regno annis circiter 36.

Ceterum mortuo Rome Tiberio, succedit in imperio Caius Caligula. Ceterum dum uiueret adhuc Tiberius in carcerem coniecerat Agrippam magni Herodis ex occiso Alexandro, (quidam Aristobulum appellāt) Nepotem, quod Caio uideretur immodice fauere, proinde Caius imperio accepto amicum Agrippam protinus liberat, è uinculis, imò & diademate imposito regem esse precipit, Tetrarchijs Lysanie & Philippi, nuper defunctos, benigne concessis, factum id esse constat primo Caij anno. Simul autem reuocat ex Syria Vitellium & pro Marcello dat presidem Pub. Petronium, Sed dum tetra suo in Galilea regno sanguinarius & incestuosus, Herodes Antipa frueretur, Huius uxor Herodias indigne ferebat fratris sui Agrippe fortunam, extimulat itaq; Herodis animum ut & ipse Romam proficiscatur, ad Caium, petiturus & ipse auctionem & dignitatem regiam, quod cum faceret scortumq; secum Romam abduceret Agrippa frater præmonitus Caio Cæsari literas scripsit, quibus Herodem accusat, quasi cum Artabano Parthorum rege hoste Romanorum colludat. Quare Cæsar commotus Herodem perpetuo condemnat exilio Lugdunumq; relegauit, & Galilæam Toparchiam Herodis, donauit Agrippæ amico suo, ut hic iam propemodum tenuerit integrum aui sui Herodis Magni regnum, tantum excepta Iudea & Samaria, quæ adhuc præsidibus Romanis parebant. At ubi Agrippa iam anno integro in patruorum Tetrarchijs tribus regnasset, excedit è uiuis Caius, quouis cane impurior. Caio successit Claudius qui et itidem fœdus, qui Agrippam non modo cōfirmauit in Tetrarchijs patruorum, sed insuper donauit ei Iudæam & Samariam reuocato Romam, Petronio & substituto Syriæ rectore Marso. Ita uero præfectura Romanorum in Iudea ab Archelai exilio ad imperium usq; Claudij usurpata, sublata est modo per Claudium, ita ut Agrippa prope integrum aui sui regnum teneret. Hic confirmatus in regno multa superbe & crudeliter egit, occidit Iacobum Apostolum fratrem Ioannis Euangeliste, idq; gladio, & S. Petrum coniecit in uincula, posteridie

etiam

etiam de ipso capitis supplicium sumpturus, sed tandem Cæsareæ perijt ab Angelo percussus. Acto:12. Anno uitæ suæ LIIII. & Monarchiæ suæ, regni, inquam, Iudaici Tertio, à condemnato autem Antipa quarto, & à Tetrarchijs patruorum acceptis septimo. Hic à Luca non Agrippa sed Herodes appellatur, quod dignitatis uocabulū uidebatur, quia Herodis uocabulum usurpabatur sicut Romani reges seu imperatores, Cæsares siue Augusti uocantur. Hic Agrippa reliquit filias tres Bernicem Mariam, & Drusillam ac filium qui & ipse Agrippa uocabatur, unde patrem Priscum Agrippam appellant, filium uero Agrippam iuniorem, alebatur hic Romæ à Claudio dum pater moreretur, sed quia erat admodum iuuenis natus decem & septem annos, non sufficiebatur patri à Cæsare in regnum, præsides ergo & Curatores in regnū Agrippæ disponit primocp Cuspium fadum. Hic occidit Theodam Pseudoprophetā similiter etiam Marso Syriæ gubernatori sufficit Cassium Longinum. Fado rursus in regno Agrippæ succedit Tiberius Alexander, sub quo fames in Iudæa fuit, hic filios Iudæ Galilæi seditiosos crucifixit, quorum pater Cyrenij temporibus Iudæam conturbauerat. Huic Tiberio Alexandro sufficitur Cumanus quidam homo truculentus & auarus, sub hoc præside in Azymorum turbatione triginta millia hominum sese conculcarūt, in exitu portarū tēpli. Porro Claudius Cæsar anno regni sui octauo, Agrippæ iuniori donat Chalcidis regnum, quod hucusq tenuerat Herodes quidā Agrippæ iunioris patruus, Agrippæ uidelicet Prisci frater, qui iam excesserat è uiuis. Idē Claudius anno regni sui decimo Chalcidē Agrippæ iuniori rursus adimit ac pro ea reddit Tetrarchiā Philippi & bonā partem Tetrarchiæ Lysaniæ, atq ab hoc decimo aut undecimo Claudij anno supputandū est initiū regni Agrippæ. Circa hoc tempus misit Claudius Cumano successorē, qui in Iudæa ea gubernaret, quæ nondum cesserant iuniori Agrippæ. Misit aūt Fœlicem Pallantis fratrē, qui Fœlix Aegyptij magi seditionē cōpescuit. Hic Fœlix à Iudæis accusatus est ideocp Nero succedens Claudio ipsum amouit. Ille Agrippæ regi donauit partem quandam Galileæ Tiberiadis & Iuliadē ciuitatem. Nero aūt pro fœlice misit Portiū Festum, ante cuius Tribunal S. Paulus, sub Fœlice captus, causam suā egit & ad Cęsarem ad quem appellarat missus est. Hic mortuo Festo in Iudæa submisit Albinū, sceleratū hominem & rapacissimum, qui discedēs successorem habuit Cestiū florum qui etiā Gessius florus dicitur, Hic malitia superauit Albinum & contra Iudęos satis infœliciter pugnauit. Anno Neronis decimo tertio, die Nouembris octauo, quocirca Nero Vespasianū instructum legionibus mittit in Iudęā, qui rebelliū frangeret contumaciā. Hic cōtra Iudæos proficiscitur circa ultimi, hoc est decimi quarti aňi Neronis principiū, captacp Galilæa & uastatis igni & ferro omnib. ipse etiā Hierosolymorū urbi imminet & graui obsidione sacrilegos Iudæos acriter præmebat, In qua obsidione eligitur ab exercitu Vespasianus Imperator & salutatur Cæsar Augustus, Bellum ergo Tito filio imponit & ipse Romam contendit, Vitelliumcp & Vitellianas copias dissipat & extinguit, Titus interea urbem grauissima obsidione cinctam præmit, fatigat, fame conficit, tandemcp captam & direptam incendit, decima nempe die Augusti, quo antea quocp à Babylonijs templum à Salomone extructum, fuit inflammatum, Herodianum nunc quocp sub initium secundi anni Imperij Vespasiani concrematur, urbemcp funditus eruerunt, ut uidentes uix habitatam crederent exceptis tribus turribus. Hoc excidium incidit in annum à natiuitate Domini septuagesimum tertium, à Domini passione quadragesimum, à Condito mundo quater millesimum quinquagesimum septimum, A restaurato item post captiuitatem templo sexingentesimum quinquagesimum annum, ab Herodiano autem extructo circiter Octuagesimum sextum: Ita tandem cœcidit Herodianum regnum, cum ab ea gente regnatum esset annis circiter centum & quatuor.

HORVM OMNIVM CANDIDE LECTOR ACcipias tabulam in usum tuum transcriptam, & huc collatam salua cuiq; sua computandi ratione.

Augusti Caesaris Anni.	*Ab Actiaca Victoria.*	*Christi Iesu Anni.*	*Herodis Magni Ascalonitae & infanticidae Anni.*		
42	28	1	32		
43	29	2	33		
44	30	3	34		
45	31	4	35		
46	32	5	36		
47	33	6	37	Anni	Anni
48	34	7	Archelaus.	Herod: Antip:	Philip: & Lysaniae.
49	35	8	2	2	2
50	36	9	3	3	3
51	37	10	4	4	4
52	38	11	5	5	5
53	39	12	6	6	6
54	40	13	7	7	7
55	41	14	8	8	8
56	42	15	9 Cyrenius & p̄fecti Romanorū.	9	9
Tiberius.		16	Copinius.	10	10
2		17		11	11
3		18	MARCVS.	12	12
4		19		13	13
5		20	Annius Rufus.	14	14
6		21		15	15
7		22	Val:Gratus.	16	16
8		23		17	17
9		24		18	18

Tiberius.		Christi Iesu Anni.	Præfecti Romanorum.	Anni Hero:Ant	Anni Philipp: & Lysaniæ.	Anni Cõuersionis Pauli.	
10		25		19	19		
11		26		20	20		
12		27		21	21		
13		28		22	22		
14		29	Pontius Pilatus.	23	23		
15		30	Initium Euang: Christi	24	24		
16		31		25	25		
17		32		26	26		
18	A passione Domini.	33	Crux Christi.	27	27		
19	1	34	Samaria recipit Christũ.	28	28	1	Abit in Arabiam.
20	2	35	Philippus conuertit principem Aethiopicum	29	29	2	
21	3	36	Syrię & phœnicię à dispersis prædicatur Euangelium.	30	30	3	
22	4	37		31	31	4	Redit ex Arabia, Venit Hierosol: abit in Ciliciam.
23	5	38	Pet, uenit Lyd- MARCELLVS dã uocatur Cęsareã & causam reddit ex postulantibus cum eo Hiero PVB: PETRON	32	Agrip: Prisc: Princeps.	5	
CAIVS Caligula.	6	39		33	1	6	Antio: in Syria cõuenitur et Apostoli eò mitunt Barnab:
2	7	40	Petrus Antiochiæ à Paulo increpatur à Barnaba ex Tarso adducto. Paul: & Barnabas subsidium Romam perferunt.	34	2	7	
3	8	41		35	3	8	Paul: & Bar: mittuntur ab Antiochenis ad Gentes.
4	9	42		36	Agrip: datur Galilea.	9	His añis cõuertũtur Cyprus Pamphi: Pisidia, Lycaonia.
Claudius	10	43	Agrip: datur etiã Iudęa	2	5	10	
2	11	44	2	3	6	11	
3	12	45	3	4	7	12	
4	13	46	Agrippa mortuo rursum mittũtur à Roma præsides atq; præfectura sublata rursum reparatur. CVSPIVS FADVS.			13	Paul: & Barnab: Redeunt Antiochiam.
5	14	47				14	
6	15	48				15	Pau: & Bar: p Phœni: & Samariã in Syn: Hier: pergũt
7	17	49	Tiberius Alexander.			16	Redeũt Antiochiã & Paul: Cyliciam & Lycaoniam.
8	18	50				17	Conuertũtur Phrygia, Gal: Mysia, Philippi, Apolonia,
9	19	51				18	Amphipol: Thessal: Athenæ Venit Corinthum.

Claudij Cæſ: Anni.	A Paßione Domini.	Christi Ieſu Anni.	Præfecti Romanorum.	Agrippæ iuniori dantur Tetrarchiæ Philippi & Lyſan:		Conuerſionis Pauli.	
10	19	52	Cumanus.		1	19	Hier:nauigat, inde redit An-tio: inuiſit Gal: Phry:
11	20	53			2	20	Venit Epheſum.
12	21	54	Fœlix.		3	21	
13	22	55			4	22	Trãsfretat in Græ, capitur à Iud: liberatur à Ly
14	23	56			5	23	ſia Trib: ac mittitur Fœ: Cæſ: exegit ſub fœlice 2.
NERO	24	57	Portius feſtus circa Maium.	Agrippa accipit & bonã Galileæ partem.	6	24	Pau: corã feſto agit cauſã et poſt corã codẽ et Agr:
2	25	58		2	7	25	mittitur Ro: illuc uenit ſecũdo. Nero: Año, bienniũ fuit in libera cuſtodia
3	26	59		3	8	26	Et bis ſua cau: acta liber:
4	27	60	ALBINVS.	4	9	27	Occidenti Paulus prædicat Chriſtum.
5	28	61		5	10	28	
6	29	62		6	11	29	
7	30	63		7	12	30	
8	31	64		8	13	31	
9	32	65	Ceitius Florus. Hic infœliciter pugnauit cõtra rebelles Iudæos.	9	14	32	
10	33	66		10	15	33	Initium perſecutionis Chriſtianorũ à Romanis.
11	34	67		11	16	34	
12	35	68		12	17	35	
13	36	69		13	18	36	
14	37	70	Veſpaſianus mittitur.	14	19	37	Paulus Vltimo Neronis Año Romæ gladio obtrũcatur cum prædicaſſet
Otto & reliqui.	38	71	Bellũ in Galilæa feruet.	15	20		Chriſtum annos circi-
Veſpaſia:	39	72	Vaſtatur Iudæa obſidetur Hieroſolyma.	16	21		ter triginta & ſeptem.
2	40	73	Capitur & funditus deſtruitur & excinditur Hieroſolyma.				

Tiberius

IMPERII ROMANI
Imperatores & anni.

1. OCTAVI. AVG.
15.
2. Tiberius.
23.
3. C. Caligula.
4.
4. Claudius.
14.
5. Nero
14.
6. Galba
7. Otto
8. Vitellius.
1.
9. Vespasianus.
10.
10. Titus
2.
11. Domitianus.
16.
12. Nerua.
1. 100.

Tiberius Germanica cum Druso fratre uictoria, & matris opera Octauio uitrico subrogatus, dissimulantis ingenij uir, eloquentia grauis, & in exigẽdo ita moderatus, ut censum augere suadenti, responderet, gregem tondi, non expilari licere. Pilato referente, Christum inter deos dum coli, Christianos, eorumq; dogma seruari uellet. Senatus in suam necem restitit, ueneficus ipse, ueneno se ipse anno uitæ octuagesimo peremit.

Eius tum nepote Caio Caligula Imperatore literato quidem, sed literatis infesto, crudeli, uenefico, auaro, incestuoso, atq; blasphemo, à satellitibus suis anno ætatis suæ uicesimo quinto cum uxore gemmata, filiaq; triginta uulneribus interfecto.

Patruus eius Claudius Imperio suscepto, cum, ne Cæsares una cum Imperio abrogarentur, uix impetrasset, domitis Britannis, & Orchadibus insulis, Iudæis item Triginta millibus azymorum die cæde pacatis, ac Roma proscriptis, Fucino lacu maxima impensa siccato, ab Agrippina Germanici fratris sui filia, quam, occisa Messalina fœmina impudentiss. uxorem duxerat. Quatenus illa Neronem filium, Cl. generum, & adoptione Britannico filio prælatum, promoueret uenenatis boletis est ablatus. *Iudæorũ clades.*

Hoc autem matris scelere imperium adeptus Nero, ex bono, & ad omne artis genus idoneo, quinquennio bene transacto, Cæsarum omnium euasit sceleratissimus. Imperator turpissimus, literatus histrio, eius æmulatione histrionibus Italia expulsis, citharedus, atq; sacrilegus magus. Profecto dignissimus, ut, qui contemptis dijs, incensaq; patria, patribus, Matri, Præceptori, ac Imperatorum primus, prima persecutione mota, Christi sanctis uitam pro luxu rapuerat, suam etiam ipse sibi tolleret, unaq; omne Cæsarum genus cum omni eiusdem gloria deleret. Quod tum factum est, quãdo meritas ad furcas quęsitus, anno uitæ Tricesimo secundo se confodit. Cæsarum igitur Principatu sicuti cædibus auspicato, ita & extincto. *Cæsaris deleta stirps.*

Sergius Galba uetustæ nobilitatis senator, iure, belliq; peritus, & dux strenuus, annos natus Septuaginta tribus ab Hispanis & Gallis imperator adpellatus.

Othonis Syluiorum stirpe quidem nobilis, sed Neroniana conuersatione mollis uiri insidijs est occisus.

Et hic tum ab Aulo Vitellio Germanorum, quibus præsidebat, suffragio uictus, se necauit. Quo tumultu, Cecinna prædabundus Vitellianorum dux, alpes in Italiam transiturus, importuna occasione, Heluetios liberos imperij stipendiatos, ex improuiso cruenta cæde adfecit, atq; maximam captorum multitudinem pecorum more diuendidit. Et Auenticum gentis caput, euersurus Claudij Cossi precibus, & lachrymis placatus, abstituit. Vitellius autem in omnium nequitiam, sæuitiã, & ingluuiem *A Cecinna Heluetij cæsi.* *Auenticũ captum.*

prolapsus, ubi, ¶ Vespasianum in Iudæa Neronis iussu bellantem, imperatorem salutari cognouit, Arrepto in Flauianos tumultu, tum eodem Sabino modestiss: Vespa: fratre cum suis Capitolio incenso, concremato, à Vespasia: Ducibus quinquaginta millium cæde captus, flagris excarnatus, probroseq; per cœnum in Tyberim tractus, occubuit.

Hinc VESPASIANVS Flauij Sabini, eius, qui apud Heluetios fœnus exercuit, & ibidem uitam clausit. Auentico inde reor, nobilitato filius matre quam patre clarior, factis autem uirtuteque clariss. & solus omnium imperio moderatior effectus, Germanis atque Britannis triginta conflictibus, ac Iudæis edomitis, imperium adeptus, collapsam rempublicam

Hierosolymorum maxima Iudæorũ clade deuastatio. reparauit. De Hierosolyma Quæ cum gente, Cestij Flori præfecti tyrannide, auaritiaq;, tum sacerdotum impietate uexata, rebellionis Azymorum die obsessa, Qua purificatorum epulatorum uicies Centena ac septingentena millia, ex oblatis ducentis quinquaginta sex millibus & quingentis hostijs, æstimata, Iosepho numerante, cõclusa sunt. Per Titum filium cum omnium miserrima populi clade, scilicet vndecies centenis millibus interfectis, ac centenis millibus diuenditis, sic excisa, ut uix unquam habitata crederetur, anno imperij secundo cum filio triumphauit. Euersa, atq; prædixerat Iesus, Vrbe sancta, per reliquas ciuitates in Iudæos ita sæuitum est, ut Antiochiæ dies septem igne, ferroq; conficerentur. Qua crudelitate, Massadensas, Ionathæ Machabæi opus, obsessi, mutuo ferro, & igne cum uxoribus, & liberis sese consumpsere. Lupus Alexandriæ rector, Cæsaris iussu, Onion, ab Onia sancto Pon: à factiosis Sacerdotibus pulso, in Aegypto dono Regis, conditum oppidum, & insigne templum, ablatis donarijs, occlusit.

Liberius Cæs: præterea Liberio Maximo procuratori Iudæam tradidit uenundandam, Atq; Iudæis ubilibet sub imperio Romano degentibus, drachmas duas, quas quotannis Hierosolymitano templo debebant, Capitolio Ro: inferri præcepit. Inde post beneficum patrem, amor, & humani generis delitiæ Titus imperio potitus, id omni uirtutis industria moderari tantopere studuit, ut qui neminem ab se tristem dimiserit, diemq;, in quo nemini beneficium contulisset, perdidisse doleret, optimo iure post immeri-

Domitianus literatus. tam mortem inter perpetuos Deos locum meruit. Ex aduersa autem, miraq; unius stirpis uicissitudine Domitianus homo literatus quidem, & bibliothecæ restaurator, sed à patre, fratreq; degener, adeo sensim in uitio corruit, ut Caligula Neroneq; nihilo melior, primus Imperatorum Domini, & Dei adpellationem, ab Augusto Maximo Principe declinatam, sibi arrogaret insolentiss: Quam ob in Mathematicos, in Philosophos, in Dauidis progeniem à patre seruari iussam, atq; secundum in Christianos desæuiens, homo uaniss: segnis, ac muscis duntaxat spiculandis occupatus, in cubicu-

Flauij deleti. lo à suis interfectus anno ætatis suæ Tricesimo sexto omne Flauij generis decus, Vespillonibus sepeliendum reliquit.

Neruæ lex. Tum Cocceius Nerua annos natus sexaginta quinq; uir & priuatim, & publice bonus, Ciues, & amicos usque ad propriorum etiam bonorum auctionem iuuare solitus, impia Domitiani acta rescidit. Seruorum in Dominos criminationes edicto cohibuit. A Senio suo curandæ Rei Pub: prospecturus Marcum Vlpium Traianum gente

Hyspanum

Hyſpanum.Germaniæ præfectum,armis, literis,& moribus excellentem,ſolius uirtutis,ac patriæ utilitatis,nec ullo cognationis adfectu,traditis ei imperij ſignis, adoptauit. Tunc,Nerua Dijs adnumerato, Roma primo externum Principem ſuſcepit, dictante illo,non genus,aut patriam,ſed hominis uirtutem intueri oportere. *Primum externum Romanorum Imperator.*

Traianus ergo ſingulare Auguſtalis maieſtatis exemplum, Imperio, innumerarum gentium uictorijs, ſumma uirtute, Fatis ultra negantibus, ad Indos terminum poſuit Tygridem,tantaqꝫ id moderatione continuit, ut Senatus quem Patris uice colebat,decreto, primus Optimi cognomen retulerit, utqꝫ poſt hac principibus in uoto ſit adclamatum, ſit fœlicior Auguſto, & melior Traiano. Chriſtianos,ſed intercedente literatiſſ. Plinio ſecundo,mitius eſt inſectatus, mandans non requirendos, ſed repertos puniri. Iudæos autem Cyrenem habitantes, Qui, ob eius ex Aſia receſſum,propter in ualetudinem ueneni ſuſpectam, acceleratum, atrociſſimo furore, cædibus,horrendisqꝫ cruciatibus ſupra ducenta millia Romanorum, atqꝫ Græcorum abſqꝫ ullo diſcrimine trucidarant,atqꝫ ſimilem cladem Aegyptijs, item & Cyprijs, occiſis in ea inſula circiter ducentis quadraginta millibus intulerant, Lutio Duce ferro compeſcuit. Eo demum primo, ac ſolo principum intra urbem in ſui nominis foro, inſigni monumento ſepulto,inqꝫ diuorum numerum relato. *Imperij limites.* *Iudæorũ facinus et cædes.*

Imperium Pub: Aelio Adriano per ſurreptitam Plotinæ Imperatricis adoptione ceſſit. Is gente Apher, Syriæ tunc præſes, moribus, ingenioqꝫ uarius,omnium ſtudijs artium ſuapte natura, ad inuidiam, ſi ſuperaretur,deditus adeo,ut iactaret ſe nihil eorum ignorare,quæ,uel in pace, uel in bello, ſiue ad regem,ſiue ad priuatum pertinerent. Traianæ gloriæ æmulus imperij terminum à Tygride ad Eufratem retraxit. Germanis ducentorum annorum bello magis triumphatis, quam uictis regem dedit. Iudæos iterum tumultuantes, per Iulium Seuerum Quingentis millibus cæſis,Arcibus quinquaginta, Vicisqꝫ Noningentis octoginta quinqꝫ fame,ferro,& igne deuaſtatis,extrema oppreſſione pacauit. Euerſam Hieroſolymam eiectis Iudæis,& admiſſis Chriſtianis Aeliæ nomine ſuo reſtaurari iuſſit. *Rex Germanis datus.*

Vbi ſedecimus,& ex gentibus primus Epiſcopatum obtinuit Marcus. Chriſtianos,non pro Chriſti confeſſione, ſed criminis conuictos puniendos, edixit, edicto poſtea ab An:Pio confirmato,pacis amans, bellum uel mouit nullum,uel motum obiter ſedauit,nec minus in officio milites retinuit. Non patiebatur à ſe peti, ſed ſponte procognita neceſſitate faciebat omnia. Correctionis & admonitionis, raro principum exemplo, uel ab infimo patiens, impatiente tamen morbo conſumptus, ob impias cædes à Deorum numero ſecluſus, in Domitiæ hortis pro ſepulchro templum, nunc Pontificum Arx, Antonini pietate dedicatum habuit. *Hieroſolyma reſtaurata.*

Hinc Titus Antoninus ſpectatam ob pietatem cognomine pius; ex paterno auo Nemauſenſis Gallus ab Adriano cum Vero adoptatus,uir omnium uirtutis genere præditus,ac recte Numæ comparandus,cuius fœlicitatem, pietatem, ſecuritatem, atqꝫ cerimonias obtinuit ſemper. Cumqꝫ pacem ſemper amaret, tantæ authoritatis apud omnes eſt habitus, ut omnia omnes tanquam ſua curarent,cunctæqꝫ tum florerent prouinciæ.Imperio fœlix,ſolus omniũ prope Principum, quoad in ſe fuit, abſqꝫ ciuili,hoſtiliqꝫ ſanguine,uitam cum omni honorum genere tranſmiſit in Deos.

Succedente genero Marco annio Vero cum fratre Lutio Vero adoptato, Vere Vero etiã ab Adriano adpellato, Siquidẽ is immutabili uultu apud Platonẽ in omni uita phyloſophatus, dijs uita, morteqꝫ coniunctus,ſanctitate Principes facile omneis antecelluit,adeo,ut ſacrilegus haberet,qui defuncti imaginẽ dõminõ coleret. Multarũ deniqꝫ fœrociſſ:gentiũ uictor, Chriſtianorũ militũ,præce, fulmina,Marcomãnis

hostibus, suis uero sitientibus pluuiam impetrauit, persecutione Christianis inde mitigata. Seleutiam quadringentorum millium hostium urbem cœpit. De Parthis cum fratre Lutio ad imperij consortium ascito, Qua primum bini æquo iure imperarunt Augusti, triumphauit. Auaritiam abhorruit adeo, ut deficientibus ærarij stipendijs, ne quenquam extra ordinem exactione grauaret, imperialia & sua, & uxoris ornamenta per auctionẽ uendiderit, nihil postea redemptionẽ negantibus indignatus.

Augusti bini.

Postremum, hoc solum patriæ nocuit princeps optimus, quod filium se patre indignum reliquit pessimum Lu. An. Commodum Tyrannum omnibus omnium incommodissimum, Caligula, Neroneq; impuriorem, Domitioq; seueriorem, humani generis hostem iudicatum, dignissime tum à meretrice strangulo in inferos præcipitatum.

Euecto ad imperium Heluio Pertinace septuagenario maiore, ruri nato, multis tropheis ad Vrbis præfecturam deducto, sed militibus ob illiberalitatem, disciplinæq; asperitatem ingrato, atq; ob id mox à Prætorianis occiso.

Imperio tum à Didio Iuliano, Prætorianis id licitantibus, emercato. Sed cum is pollicitis non stetisset, ciuili tumultu oppressus, amissa fide.

Id Illyricarum legionum præfecto Septimo Seuero Pertinacis uindici cessit. Atq; sic nunc primum militari sacramento corrupto, fideq; uiolata, cũ imperatores necandi, tum imperium uenundandi militibus est facta potestas.

Militibus imperatores necandi & imperium uendendi facta potestas.

IMPERII ROMANI imperatores & anni.

13.	Traianus.	19.
12.	Adrianus.	21.
15	Antoninus.	22.
16.	An: Verus.	19.
17	An: Commodus.	13.
18.	Pertinax.	
19.	Iulianus.	1.
20.	Seuerus.	20.
21.	Bassianus.	6.
22.	Macrinus.	1.
23.	Heliogabalus.	2.
22.	Alexander.	13.

Princeps non deridendus.

Seuerus autem id ex moribus nomen sortitus, ingenio genteq; Pœnus, & literarum, & armorum doctus, triumphis Parthicus, Arabicus, & Adiabenicus est adpellatus. Iudæos atq; Christianos fieri noluit, hos quintum persequens, graui sociorum defectione circumuentus, In Britannia seuera confectus podagra. Corpus Romam, & imperium ad filium est delatum. Duos nempe reliquit ille filios, ut ditissima & turpissimos. Vt ferè sit obseruatum, summos uiros, aut sine liberis mori, aut tales relinquere, ut satius fuerit nullos habere.

An. Bassianus à uestitu Caracalla. Seueri patris seueritatem superaturus, Getam fratrem in matris gremio necauit. Paternos atq; fraternos amicos, & necessarios abstulit. Alexandrinos, quam graue sit irridere Principem, exemplo dedit tanta cæde, ut riui sanguinis in Nilum media planitie deflexerint. Parthos item ut cruẽte, sic ignominiose fudit.

Sic is cruente, flagitioseque imperans, ab Opilio Macrino monstro se longe flagitiosiore peremptus est. Et hic, cum diadumeno filio in militari tumultu à M. An:
113. Aug: Heliogabalo Bassiani filio, non homine, sed monstro turpissimo, non uiro, sed fœmina probrosissima est interfectus. Hic uero dum obscœnitatis intermitteret nil, ac dignitates omneis uel quolibet obscœnissimo pollueret, una cum concubina matre, contra omnium morem Senatrice, in Tyberim clocaas tractus pro Antonio Tyberinus est adpellatus.

Hinc monstrosi reformator imperij Aurelius Alexander Heliogabali consobrinus, Arcene in Syria ex matre Christiana, prudente quidem sed auara natus, uirtute longe quam ætate maior, doctissimorum uirorum, quibus assidue

IMPERII ROMANI Con: Imperatores & anni.

25. Maximinus. 3.
26. Gordianus. 6.
27. Philippus 1. 5.
28. Detius. 3.
39. Gallus. Tolusianus. 2.
30. Valerianus. Galienus. 15.
31. Claudius ij. 2.
32. Aurelianus 5.
33. Tacitus. 1.
32. Probus. 6.
35. Charus. 2.
36. Dioclitianus. 20.
37. Galerius. 2.

assidue utebatur, & honores tribuebat, opera, correcta legum disciplina, prophanatam monstris imperij maiestatem restituit. Christianos esse patiebatur. Iudæis priuilegia seruauit. Tātæ humilitatis extitit, ut pompas, blandimenta, ac uenerationis gestus indignanter repudiarit. Tantæ prudentiæ, atq; iustitiæ, ut nemo de illata ab eo fraude, iniuriaue questus sit unquam. Illud Christi in Elogio habens: Quod tibi fieri non uis, alteri ne feceris. Nullum absq; iuris edicto cruorem fudit, Fumo Fumiuendos extinxit. Militaris postremum disciplinæ tantus obseruator, ut cum assereret per omnia maiorum institutis R. P: retineri eisq; collapsis, & nomen, & imperium amitti. Tum Artaxerxe Persarum rege, peditum Centum & Viginti millium Equitumq; decem millium cataphractorum cæde, uicto, Germanis quoq; pacatis, dum integrans aliquot exauctorasset legiones, Seuerus adpallatus, anno recentis ętatis Vicesimo nono cum matre apud Moguntiam tumultuaria Maximi ducis cęde fuerit in deos relatus. *Persarū strages.*

Maximino tum giganteæ proceritatis, atq; uoracitatis barbaro Tharce, Germanorum, item & sextū Christianorum sæuo carnifice, ex pastore milite, ex milite Duce, tumultuantibus, perfidisq; à militibus Imperatore proclamato, S: P: Q: R: istius impatiens, Gordiano seniore gente Græco tunc Aphricæ prætore, post interfectum à Maximinis Gor: filium, anno ætatis octogesimo sua apte manu strangulato, Pupienum Balbinum & Gordianum qui istum Phalaridem, Busyridem, Typhontem, atq; Cyclopem uocitatum, host em iudicatum, principatu deturbarent, principes legit. Eo itaq; cum filio apud Aquilegiam, à militibus suis occiso, tum proxime Pupieno Balbinoque militum seditione peremptis, Gordianus iij. annorum sedecim duobus Augustis Gordianis superstes, postquā de Gothis, Sarmatis, & Parthis triumphauit. Bibliothecam sexaginta duorum millium uoluminum comparauit, nobilis ille, ignobilis Philippi Arrabis prætorij præfecti dolo, factioneq; nequiter est occisus. Is autem, ascito sui nominis filio, imperans, cum diui Fabiani Pon: opera, primus Ro: Imperatorum, Christum confiteretur, à Detio cum filio bello uictus, occubuit. *Gordiani Bibliotheca.*

Detius Pannon, dux occiso Domino suo. Septimum sæue Christianos discerpens, à Gothis cum sui nominis filio Cæs: ita ut sui nil reliquum fuerit, in pugna discerptus est.

Vibio Gallo subinde cum Volusiano filio imperante, Imperij inuasores Triginta circiter cucurrere Tyranni. *Imperij à Tyrānis inuasio*
307. Hij ergo cum Aemiliano in Mysia noua moliente, congressi, concidere.

Tum Licinius Valerianus ascito Gallieno filio Cęsare

exitioso

exitioso pene, & infausto Imperio suscepto, deletis magna parte tyrannis, in Christianos ante dilectos, magorum, & hæreticorum suggestu, octauum desæuiens, aduersus Persas bello uictus, anno imperij sui sexto, Vir nobilis & eruditus Sapori regi scabellū cæcum factus, summa tum sui, tum imperij cū ignominia uitam in cathenis exegit. Intærea Gothi Asiam, Grætiam, Macedoniam & Pontum: Persæ Capadotiam, Syriam, & Cilitiam: Parthi Mesopotamiam & Syriam: Quadi & Sarmatæ Pannonias: Germani autem Italiam, Galliam & Hispaniam hostili ferro peruagarunt.

Imperij à Barbaris distractio.

Sed Gallienus tātis obnoxius malis, Christianis pace data, Odenato Palmirenorū rege Orientis, atq; Posthumio Occidentis Imperium strenue tutantibus, posthabita R: P: uoluptatibus uacans, indeq; non solum à uiris, sed etiam à fœminis ob ignauiam contemptus, Mediolani cum fratre Valeriano Augusto, trucidatur, Homo simul sæuus, & ad luxuriam magis, quam ad imperium natus, iniquiss: Imò, qui nullo neq; uenerandi Patris, neq; tanti imperij dedecore, damnoq; mouebatur.

Claudius ij. gente Dalmata, uir illustris, & ab omnibus amatus, cui ad optimi principis desiderium sola obfuit imperij breuitas, ad occupatum à barbaris imperium susceptus, de Gotthis Trecentis Viginti millibus cæsis, uel captis, & duobus millibus nauibus demersis, triumphauit. Alemannorum ducenta millia ad Luganum fudit. Eo uita defuncto, nec non & Quintilio suo, & natura, & uirtute fratre Vicesimo septimo Imperij sui die à seditiosis militibus occiso.

Gothorū & Alemannorum strages.

Valerius Aurelianus Dalmata non tam genere, quam factis præstans, æquitum magister, tum Imperator magis necessarius quam bonus, omnis inertiæ, & otij minime patiens, imperium restituit, uicta de Zenobia pudicia, literis, & armis illustri Palmirenorum Regina, quæ sublato marito, Persarum uictore Odenato, Orienti imperabat. Victis quoque multis nationibus de Gothis, Gallis, Francis Gallorum inuasoribus, & Alemannis innumera Barbarorū cæde, triumphauit. in Christianos nonum cruce prolata, sæuus ipse natura fulmine tactus, apud Heracleam in Deos ab occisoribus est relatus. Hinc proxime Tacito senē modestiss: & sancto, qui imperare coactus nec priuatam mutauit uestem, nec uxorem gemmis uti passus est, Atq; mox Floriano fratre à militibus interfecto.

Valerius probus Pannon: Imperator adeo ualens, & Probus, tu ualentiss: optimoq; cuiuis superioris ætatis imperatori, si non præstantior, par tamen censeri possit. Qui scilicet, si uita concessisset, uniuersum Imperij Rom: orbem, quem citius annis pene totum armis peruaserat, cum à Tyrannis & barbaris, tum & à militum necessitate liberasset. Orientem quippe sic pacauit, ut ne musculus quidem rebellaret. Gallis, quos, & Pannones uineis donauit, liberatis nouem Germanorum, ac reliquorum Barbarorum reges quadringentorum milliū cæde, supplices ad pedes eius prostratos habuit. Vrbes illorum septuaginta uindicauit. Ex Trecentis & Viginti Ro: triumphis ultimum ipse de plemijs egit. Eo tum, militum, quibus per hyberna eneruans negabat ocium, scelere perempto.

Imperiū restitutū.

Carus Narbonensis, integer, & charus omnibus cū Numeriano bono, & Carino prauo filijs Imperans, subactis Persis, & ad Tygrim tum positis castris, fulminis ictu, atq; subinde Numerianus Apri, soceri sui facinore, tum Carinus corruptus, & nemini charus Diocletiani manu sunt extincti.

Hinc ille C: Aur: Diocletianus Dalmata scribæ filius, uir strenuus, & gloriabūdus omnium consensu, tāq; iustus Numeriani uindex, Imperator dictus, urgentibus Tyrannis, Maximianum Herculium agrestis generis trucem Pannonem, suum commilitonem ex Cæs: Augustum Occidenti præfecit.

Diocletianus scribæ filius.

Maximinū Gallerum Dacum ex pastore militem generum suum contra Persas & Constantiū Cl: Imp: stirpe, uirtuteq; clarum Dalmatiæ præfectum, Herculij primo,

secundo

ſecundo uero Coelis Britanniæ regis generum Galliæ, Britanniæq́ tuendæ Cæſ: fecit, Quorum, ſuaq́ militia uniuerſo imperio recuperato, atq́ pacato, Primus ipſe Ro: Principum, introducta regiæ conſuetudinis forma, à Ro: deinceps Pon: obſeruata, gemmata, purpura, gemmatiſq́ calceis ueſtiri, pedes oſculari, & adorari uoluit.

Hinc ad ſuorum Deorum obſequium, anno Imp: ſui decimo nono edicto per totum imperium in Paſcatis die publicato, Chriſtianos decimum, annos decem ſæuiſſ: omniũ perſequi, Eccleſias eorum euerti, ſacros libros comburi, ſacerdotes & magiſtratus infames haberi, omnes ad gentium ritum cogi, uel interimi præcepit. Hac uero ſæuitia per orbem cõcitata, mirabili morum uerſione, ſolus Imper: Ro: idem faciente Herculio, in priuatum ſe redegit. Salone plantandis oleribus delectatus, ex priuato ſolus à ueneni morte dijs eſt numeratus Tũ Galerius Narſæi Perſarum Reges triumphator, ſolus imperans, Conſtantio Auguſti nomine, Galliæ, Britanniæq́ regnis contento, Maximinũ cruentum, Orienti, & Sæuero perempto, Licinium cruentiorem Occidenti Cæſ: dedit, inde morbi quo perijt, atrocitate, humanæ miſerationis admonitus, adſenſu mitis Conſtantij, contra Chriſtianos edictũ ſuſtulit, à Maximino æneis tabulis reſtitutum, & à Licinio immanitate grauatum. *Decima Chriſtianorum perſecutio.*

PONTIFICATVS ROMANI ſucceſſus.

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

34. Siluester 1.

24.

35. Marcus.

3.

Syluester 1. Ro: Venerandus uir, ab exilio reuocatus, Conſtantini M: ad Chriſtum cõuerſi, dono Auguſti, & operis, & cẽſus Eccleſijs, item, & pontificijs ornamentis, facultatibus atq́ priuilegijs acceptis, primus Ro: Pon: cum Pon: maieſtatem extulit, ambitioſo Niceæ decreto Occidenti, ut Alexandrinam Orienti, pręfectam, Cardinales legit. Clericos à Laicis in prophanum forum trahi, uel eodem ullas agere cauſas uetuit. Chariſma ſolis Epiſcopis, & conſecrandum, & confirmandis, morituris uero per ſacerdotẽ, adminiſtrandum ſtatuit. Lineũ euchariſtiæ ſubſtrauit. *De Eccleſiarũ primatu.*

Marcus Ro: Ro: Pont: Hoſtienſi Epiſcopo pallio donato, ſacrandum commiſit. Euſebij Cæſ: Epiſcopi Symbolum Myſſæ inſeruit. Claruere ſubinde Athanaſius, Hyeronymus, Ambroſius, Auguſtinus.

Iulius 1. Ro: pro Athanaſio aduerſus Arrianos conſtans, Protonotarios, Eccleſiæ conſcribendis rebus, inſtituit.

Liberius Ro: Arrianorum conſortio, cum Fœlice ſciſmaticus, primus à Ro: Pon: integritate receſſit. Sanxit tamen Epiſcopos nullam ob perſecutionem gregem deſerat.

Fœlix ij. Ro: Quod Conſtantium Imperatorem hæreticum declaraſſet, Liberio ab exilio reſtituto, martyrium pertulit. Fœlicem hũc, Ruffinus ait, proſcripto àb Imp: Liberio, ab Arrianis ſuffectũ, ordinationis, ſimul et ſectæ probrũ intuliſſe. Sub id tempus, Cyrillus magnæ doctrinæ Hieroſolimorũ Epiſcopus, ambitionis ab Acatio Ceſarię Metropolitano damnatus, primus contra Eccleſiaſticam regulam appellationis libellum, à Conſtantino Imp: admiſſum *Cyrilli ſucceſſus.*

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Chori institutio.

36. Iulius 1.

16.

27. Liberius.

6.

Missa aucta.

38. Fœlix ij.

2.

29. Damasus 1.

19.

Pelagius hæreticus.

40. Syritius.

16. 400.

41. Anastasius 1.

3.

42. Innocentius 1.

15.

43. Sosimus.

1.

44. Bonifacius 1.

4.

admissum, protulit. Idem fame urgente, templi donaria in pauperum necessitatem distraxit. Qua uestis, à Con: M: donatæ, histrioni diuenditæ causa, ab Acatio Episcopo Con: Imperatori, delatus, Episcopatu priuatus, à Theo: Imper: est restitutus. Hylarius Pictauiensis Episcopus ab exilio reuersus, Gallos ab Arrio liberauit. Serapiõ Aegyptius Anachorita, circiter 10000. Monachorum ita rexit, ut ex proprijs laboribus necessaria compararent, egenisq; ministrarent. Monachum non laborantem, raptori æquiparauit.

Damasus 1. Hispanus, doctus, deuictis scismaticis, & falsis adulterij criminatorib: suis, Talionis ius ad apbauit. Hieronymo doctore, psallendi choros instituit, Epistolas & Euangelia Missæ indidit. Idem obsequia & ab martyrum sepulchra, Vigiliarum cantum, Anthiochiæ hoc tempore per Flauianum, & Diodorũ Laicos inchoatum. Item & secundam Synodum contra Macedonianos perperam de spiritu Sancto sentientes Centum quinquaginta patrum Constantinopoli. Gratiani Imper: sententia celebratam, acceptauit. Vbi Symbolum Nicenum Missæ insertum est, & Constantinopol. Episcopus primatus ambitor ambitionis lege prius in Nicena Synodo admissa, à Romano secũdus est declaratus. Syritius Ro: Manichæos Roma proscripsit. Antiphonas, Ambrosij Mediolanẽsis Episcopi instituto, psalterio miscuit. Communicantes, & memorias missæ addidit. Mulieres à clericis, matrimonium à Diaconis, ordines à digamis exclusit. Sacros ordines per interualla solius Episcopi officio dandos, censuit. Doctus Augustinus, Ambrosio Doctore, Manichæum reliquit.

Anastasius 1. Ro: mutilatos, ac peregrinos, nisi dimissorio prolato, sacris initiari prohibuit. Ad Euangelij lectionem adsurgere iussit.

Innocentius 1. Albanus. Ioannem Chrysostomum Constant. Episcopum, exulem damnare noluit. Nouatianos uero, & Pelagium gratiæ depressorem, in Britanniam fugatum, damnauit. Infamibus sacerdotiũ negauit. Sedem primam, Romanum scilicet, iudice exemit. Moribundos oleo sacro inungi, & sabbati diem ieiunari mãdauit. Pacis osculum in missa dedit. Romanum excidiũ, uelut alter Loth, Rauennæ deuitauit.

Zosimus Græ: Pascale cereum sacrauit seruis sacerdotio, sacerdotibus uero tabernis interdixit. Sub id tempus Pelagius absq; gratia libero fidens arbitrio, originaleq; peccatum irritans, Charthagini ducentorum quatuordecim. Episcoporum Synodo damnatus est.

Bonifacius 1. Ro: scismatico superato, statuit. Mulier sacra non attingat, incensum non adoleat. Obnoxius, aut errans, aut annis Triginta minor, ad sacerdotium non admittatur.

Cœlesti-

PAPATVS ROMANI *Pontifices & anni.*

Cœlestinus I. Ro. Psalterium Antiphonis interstinxit, introitus, gradus, tractus, offertoria. Communiones, & orationes inseruit Missæ. Clericos canonicarum institutionum doctos esse uoluit. Scothos, atq; Britannos Palladio Episcopo doctore in uiam Christi reduxit. Nestorium Constan: Episcopum, Mariam Dei Matrem, negantem, tertia ducentorum Episcoporum Synodo, Ephesi à Theo: Imper: indicta, damnatum, Mariam Dei genetricem adseuerans, damnauit. *Nestorius damnatus.*

Xistus iij. Ro. Criminatore deuicto, Mariam maiorem dedicauit.

Leo I. Tuscus, uir, & doctrinæ & uitæ prestantia magnus Homiliarum declamator insignis. Achephalos scriptis confutauit. In Calcedonensi quarta principalia Sexcentorum Synodo, Martiano Principe, Cō: Euthichem Abbatem, de Christi natura perperam sentientem, celebrata, omnium consensu ter sanctus adclamatus, Ecclesiam ab hæreticis pene discerptam, reparauit. Sanctorum statuis reuerentiam sub anathematis nota decreuit. Secretæ Missæ, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam, addidit. Monialibus ante quadragesimum probatæ castitatis annum uelum negauit. Ecclesias condidit, Cubicularios instituit. Sæuissimos Reges Athilam retrouertit, & Gensericum mitigauit. *Statuarū cultus, et Missæ sacrificium adprobatus.*

Hilarius Sardus ineruditos ad sacerdotium recipi uetuit. Pontificibus successoris substituendi, & Laicis inuestiendi, potestatem abrogauit.

Simplitius Tiburtinus Vrbem quinq; Ecclesias distribuit, quarum prima Petri, secunda Pauli, tertia Laurētij, quarta Ioannis laterani, nunc Orbe prima, quinta Mariæ maioris. Tum Constantino Episcopo damnato, Ecclesiarum omnium primam Romanam esse declarauit. A Laicis Ecclesiasticum beneficium recognosci noluit.

Fœlix iij. Ro. Fœlicis presbyteri filius. Ecclesias ab Episcopis consecrari, & accusato responsionis indutias dari statuit.

Gelasius Apher Sanctitate, doctrina, & pauperum dilectione clarus, Manichęos, libris eorum combustis, proscripsit, utriusq; Testamenti libros, ac doctorum scripta, ab ambiguis Autentica separauit, ordinum sacrorum administrationem à mense decembri, quatuor temporum, sabbatis adtribuit. Episcopos sexaginta septem creauit. Canonem, & præfationes missæ, Prosas & Hymnos canticis miscuit. Imperatore excommunicato, eundem excommunicari posse probauit. Sub eo, Gonoricus Sæuus Vandalorum Aphricę Rex. Arrianorum fauore infideles gladio, flammaq; sæuiendo fatigatus, quatuor millibus nōingentis sexaginta quinq; relegatis, Ecclesias, & bona Arrianis tradidit. *De scripturarū discretione.*

45.	Cœlestinus I.	9.
46.	Xystus iij.	8.
47.	Leo I.	21.
48.	Hilarius.	7.
49.	Simplicius.	15.
50.	Fœlix iij.	8.
51.	Gelasius I.	5.
52.	Anastasius ij.	2.
53.	Simachus.	16.

512. Anastasius ij. Ro. à Nestorianis corruptus, uiscerum

egeſtu pœnas luit. ¶ Symmachus Sardus pauperum,& clericorum amator, & ſu-ſtentator, Eugenium fidelem Carthaginenſem Epiſcopum, cum ducentis & viginti, Epiſcopis à Tranſimundo Vandalorum Rege in Sardiniam proſcriptum, pie fouit. Schiſmaticis duobus proſcriptis,conſtituit,ut uiuente Pontifice,de futuri ſubrogatione præſumat nemo.

IMPERII ROMANI CONSTANTI-nopolitani ſucceſſus.

Coel Britanniæ rex.

IMPERII ROMANI Con: Imperatores & anni.

Chriſti cultus imperatus.

38. Conſtantinus 1.

31.

Conſtantinus ij.

39. Conſtans.

imperij ſedes mutata.

Conſtantius.

22.

40. Iulianus.

2.

Onſtantinus Magnus Conſtantij Augusti ex Helena Coelis Britañiæ Regis nata filius,à patre anno Principatus ſui decimo ſexto Eboraci in deos relato, Cæſar Frãcis, & Alemannis profligatis, ac Regibus eorũ pro ſpectaculo beſtijs obiectis,Galliã ſubiectã habuit. Inde Galerio,& Herculio ſuapte manu defunctis,Seuero à Maxẽtio perẽpto,Maximino à Licinio armis exuto,atq; mox uiſcerũ à torminibus egeſtu conſumpto, hinc anno imperij ſeptimo. Maxẽtio Herculij filio Vrbis tyranno in ſua fraude, tum poſtremo Tyrannorum Licinio per eum S. P. Q. R. iuſſu,crucifixiq; Chriſti prȩſidio ſublatis,unanimi omnium conſenſu Ro: imperium in ſe contraxit. Omnia,ſubinde ad Chriſtum conuerſus,ita redegit ad pacem, ut præſentium rerum bonitas, præteritorum malorum pareret obliuionem. Lato nempe per Ro: Imperium edicto,Chriſtum coli, Euangelium prædicari, Euangeliſtis honores & alimenta dari, Falſorum Deorum templa,cultumq; excidi,Chriſtianum autem reſtitui,ſtatuiq; iuſſit. Qua anno imperij viceſimo quinto omnium pene Vrbium nuditate Bizantio. Pauſaniæ Spartani Regis opus,ſuo nomine pro imperij ſede reſtaurato, & aucto, Romam diuitibus Eccleſijs ornatam,cum Italiæ,Syciliæq; regnis, Ro: Pon: ab ſe ter ſupra Reges coronato,obtinendam deſeruit. Sic Ro: imperij maieſtas annis ſuperioribus ad externos Principes,nunc uero primum ad externum etiam locum fuit tranſlata. Primam Trecentorum & octodecim Epiſcoporum aduerſus Arrium Alexan: Presbiterum,Chriſtianæ tranquillitatis perturbatorem,male de diuinarum perſonarum ſubſtantia differentem, Synodum anno imperij quindecimo Nicææ indixit,fouit,& adprobauit. Vbi ferendo cœlibatus decreto reſtitit,& obtinuit. S. Paſnutius Aegyptius Epiſcopus.

Anno eius quarto Perſæ, Ceſeroſacho Rege,excuſſo Ro: imperij iugo Aſiæ imperium trecentos & nouemdecim annos tenuere. Id tum,potentiores facti Sarraceni, Muhama principe, in Valdacham,quæ Babylon fuerat urbem annos 418. traxere, à Turcis, magna Chriſtianorũ iactura,captũ,latiſſimeq; in totam Aphricam,& Europæ portionem

IMPERII ROMANI
Con. Imperatores & anni.

21. Iouinianus.
1.
22. Valentinianns 1.
Valens.
11.
Valens
23. Gratianus.
2.
22. Gratianus.
Valentinianus ij.
6.
25. Valentinianus
Theodoxius 1.
11.
26. Archadius
Honorius.
13. 212.

portionem hactenus prolatatum. Eodem imperatore Vandali Sarmatæ, Vsimaro Rege, à Gothis è natali solo in Pannoniam pulsi, eam, imperatorum consensu, annos circiter 40. habitarūt, à Gothis repulsi. Gothi uero, Ariarico Rege, Imperatori se in stipendia submiserunt uicti. Horum pars, sub annum Constantini ij. tertium, Athanarico Rege, Vandalis Beticam, Et Sueuis Lusitaniam tenentibus, Visigothorum Regnum in Hispaniam posuit, à Theodox: Imper: annos octodecim interceptum, Constan: autem M. à Græcis inter diuos recepto, imperium cessit filijs à paterna religiositate degeneribus. Quibus cito per ciuiles seditiones, odiumque peracre fraternum, Constantino, scilicet, anno tertio à militibus Aquileiæ, & Constante, Francorum subactore, anno decimo tertio à Magnentio Tyranno in Gallia peremptis, in unum Constantium redactis, Is eruditus quidem uir & contra Persas strenuus, Arrianorum fauore, rectos in fide persequi, subitanee mortuus, desijt.

Hinc Iulianus Constan: M. ex fratre nepos, iā pridem cum fratre Gallo Iudæorum domitore, à Constantio necato, Cæsar factus, Galliam ingenti Alemannorum strage defendit. Imperium adeptus, idolorum cultum restituit, Hierosolymorum templum Iudæis reddidit. Quod dum hij restaurarent, diuina ui, motu, & igni concussum est. Christianos, quorum singulari odio, ex philosophia, cuius à Libanio Doctiss: erat hausto, flagrabat, Galilæorum adpellatione, multis, pudendisque conuitijs adfectos, spoliatis Ecclesijs, & sacerdotibus, destitutis magistratibus, publica discendi, docendi, prædicandique facultate interdicta, non minus dolose, quam obstinate adeo est insectatus, ut dum Persas inuasurus, incerti teli ictu, annū natus tricesimum secundum expiraret, sparso in cœlum cruore suo, clamauerit, uicisti Galilæe, sed te nunc item negabo. *Idolorū cultus restitutus.* *Christianorū persecutio.*

Contra Iouinianus Pannon à desolato exercitu Imperator adpellatus, imperare non prius uoluit, quam ille se Christianum esse fateretur. Tum imperans urgente commeatus penuria, pacem rogantibus Persis dedit. R: P. magis necessariam, quam honestam, tradita scilicet Syria, & Nisibi ciuitate.

Quo mox prunarum uapore defuncto, Sudariorum tribunus, Pannon Valentinianus Lascito fratre Valente, Imperans, Gratiano filio Augusto creato, Burgundiones, Alemannos, & Saxones per domuit, uictisque uiginti millibus cæde, Francis, qui fusis Alanis, liberi erant, tributū imperauit. In Sarmathas iturus, apoplexi perijt uir Aureliano similis. Tum Valens, Monachos ad arma cogens, à Mauuia inuicta Saracenorum regina, restitutis sanctis, obtenta pace, Contra Fridegninum Gothorum regem, à Valentiniano, pellentibus eum è Scythia Hunnis, in Thratiam, & Mesiam habitandam permissum rebellantem, congressus, amissis Ro. legionibus uictus, imperio, Vrbique exitiali hoste relicto, & irritato ab hijs, quos Arrianæ perfidiæ succenderat igni, igni sepultus est. *Franci à Ro: subacti.*

IMPERII ROMANI CONSTANTI-
nopolitani succeſſus.

IMPERII ROMANI
Con. imperatores & anni.

Hunnorũ in Panno niam mi- gratio.

Nno Valen: ſeptimo, Hunni Scythæ feroces Cadar duce, relictis Alanorum, Gothorumq; occupatis ad Meotidem ſedibus, in Ro: imperium decies centenorum & octoginta millium caterua profuſi, uictis utrinq; plus quadringentorum millium cæde, Macrino Pannoniæ Dalmatiæq; cæſo, atq; Dietrico Veronenſi Germano, Germaniæ, uulnerato, Ro: præfectis, Illi uero amiſſis ducibus, Pannoniã Longobardis abſtulerunt.

Gratianus autem & Chriſto, & imperio fidelis, Qui Cæſar, Gallos Triginta mille Alemannorum ſtrage defenderat, cum fratre Valentiniano ij. Occiduas nationes regens, urgentibus undiq; Barbaris, Theodoxium, eius Theodoxij, quem Valens Imper: præſtantem uirum, ac fidelem Hiſpaniæ tutorem ex Dæmonis reſpõſo necarat, filium imperij conſortio præfecit Orienti, cuius ope Gothis, Tartaris, atq; Germanis pacatis, à Maximo Ro: duce, qui, quam imperatoris nomine, Britanniam tueri debebat, eam ſibi regnum fecit, ac mox minore Britannia Francis erepta, Galliam totam occupauit. A militibus imperare iuſſus, Per fraudem Pariſij proditus, Lugduni ab Andragatio Max: Comite, anno uitæ ſuæ viceſimo nono eſt occiſus, & hinc anno ſeptimo. Valentiniano fratre Arbogaſtis comitis ſui tyrannide ad laquei mortem Viennæ coacto.

Maximus Britanniæ rex.

47 Honorius. Theodox: ij. 15.

48. Theodox. Valentin. iij. 26.

49. Valent. Martianus. 7.

50. Leo 1. 16.

51. Leo ij. menſ. 4.

52. Zeno. 16.

53. Anaſtaſius 1. 26.

Theodoxius 1. Senior, Gente, ſtirpe, moribuſq; Traiano Principi cognatus, & Chriſto deuotus, cœleſti præſidio, Tyrannis, quibus raro diuturna, nec incruenta uictoria, Maximo ſcilicet, Arbogaſte, Androgatio, Victore, Eugenioq; deletis, Francis, Alanis, item Hunnis, & Gothis bello, pactoq; compoſitis, Orientem reſtituit, & occidentem pacauit. Serapi maximo Aegyptiorum Deo combuſto, Alexandriam & uniuerſum imperium, & ab Ido-

518. lis, & ab hæreticis purgauit.

Imperiũ reſtitutũ & Chriſti regnũ ab Idolis atq; Hæreticis purgatũ

Hinc Archadio, & Honorio Auguſtis filijs ſub tutoribus Ruffino Orientis, Gildone Aphricæ, & Stillonice Occidentis Rectore, relictis, Imperij ſui reliquum apud Sanctum Ambroſium, cuius emendatione, Theſſalonicenſis uindictę pœnitens, uindictam in triginta dies ſtatuit differendam, Mediolani tranquille finiuit, Claudiani carmine cælebris. Quo ſapiente, potentiq;, qualis deinde nullus fuit, Imperatore Conſtantinopoli ſepulto. Mox imperij rectores, contentis pijs Principibus, Imperium inuadere nixi. Tum Stillico, ut callidiſſimus, ita & perfidiſſimus gente Vandalus Honorij Socer, Gildone à fratre ſuo, & Ruffino Gallo ab Archadio peremptis, ut unicum puerum indueret purpura, totius propemodum humani generis ſanguinem daturus, quam cohercere potuiſſet, uniuerſam Barbariem in Ro: Maieſtatis exitium concitauit. Anno ſiquidem Archadij & Honorij, Plondo numerante, octauo.

Scythi-

Scythicis,atq; Germanicis populis Alanis,Gothis,Hunnis, Vandalis, Burgundis, Sueuis,& Francis à Mæotide,Tanai,Ponto,occiduum usq; ad Oceanum ingenti multitudine profusis.Redagaisum,& Alaricum Gothorum reges,qui Asia,Thratia,Dalmatia,Illyrico,Pannonia,& Norico depopulatis,Italiam & urbem bipartito quadringentorum millium exercitu petierant.Illum in Fesulanis montibus conclusum,fame, peste,ferroq; cum ducentis millibus ad unum,ceu pecora,uel diuendidit,uel trucidauit. Alterum uero ad Rauennam triennij certamine fatigatum,ab Honorio pacis conditione,in Galliam à Sueuis uindicandam,transmissum, iniqua sua perfidia per Saulum Iudæum in sacro pascatis die,nil tale metuentem,apud Placentiam armis lacessitum,in Italiam retraxit. Ea ducis perfidia nimium sero notata, Honorius Imperator Stilliconem,tantorum ueluti malorum omnium incensorem, digne quidem, sed importune,nullo,scilicet subrogato duce,cum filio neci dedit. *Barbarorũ in Ro: imperiũ cõiuratio*

Alaricus inter infestam per annum Italiam , Romam imperij caput, anno Ar: & Ho:decimo tertio dira fame,ferro,& igni captam,sic adflixit, ut subinde inreparatam hactenus intulerit,eius imperio declinationem,atq; nunc,nisi id Galla Placidia nobilis illustriss: Imperatorum soror,& Athaulffi Regis, Alarici successoris,captiua coniunx,marito,tum Singerico,suspectæ pacis à suis occisis,Vallia Rege, anno ab Vrbis excidio sexto in indominabilis gentis suæ interitum,Aquitania pacis condictione recepta,consentiente,fratri seruasset, Romanum nomen in Gothi cum fuisset euersum. En Roma uelut altera Babylonia , stupendum humanarum rerum uicissitudinis exemplum,arcto primum ex colle, latum in orbem protensa, expositioq; à rege,fugitiuisq; à seruis,illustrium regum,ac liberorum Dominorum gloriosa Domina facta. En uice uersa , ex lato in arctum retracta, uel barbariss: & effœminatis est ad ludibrium subiecta,à Gallis nempe primum,hinc à Gothis,Vandalis,Herulis,Græcis,Saracenis, Germanis,& à Normannis fame, ferro, & igne capta, sæpius quidem, quam obsessa, Orbi,quem adflixit semel,uicissim pœnas luit sæpe. Vnicum splendidiss: in pompa, lautissimaq; in uoluptate, alienis discordijs, alienis opibus, & alieno principe comparata,solamen habens, quo licentiosissime freta, fucatum splendorem sub prisci nominis sui specie auctionatur. *Roma humiliata.*

VRBIS ROMÆ CAPTIVITAS, & Imperij declinatio.

Condito mundo, ea semper fuit humanarũ rerum conditio, qualis omnium terræ nascentium,nempe dum lente floruerint,& ad summum creuerint,ocyus emarcescant,& intereant.Sic Ro: Imperium , per arma omnium in orbe maximum , dum ingenti consensu, uirtuteq; summum attigisset culmen,subinde,ceu senio per discordiam , ignauiamq; confectum, declinauit. Porro ante Gothicum hoc Vrbis exitium, capto à Persis summo cum totius imperij dedecore Valeriano , uniuersa Septentrionis Barbaries in Romani imperij suppressionem conspirauit.Quæ licet magna ui aliquoties retusa fuerit,euicit tamen, ut,dum Ro:Principes uel inertia torperent,uel Principatus ambitione confligerent. *Romani imperij per Barbaros distractio.*

Persæ Asiam, Gothi & Hunni Thratias, atq; Pannonias. Visegothi Hispanias, & Suevi Gallias occuparent. Anno igitur Archa: & Hon: tertio Hunni Pannoniæ Regem crearunt Athilam Honorij: Imper: generum hoc diplomate gloriantem,

Athilæ titulus.

ATHILA REX *Hunnorum.*

Athila filius Bendekum. Nepos magni Nembroth, nutritus in Engaddi Dei gratia Rex Hunnorum, Medorũ, Gothorum, Dacorum, Metus orbis, & flagellum Dei, hunc habuisse ferunt insigne coronatum Asturem, gladium Martis, Scytharum regibus seruatum, Exercitum, præter gregarios, Centenorum millium militum, annos uitæ Centum uiginti quatuor, atq; maximam omnium Principum toti Europæ cladem intulisse. Alaricus autem Gothus, antecaptam Vrbem cum Honorio pacatus, è Gallia in Hispaniam pepulit Sueuos, Alanos, & Vandalos. Horum tum Rex Carocus, Francorum permissu, Vormatiam, Maguntiam, Spiram, Treuerim, Metim, & totam Belgiam Arelatum usq; crudeliter euertit.

Rheni ciuitates euersæ.

Post Vrbis autem exitium, paucis hinc in annis multæ prouinciæ à Ro: Imp: defecere. Cessit namq; Sarmatia, Dacia, Mysia, Pannonia, Herulis, Ostrogothis, & Hunnis. Germania uastata indigenis. Gallia direpta, Visegothis, Burgundionibus, & Francis. Britannia, Saxonibus Anglis. Hispania Visegothis, Gothalanis Vandalis, & Sueuis. Lybia & Aphrica, Vandalis.

Prouinciarũ ab imperio Ro: defectio.

Archadio bono Principe, sub ipsum urbis exitium Constantinop: defuncto, successit filius, uir ad omnem uirtutem Auo non dissimilis Theodoxius ij. utriusq; uitę adeo studiosus, ut expensis interdiu R. P. negotijs, noctu libris incumberet. Sacrorum, & legum doctus. Legum Codicem edidit & Ephesi contra Nestorium disputauit, quo differendi genere delectabatur. Isgerdem Persarum Regem à Christianorum persecutione, ad Christianismi admissionem per S. Marutham Mesopotamiæ Episcopum traxit, Barrabanem Isgerdis filium Alamanduri Sarracenorum Regis uictoriam pro mittentis, aulio, fugitiuos Christianos bello repetentem, Ardaburio, Beatianoq; ducibus Centenorum millium Sarracenorum, & in mortalis Persarum decem millium legionis cęde, uel maxime Acatij Amidæ Episcopi pietate pacauit. Acatius enim, dũ septem millia captiuorum Persarum fame necarentur, persuasus Deum nostrum neq; mensis neq; calicibus indigere, neq; comedere, neq; bibere, distractis Ecclesiæ suæ donarijs, hijs captiuos redemptos, atq; refectos, Barrabani restituit. Quod ille maioris, quam Ro: uictoriam æstimans, pacem dedit, anno Imperij 10.

Codex legum editus.

Acatij Christianum exemplum.

Anno Hon: & Theo: secundo Burgundiones, Vandalorum progenies, electis Sueuis, in Heduis regnum Gundicario constituere. Paulo post ad Christum conuersi, diuinum contra Hunnos auxilium sensere, ab Aethio tamen pene deleti, in Francorum ditionem cessere.

Francorũ in Gallia regnum.

Burgundiæ regnum.

Franci Germani, qui Rhenum translati, Galliam sępe inuaserant, Romanos & Vandalos magnis cædibus adfecerant. Treuerim concremarant captam, ab Aethio repulsi. Anno Hon: & Theo: octauo, Marcomiro Duce reuersi, deuictis, pulsisq; Ro: præsidijs, in Senonum agro Faramundo Regi repetitum regnum firmauere. Hac stirpe à Christi natali propagato, è Clogio 1. decimo octauo scilicet Francorum Rege, cuius regni anno decimo natus est Christus. Hic Frisonem filium Frisonibus Ducem dedit, regem factum. E Clodomiro V. & regum numero Triginta sex qui Sueuis Ro: Imperij iugum deposuit. Gundebaldum fratrem Meni confinibus Ducem fecit, ex hoc propagati sunt Ostrofranciæ Duces Dagobertus, Clodius, Marcomirus, & Faramundus, qui rex factus,

Duces Francorum.

Franciæ regnum.

ctus, Ducatum Marcomirus fratri tradidit, ex hoc ultimo Heleno sine hærede defuncto, Ducatus Pipino Francorum regni Pallatino delatus, is rex factus, eum S: Burchardo Herbipolensi Episcopo donauit, anno Christi septingentesimo quinquagesimo secundo. E Clogio iij. Francorum Rege tricesimo nono qui Sagonæ confinia regno adiecit, per Hectorem, qui Degenhart. Filium Pipino genus extitit. Marcomiro V. Francorum Rege quadragesimo cui per quatuor annos Romanorum, Gallorumq; uictori captam, Maximus Britanniæ Rex Armoricam abstulerat, à Valentiniano Imper: cæso, Per interregnum Francis præfuere Duces duo, quorum Dagobertus, Valentiniano tributum exigenti, respondit, Francos non dare, sed exigere solitos esse, neq; obligari, sine principis impositum consensu. Subinde Franci Regem crearunt Faramundum.

Maximus Britanniæ Rex.

FRANCORVM GERMANORVM A Christo nato, regnum.

18.	Clogius 1.	20.	32.	Clodius ij.	27.
19.	Herimer:	12.	33.	Vualther.	8.
20.	Marcomir: iij.	18.			300.
21.	Clodomir: iij.	12.	34.	Dagobertus 1.	11.
22.	Anten: iij.	6.	35.	Clogius ij.	2.
23.	Rhaterus.	21.	36.	Clodom: vi.	18.
24.	Richimer.	24.	37.	Richmer: ij.	13.
		113.	38.	Theodomir:	10.
25.	Odomar.	14.	39.	Clogius iij.	18.
26.	Marcom: iiij.	21.	40.	Marcom: v.	15.
27.	Clodom: iiij.	17.		DVCES.	
28.	Farabertus.	20.	1.	Dagober:	5.
29.	Sunno.	28.	2.	Genebaldus.	21.
		213.			419.
30.	Hilderich 1.	40.		Rex Francogallorum.	
31.	Bartherus.	18.	1.	Faramundus.	

Angliæ regnum.

Anno Theo: & Valētiniani iij. Cōstātij Cæs: ex Placidia filij, ac Theo: generi quarto Saxones Angli contra Pictos, & Scothos in Britanniā uocati, terræ portionē dono meruere. Anno 10. expulsi, duodecimo reuersi, 400. Baronibus, atq; Consulibus interfectis, regē uinctū, ad uota cogere. Anno 20. ab Aurelio regni recuperatore cæsi, superstites colonia donati, usq; in Zenonis imperiū quieuere. Vbi, Arturo, uulgi fama, fabulæ non dissimili, clarissimo Britanniæ, atq; triginta bello captorū ab se regnorū, Rege, à nepote perempto, Saxonū Anglorū Rex Elle Britannos auxilio destitutos, ingēti strage, & gentē, & nomen in cōtinentem Celtarū terrā transferre compulit. Atq; subinde Britannia in Angliæ, & Armorica in Britanniæ adpellationem cessere. Anno Theo: & Valen: sexto. Vandalis à Bonifacio fideli Aphricæ, atq; B. Augustini Episcopi tutore, è Bethica in Aphricam traductis, Alanis uel cęsis, uel in Gothalanos mutatis, Sueuis autem proprijs sub regibus annos Centū & septuaginta in Lusitania degere permissis, Visegothi, Vallia rege, Hispaniā totā quiete plus trecentis annis possedere. Vandali uero solita pro perfidia, subsidij neglecta ratione, mox omnem Aphricam ui crudeliss: sibi uendicantes, Regiā sedem annos Nonaginta sex retentam, Gēserico sæuo rege, Carthagini posuere, anno Theodosij & Valentiniani decimo sexto.

Anglorū Saxonum in Britannia regnum.

Hispaniæ Gothorū regnū.

Sueuorū atq; Gothorū in Hispania regnum.

ATHILÆ REGIS HVNNORVM successus.

HVnni autem Barbarorum omnium facile immaniss: quietis impatientes, eo anno, quo Martianus Theo: auunculo suo Constantinopoli defuncto, Pulcheria castissima fœmina Theo: sorore agente, subfectus est uir bonus. Barbaris aliquot nationibus, præsertim Ardarico Gepidarum, & Valamire Ostrogothorum Regibus, seruilem in societatem tractis, Athila Rege, eius temporis ferocissimo quingentorum millium exercitu, è Mysia, atq; Pannonia, per Germaniam & Galliam, cuncta, absq; ullo rerũ, hominumq; discrimine, ferro, & igne

Cathalaunica strages. prosternendo, Cathalaunicos usq; in campos profecti, illic ab Aethio Mysio, Constantio Cæsari ab Hono: subrogato, Patricio uiro clariss: Theodorici, in ea pugna cæsi, Visegothorum. Merouei Francorum Regum, Burgundionum, & Germanorum auxilijs centum & octoginta millium cæde uicti, nullo, quibus uicisse tum sat erat, persequente, in Pannoniam reuersi, exercitu reparato, recta per Illyricum, Italiam ingressi Aquileiam memoranda clade, Vetonam, Mediolanum, Florentiam, urbes, uicos, & arces solo æquarunt. Romam petituri, diui Leonis Ro: Pon: obuij prece, monituq; Rex aduersus, in Boijs nuptias agens, inter epulas repentina sanguinis eruptione tyrannidem,

Athilæ mors. simul & hominem exuit. Tum relictæ, formidatoq; à Rege solutæ nationes, dum pro regno inter se certant singulæ, regnum amittunt singulæ. Gepidæ porro promiscua triginta millia sociorum, & Athylæ maioris filij cæde, Hunnorum excusso iugo, horum partem Datiam, Martiani Imper: pace, coluere. Alij uero Barbarorum ad alia loca desedentes. Ostrogothi, à Sueuis non impune adflicti, Imperatori se coniungentes, Pannoniam, cum paucis Hunnorum reliquijs, sub Maroto Polono, Athiliano duce relictis, obtinuere. Superstites erant inter multos Athilæ filios insigniores duo Chaba scilicet Imper: Hon: & Aladarius Saxonum Ducis nepos, pro quibus apud Sycambriã dimicantes Hunni, cæsis iam externis militibus, quindecim dierum atroci conflictu,

Hunnorũ cruenta cædes. hij diminuti, atq; distracti, Aladario perempto, Pars maior Chaba Rege in Auitam Scythiam redijt. Pars uero minor in Auarorum, Vngrorumq; nomen desijt, donec nouis, per annos deinceps circiter quadringentos & quadraginta uiribus coalita, sub ultimis Ottonis 3. annis, regnum Stephano Rege restituit.

Venetiarum conditio.

Gesericus rex.

Ob hanc igitur Hunnicam, atque prius Gothicam Italiæ depopulationem nobiliores atq; potentiores Italiæ ciues, prẹsertim Aquileienses, & Patauini, in palustrem Adriatici sinus oram conuenæ, Venetias memorandæ potentiæ urbem condidere anno Martiani primo. Hono: & Theo: nono cõdi cæptam, Romæ pereuntis æmulam, cuius imitata uirtutem, illa declinante, hæc & ciuili libertate, domestico splendore, Imperijq; magnitudine, uniuersas orbis facile superauit urbes, adeo, ut non semel, aut sustinuerit, aut retulerit, aut inuaserit utriusq; imperij uires.

Anno Martiani quarto, Valentiniano in Aethij seruatoris imperij, cædis ultionem interfecto, Gesericus Vandalorum Africæ Rex, ab Eudoxia, quæ defuncto Valen-

Valentiniano Maximo urbis occupatori, imperijq; adfectatori nupserat, euocatus tre centorum millium militum classe Romam inuasit, effugato populo uacuam, & ab ea tum, subactæ ante Sexcentos circiter annos Carthaginis, quatuordecim dierum è pha nis, prophanisq; corrasa locis præda, ultione rapta, ditissima Romanorum, Campaniæ, Apuliæ, Syciliæq; spolia, Eudoxiam item cum duabus filijs in Aphricam secū auexit. Ad Italiæ direptionem paulo postea reuersus, à Leone Imper: per Basiliscum Patriciū repulsus, Arrianis credens, in sanctos Christi crudele otium uertit, Ei uero in eosdem crudelior successit Rex Honoricus à uermibus corrosus. Post Geserici ab urbe decessum, Romani Auitum senatorem imperare iusserunt, à Martiano Constantinopoli occupato, admissum, in Martiano uero mox impia suorū cæde perēpto, Christianismi senioris Theodoxij stirpe finita iam omni, & Occidentis imperio à Barbaris distracto, Cōstantinopolitani Leonem 1. primum Græcæ nationis è Tribuno militū Imperatorē per Anatholium patriarcham coronarunt. Is igitur imperio suscepto, eidē inhiantes Asparem scilicet, & huius filiū Ardaburiū Martiani occisores, prælio captos, ensi tra didit. Anthemium Martiani generū, Auito, Maiorano, & Seueriano defunctis, Cæs. Romam misit, quo à genero suo Richimere Gotho, Vrbe capta, necato, Olymbrio, deinde, Glycerio, atq; nepote inaniter ablatis, Oreste tum, cū infausti nominis, nempe in quo Magni Augusti maiestas desijt, Augustulo filio Italiā tenēte, annū circiter Leonis Imper: duodecim Odoacer gente Rugus Herulorū Rex, relictis Gepidis, Hūnis, & Ostrogothis, quibus Imper: Leo Mysiā, atq; Pannoniam captam, pacis lege concesserat, è Russia Pannonięq; finibus per Noricū Italiam ingressus, Oreste mox in pugna deuicto, ac propria manu transfosso, Augustuloq; tū spontaneo timore purpura exuto, Roma, atq; totius Italię regno annos quatuordecim potitus est. Moriturus aūt Leo, Imperiū Leoni ij. ex sorore nepoti, sed is ad sacra persuasus, id patri suo Zenoni tradidit. Hic uero à Socru domi, & ab hostibus foris undiquaq; uexatus, Theodoricum Ostrogothorum Regem, Patritium adpellatum, quo tumultuantes Gothos, & hostes Herulos compesceret, Italiæ regno donauit. Is igitur Sarmatarum, Bulgarorum, Gepidarumq; regibus bello consumptis, è Mysia atq; Pannoniam in Italiam, profectus, Odoacro tum non prius ui quam fraude necato, Rauennæ anno Zeno decimo Regia sede firmata, Dalmatiam, Italiam, atq; Syciliam annos ipse triginta & octo & successores trigin a & quatuor obtinuere, supra fere gentis suæ naturam prudens, atq; moderatus Princeps, datis è sua gente Italiæ præfectis, Romæ, ab se restauratæ, totiq; Italiæ militia, & armis interdixit. Qua primum Roma literarum olim, & armorū Princeps, literis simul, & armis destituta, Barbaris, quorum Domina fuerat, seruire cœpit.

Roma à Vandalis capta.

Odoacri Herulorum regis in Italia regnū

Sub initium Imperij Xenonis. Longobardi, Rugiam eius, ab Herulis in Italiā profectis, occiso Rege, uendicarunt. Franci aūt, qui Meroueo Rege, Galliam inhabitare, atq; Gallorum lingua uti cœperant, nunc Hilderico Rege, exclusis Romanis, ab Agrippina, quam captam, Coloniam sibi fecerunt, Constantiam usq;, omneis Rheni ciuitates. Lepontios, Valesienses, Lausanenses suis adigere tributis, atq; præfectis.

Lōgobardorū successus.

Hinc Anastasio defuncti Zenonis Silentiario, relictæ imperatricis opera, ad imperiū euecto, Clodoueus illustrium Francorum regum nulli secundus, Alarico Visegothorum Rege, Romanorum & Aluernorum præfecto, peremptis, atq; consanguineis regulis ui, fraudeq; deletis, solus uniuersæ Galliæ terminos suæ ditionis fecit. Vltra Mosam & Lygerim Neustriam, citra uero, ad Rhenum, Austriam uocauit. Parisium caput regno dedit. Burgundos, atq; Thuringos domuit. Graui tum Sueuorum uictoria, & ab uxore, Burgundiorum Regis nepte Gothilde persuasus, cum triginta millibus Francorum, primus eius gentis regum Christo, per Sanctum Remigium Remensem Archiepiscopum, oleo cœlitus demisso, initiatus est anno regni quindecimo ab Anastasio Imper: Baltheo, Toga Patritia, & aurea corona donatus, infœliciter cum Theodorici Italiæ regis, generi sui copijs in Vasconia pugnauit.

Francorū gesta.

PONTI-

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

54. Hormiſda.
9.

Laicos à clericis in Eccleſia ſeparandos.

55. Ioannes 1.
3.
56. Fœlix iiij.
4.
57. Bonifa. ij.
2.
58. Ioannes ij.
2.
59. Agapitus 1.
1.
60. Syluerius.
1.
61. Vigilius.
17.

Canonicæ præces atq; defunctorũ memoria inſtituta.

62. Pelagius 1.
11.
63. Ioannes iij.
13.
64. Benedict. 1.
4.
65. Pelagius ij.
10.

PONTIFICATVS ROMANI ſucceſſus.

Hormiſda Campanus, Regibus charus, hæreticis exoſus, & in Eccleſiam magnificus, Nuptias publice agi decreuit. Manichæos, palam eorum combuſtis libris, oppreſſit. Ab Anaſtaſio Imper: contemptus, inquiente Imperatoris eſſe imperare, non imperata Pon: uel cuiuſuis recipere. Sed à Iuſtino confirmatus, Eccleſiarum pacem obtinuit.

Ioannes 1. Tuſcus, á Iuſtino Conſtantinopoli honoratus, Theodorici Regis, paulo poſt in Vulcani ollam deiecti, iuſſu, carceris pedore, fameq; conſumptus, Martyrum numero eſt adſcriptus. Ante conteſtatam litem poſſeſſorem reſtitui iuſſit.

Fœlix iiij. Samius Conſtantinopolis patriarcham male fidei damnauit. Diuis Medicis Coſmo & Damiano templum dedicauit.

Bonifa: ij. R. ſciſmate ſublato, Clericos à Laicis in Eccleſia ſegregauit.

Ioannes ij. R. Iuſtinianum exilium minantem, animi conſtantia, benignitateq; uicit, atq; placauit.

Eundem Imperatorem Agapitus 1. R. Præsbyteri filius, ab Arrianis in Conſtantinopolitana Synodo, ubi mortuus eſt, auertit, & dominicas proceſſiones inſtituit. A Theodato Rege Conſtantinopolim Legatus miſſus, in ſumptum aurea, & argentea diui Petri uaſa fœnori dare coactus eſt, à rege poſtea redempta, atq; reſtituta.

Syluerius Hormiſdæ Pon: filius urgente Rege creatus, ſed accuſante Vigilio proſcriptus, martyrium pertulit.

Vigilius R. Conſtantinopolim Theodoræ Imperatricis iuſſu tractus, in quinta principe Synodo contra Theodorum Conſtan: patriarcham, Euthyci, Arrioq; diſſentiens, flagris expirauit, hic dolo, ille ui Pontifex, ambo pœna data, Sanctis adnumerati.

Pelagius 1. R. Eccleſiam in magna tribulatione conſeruauit. Canonicas præces Eccleſiaſticis quotidie per orandas inſtituit. Et opulentiſſ: lucri defunctorum ſuffragia adprobauit. Hæreticos atq; ſciſmaticos, haudparuo Eccleſiaſticorum leuamine, ſeculari poteſtate cohercendos indulſit.

Ioannes iij. R. prodigioſam tempeſtatem, perturbationibus, & annis plenus morte ſuperauit. Quo tempore Armeni Chriſtum recepere.

Benedictus 1. & Pelagius ij. Ro. Longobardorum, cæliq; bellis, fame, peſteq; ſunt exhauſti. Hic abſque Ro. Principis authoritate creatus, offenſam, miſſo Conſtantinopolim Gregorio, deprecatus eſt.

Gregorius

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

66. Gregorius M.

12. 605.

67. Sabinianus.

1.

68. Bonifa: iij.

1.

69. Bonifa: iiij.

6.

70. Deus dedit.

3.

71. Bonifa: v.

5.

72. Honorius 1.

13.

Gregorius Magnus R. nulli Romanorum Pon: & uitæ integritate, & doctrinæ copia ſecundus, Eccleſiæ morumq; doctor, atq; reformator diligentiſſ: inter Latinos diuinæ ſcripturæ interpretes cum ſanctis Hieronymo ſcilicet, Ambroſio & Auguſtino primas, Pon: decreto tenet. Diuo benedicto monaſticorum patriarchæ, qui ſub Fœlice iiij. in Caſſino monte, monaſticen ſanctæ uiuendo, docendoq; inſtituerat, dedicatus, aliquot monaſteria condidit, & in eis aliquot milia cœlibum fouit. *Benedictus Abbas.* Ro: Pon: primus ſeruorum Dei ſeruum ſe nominans, Conſtantinop: patriarchæ, tum cæteris Epiſcopis, uniuerſalis Epiſcopi nomen decreto derogauit, ſed & minaci imperatori conſtanter reſtitit. Inſtituta Litaniarum ſupplicatione, qua una proceſſione octoginta millia hominum ſubitanee conciderant, peſtem abſtulit inguinariam. Diem beatiſſ: Mariæ Purificationi ſolennem, ſub Vigilio Pon: contra peſtilentiam Conſtantinopoli in faſtos relatam, à Sergio Pon: cæreis illuſtratam, atq; Palmarum diem feſta proceſſione honorauit. Cinerum diem, cineris aſpergine quadragenarij ieiunij principium ſacrauit. Veniarum aſſertor, non uenditor fuit. Sacrorum, atq; canticorum normam, ab eo Gregorianam adpellatum, digeſſit. Kyrieeleiſon cecinit, & Alleluia. Miſſæ ritum, conſarcinato Canone, deinceps obſeruatum, compilauit, atq; commendauit. Attamen Concubinariorum miſſas audiri uetuit. Eius opera, Edelbertus Angliæ rex Chriſto baptizatus, Agiulfus item Longobardorum, & Richaredus Viſegothorum reges Ario deſerto, Catholicam fidem receperunt. *Reges ad Chriſtum conuerſi.*

Sabinianus Tuſcus, Campanas, & Lampades ſacris addidit. A beato Gregorio, quod eius ſcripta comburere per inuidiam niteretur, horrendo noctis uiſu ſtupefactus, infami morte ſubito concidit.

Bonifacius iij. R: Poſt, uti longam, atq; pertinacem, ita Chriſtianæ rei noxiam, atq; pudendam Romani, atq; Conſtantinopolis Epiſcoporum primatus inter Chriſtianos ambitionem, Hic ſuas in partes perſuaſo Phoca, tum Patrum patris obtento nomine, Quod Papa nouum principatus uocabulum, crediderim tunc æditum, indicare uidetur. Romanam Eccleſiam, atq; Ro: Pontificem, illam omnium Eccleſiarum, & hunc omnium Epiſcoporum principem eſſe, ſancita lege, declarauit. *Ro: Epiſcopus papa appellatus.* Imperatoribus ſtatuendi Ro: Pon: abrogato iure, reliquorum Epiſcopum inſtitutionem Cleri, populique ſuffragijs, magiſtratus, authoritate confirmatis, indulſit.

Bonifa: iiij. Marcus Pantheon. M. Agrippæ opus, à Phoca impetratum, eiectis Idolis, Diuæ Virgini Mariæ & omnibus ſanctis conſecrauit.

Deus

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Vacat menſ. 19.
73. Seuerinus ij.
1.
74. Ioannes iiij.
2.
75. Theodorus 1.
6.
Conſtantinop: Sinodus. 76. Martinus 1.
6.
Vacat menſ. 14.
77. Eugenius 1.
3.
78. Vitalianus
15.
79. Adeodatus
4.
80. Donus.
5.
81. Agathon.
2.
Canticorum ordinatio. Vacat menſ. 17.
82. Leo ij.
1.
Vacat an: 1.
83 Benedict. ij.
1.
84. Ioannes v.
1.
85. Conon.
1.
Saxones & Phryſones Chriſtum audire cœperunt 86. Sergius 1.
14. 700.
87. Ioannes vi
3.
88. Ioannes vij
3.
89. Sicinius di. 20.
90. Conſtantinus 1.
7.
91. Gregorius ij.
17.

Deus dedit R. ſpirituali cognatione iunctis matrimonio interdixit.

Bonifa: v. Campanos ſacrilegos ab Eccleſijs excluſit. Sed ad Eccleſias confugientes, immunitate donauit.

Honorius i. Campanus, Eccleſias reſtaurans, Heraclij permiſſu, æreas Romuli ædis tegulas Sancto Petro ſupertexit. Eo, & Seuerino ij. R. perturbationibus oppreſſis.

Ioannes iiij. Dalmata, ſacrilegos quadrupli reſtitutione damnauit. Ex Eccleſiæ Theſauris, latio ſpoliatori ſuperſtitibus, captiuos, non agnatos, redemit.

Theodorus 1. Græcus, In omnes prætereꝗ́ hæreticos pius.

Martinus 1. Tudertinus ducorum quinquaginta Epiſcoporum Synodo. Conſtantino Epiſcopo, Paulo damnato, imperatoris iuſſu proſcriptus eſt. Sanctus Eugenius 1. R. Delinquentibus Clericis carcerem ſtatuit.

Vitalianus Campanus. Eccleſiaſticā regulā cōpoſuit. Organa muſica choro miſcuit, & Anglos in fide cōtinuit.

Adeodatus R: Donus R. Rauennatem Eccleſiam Romanæ ſubiugauit,

Agathon Syculus, Leproſum oſculo ſanauit. Neminem ab ſe triſtem abire permiſit. Sub eo Synodus ſexta ducentorum octaginta nouem Patrum Conſtantinopoli contra Macharium monothelitam acta eſt.

Leo ij. Syculus, Latine & Græce peritus, Muſicus Hymnorum, atꝗ́ pſalmorum contentum arte digeſſit. Pro pallij epiſcopalis, uel alterius Eccleſiaſtici officij collationi nil mercis reddendum eſſe ſtatuit.

Benedictus ij. R. uitæ ſuæ reuerentia, ab Imper. Con. obtinuit, ut, quam deinceps Clerus, Populus & exercitus Ro. Pontificem elegiſſet, Is mox abſꝗ́ ullius alterius authoritatis interuentu uerus Chriſti uicarius haberetur.

Ioannes v. Syrus. Pon: Ro. cōſecrationem tribus Epiſcopis Hoſtiēſi, uidelicet Portuenſi, & Veliterno tradidit.

Conone Thrace Angelico adpellato, pie defuncto.

Sergius 1. Syrus à Leone ij. pacis oſculo dato, ter agnus Dei cecinit. Sua quod ſanctitate Saxones & Phryſones audientes Chriſto fecit. Vbi Phryſonum Rex Radbodus pedem è baptiſmo retraxit, inquiens, plures, atꝗ́ potentiores ſequi ſanius eſt, Hos ſubito quarta die ſecutus ad inferos.

Ioannes vi. Ioannes vij. Græci, Siſinius Syrus uiri fideles.

Coſtantinus 1. Syrus à Iuſtiniano Imp: Conſtantinopolim uocatus, priuilegijs impetratis, honoratus Romam reuerſus, Philippicum, quod ſanctorum ſtatuas prophanaſſet, impietatis damnauit.

Gregorius ij. Syrius. Iouis diem, dominica cœna læ-
tam,

PAPATVS ROMANI *Pontifices & anni.*

92. Gregor: iij.
10.
93. Zacharias
10.
94. Stefa: ij.
5.
95. Paulus 1.
16.
Vacat mens: 13.
96. Constantinus ij.
1.
97. Stefa. iij.
2.

tam, quadragesimali ieiunio subiecit. Nullibi, quam sacrato in loco, missas agi uoluit. Multos Germanorum per diuum Stephanum primum Mogũtiæ Episcopum Christum, & Ro: Pon: docuit. Ab imperatoris persecutione Longobardorum auxilio defensus, execratione in Imperatorem relata, statuarum persecutores in mortem usque persecutus est. *Primus Moguntiæ Episcopus.*

Gregorius iij. R. Latinæ Græcæque doctus, antecessoris de colendis imaginibus actis Romæ Noningentorum trium Patrum Concilio firmatis, latum in imperatorem anathema grauauit. Italiam Imperatorio sacramento absoluit. Qua Rauennates, atque Romani, Imperatore deserto, Duces sibi præfecere anno Pon: Tertio. Tũ indignantes Longobardos à Romanæ urbis obsidione Caroli Martelli præsidio remouit.

Zacharias Græcus inter augustos Pon: numerandus, sua maiestate, pacatis Longobardis, Lachim illorum regem, cum uxore & liberis. Item & Carolomannum Teutofrancorum principem monachatu imbuit. Hinc Papæ iam in ponendis, deponendisque principibus iure facto, anno Pon: sui ultimo Pipinum C. Martel: filium, atque Carolomannum fratrem Gallofrancorum Pallatinum, Hilderico Rege in monachum attonso, petentibus Francis, per Bonifacium Moguntinum, & nunc Ro: Pon: dono, Coloniensem Archiepiscopum, Regem cõsecrauit. *Ius ponẽdi deponẽdique Principes Ro: Papæ factum.* *Pipinus Francorũ rex.*

Eundem Stephanus ij. R. in Galliam profectus, cum à fidelitatis iuramẽto solutum, tum ad regiam successionẽ confirmatum, in Italiam contra Longobardos duxit. Quibus bis per illum ad pacem compulsis, Papa Ro: quicquid Sancti Petri patrimonij uenit adpellatione, Romani imperij & Longobardis ademptum, Rauennæ scilicet Exarchatum alieno Francorum dono Regis obtinuit. Italiæ iam non solum, & Romanorum Pontifex, sed & uel omnium Christianorum Principũ, Imperator esse, & à perferarijs gestari cœpit. Exarchorum magistratus desijt.

Paulus 1. Ro: uir adeò pietati deditus, ut non solum bona bonis, uerum etiam pro malis bona reddiderit. *Pon: tumultuatio.*

Constantinus ij. R. fratris Nepesini Ducis, Desiderio Rege suadente, manu, nullis dum initiatus sacris, ad Põtificatum, ut ui euectus, ita uicissim ui in monasterij carcerem deiectus est.

Tum Stefanus iij. Syculus legitime suffectus, conuocata Episcoporum Synodo, deiecti Constan: Pon: omnibus, præterquam Baptismi, & Chrismatis, abrogatis actis, Anathemathe lato, statuit, Neminem scilicet, nisi rite sacris initiatum Pontificem, uel Episcopum creari, sed & Constantinopolitani imperijs, Græcorumque de abolendis diuorum imaginibus Synodum tanquam hæreticam execrauit. Idem egere Hyerene imperatrix Nicomediæ. *Synodus pro statuis.*

N Adria-

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Imperij im pri uilegium mutatum 98. Adrianus 1.

22.

Carolus Imperator creatus. 99. Leo iij.

21.

100. Stefan: iiij.

1.

101. Pascalis 1.

Ro: imperium Rō: subiectū.

7.

102. Eugenius ij.

2.

103. Valenti: dies 20.

Sarraceni ex Italia pulsi. 104. Gregor: iiij.

16.

105. Sergius ij.

2.

Anglorū uotum. 106. Leo iiij.

8.

Adrianus Pontifex Ro: & Carolus Rex Francofordiæ.

Adrianus 1. Ro: magnanimus Pontifex, anno Pontificatus sui tertio suo ductu per Francos Longobardorum regno deleto, In Centum quinquaginta trium Antistitū conuentu, damnatis diuorum imaginum execratoribus à Gregorio Magno compilatos, Missæ ritus Occidentalibus Ecclesijs imperauit, Francorum regum fauore prolatatos, atq; ditatos. Tum Carolo Francorum regi, qui Pontificatum Ro: ab externorum persecutione liberauerat, atque Pipini patris sui Pontificibus donata confirmarat, & auxerat. Eligendi Ro: Pōn: Item & instituendorum in regno Episcoporum, Abbatum, & Prælatorum priuilegium tradidit, à Leone postea confirmatum, sed à successoribus mox ueluti hæreticum repudiatum.

Leo iij. R. Pontificibus Ro: ab exterorum insectatione
iam num liberatis, tum uero mox intestinis ambitionibus
agitari ceptis, uir ille pius à factiosis ciuibus, & clericis
impie tractatus & expulsus, ad Carolum Francorum re-
gem confugit, cuius ope restitutus, atq; suapte sacramen-
to purgatus, eundem, seclusis negligentibus Græcis, ut
obsequentem unanimi Ro: consensu, anno Pon: sui 6. ipso
816. die Christi natalis in Ecclesia diui Pet: Christianissimum
adpellatum, Ro: Augustum unxit, atq; coronauit. Ac si-
mul Pipinum eius filium Italię regem pronunciauit. Im-
perium subinde Ro: quod ante è cœlo dari creditum, Ro:
Pon: dabat, in Pon: arbitrium deuolutum, uicissim Ro: à
Pon: à nomine datur imperatoribus.

Vnde Stefa: iiij. R. citra Imperatoris assensum, Pon: est adpellatus.

Post Pascalem 1. Ro: suburbanarumq; ditionum Lud: dono principem.

Eugenium ij. & Valentinū, pie defunctos Romanos.

Grego: iiij. R. & Lud: Imp: anno scilicet Pon: secundo Aquisgrani habita Synodo, decretū est, ut sacerdotes dimisso fastu, luxuq;, ne ulla à sacris rite libereq; tractandis impedirentur occasione, quod honesto statui suo congruat, singuli singula teneant sacerdotia. Idem Longobardorum auxilio grauiss: utrinq; cæde, Mauros Sarracenos ex Italia profligauit. Omnium sanctorum festum Gallis, atq; Germanis colendum tradidit.

Sergius ij. R. Pontificibus initiatis nomina mutauit, Os porci uocatus.

Leo iiij. R. Vir sanctus cum oratione tum occumbentibus Christianis salute promissa, Ludouici Italiæ regis adiutorio Sarracenis altera graui strage propulsis, Vaticanum, Leoninæ ciuitatis adpellatione, mœnibus cinxit. Pe: & Pa: templa, suburbiaq; desolata restaurauit. Precibus itēm Regulum exitiosum serpentem, & uagans per domos incendium extinxit. Ab Edeuulfo Anglorum rege cū filio Romam profecto, de singulis regni ædibus

duorum

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Ioannes fœmina. 2.
107. Benedict:iij. 3.
108. Nicolaus 1. 10.
109. Adriannus ij. 6.
110. Ioannes viij. 10.
111. Martinus ij. 2.
112. Adrianus iij. 1.
113. Stefa: v. 6.
112. Formosus. 5. 900.
115. Bonifa: vi. dies. 26.

duorum denariorum tributum. S.P. deuotum, suscepit, atq; deinceps exegit.

Ioannes Mogūtinus fœmina Pontificatū doctrinę mo rūq; pręstātia comparatū infami partu defuncta, reliquit.

Benedi:iij.R. & in uiuos, & in mortuos pietate charo, elato.

Nicolaus 1. R. ignauo Imperatore pręsente, & adsentiente, Sæculares quoscūq; seu reges, seu Principes, nullū in ea, quæ sunt sacerdotum, ius habere declarauit, Sed & illos à concilio, nisi de fide agatur, exclusit. Ro: Pontificū decretis, & epistolis authoritatem Apostolicā statuit. Se pro Pontifice ingerentem Apostasiæ notauit: Concubinariorū missas uitauit: Sua exhortatione Bulgaros recta imbuit fide. Quo mortuo, nonnulli scriptores, absq; data causa, annos octo & mens: septem Pontificatum uacasse scribunt. Alij uero Agapitum, atq; Basilium inserunt.

Adrianus ij.R. in pauperes largus, Sęculares decreto à Pō: electiōe reiecit. Bulgari, q̄s in fide Ro: sedis tenuerat, eiectis latinis Presbyteris, à Ro: ad Cōstan: Sedē defecere. *Seculares ab electione Pon: reiecti.*

Ioannes viij:R. è ciuium uinculis liberatus, Irregularitatis censurā homicidis omnibus, etiā clericis inflixit. Omnes itē, qui non sacrū de sacro, uel sacrū de non sacro raperent, sacrilegij puniuit. Intra centū annos Ro: Ecclesiæ priuilegio præscribi negauit. Martinus, Gallus ij. Pontificatum ambitioue quæsitum, breui sine honore dimisit.

Adrianus iij.R. Sua magnanimitate, Nicolai decreta cōfirmauit. Ne scilicet in creādo Pō: Imperialis autoritas expectetur, sed ut libera sint Cleri, populiq; R. suffragia. *Imperator à Pontificis electione exclusus.*

Stefa: v.R: in magna Christianorum tribulatione defuncto, Pontificia maiestas, quæ hactenus & libera, & chara multis obtigerat uiris & integris, & illustribus, deinceps, & uiolenta, & uenalis multis obtigit, & indignis, & uix à nomine notis.

Formosus porro uinculorum Ioannis viij. conscius, ab Episcopatu Portuensi in prophanum ordinem actus, largitione, factioneq; per Martinum Pon: & Arnolphum Imper: Romanum est adeptus. *Romani Pontificatus confusio.*

Bonifa: vi. Tuscus Sola nunc legitima electione memorandus, & uitæ breuitate fœlix. Corruptū, atq; confusum hoc sæculū, corruptam, atq; confusam historiam reliquit.

IMPERII ROMANI CONSTANtinopolitani successus.

ANastasio in Ro: Pon: indignatione, quam ob Euthitianum errorem, & Pon: legatorum contemptum inciderat, fulmine defuncto. Iustinus Senior, miræ sortis Princeps, ignobilis Thrax, à puero subulcus, hinc bubulcus, hinc lignarij seruus, hinc miles, hinc Dux, hinc ingenua fraude nobilis imperator factus. Rectæ fidei zelo, Arrianos expulit, sed Theodorici Regis minis, atq; Ioannis Pon: lachrymis exoratus recepit. Sub id tempus, Francogalli, *Thuringorum regni finis.*

IMPERII ROMANI
Con: Imperatores & anni.

Vandalorũ regnũ in Africa deletum.

52. Iustinus senior.

9.

55. Iustinianus M.

38.

Gothorũ in Italia finis. 56. Iustinus iunior.

11.

57. Tyberius ij.

7.

58. Mauritius.

20. 603.

LONGOBARDORVM
in Italia regnum.

Exarchus unde.

Lõgobardorum in Italia regnum.

Ermenfrido rege cum tota domo à Theodorico Metensium rege interfecto, Thuringorum regnum deleuere. Vbi Radegundim regiæ stirpis captiuam, Lotharius Suessionum rex uxorem duxit inter sanctos relatã. Item Gundemaro auunculo Rege, ab Hildeberto Parisiorum Rege depulso, Burgundiæ regnum subigere.

Iustinianus M. Iustini ex sorore nepos, Sapientum Doctorum consilio, leges, & uniuersam iuris Cæsarei disciplinam in codices digessit. Illustrium uero ducum uirtute imperium à Barbaris oppressum, magna parte recuperauit. Anno nempe imperij sui tertio per Bellisarium Patritium Persas compescuit Anno sexto Gilimero crudelissimo rege, aureis uinculis ingenti Vandalorum strage triumphato, Aphricam recepit: Anno decimo quinto Syciliam, & Vitigem Ostrogoth: Italiæ Regem cum multis nobilibus uiris, regiaq; gaza post grues utrinq; cædes, Mediolani quoq; cum triginta millibus ciuium excidio, retinuit: Anno decimo per Mundum in ea pugna cum filio cæsum, profligatis Gothis, Salonam, atq; Dalmatiam omnem cœpit. Bulgaros anno duodecimo duobus cæsis regibus è Thratia pepulit. Per Ioannem Mauros domuit anno vicesimo primo. Anno vicesimo nono bello octodecim spatio annorum confecto, Per Narsetem eunuchum Longobardorum confœderatorum auxilio, Totila decẽ annorum Rege, Qui Athilæ titulo à beato Benedicto cũ manus osculo ei tributo gloriabundus, Italiam totam maximis adflixerat calamitatibus, Roma dira fame proditã, anno imperij decimo octauo captam, euerterat, atq; secundo repetitam, restaurauerat. Tum mox Theia rege peremptis, Gothicum & nomen, & regnum, cum Herulorum, Francorum reliquijs, Italia recepta, deleuit. Hinc ex Persarum, Vandalorum, Maurorum, atq; Gothorum spolijs Monasterium, & Hospitalia duo Romæ, Constantinopoli splendidiss: diuæ Sophiæ templum dedicauit.

Eo uero in auaritia, uesaniaq; defuncto, Iustinus iunior, improbus & hominum & Dei contemptor, Tiberio adoptato, priusquam in amentia exaruisset. Eius anno tertio Narseti Imperatricis ludibrio ad colum non impune uocato, successorem dedit. Ro: Pont: aduersarium, Longinum, qui Rauennæ sede posita, nouo gubernationis uocabulo Exarchum se dixit. Tum Roma præsidis nomen in Ducis uertit, Vnde ducatis aureis adpellatio manet. Anno septimo Longobardi. Qui sub Gratiano è Scãdia Germanici Oceani insula profecti, Vandalorum sedes, hinc anno Iustiniani tertio pulsis Gepidis, Pannoniã annos quadraginta duos occuparant, non indigna Narsetis iamnum decimum septimum annum Ro: Con: Italięq; tutoris integerrimi, indignatione prouocati, assumpto Saxonũ præsidio, totam Italiam, Roma duntaxat inuicta, Alboino vndecimo eius gẽtis rege captã per annos hinc ducentos

IMPERII ROMANI Con: Imperatores & anni.

59. Phocas. 8.

60. Eraclius. 29.

61. Constantin: iij. mens. 3.

62. Eraclion. 2.

MVHAMAD Sarracenorum legislator & Princeps.

ducentos & quatuor possidere. Tum Auares Hunni, Pannoniam, Et Sueui, Sigisberto Austrasiæ rege concedente, Saxonum relictas terras accepere. Saxones autem Longobardorum imperium aspernati, sub ultimum Tiberij annum reuersi, Sueuis uiginti millibus cæde reiectis, Vuestuualen à Teutonis dicti, profectionis suæ monumentum Mediolanum in Vuestvualia condidere.

Tiberius ij. Vir optimus, atque ditissimus, pauperũ sustentator, uictis Persis, atque seruatis ab hoste, fameque Romanis.

Mauritium gente Cappadocem, ex scriba generum, tũ imperatorem creuit. Qui domitis Persis, Hunnis, & Armenis, Gregoriũ Pon: uexans, auarus homo, cum uxore, & liberis à Centurione Phoca militũ in tumultu est interfectus. Primo tunc in Asia audito Turcarum nomine. Sed & id temporis Sycilliam Sarraceni deprædarunt. Longobardi Romam per annum obsederunt. Et Sclaui Scythæ, relicto Bosphoro, pars una in Borreum uersa, Polonorũ, atque Bohemorum nomen accepit. Altera in Austrum profecta, Istriam ab se captam, in Sclauoniam uertit. *Scriba imperator factus* *Sclauorũ successus*

Phocas perfidorum opera militum Romanorumque fauore creatus Imperator, ambientibus illum Romanis, summum inter Christianos Pontificatum edicto statuit. Qua subinde, quantum imperij Ro: Pontifici accessisse, tantum, & plus, id atque uel hodie Christi flagellum Turcę docent, rei Christianæ, nedum imperatori Ro: decessisse uideri potest. Is præterea cum auaritia, ignauiaque imperium disperderet, tum ab Eraclio Aphricæ Propretore mari demersus est. Quo tempore Auari, qui Bauari, Hunnorum reliquiæ, Longobardos pene excidere. Sed & Constantinopolis Imperium declinare tunc cœpit. Sclaui nempe Dalmatiam, & Illyricum. Bulgari uero Thraciam præmebant. *Orientalis imperij declinatio.*

Cosdroas autem Persarum rex, anno Eraclij primo Hierosolyma Nonaginta millium Christianorum cæde, sacrorumque prophanatione capta, Syriam, hinc anno sexto Asiam, Aegyptum & Aphricam rapuit. Eo tum pacem denegante, anno decimo octauo diuinitus ab Eraclio superato, imperium Asiæ & Aphricæ recuperatum, Zacharias Hierosolymorum Patriarcha cum Dominica cruce restitutus est. Eodem præterea anno, imperatore in Iudæos sæuiente, Cæterum in segnitiem, luxumque prolapso, Machumetus, Arabum, Agarenorum, seu Sarracenorũ legislator & Princeps, multis Asiæ, Aphricæque populis in suam religionem, uario Iudæorum, Christianorum, gentiumque ritu conflatam, persuasis, anno Era: uicesimo primo Sarracenorum Aegypti regnum, subactis, in quorum potestate fuerat, Persis inchoauit. Hinc ad Era: ex Priapismo obitum, Muhama Sarracenorũ legis, regnique conditore anno uitæ Tricesimo quarto & regni sexto in *Cosdroe Persæ uictoria.*

IMPERII ROMANI
Con: Imperatores
& anni.

Sarraceni Aegyptũ, Persiã & Syriam ceperunt.

Francorũ successio.

63. Constantius ij.
26.
64. Mezentius.
menſ: 6.
65. Constantinus iiij.
17.
66. Iustinianus ij.
10.
67. Leontius.
3.
68. Abisimarus.
7. 705.

Britañia Francorum facta.

Sarracenorum clades.

Męca Persarum Vrbe pēsili ferrea in arca sepulto, Sarraceni Haumar Duce Phœnicem, Damascum urbium primam Muhamæ templo fœdatam, Aegyptum, Hyerosolymam, & Antiochiam cum grauiss: Christianorum iactura, Syriam item omnem, & Persidem debellarunt. Annũ uero circiter Hera sextum Lotharius ij. adulteræ, homicidæ, sacrilegæq; Fredegendis filius, Francorum rex octauus extinctis Reginæ Brunhildis scelere x. cõsanguineis regibus, uniuerso in se coacto regno, hos Duces aliquot regni prouincijs imposuit, Genebaldum Francum, Francofurt ad Menum conditorem, Teutofrancis, Pipinum Francum, Maumurcij Comitem, & Brabantiæ ducem Picardiæ, & Flandriæ, huius Patrem Andegisum Pallatio. Comitem Radonem, Austrasiæ, Comitem Harponem Burgundiæ. Et Sigisbertum nepotem, eius Theodeberti Aureliæ regis filium, cuius trium millium cæde ad se fugati, capite, Colonienses, Theodoricum Metensium regem huius fratrem, pacarant. Ducis adpellatione, Lausanensibus, Sedunis, Curiensibus, Constantiensibus, Basiliensibus, Alpium, & Rheni colonis præfecit. Longobardis, icto fœdere, tributam laxauit, Victis uero à Saxonibus quingenta boum exegit, Id tum eisdem relaxatum, fusis imperauit Sclauis rex Dagobertus i. Qua uictoria Britanniam defensam, Nidicahillis liberati Ducis adsensu, Francorum regno coniunxit idem.

Eraclion, Era: priuignus Constan: iij. Eraclij filio, à nouerca Martina Eraclionis matre toxico sublato, inique cum matre imperans, à Constante ij. Constantini filio, trunco naso, cum matre resecta lingua proscriptus est. Hic autem iniquiss: & hæreticus, anno imperij sui quinto Sarracenis Aphricam, solo tum æquata Carthagine, anno duodecimo Rhodum nauali pugna turpiter uictus reliquit, anno decimoseptimo ab hijs pacto, tributum exegit dietim numos Mille Serũum, & equũm. Anno uicesimo primo à Longobardis repressus, Romam diebus vij. grauius, quam ante multis annis barbari spoliauit, Veterum æreis, marmoreisq; monumentis, atq; sacris omnibus cum Pontificia direptis. Hinc Syracusas regressus, perosus omnibus, in balneo ab Armeno Mezentio, tum is à Constantino iiij. Constantis filio ibidem est occisus. Hic Sarracenis triginta millibus cæde terra, & marino igne recenter inuento, mari deuictis, triginta annorum pacem trium millium auri lib: quinquaginta mancipiorum, totidemq; equorum tributum imperauit. Ecclesias reparauit, Romanis Græcos conciliauit Sed fratres, ne conregnarent, naso mutilauit, Anno imperij sui vndecimo Bulgari Scythæ, Bathaia Rege, in Mysiam, à profligato imperatore pacis lege dimissam, regnum posuere. Anno decimo sexto Picti, Scothi, Britones ab Anglorũ iugo se detraxere. Iustinianum ij. Con: filium,

IMPERII ROMANI
Con: Imperatores & anni.

69. Philippicus.
2.
70. Anasta: ij.
3.
71. Theodox: iij.
1.
72. Leo iij.
25.
73. Constantin: v.
35.
74. Leo iiij.
5.
75. Constantin: vi.
19. 800.

TVRCA.

filium, in omneis perfidum, naso mutilatum, Leontius, & hunc simili dedecore affectum, Abisimarus Tyberius proscripsit. Quo secundum annum imperante, ducenta millia Sarracenorum in Syria sunt à Romanis interfecta. Hos uero Iustinianus Bulgarorum auxilio restitutus, occidit.

Iustinianus ij. recuperato imperio, amicis & inimicis grauis, immutilati nasi uindictam, quoties stillantem illum detergeret, aduersæ factionis uel innoxium unum occidit hominem, Philippicum à Tiberio metu proscriptum, occisurus, ab eodem cum filio est occisus. Eo imperatorum tumultu Sarraceni repetitam Lybiam, Aphricam, & Mauritaniam retinuere. Et Veneti auctæ R. P. suæ Ducem unanimitati seruandæ præfecerunt. *Crudele facinus.*

Anastasius ij. Constantinopolitanus ciuis arrepto principatu, conciuem Philippicum hæresis, ob imaginum abolitionem damnatum, oculis, imperioque priuauit. *Venetorũ Ducatus.*

Theodoxius iij. publicanorum scriba, Imperare iussus, Anastasio fideli ad sacerdotium ui compulso, à Leone iij. Syro, Orientalium prætore, uir deuotus in monasterium est actus. Hoc igitur primum annum imperante, Sarraceni à Bulgaris triginta duorũ millium cæde profligati, triũ millium nauium classe Constantinopolim triennio cinxere, interim pestilentiali trecentorum millium hominũ nece adflictam, nauibus quinque uix à tempestatum ui saluis, obsidionem soluerunt. Meliore uero successu, illo eodem anno, inter eos, atque conuenerat, ex Aphrica, uel à Iuliano Visegothico Duce in stupri per regem commissi ultionem, prouocati, Mucha principe atrociss: octo dierũ conflictu, perempto cum centum millibus Roderico Libidinoso rege, Hyspaniam totam, præter Asturum, Cantabrorum fidam constantemque nationem, quæ tum pelagium, Sanillæ Cantabriæ Ducis filium, Legionis, Asturumque regem adpellatum, diuino pręsidio seruauit, abolito Visegothorum nomine, sibi haud parum parua tum Christianorũ, tũ Romanorum ignominia, uendicarunt. *Visegotharum regni finis.*

Anno hinc decimo tertio à Vasconibus aduersus Carolũ Martellum Francię Pallatinum citati, Galliam & Europe reliqua subacturi, Vasconũ pacatorũ auxilio, à Cardo Trecenta & octoginta quinque millia & Habiramæ Regis apud Thuronũ cæde, uicti, Narbonẽsem Galliã classe occuparũt. Quos illustrissimus ille triũphator, octo annorũ bello, magnis cędibus, è tota Gallia cũ Visegothorum reliquijs exterminauit. Huic Francorum regni auctori, Sueuorũ, Bauarorũ, Burgundionum, & Aquitanorũ domitori in gloria, atque Leoni diuorũ imaginum execratori in Ro: Pon: execratione eodẽ anno uita defunctis, Illi scilicet Pipinus, Huic autem Constan: v. filij paternorũ imitatores morum successere. Ille fide regnum adeptum, & Ecclesiam Ro: à Longobardis defensam, auxit, atque *Caroli Martelli uictoria.* *Pipini Regis laus.*

 dicauit,

ditauit,ut deuotus Christianorum imperiali honore donatus, extitit anno Constan: decimo. Hic uero perfidia Imperium simul & Ecclesiam,hereticis trecentorum triginta patrum à Concilij imagines tollentis decreto infectam,diminuit,atq; spoliauit, ut sacrilegus,magus,& impius,imperij,fideliumq; communione interdictus,post sæuissimam Christianorum etiam defunctorum persecutionem,uiuus Tartareo ab igne deuoratus est,Huius anno tertio Hunni septem castris firmatis,Harpad Duce Pannoniam ingressi,Albæ sedē posuere,sui generis populo mixti. Annos decē Turcæ Hunnici sanguinis Scythica gens,Caucaseis effractis portis, Asiam cis,& ultra Thaurum occuparunt. Atq; mox inde facto cum Sarracenis fœdere,Persis & nomen,& regnum restituere. Hinc post Leonem iiij.& Constan: vi. perditos,& execratos Imperatores. Hyrene Auarorum regis filia Constan:vi. prudens mater,ablato,propter impietatem cæcato filio,imperans,cum Carolo Francorum rege potentiss: Italicum imperium ex pacto diuisit.Quod Nicephorus Patritij generis Constantinop:Hyrene,ne Carolo nupta,imperium amitteret,in Lesbum proscripta confirmauit. Is à Sarracenis graui tributo subactus,à Bulgaris est occisus. Sic deinceps Orientis imperium,Sarracenorum, Turcarumq; manum subijt.Occidentis autem,nec integrum Germanis,Ro:Pon:exaltationi suæ prospicientis opera,cessit,anno à Constan:Magno quadringentesimo nonagesimo primo.Sic deniq; tunc, Augusta Ro:Imperij maiestas ab Orbe in angulū deducta,infensissimus olim sui nominis hostibus,tanq; peregrina facta,spōte se submisit.

Hunnorū atq; Turcarū successus.

Imperij diuisio.

IMPERII ROMANI ET FRANCORVM successus,Ex Francorum & Germanorum historijs.

Arolus rerum ab se gestarū magnitudine cognomento Magnus. Teutofrancus à patre Pipino Brabantiæ, Austrasiæque Dux, & Vormatiæ coronatus Francorum rex. Aquitania recepta, tum Carolomanno fratre Suessionum rege defuncto. Anno regni sui sexto ad Ro:Pon:instantiam,Desiderio,ultimo Longobardorum rege capto, Cisalpinam Galliam suæ ditionis fecit, reliqua uero regni ad patris dona.S.Petro subiecit. Inde Saxones triginta circiter annorum bello sibi,& Christo Vuittikindo scilicet, & Abdione Ducibus Christo baptizatis, domuit. Sarracenis citeriorem Hyspaniam abripuit,quadraginta millium cædem à Vasconibus,postea deuictis,passus. Britannos,Bauaros Tassillone Duce monastica uita donato.Sclauos,Hunnos pene deletos:Sclauos,Danos,quorum rex Gotfridus irrequiete Francos,Saxones,& Abroditas impetebat, & Nortmannos compescuit. Solus ipse principum cunctas intra Danubium, Vistulam, Rhenum,& Oceanum Barbaras nationes tributis adegit. Victis omnibus uictor plus contulit boni,quam hostis intulerat mali.Hinc anno regni tricesimo secundo Imperator,cum aui, patrisq;,tum sui meritis factus,Imperium Italiæ,Dalmatiæ,Calabriæq; finibus,à Grecis pacto disterminatum,Regni titulo,Pipino filio subdidit.Quo defuncto,Lud: filio Aquitaniæ rege,Cæs:coronato,Bernardum Pipino patri substituit. Plures quam ullus principum Ecclesias condidit,atq; ditauit. Postremum inuictissimus ille,atq; potentissimus Francorum, & regum, & imperatorum uniuerso imperio religionis, pacisq; legibus stabilito,ac filijs testato,anno uitæ septuagesimo secundo,Aquisgrani imperij sede,in magnificentiss:operis sui Diuæ sacrato uirgini templo sepultus, in diuorum consortium est relatus.Sub eius imperij finem Bulgari Nycephoro Constantinopolis Imp:cū maiore Senatus parte cęso,Michaelem castris exutū,cucullo induerunt.

Longobardorū regni finis.

Bulgarorum successus.

Ludoui-

IMPERII ROMANI
Francorum Imperatores & anni.
Ex Reginone.

76. CAROLVS. M. 12.
77. Ludouicus pius. 26.
78. Lotharius 1. 15.
79. Ludo: ij. 20.
80. Carolus ij. 2.
81. Lud: Balbus. 1.
82. Carolus iij. 10.
83. Arnolphus. 12. 900.
84. Ludouicus iij. 12.
85. Conradus 1. 7.

Ludouicus 1. Caroli ex Hildegarde Sueuorum duce filius, tum à patre, tam à Stephano Ro: Pon: Imper: coronatus, singularis Christianæ honestatis & amator, & obseruator, adeoque uir in omnis pius, ut à Lothario impio filio, quem iam, Bernardo scilicet defectionis ense punito, Italiæ regem, & imperij hæredem dixerat, impie captus armis, & imperio spoliatus, euincente uero pietate restitutus, eidem iure tollenda, pie reddiderit omnia. Quo impio tumultu nonnullæ prouinciæ defectionem tentarãt. Sarraceni Italiam, & Nortmanni Franciam hostiliter inuasere. Sed & Carolinum imperium strenua uirtute partum, agnatorum regum tum ambitione, tum ignauia diminui cœpit.

Lotharius 1. porro, defuncto patre, cum Carolo & Lud: fratribus paternam hæreditatem tanta strage diuisit, ut ea, regni uires adeo fuerint attritæ, quo nedum hostes reprimere, sed & ægre tueri sese potuerint, scilicet utrinque plus centum uiginti millium cæde à fratribus ad Fontanetum Alcisiodorensis agri oppidũ uictus, atque alterum profligatus, Ro: Pon: ac Principum interpellatione pactum est. Is primogeniti merito, Imperator nuncupetur. Romæ, Italiæ, Narbonensi Galliæ, Burgundię, & Austrasiæ superiori ab se Lotharingiæ dictæ, Imperet. Carolus Gallofrancorũ à Britannico mari ad Mosam flumen Rex sit. Lud: autem Teutofrancorũ ab utroque Rheni limite ad extremos Germaniæ fines regnũ teneat. Imperator, subinde constitutis Romę magistratibus, suę uitæ pœnitentia ductus, Premẽsi cucullo se deuocauit. Tũ filijs, Lothario biuxorio, Lotharingiam atque Burgundiã. Et Ludouico ij. Longobar: regi Imperium tradidit. Dum uero cognati reges iterum ambitione diffident, uel inertia desident Imperatores. Sarraceni Asiani Christianis aditũ in Palestinam clausere. Aphricani autem pars, Hispaniam atque confinem Galliam, Pars Syciliam Romę suburbia, diuorum Pe: & Pau: templa, urbem ipsam Gre: Leoneque P. tuentibus, & omnium Italiæ, Dalmatiæ, Tarenti, Syciliæque oram, profligatis etiam Constantinopolitanorum, Venetorum classibus, igne, ferroque maxima corrasa præda peruagarunt. Nec minore præterea Britones, sed præcipue Nortmanni Francos, & Belgas calamitate tunc, atque deinceps adflixere, sed Abroditas, Danos, Nortmannos, Gallas, Bohemos, & Sclauos, à sui inuasione strenue retudit inuictus Germaniæ Rex Ludouicus. Eo rege, Francis consanguinei, Sueuorum duces. Vuighardus, se Abbate primo. Lucernę diuo Benedicto Monasterium condidit. Dietlandus Abbas & Hulricus Custos heremitarũ in Tigurino lacu. Item & Mansen, Mansminster sacras ædes fundarunt, atque dotarunt. Eodem, anno Car: Calui primo Francofordiæ regni sui sede defuncto, relicti filij tres, relictum eis regnum in tria diuisere regna.

Cognatorum regũ cædes.

Imperij diuisio.

Lotharingiæ ducatus.

Germaniæ rex.

Germanici regni diuisio.

Vbi Senior Bauariæ Rex Carolomannus Bauariam,Pannoniam ,Carantum,Sclauoniam,Bohemiam,atq; Morauiam. Ludouicus Ostrofranciæ Rex, Franconiam,Thuringiam,Saxoniam,Frisiam,& Lotharingiæ portionem. Carolus Alemanniæ Rex, Alemanniam Sueuiam dictam, utramq; Danubij à fonte ad Bauariam ripam,item,& Rheni intra Alpes & Limagum flumen ubi Sueuorum nobile caput Duregum,fines complectentem,fortitus est.

Flandriæ comitatus. Carolus ij. Franciæ rex,cognomento Caluus,à Nortmannis,à Numeneo Britonum rege,& à Germanis adflictus,Balduinum Flandriæ,quæ tum Syluestris erat,in raptæ ab illo filiæ honestationem,generum factum,Comitem dixit. Homo uanus,elatus,& in agnatos,etiam filios impius,superatis contentiosa uita nepote imperatore, ac fratre Germaniæ rege, Bosone uxoris fratre Prouinciæ rege dato, imperium ipse,ambitione, largitioneq; ab Ioanne Ro: Pon: comparatum,Mantuæ,præstigiosi Iudæi pharmaco,Ludouico filio cognomine Balbo reliquit. Quod dum huic Ioannes Pon: coronato firmasset, Romani, eo ab Imperatorum numero secluso, clausoq; in Carcerem Pon: Carolum iij. Grossum dictum,Alemanniæ regem assumpsere. Imperio iam ad Teutofrancos delato,tum is,Balbo mox inde mortuo,à Ioanne Pon: Romæ coronatus, paucos post annos citra sanguinem utroq; Francorum regno potitus est. Vbi *Nortmannorum in Gallia sedes.* Nortmannis,cum auxiliaribus Danis, post atrocissimam inferioris Germaniæ, Belgarum, Lotharingiæ,Franciæq; depopulationem , ab illis illatam , quos partim ad Christum conuerterat, ac Frisia Gotfrido regi data, pacauerat, sed è regno totos pellere non poterat, rebellium sibi Gallorum terram Neustriam, à uictoribus deinceps Nortmanniam adpellatam, pacis lege subdidit anno imperij sui ultimo. Quo mira rerum humanarum uicissitudine,optimo uiro imbecilli facto, tum è summo à se recuperato imperio,in summam inopiæ deiectionem à Principibus deposito, Arnolphus speciosus Caranti dux. Caroloman: Bauariæ regis è nobili concubina nothus, solus tunc è tanta regia stirpe imperio dignus habitus, patruo, quem fouit,anno proximo, *Otto Francorū rex.* humanis exuto,subfectus. Ottonem Roberti Parrisiorum Comitis filium Vuittichindi nobilis è Saxonia profugi nepotem, à Carolo Grosso Imper: Franconibus præfectum, Danorum Centum millium cæde è Lotharij regno profligatorem, Aurelienfi Ducatu donatum,Francorum Regem factum,euerso Sancti Dionysij oppido, ac sancti corpore Ratisponam tralato,regem esse consensit. Inuitus autem passus est illius ex fratre Richardo Burgund: Duce nepotem Rodolphum, qui, se rege in Ottodoro *Burgundiæ restitutum regnum.* coronato, Burgundiæ regnum intra Iuram montem, & Alpes restituit uir strenuus, & eruditus. Italiæ regnum, soceri sui Burchardi Sueuiæ Ducis cæde, contra Berengarium ij. postea uero reclamans, Francorum regnum obtinuit. Henrico Imper: lanceam, inter Imperialia ornamenta cultam, impense rogatus,donauit. Sed & Bertha Sueua coniunx sua, cum & in diuos, tum & in diuorum æditutos munificentissima fuit. Imperator autem ui Romam ingressus,à Formoso Pon: ab se restituto coronatus, Zuendebaldum Maharensium, & Sclauorum ducem,Bohemiæ ducatu ab se donatum,rebellem,infœlici, Vngarorū è claustris euocatorum, auxilio domuit. Nortmannos pene contriuit. Lotharingis Zuendebaldum filium regem dedit. Postremum à contentiosa Italia magnanimis armis, sed ueneno infectus, in Germaniam reuersus, Paralysi resolutus, & à pediculis erosus, Ratisponæ *Berengariorum imperiū.* conditus est. Mox inde Berengarij successiue tres ex regia Longobardorum progenie foro Iulij duces Imperium Italiæ, contra Gallos, Burgundos, atq; Germanos uendicare sibi conati, Primus, Lud: iij. Arnol: filium, & Lythulfi Saxonum principis generum, Veronæ sibi proditum, oculis, atq; nummis spoliauit Id uerò, & uero similius est, Lud: Bosonis Arelatensi regi contigerit, Illo scilicet domesticis bellis occupato, Quibus Lotharingiam à nothi fratris tyrannide redemit. Conradi fratris Franconiæ ducis cædem,capitis mulcta,in Albertum Babenbergensem Comitē,

prodente

prodente Maguntino Episcopo Hattone, à diabolis in ardentem æthnam rapto, uin- *Hattonis*
dicauit. Difficili strage uictor, per insidias uictus, cum Vngaris hostibus tributo pacē *Episcopi*
pepigit. Hÿ porro ab Arnol: imper: concitati, mox sub initium Imper: Lud: à Bauaris, *facinus.*
Bulgaris, & à Græcis uictis, tributa exegere. Germaniam uicissim, & Italiam repetitis
uicibus, hostiliter incessitarunt. Interea uero Mauri Sarraceni Syciliam, Calabriam, *Sarrace-*
Apuliam, Romanorum fines atrociss: diripuere Lud: autem Imper: ab hisce pertur- *ni.*
bationibus elato, dum eius sororius illustris Saxoniæ princeps Ottho, Imperium, æta-
tis ob grauedinem, recusatum.

Conrado I. Hassiæ Comiti, cæsi Conra: Fran: D. filio, ultimo ex Carlingorum stirpe
Imperatori prima hac principum, iuxta Car: M. decretum, electione decreuisset. Idem
is Germaniæ Principibus, aut armis, aut amicitia conciliatis, seruatum, pro optimi *Imperiū*
Principis officio, prælata R. Pub. commoditate fratris Eberhardi Francorum D. ami- *à Francis*
citia, & hostis Henrici Saxonis inimicitia, moriturus, Principi tanquam inter Ale- *ad Saxo-*
mannos & uiribus, & ingenio pollentiori, Henrico Otthonis Saxonis filio, suoq; co- *nes trans*
gnato tradi persuasit. Sic Romani nominis Imperium nunc à Francis ad reliquos Teu- *latum.*
tonum Principes ire cœpit. Hÿ uero tres post Arnol: Imperatores, tum propter factio
sam Romanorum Pon: Italiæq; Principum ambitionem, tum propter graues intesti-
norum, hostiliumq; bellorum motus, Romanam coronam non sunt adsequuti. Vnga- *Arnoldus*
ri, ad quos Arnoldus Bauariæ Dux à Con: Imper: ob rebellionem pulsus, cum uxore, *Bauariæ*
liberisq; confugerat, ad Inum flumen semel ab Imper: Con: profligati, tum uero nouis *dux.*
è Scythia Hunnorum turbis aucti, nimbosi turbinis instar, Germaniam omnem,
Belgas, utrasq; Rheni ripas, ad solum euersa Basilea, Alpes transuecti, Italiam Ro-
mam usq; & Dalmatiam ferro, flammaq; cuncta uastando, sæpenumero, ac tam diu per
uagarunt, donec ab Otthone I. Imper: intra septa sua coacti, tum sub Hen: ÿ. ad Chri-
stum conuersi, mitiores euasere. Sub id Veneti, Qui prius contra Pipinum, Car: M. fi- *Veneti.*
lium Italiæ Regem libertatem suam, nunc aduersus Vngarorum rabiem, etiam ui-
tam, strenue defensarunt.

PONTIFICATVS ROMA-ni successus.

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

116. Stefa. vi.
1.

STephanus vi. R. pessimo contra decre-
tum, uel infringendi, uel auferendi maiorum
decreta, exemplo, Formosi, cuius cadauer pon
tificiali ornatu spoliatum, mutilis indicibus *Pon: im-*
plebeiæ sepulturæ tradidit, acta penitus abrogauit. Hu- *pietas.*
ius autem uicissim acta reiecere Formosum probantes
Rom: R. Theo: & Ioannes ix. R. Quiete decessit. Bene-
dict: iiÿ. R. Leonem v. ignobilem, ignobilis Christo-
phorus inique, hunc uero Sergius iÿ. R. iuste car-
ceri mancipauit. Impie tamen Formosi cadauer,
capite truncum, ad indices in Tyberim demersit, à
piscatoribus sanctorum imaginum cultu mire redu-
ctum, Anastasio iÿ. & Landone R. obscure defunctis,
Ioannes x. Sæui Pon: Sergÿ Sæuus filius per tumultum
Episcopatu Rauennensi deturbatus, obtento per ambi-
tionem Pō: Ro: Vbi arrogatum de propulsis Sarracenis,
quos Romanus Constantinopolitani Imperÿ usurpator
in Calabros, & Apulos incitarat, triumphum egisset, atq;
subinde

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

117. Romanus menſ. 4.

Sarraceni Vngari. 118. Theodorus ij. dies 20.

119. Ioannes ix. 2.

Sarraceni Genuã ſpoliant. 120. Benedict: iiij. 3.

121. Leo v. dies 4.

122. Chriſtophorus. 1.

123. Sergius iij. 7.

124. Anaſta: iij. 1.

125. Lando. 1.

126. Ioannes x. 13.

Imperatori Pon: institutio reſtituta. 127. Leo vi. 1.

128. Stefa: vij. 2.

129. Ioannes xi. 4.

130. Leo vij. 4.

131. Stefa. viij. 3.

132. Marti: iij. 2.

133. Agapitus ij. 9.

134. Ioannes xij. 9.

135. Benedict: v. menſ. 6.

136. Leo viij. 2. *Portentũ*

ſubinde Vngaris adfligendæ Italiæ cauſam præbuiſſet, à militibus Hetruriæ Marchionis Alberici uictoris commilitonis ſui, factione ſua perẽpti, ceruicali ſuffocatus eſt.

Sarraceni Conſtan: Imper : fœderati, ab Alberico repulſi, Gargano monte communito, multos hinc per annos Italiam uexarunt. Vngari uero ab illo euocati, Hætruriam, cæſis, uel raptis utriuſq; ſexus incolis, depopularunt. Similem calamitatem, ſanguineo fonte portentam, Genuenſibus paulo poſt intulerunt Sarraceni. Leone vi. Stefa. vij. Ioanne xi. Ioannis x. fratre, & Leone vij. Romanis cũ Pace, quod nunc mirũ fuerat, ſepultis, Stepha. viij. Germanus per ſeditiones adeo laceratus eſt, ut ob deformitatem in publicum prodire uerecundaretur uir manſuetus. Et huic ſimilis Martinus iij. R. Agapitus ij. R. Reſtituendæ Ro: Imperijq; R. P. cauſa, per Legatos Otthonem Imper: accerſiuit. Ioannes xij. R. ambitioſus, atq; probroſus Imperatoris, ab ſe faſalli, ſi non adfictum eſt, receptum inter decreta iuramentum, facti, tumq; coronati ſpretis monitis, ex prophano, Leone viij. ſubfecto, depoſitus, atq; mox illo reiecto, repoſitus, in adulterio compræhenſus, uitam cum uitijs amiſit turpiſſ: Benedict: v. R. Quod nõ requiſito Cæſ: fuiſſet electus, in Saxoniam proſcripto, Leo viij. R. ab Imp: reſtitutus, eidem & ſucceſſoribus ſuis in publica Synodo, relaxatis Conſtan iiij. & Lud: ij. donationibus, iuxta Adria: Pon: decretum, R. Pon: creandi poteſtatem fecit, atq; eius in re Pontificia geſta probauit. Hinc Imperator Ioannis xiij. R. Epiſcopi filij ab exilio reuocati, uexatoribus grauibus adfecit ſupplicijs. Benedict: vi. R. nullo uindice, ciuili in carcere laqueo perijt. Donus R. ſingulari nunc Dei dono pacifice defunctus eſt.

Bonif. vij. ut ignobilis, utq; ſacrilegus, diuo Pet: ſpoliato Conſtantinopoli ad Benedicti vij. R. cõcordiæ ſtudioſi obitum, exul.

Ioannes xiiij. R. nece, numiſq; Pontificatum repetitũ, mox amiſit, uel mortuus ferro diſcerptus.

Ioannes xv. Romani Presbiteri filius, Presbyterorum oſor, malo ad poſteros exemplo, cognatis diuina pariter & humana profudit.

Ioannes xvi. R. ab exilio reductus, cum literis uitam in pace peregit.

Gregorius v. Otthonis Sueuiæ Ducis filius, & Otthonis Magni ex Lytulfo filio Pronepos, ab auaro Conſule Creſcentio, Ioanne xvij, Græco pecunijs intruſo, pulſus, agnati imperatoris auxilio Creſcentio, amputatis membris ad furcas damnato, Ioanne uero tum oculis, tum uita priuato, ut inſtitutus, ita eſt & reſtitutus.

Siluester ij. Gallus, Monachus Floriacenſis Magus, Diabulo, cui ob id ſe deuouerat, iuuante, cum doctus, tũ à Principum gratia Pon: factus, repentina in ſacrificio morte

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

137. Ioannes xiij.
8.
138. Benedict:vi.
1.
139. Donus.
1.
140. Bonifa:vij.
1
141. Benedi:vij.
8.
142. 143. Ioan:xiiij.Ioan:xv
1.
144. Ioan.xvi.
10.
145. Grego:v.
3.
146. Ioan:xvij.
1.
147. Syluest:ij.
4. 1003.
148. Ioan.xviij.
1.
149. Ioan.xix.
5.
150. Sergius iiij.
3.
151. Benedict.viij.
12.
152. Ioan.xx.
11.

morte correptus, crimen palam confeſſus, miro miraculo ſaluum ſeſe, defunctus, prodidit. Sergius Ioanne xviij. ignoto per uenenum, & Ioanne xix. R. Qui authore Odilio Cluniaci Abbate, fidelium animarum quæſtum, omnium ſanctorum feſto ſubiunxit, otioſe defunctis.

Sub otioſo Sergio iiij. R. negotioſi Nortmanni, Guilelmo Tancredi Magni filio duce, ſuperatis Græcis, & Sarracenis utranque Syciliam inuaſere. *Nortmanni Syciliā inuadūt.*

Benedict:viij. Tuſculanus Laicus, factioſos ciues, atque ſciſmaticum multa ui deuicit, Hen: Imper: fauore clarus.

Ioannes xx. R. Pontificatum ante ſacerdotium ui adeptum, Imperatoris auxilio retinuit.

Benedict:ix. Benedicti viij. nepos, Pontificatum ſcelere comparatum, rudibus, & ignauis, ſciſmaticis uendidit homo rudis, & ignauus, tū, cū Conpontificibus, Syluest: ſcilicet, & Gre: vi. R. in Germaniā proſcripto, ab imperatore depoſitus, ſubfectū Clemen: ij. Saxonem Bababergē ſem Epiſcopū, uirum bonū ueneno ſuſtulit. Quo eodem ſcelere mox interijt Aquileiēſis Patriarcha Bauarus.

Damaſus ij. Scribit quidam cōtemporaneus ob huius Benedicti, & Greg: vij. ambitionem Brazuti, horum ſocij facinore ſex à ſucceſſione R. Pō: ueneficio perijſſe. Leo ix Comes de Egisheim, Tullenſis Epiſcopus, uir ſanctus, & eruditus. Eccleſiaſticum ſtatum in Gallia, Germania atque Pannonia poſtquam reformauit Ro: reuerſus, Beneuentum ab Imp: pro relaxata Bababerg: Eccleſiæ penſione, R. Pon: donatum à Nortmannis erepturus, amiſſo exercitu, captus, abſque ſocijs dimitti noluit. *Scelus.*

Victor ij. Bauarus Euſtatenſis Epiſc: deuictis Florentiæ & ignominia notatis fornicarijs, atque Simoniacis, per ſubdiaconum uenefico calice uictus eſt.

Stephā ix. Lotharing: Ducis frater Caſſini Abbas. Mediolanenſem Eccleſiam ducentos annos alienatam Romanæ reddidit, fornicarios, atque Simoniſtas expugnaturus occubuit.

Nicolaus ij. Sabaudus Florentinus Epiſc: Bened: x. Campanum Simoniacæ militum ui creatum, Velitras, quorum Epiſcopus fuerat, execratum, relegauit. Eligendi Pon: formam Cardinalibus tradidit. Et, quod Imperatoris fuerat Robertum Guiſcardum, Qui è Gallia profectus, eas gentes imperio Conſtantinop: ſubactis Græcis, & Sarracenis ademerat, ab execratione ſolutum, pacto fœdere, uectigalem R. Pon: factum, Apuliæ, Calabriæ, Siciliæque ducem adpellauit. Berengarij Andagauenſis Eccleſiæ Diaconi de Euchariſtia ſenſum damnauit. *Primus è Nortmannis Syciliæ dux.*

Alexander ij. Mediolanenſis, ſciſmaticum ſtipatum, imperatorijs armis, uix Mechtildis præſidio ſuperauit, ueniaque donauit. Alleluia in ſeptuageſimæ luctu ſilere iuſſit. *Berengarij damnatio.*

Gregorius vij. Saonenſis cluniaci Monachus, dequo,

PAPATVS ROMANI *Pontifices & anni.*

156.	Clemens ij.	2.
157.	Damaſus ij.	dies 23.
158.	Leo ix.	7.
159.	Victor ij.	2.
160.	Stefanus ix.	1.
161.	Benedict. x.	1.
162.	Nicolaus ij.	3.
163.	Alexander ij.	12.
164.	Gregorius vij.	12.
165.	Victor iij.	1.
166.	Vrbanus ij.	12.
167.	Paſcalis ij.	19. 1117.

Diſcordia Papatus & imperij.

Põtificis Ro: execratio formidabilis facta.

uel ſolo Pontificũ, mire diuerſa ſcribũtur, Quod ſub eius Pontificatu, tota & ciuilis, & Chriſti res pub: multis, magniſq; calamitatibus ſtupende perturbata ſit. Ab Italis nẽpe eius ſolius electionis forma pub: in literas edita, geſtorum magnanimitate, in omni uirtutis genere laudatur, à Teutone autem & Bennone Car. è diuerſo, uiolenta occupatione, malefactorumq; perficatia in omni uitiorũ labe criminatur. is porro de carcere, in quem à ſacræ noctis ſacrificio Cintij ui raptus fuerat, populi tumultu liberatus, Imperatorem bis rebellantẽ execrauit, tum principes etiam agnatos, ſacramento Pontificia authoritate ſolutos, in eum concitauit. Antipapæ cum conſortibus Simoniſtis, Fornicarijs, & hijs conniuentibus Epiſcopis maledixit, ac quoslibet ab illorũ Miſſis deterruit. Sed & uacuas manus à miſſa repudiauit, Laicũ decimas poſſidentẽ ſacrilegij, Inueſtituram dantem, & à Laico recipientem idololatriæ cenſura couſtrinxit. Quarta Synodo in libro conuocan: tranſubſtantiationem ſtatuit. Cœlibatũ perpetuum, multis reclamantibus, clericis uniuerſis, & Monachis carnium abſtinentiam ſtricte mandauit. Primus, uel ipſe omnium maxime plumbeum Põ: Ro: gladium adeo potentem reddidit, ut eius ui, ferream imperij uim deinceps obtuderit pene totam. Quo ſuperbiens, ab imperatore cum graui urbis calamitate obſeſſus, tum grauiori urbis exitio, incendio ſcilicet uaſtiſſimo, Normannorũ auxilio Salernum abductus; tuto in exilio uitam finiuit. Hinc Victore iij. Caſſinenſe Abbate, Gregorij defẽſore, nephando calicis toxico deuicto, Vrbanus ij. Cluniacenſis Abbas Italorum ſeditione in Galliã pulſus, anno Pontificatus ſui 8. in Synodo Claromontana, confirmatis in Imper: & Antipapam Gibertum Rauennatenſem Archiepiſcopum Gregorij actis; Epiſcopum ſine titulo factum, damnauit. Francorum regem Philippum ob digamiam Eccleſiæ à communione ſecluſit. Diuæ Mariæ Virgini horarias preces inſtituit, & eidem Sabbati diem dicauit, Vir ſanctus. Atq; tum Trecenta millia Chriſtianorum, Hieruſolymæ recuperandæ cauſa, cruce ſignauit, Romæ biennio latens, hominem exuit.

MONARCHIÆ IIII. ROMANÆ GERMAnorum ſucceſſus, ex Latinorum & Germanorum hiſtorijs.

Enricus 1. Primus libera poteſtate Saxonũ, atque Thuringorũ Dux, Francorũ cognatus. Principũ conſenſu Germanorũ Rex, & Romanorũ Imperator adpellatus, prudẽtis, magniq; animi Vir: Cõpoſitis Alemannis, tũ uoto Simoniæ tollẽdæ facto, Vngaros cruẽtiſſ: ad Meresburgũ ſtrage fuſos, pacauit. Arnol: Bauariæ ducem

IMPERII ROMANI
Germanorũ Imperatores & anni.

ducem, Ratisbonæ deditum, restituit. Cum Carolo Fran
corum rege, icto fœdere, Lotharingiam imperio reddi-
dit. Siptineum Bohemiæ Comitem, Borsinoo patre illi-
us primo ex Bohemiæ Principibus à beato Methodio *Primus*
Morauorum præsule Christo baptizato, deuictũ, Cristo, *Bohemiæ*
imperioq; subiectum, ducis adpellatione donauit. Bohe- *Dux.*
mis igitur, Sclauis, Dalmatis, Danorum, Normannorum,
Abroditarumq; regibus uictis, tributum, & religionem
imperauit. Redatiorum rebellium ducenta millia contri
uit. Leopoldo Sueuiæ Duci sororio suo, Marchiam Ori-
entalem hærede exutam, subdidit anno Imperij ultimo.
Postremo laceram compositurus Italiam, cessitè uiuis,
relicto ex illustri Regina Mathilde, illustrissimo Rege
Otthone Magno, Qui seditiosos, atq; rebelles, præser-
tim agnatos, Principes, armis audientes facere coactus,
haud minore fortuna, quam ui Eberhardum Pallatinum
francorum D: atq; sororium suum Giselbertum Lotherię
D: fudit Conradum Francorum D: generum Lotharia.
Henricum fratrem Bauaria, & Lytulfum filium Hermao
ni Sueuorum D. generum Sueuia data pacauit. In Boles-
laum Bohemiæ D. Vincelai illius in Sanctos relati fra-
tris, cædem, quatuordecim annorum bello, uastata gen-
te, uindicauit. Boleslaum Poloniæ per eam tempestatem *Primus*
Comitem bellicosiss: regem se adpellantem, tributis sub- *Poloniæ*
actum, Regem dixit. Daniam, tributariam factam, in *rex.*
tres Episcopatus diuisit. Ludouico Bosonis filio in Mo-
nachum attonso, Aralatense regnum, Belgas & Lotharin
giam. Item & Longobardiam in prouintiam redactam,
Imperio restituit. Discordes sororios suos Gallorum Re-
gem, & Principes ferro, flammaque composuit. Tum an- *Vngari*
86. HENRICVS I. no imperij sui uigesimo Vngaros, qui iam per Germani *domiti.*
am omnem, & ad Oceanum Gallicum usque, per Itali-
17. am circumuersi, diripuerant omnia, Diui Hulderichi
Comitis de Diligencij Augustensis Præsulis auspitio,
87. Ottho I. cruentiss: ad Lycum amnem cæde, tribus eorum regulis
ad gentis dedecus laqueo suspensis, amisso genero Con
38 rad. Francorum Duce, Hungarorum prouocatore, intra
Pannoniæ fines delitescere compulit, Sclauos quoq; retu
88. Ottho. ij. dit. Pacatis igitur Germaniæ, Galliæq; rebus, Patriæ *Berengarij*
Pater, & Mundi amor adpellatus, ad Italiam, Vrbemq; *deleti.*
pacandam à Cardinalibus accitus, anno Imperij Vicesi-
9. mo sexto Italiam ingressus, Berengarium iij. decem num
morum modijs à Taxis Vngarorum regis præda redemp
89. Ottho iij. tũ, cum Alberto filio, hunc Costantinopolim, illũ uero Ba
benbergam proscripsit, Tyrannos domuit, Romam ferro,
18. 1001. diraq; fame ad deditionem coegit. Qua Romanis, & Ita-
liæ turbationibus sedatis, imperij Romani Augustus ex-
titit coronatus. imperium gloriose demum, post contu-
meliosam, cruentamq; Otthonis ex nobiliss: Burgundo-
rum, Sueuorumq; stirpe Adelhade filij sui cum Græco-

rum Imperatoris filia desponsationem, grauiter in Apulos, & Calabros ultam, Aquisgrani finiuit, in Magdeburgensi ab se dedicata Ecclesia sepultus. Vir pius quinque Episcopatus in Saxonia fundauit, repertis argenti uenis diues, multos iuuit. Christi rem promouit. Sub eo nempe, Vngari, Dalmatę, Sclaui, Poloni, Pomerani, Dani, Pruteni, Suedi, Noruegij Christum adire cœperunt. Successere huic non degeneres Otthones duo, filius scilicet, Sarracenorum mactator, ac nepos mirabilia mundi dictus. Ille Gallis Lotharia, Belgicaque excedere compulsis, fusisque in Dalmatia Gręcis, Apuliam, atque Calabriam Romanis redditurus, à Græcis Sarracenorum præsidio, amisso exercitu, Beneuentanis non impune, fuga uix saluatus, Romæ diem clausit. Alter uero ex agnati Hen: Bauariæ Ducis manibus ereptus, Romanorum seditionibus sopitis, Imperij Ro: principatum, agnati Græ: Pon: consensu, ad constitutos utriusque ordinis Germaniæ principes Electores relatam, Germanis in perpetuum confirmauit, ægre à Romanis Germanicæ gloriæ impatientibus, in Germaniam non sine ueneni suspitione remissus, uiscera Augustæ, & corpus Aquisgrani reliquit. Sub eo Hugo Capetus Parisij Comes Carolingorum regnum in suum nomen transtulit. Cunto Datiæ rex Angliam, Scotiam & Noruegiam obtinuit. Beroldus è Saxonum genere Comes Sabaudiæ Comitatum, subactis Tyrannis, inchoauit.

Ottho secundus et tertius.

Primus Sabaudiæ Comes.

PONTIFICATVS ROMANI SVCCESSVS.

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

Decretū de censuris & inuestituris

168. Gelasius ij. 1.

169. Calixtus ij. 6.

Burdini ignominia.

170. Honorius ij. 5.

171. Innocen: ij. 12.

172. Celestin: ij. mens. 6.

Rogerius rex factus.

PAscalis ij. Tuscus, tanquam Apocalypticus septem, Asiæ tunc deuictæ, Ecclesiarum angelus, introductus, duos Imperiales scismaticos euicit. Ab imperatore cum Episcopis, & Cardinalibus in sacro Pascalis die captus, Imperatorum in Ecclesiæ rebus acta sacramento comprobauit. Quę, solutus, omnia, uti uiolenta, in Pub: Synodo rescidit, sua & Greg: vij. authoritate decernens, Hæresium facile maximas esse. Ro: Pon: uel obedientiam, uel censuram negligere, Atque sacerdotij inuestitionem è prophana manu agnoscere. Cuius rei causa Ro: & Ecclesia, & imperium, utroque suam maiestatem tueri conante, impacabiliter diffident. Mathildis Hen: iij. à sorore neptis diuite testamento, scilicet Sancti Petri patrimonio, ditior factus.

Gelasius ij. Caietanus à Cincio Ro: ciue calcaribus calcatus, & ab Antipapa telis in Galliam fugatus, illic obijt.

Calixtus ij. Gallus, Imperatore hoc pacto, quo Episcopi, Abbates, & Prælati imperij præsente Imperatore, tū & externi electi, mox ab Imp: regalia, & à Pon: Ro: Ecclesiastica redimāt, pacato, Burgdinum per ignominiam adpellatū, Bracharensem Archiepiscopum sacrilegum Antip: captū, uersaque facie camelo impositū, monasterio clausit.

Honorius ij. Bononēsis. Rogeriū Normannū, Apuliæ ducē firmauit. Aquilegiensem aūt & Venetū Patriarchas, Scismaticorū fauoris, dignitate priuauit.

Inno: ij. R. cū Rogerio Siculo, cui captiuus etiā regis denegauit adpellationē, pacatus, Anacletum Columnā Antip: Diui Petri spolijs diuitem, Rogerij coronatorem in Galliā declinauit, ab Imper: Loth: cui aduersus Conrad: fauit, restitutus, Cleri uiolatorem diro subiecit Anathemati.

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

173. Lutius ij: 1.
172. Eugeni: iij. 9.
175. Anaſtaſi: iiij. 1.
176. Adrianus iiij. 5.
177. Alexander iij. 23.
178. Lutius iij. 3.
179. Vrbanus iij. 2.
180. Gregor: viij. menſ. 2.
181. Clemens iij. 2.
182. Celeſtin. iij. 7.
183. Innocen. iij. 18.

mati. Sed in nouando diſcordiæ materiam, quo minus, ad ſcriptã S. Pet: patrimonio utramq; Syciliam, Imperij debi to repeteret, Hen: Superbũ, & Guelfonẽ fratres Bauariȩ D. Regis Rogerij præſidijs adiutos, aduerſus Conrad: Imp: armauit, Quibus à profligatione dominio per Imp: mulctatis, horum bellicis è ſymbolis, Gibelin uidelicet, Imperialis, & Guelf: Pontificiȩ factionis uocabula, toti Italiæ nullo unquam hoſte plus exitioſa hic ſunt aborta. *Gibellinorum & Guelforũ factionis ortus.*

Celeſtino ij. Tuſco propere defuncto, Lutius ij. Bononenſes, non impetrato domeſticis occupati Cȩſaris auxilio, ui, qua potuit, impoſiti Senatus Capitolium irrupturus, à populo lapidibus mutilatus, ſacerdotio fungi non potuit. Mirum id tempeſtatis, ut, quos externȩ nationes, prȩſertim Germani Ro: maieſtatis obſeruantes, Romanum, imò tanquam cœleſte numen ſuſpitiebant, atq; formidabant, Romani ipſi uix homines eſſe ſinerent.

Eugenius iij. Piſanus, Abbas, pacto Senatus, Vrbisq; præfecto in ordinẽ redacto, baliſtis ſequẽtibus, in Galliã fugatus, Diui Bernardi Clareuallis Abbatis ſuaſu, Lud: Francorum regem, & Con: Imp: Hieroſolymam graui rerum ſuarum iactura tranſmiſit. Anaſtaſius iiij. R. Abbas Mariam rotundam dedicauit.

Adrian: iiij. Anglicus, Noruegios Chriſtum docuit. Vrbis adminiſtratione in ſe coacta, ad cõſpiratorũ gratiã, pecunia corruptus, Guilelmũ in gratiã receptũ, utriuſq; Syciliæ Regem coronauit. Reclamantẽ uero Imperatorem Frid: ab ſe coronatum, atq; regij Papatus admonitorem, dyris deuouit, muſcæ glutione perijt.

Alexand: iij. Senenſis eruditus, atq; plus modo fortis, diſcordibus cum altero ſuffragijs aduerſus Imperatorem, Syculorum, Longobardorumq; prȩſidijs, erectus, Imperatore ius ſuum petente, cum quatuor ſciſmaticis, non ſine maxima totius Italiȩ calamitate, Chriſtianȩq; gloriȩ iactura, uiginti annorum dyris, ferroq; pacata, ter reſtitutus, Ro: Conſules in ſe iurare coegit. Atq; Ro: Eccleſiȩ iura decreto Concilijs firmauit. Sui belli monumenta reliquit, exciſam patritiam Albam atq; ſuo nomine ſupra Tȩnarum amnem conditam Alexandriam. *Ex ambitione grauißima Papatus & Imperij diſcordia.*

Lutius iij. Lucenſis à Conſulibus, quos expellere ſtatuerat, expulſus, Veronȩ defunctus Scortatorum, quoad hij tolerantur, ſacra adprobat. Vrbano iij. Mediolanenſi, Ferrariȩ, Gregor: viij. Beneuentano Piſis, Clemen: iij. & Celeſ: iij. R. Romæ, in Hieroſolymȩ recuperandȩ ſolicitudine anxiè elatis.

Innocen: iij. Anagminus, Comes, Decretalium auctor, cõmoditatem à pupillo ſuo Imperatore nactus, Diui Petri patrimonium recuperauit, eiecto ſcilicet Marquardo
1216. de Anvuiler: Hen: dapifero, Romaniam, Rauennȩ, & Anconȩ principatum, à Philippo Imper: Mathildis dominium, & à Cõſtantia regina, ſublatis priuilegijs, Apu

 liam,

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

liam,& Sycíliam. Item Ioannis Regis dono, Angliam & Hiberniam,cum annua pensione,& à Frid: Imper: Comitatum Fundanum Ecclesiasticæ recognitioni subdidit. Eaq; retenturus,Philip:& Frid:Sueuis Otthonem Saxonem opposuit. Et eundem,pacti negligentem,deposuit. Celeberrimam scilicet duorum patriarcharum septuaginta unius Metropolitanorum quadringentorum & duodecim Episcoporum,octingenta Abbatum & Præpositorũ pro recuperando Hierosolymorum regno , Synodum in Laterano,anno Ponti: sui ultimo celebrauit. Vbi inter multa decreta,Pascalem & Confessionem,& Communionem necessariam fecit,Decimas Laicis abrogauit. Principum discordias,atq; discordem Imperatoris electionẽ, Ro:Pon:arbitrio subiecit. Principum princeps iam nunc effectus,Perusij Genuensium, Pisanorumq; litem compositurus,obijt.

Dominicanorum Franciscanorum et Teutonorum militum successus.

182. Honor:iij. 10.

Honorius iij. R. Decretalium epistolarum compilator. Instituta B.Dominici, Francisci,atq; Teutonicorum militum in suam fidem & obedientiam asseruit. Hos Ptholemaida frustratos anno Pon.4.postulante Polonorum D.Conrado,cõcedenteq; imperatore aduersus Christi hostes,fœlici successu Prutenis imposuit. Petrum Antisiodorensem Constantinopolis Imper: coronauit, biennio carcere postea uexatum. R. Imper: sacratum execrauit.

185. Gregor:ix. 22.

Greg:ix. Anagninus Innocen:iij. nepos aduersus Imperatorem armis,& altera execratione decertans in Concilio abrogationis sentẽtiam dicturus,sed Cardinalibus, Legatis, & Episcopis ab Entio rege in patris manus raptis,in Imperatorem non impune crucem statuit. Angelica tum salutatione, atq; Veringensis Comitis Monachi deuotissimi Hermanni Contracti. Hen:iij.contemporanei Cantico , Salue regina, ad Campanæ signum Diuæ Virgini dedicatis Cymbalo Eucharistiæ subleuationi iuncto, Decretaliumq; promulgato codice, tribulatum exuit hominem.

186. Celestin,iiij. dies 18.

Angelica salutatio.

Vacat 1.

Celest:iiij.Mediolanensi propere sub id tempus defuncto. Quo Imperator Fauentiam capiens, auri argentiq; signati penuria;coriaceis augustanis stipendia soluit.

187. Innocen:iiij. 11.

Vacat. 1.

Innocentius iiij.Genuensis Flisca, post decimũ & nonũ uacui Pon:mensem.Bizuntini Imper:interuentu,liberatis è Melphitano carcere Cardinalibus, Pontifex,tum ex amico hostis Imperatori factus, desperata pace , Lugdunum confugit. Vbi conuocata Synodo,in Imperatorem execratione grauatum,abrogationis decretum protulit.

188. Alexand.iiij. 7.

189. Vrban:iiij. 2.

Cardinalium sedes reparata.

Contra Suendebaldum Pomeraniæ Ducem, Prutenos, atq; Corasminos Arabes atroces, Teutonicorum militũ, Templariorum, Christianorumq; persecutores crucem signauit. Feroces Tartaros Christi prædicatione mitigauit, Decretaliũ apparatũ,& Autenticas edidit,à Conrad: morte

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

190. Clemens iiij.
2.
Vacat 2.
191. Gregor.x.
2.
192. Innocen.v.
193. Adrian.v.
1.
192. Ioannes xxi.
1.
195. Nicolaus iij.
2.
196. Martin,iiij.
2.
Vacat 1.
197. Honorius iiij.
2.

morte Romam est reuersus, Cardinalium sedes pene desolatas, conscriptis undiquaq; doctis, atq; moratis uiris, galero rubro, & equo decoratis, restituit. Neapoli, Sueuorum principatum extincturus, obijt.

Alexand:iiij. Anagninus Interfecto per crucem signatos Manfredi partium Ecelino, potentissimo omnium, quos Italia sine regio nomine pertulit, è Germanis orto Tyranno, Cisalpinas urbes in R. Ecclesiæ protectionem se dedentes, suscepit. Viterbij defunctus.

Vrbanus iiij. humilis generis Trecensis Gallus, Patriarcha Hierosolymitanus, cum Lud: Francorum rege è Turcarũ manibus redemptus. Manfredus Sycilię regem, cõpositis Asiaticis, Venetis, Genuensibus, atq; Pisanis, Sarracenorum auxilio grassantem, Gallorũ armis, fusis semel Sarracenis, cohercuisset, ni mox Perusij mundũ hũc deseruisset. Veniosum Eucharistiæ festum celebrauit.

Clemẽs iiij. Narbonensis Vrbani cœpta prosequutus, Carolum Andegauię, Prouinciæq; Comitem, Diui Lud: Francorum regis fratrem, Sycilię, Hierosolymęq; regno, hac lege donauit, qua illo suis sumptibus adquisito, iuratus Ecclesiæ R. Fasallus, quotannis quadraginta millia Ducatorum feudi pensionem R. Pon: soluat. Atq; uel à Germanis electus, imperium recuset. Tum eidem re confecta, Senatoriam Vrbis, Tusciæq; prefecturam, R. Ecclesiæ nomine administrandam tradidit. Sed Ecclesiæ bona, pauperibus eroganda, frugi exemplo constituit, eademq; etiam legitime ante sacerdotium ex se natis, denegauit. Illegitimum, causans, eũ esse Petri successorem, qui plus carni, quam Christo tribueret. Eo autem Viterbij defuncto, Cardinales sui plus, quam Christi longo certamine uicti, extra suum collegium Syrię legatum Theobaldum Placentinum Episcopum præstantem uirum reuocatum, Viterbij coronarunt.

Andagauensium Neapolis regnum.

Greg:x. Qui Lugduni Synodo congregata, Palæologo cum Græcis nunc tredecimo Ecclesiæ R. conciliatis, Constan: Imper: cõtra Balduinum & Car: Syciliæ regem firmauit, Atq; concordatis Germanis Imperatorem imperauit, & adprobauit Rodolfum Habspurg.

Inno:v. Tarantasiensi Dominicastro, & Adri:v. Genuensi Flisca obiter defunctis. Ioannes xxi. Vlisibonensis, literis, & medicinæ, quam officijs Ecclesiasticis aptior, uitã sibi longam præsagiens, Viterbij cum lusoria aula corruptus, præsagij uanitatem mox est expertus.

Sycilia ad Hyspanos trãslata.

Nicol:iij. R. Vrsinus, Magnificus, Ecclesiæ amplificandæ studio, Senatorium magistratum, Hetruriæq; præfecturam Car: Syciliæ regi, armato contra eum Aragonum rege Petro, abstulit Gallicum Pon: exigenti. Romandiolam, Bononiam, & Rauennæ principatum, Imperatore cõcedente, Bertoldo suæ stirpis Nepoti

Ecclesiæ nomine subiugauit. In ditandis, euehendisq; agnatis licentioss: duos suæ cognationis reges Italiæ daturus, apoplexi defecit.

Martinus iiij. Turonensis Gallus, genere humilis, sed animo sanctus, superantibus Car: regis partibus creatus Papa, eundem, contra Nicolai decretum, quo cauit regem, aut rege natum Senatorio Vrbis munere fungi, in pristinam dignitatem restituit. Petrum Aragonem Syciliæ occupatorem, Item & Constantinopoli: Imper: Palæologo promissi negligentem execrauit. Vbi concitato bello, seniore Car: defuncto, iunior captus, Neapolim, amissa Sycilia, seruauit. Petrus Arago, ad Gerundam cæde captam, atq; recuperatam, uulnere, Francus rex Philippus, & fulminans Papa febri concidere.

Honorius iiij. nobilis Sabello genere, Ro: Pandulfo fratre Senatorium munus gerente, generalem Imperatoris uice Vicarium Tusciæ frustra dedit. Carmelitas è Syria in Galliam à Diuo Lud: Francorum rege primum tralatos, & Martini Pon: acta confirmauit.

MONARCHIÆ IIII. ROMANÆ GERmanorum successus.

IMPERATOR.

Archiepiscopus Moguntinensis Cancellarius Germaniæ.

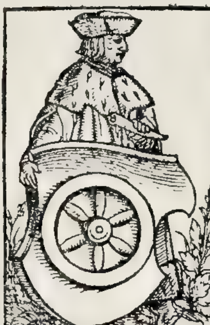

Archiepiscopus Coloniensis Cancellarius Italiæ.

Archiepiscopus Treuirensis Cancellarius Galliæ

Rex Boemiæ Pincerna.

Comes Pallatinus Dapifer.

Dux Saxoniæ Ensifer.

Marchio Brandenburgensis Cubicularius.

Henricus

IMPERII ROMANI Germanorũ Imperatores & anni.

90. Henricus ij.

23.

91. Conradus ij.

15.

92. Henricus iij.

17.

93. Henricus iiij.

50. 1106.

Enricus ij. Hen: primi è filio Hen: Bauariæ per Otthonem fratrem Duce, pronepos, Bababergensis Comes, & Noricorum Dux in clytus extortis à S: Heriberto Coloniensi Archiepiscopo, hæredis iure, Imperialibus ornamentis, hijs tum conciliatis Principibus retentis. Imperans, Francos amissum ob imperium indignantes, armis compescuit. Polonorum, Boemorum, Vuinidorum regulis tributa uictis imperauit. Sarracenos Capua, & Græcos Sarracenorum socios Troia pepulit. Hinc in terrestri Roma gloriose à Benedict: viij. benedictus, æternam, cum sponsa Pallatinæ stirpis Kinegunda, in cœlesti Roma est adsecutus benedictionem. Vir Diuis deuotus, annua centum argenti Marcarum, & equo candido phalerato pensione Ro: Ecclesiæ pacta, Bababergensem Episcopatum è Comitatu frustra renitente fratre Brunone Augustensi Episcopo fecit. Bauariam Kinegundę frater Hen: obtinuit. Circa initium eius Imperij, Stefanus Geichæ Ducis filius, Vngarorum regno, se rege, restituto, Gisilæ coniugis. Hen: Imper: sororis, & S. Adalberti Praginensis Episcopi studio cum gente in Christum sic animatus est, ut cum uxore & Hamarico filio sanctis adscribi meruerit. Turcæ primo Sabocho rege, Aegyptio Calypha cæso, Sarracenorum nomen extincturi, suscepta Mahumeti lege, Syriam, & Aegyptum cœperunt. Huius regnũ auxit Viragrissa, cui succedens Archotus Asia penè subacta, atq; Mendi regia posita, Sultanus est adpellatus.

Henri: ij. primus electus. *S. Kinigunda.* *Primus Vngariæ rex.*

Conrad: ij. inuictus Francorũ, Sueuorumq; Dux, Hen: consilio, principumq; consensu à Pilgerino Coloniensi Episcopo Aquisgrani coronatus Imperator. Polonis domitis, Romanorum, & Pon: Io: rebus compositis, atq; Mediolanensibus, à quorum excidio diui Ambrosij monitis temperauerat, Principatum Hildebrando Angleriæ comiti repetere conatis, eiusceq; rebellionis socijs, Vngaris, & Sclauis uindicatis, in Germaniam reuersus, anno Imper: octauo Burgundiæ regnum, quod annos Centum & triginta Gallis paruerat, Rodolfo rege Gisilæ Imperatricis fratre, Hen: nepoti, donante, receptum, Imperio restituit prouinciam, Vesontio, & Rodano à Gallis diuisam. Vniuersis sub imperio degentibus, etiam Ro: Pon: Constantiensem pacem ab Hen: filio postea confirmatam, lege capitali indixit. Spiræ in Ecclesia, à se pro Imperatorum conditorio, condita sepultus, è nobili Carolingorum generis uxore Gisila filium reliquit.

Burgundiæ regnum imperij prouincia factum.

Hen: iij. Principem adeo frugalem, atq; moderatum, ut canum, & histrionum impēsas pauperibus is erogare iuberet, qui ingenti ui, nec incruente Boemiæ Ducem sub tributo retinuit & Vngariæ, in Christianos præsertim Episcopos interim sæuiētis, Reges præsertim Ouonē maxima cęde profligauit tũ restituto Petro, pacauit. Lotharingos, & Frisios retudit. Romæ tribus conpontificibus depositis, quatuor successiue reposuit, Romanos adegit iuramento, ne ullum absq; Imperatoris adsensu Pontificem instituerent. Filijs Bauariam scilicet, Conrad: eoq; defuncto, Agneti Pictauiensis Conrad: filiæ, Imperatrici, Imperium autem Hen: iiij. octenni Cæsari sub uirilis ingenij matris tutela tradidit. Hic postquam maternam tutelam exuit, mox inde oblibere, pro principis libertate, collocatos, tum prin-

Hen: i. *Hen: iiij.*

IMPERII ROMANI
Germanorũ Imperatores & anni.

Rodolfus de Rinfeldẽ rex

Sueuorũ ducũ mutatio.

92. Henricus v.

19.

95. Lothar: ij.

13.

Christianorum Hierosolymis regnum.

96. Conrad: iij.

12.

97. Fridericus I.

38.

98. Henricus vi.

8.

99. Philippus ij.

10.

tum principatus, tum Episcopatus, illinc Saxonum, atq; Sueuorum Principum, hinc uero cum Paparum, tum Papistarum omnium odia induit, adeo, ut, hijs instigantibus, à nemine sæuius, quam à suis utriusq; sexus agnatis atq; cognatis fuerit impetitus, uir magnificus, magnanimus, & armorum patiens, bis supra sexagesies, collatis signis, aduersus rebelles dimicare coactus, Pontifices, urbe ui capta, expulit. Ab Antipapa coronatus, ter execratus. Duos aduersus eum subrogatos reges, uidelicet Rodolfum illustrem Comitem à Rinfelden ab Imperatoris sorore coniuge Burgun: Sueuiæq; ducem cæsum, Et Hermannum Carinthium ad spõtaneam cessionem actum, profligauit. Tum adflictam Sueuiam, relicto Tyguro, rebelli Zaringensi Bertoldo, & datam, & ademptam, Friderico Baroni de Stoufa cum Agne filia dedit, A successore filio contra nostræ, pietatisq;, sed Pon: legem, dolo ad imperij abdicationem actus, Leadij laboriosam uitam anxie terminauit, à Pon: indignatione, quinquennio funeris, atq; sepulcri pompa caruit. Eius anno decimo Guilelmus nothus Normanniæ Comes, Araldo rege cum nobilibus interfecto, præsulibus quoq; expulsis, Angliam ei abnegato Eduardo, quem exulem fouerat, testatam, suæ ditionis fecit. Anno duodecimo Turcæ, deuictis Sarracenis, Imperium Asiæ uendicarunt. Horum Princeps Belezet, Anthiochia, Armenia, Greciaq; depopulatis, Romanum Constantinopolis, Imperatorem captum, uilis mancipij loco tenuit. Anno quadragesimo tertio Christiani, Gotfrido Bulione Lothariæ Duce, spinis coronato Rege primo Hierosolymorum regnum, Turcis, atq; Sarracenis utrinq; cruentissime ereptum, Regibus octo, annos octoginta octo cruore multo, quam regnum ipsum, præciosiore, tenuerunt.

Henricus v. in rebelles patre sæuior, Lotharium Saxoniæ Ducem socco ad pedes eius supplicem, in gratiam uix recepit, Polonos ui sub tributo retinuit. Datis in prædam Cardinalium & Episcoporum bonis, captum Pontificem pacta seruare coegit. Sed urgentibus utriusq; ordinis Principibus, Calixto Pontifice reconciliatus, Italiã, Romamq;, corona bis extorta, grauissime adflictam, reliquit. Sub primo istius Imperij anno, Henricus Angliæ
1108. Rex, cæsis Principibus, in perpetuam utriusq; gentis discordiam, cognatam Normanniam repetiuit. Eodem Imperio Balduinus secundus Hierosolymorum Rex è Sarracenorum manibus redemptus, Gaium Persarum Regem occidit. Damasci quoq;, & Ascalonis Reges profligauit. Vbi in Tyro, Ascaloneq; capiendis Veneti præstitere.

Hierosolymorum rex.

Lotharius ij. Gebhardi Ducis ab Henrico iiij. in prelio cæsi filius, Saxonum nobilitate, uirtuteq; clarus, Imperio inuitus accepto, Henrici antecessoris agnatos, præcipue Fridericum Sueuiæ, & Conrad: Franconiæ Ducis fratres, suos ex sorore nepotes, humiliatus, Diui Bernhardi Abbatis inuentu anno belli decimo humiliare destitit. Vngaros, Danos, Polonos, & Leuticos armis in fide continuit. Tum profligato cum

Lotharius secundus.

Antipapa

Antipapa Syculorum Rege Rogerio, Apuliam, atq; Campaniam, restituto ab eo Pōtifici, restituit. Ad patriam rediturus, in Tridentinis saltibus uili in tugurio expirauit.

Conradus iij. illustris Franconiæ, Sueuiæque Dux, superato per mortem Lothario in Bababergensi Principum conuentu, aduersus Saxones in fidem recepit. Sed Henricum cognomento superbum Lotharij generum Saxonum, Bauarorumq; Ducem, exactis ab eo Imperij signis, cum Gvuelphone fratre Noricorũ Principe, Dominijs exuit. Ciuitates suarum partium, à Lothario destructas, Nurenbergam, Vlmam, restaurauit, & auxit, atq; præcipue nouercale nostrum solum Rubeuelum, Imperiali iuris dicendi curia perpetuo donauit. *Rotuuil Imperiale iuris forum obtinuit.*

Rebus itaq; in Germania pacatis, & Henrico filio Rege constituto, ne forsan à Pontifice sui iuris uendicata repeteret, Romani Pontificis per Beatum Bernhardum suasu, Italia dimissa, Friderico fratruele postea imperare & Guelpho duce uicto comitibus, ingenti uidelicet præter pedites septingenta mille. Loricatorum equitum paratu in Palestinam profectus, Emanuelis Cōstantinopolitani Imperatoria perfidia, amisso exercitu, uisa Hierosolyma, atq; male obsessa Damasco, simili eum sequente fortuna Ludouico Francorum Rege, in regnum reuersus, uir iustus, ac Deo deuotus obijt in Laureacensi monasterio à patre condito sepultus. Interea uero Rogerius Sycıliæ Rex, recuperatis per Lotharin: Imperio ablatis, placato Pontifice Romano, in Aphricam classe uectus, à Tunetis Rege tributum cum ditissima præda retulit. Hinc in Græciam classe ductus, Emanuelis Imperatoris in Christianos perfidiam egregie uindicasset, si ac erat, & spolijs, & ultione iam satiatus, Venetorum Græco Imperatori sotiam euasisset classem, amissis nempe decem & nouem triremibus, fuga suum in regnum se proripuit. Nec tamen illius perfidia mansit inulta, Veneti porro, Quod opem Hierosolymorum Regi ferrent, ab eo, receptis in fœdus Vngaris, hostes iudicati, omnia, quæ Græci imperij nomine tueri solebant, suæ ditionis facere conati, plurima, eiectis hinc Vngaris, & hinc Græcis magistratibus, in suam potestatem, inde non parum ditati, redegerunt. *Rogerius Sycıliæ rex.*

Fulco Hierosolymorum Rex, à Saguino Turca uictus, apud Acam leporem persequens, equi lapsu, Sed eodem Ioannes Constantinopolitanus Imperator, Anthiocenos infestans, suapte teli ictu, Aprum icturus perijt. Tum Noradinus Turca, Raimundo Principe in ludibrium dextris, & capite truncato, Anthiocenum Ducatum cœpit opulentissimum. Et Massamuthi Sarraceni Regibus crucifixis, Mauritaniam & Bulgiam occuparunt, Inde Italiam adgressi, à Syculo Rege sunt extincti. *Hierosolymorum rex.*

Friderichus primus ab Italis Barbarossa dictus Conradi Imperatoris, ex fratre Friderico nepos, Sueuiæ Dux, Francofordiæ creatus Imperator. Germaniæ pacandæ studio, cognatos Principes scilicet Henricum Austriæ Marchionem, Bauaria à Con: donatum, Ducis adpellatione pacauit. Henricum uero, Henrici Superbi à Conrado damnati, filium, & Lotharij Imperatoris nepotem, Saxoniæ atque Bauariæ restituit, & defuncto Conrado fratre, illius Socero, Rheni Pallatio insigniuit. Hinc eodem Germaniæ Principum potentissimo, qui superatis Vindelicis, & Sclauis tres Episcopatus dedicauerat, ac Hierosolymam Templariorum factione, deferens, tantæ expeditionis impensas terræ sanctæ fanis atque Pauperibus erogauerat, ob lesæ maiestatis crimen ad Socerũ Henricum Angliæ Regem pulso, Saxoniam Bernardo Comiti de Anhalt, & Bauariam Otthoni Schirensi Pallatino de Vuitelspach, Cuius nepos Ottho, Henrici pulsi gener Rheni pallatium, Imperatoris Friderici ij. consensu Bauariæ iunxit, tradidit Guelphonem Noricum Henrici fratrem, auunculum suum, Tusciæ, Spoleti, *Primus Austriæ dux.* *Saxoniæ Bauariæque mutatio.*

Sardiniæ

Sardiniæ & Mathildis terris compensauit. Quo defuncto, Henricum filium toti Italiæ Regem posuit ac eidem pro Syciliæ consecutione Constantiam Rogerij Syciliæ Regis filiam & Guilelmi Regis neptem connubio iunxit. Arelatense regnum à Conrado & Bertoldo Zaringensibus exortum, cum Soceri sui Rainaldi Visuntini Comitis hæreditate, Otthoni filio suo subiecit. Sed Bertoldo Zaringensi trium Episcopatuum scilicet Gebenensis, Lausanensis & Sedunensis cum regalium inuestitura aduocatiam reddidit, suo apud Cremam uexillifero auxilio Alberto Habspurgensi Comiti Thurricensem comitatum, & Seckingensem præfecturam dedit. Vlatislaum Bohemiæ Ducem anno Imperij tertio Regem dixit. Constantinopolis Imperatori Romano nomine interdixit. Tum quinque bellicis expeditionibus, rebelli Longobardia uastata, Mediolan: in salis agrum uomere redacto, Gualphago duce flagris inter canes adflicto. Atque Roma, Pontifice Venetias fugato, capta. Sed tum à Venetis Otthone filio suo nauali pugna superato, Pontifici & Italię pacem anno Imperij sui uiginti quinque dedit. Sexta pacifica expeditione Mediolani, receptam Principum, & ciuitatum fidem, Henrici filij nuptijs, anno Imperij tricesimo quarto confirmauit. Imperio igitur toto Constantianæ pacis edicto pacato, Hierosolimam recuperaturus, in Armenia minore uictor, in Serra flumine lapsus, interijt, Tyri sepultus, Imperator Imperio sane dignus, Cui, nisi factiosa Pontificum, & Italiæ obstetisset ambitio, nil ad optimi, maximique Principis laudem defuisset. Exercitus deinde suus cum filio Sueuorũ Duce Friderico inedia, pesteque mox apud Acam consumptus est. Hunc autem eò secuti Philippus Francorum, & Richardus Anglorum Reges, Aca capta, ceptas dissensiones sua in regna retulere. Ille porro, exercitu suo Otthoni Burgundiæ Duci tradito, in Franciam reuersus, Anglis Normanniam inuasit. Hic uero sua defensurus, Ascalona, & Iope restauratis, ac quinquennalibus indutijs cum Sultano pactis, Angliam repetens, in Austria, à Lupoldo Duce, ob illatas Acæ iniurias, captus, ducentis millibus argenti marchis Henrico Imperatori anno Imperij tertio pro redemptione solutis, cum Francis crudeliter usque ad cruentam mortem conflixit.

Primus Boemiæ rex.

Anno Imperij 36. Saladinus Principum ea tempestate omniũ facile manu, animoque præstantissimo Turcarum Imperator, Calipha Domino suo extirpato, Aegypti Sultanus, armis in Christianos uersis, eorum adiutus discordia, eos, non tam ferro, quam blandimentis omni Syria, tum Hierosolyma cum humerorum sarcinis deditionis pacto cedere permissos atque mox Anthiochia breui exuit. Guido subinde mala sorte Hierosolymæ Rex, paulo ante Vrbis amissionem apud Tiberiadem trecentorum millium Christianorum strage captus, tum pro Ascalonis deditione liberatus, à Richardo Anglo pro Hierosolymorum amisso regni titulo, iureque Cipri Regnũ, quod is Græcis ob perfidiam ademerat. Lusignani, acceptum ducentos septuaginta annos usque ad Venetorum rapinam possidere. Hinc Anglis Hierosolymorum regni titulus, citra possessionem accessit.

Leopoldus Austriæ Dux.

Saladini Turcæ successus.

Lusignanorũ Cypri regnũ

CHRISTIANORVM LATINORVM HIEROsolymis regnum Anno Christi 1099.

1.	Gotfrid: 1.	5.	Balduinus iij. 20.
2.	Balduinus 1. 18.	6.	Almaricus. 13.
3.	Balduinus ij. 12.	7.	Balduinus iiij. 9.
4	Fulco. 12.	8.	Guido. 3.

Summa regni 88. 1187.

Henricus

Henricus vi. Frid: patre, ac Guilelmo tutore defunctis, Romæ cum Constantia uxore à Celestino Pont: coronatus, huius adsensu, dotis, ac tastamenti lege, magna Anglici numi, Teutonicorumque armorum ui, sæuissimaque in Imperatricis captores, & in utriusque status rebelles animaduersione, capto Rogerio, Tancredi nothi leuiri, regni occupatoris impubere filio rege, Apuliã, Sardiniam, atque Syciliam, à Normannis Centum Nonaginta quatuor annos dominatam, Imperio restituit, Sueuisque subiecit anno Imperij sui 4. Hinc Philippum fratrem, data ei in coniugem Irene captiua Rogerij Syculi sponsa, Isaacij Constantinopol: imperij ab Alexio fratre, Imperio & oculis spoliati, filia, Sueuiæ, Mechthildis terris, & Hetruriæ. Et Marquardum de Anvuiler Romandiolæ, Rauennæ, & Anconæ præfecit. Tum eodem anno, quo Mauri Sarraceni interiorem Hispaniam populati, Castellæ regem cœpere, inanibus destinatis in Asiam auxilijs, Iope scilicet cum Teutonum præsidio euersa, uitam Messanæ clausit, relicto sub Romani Pontificis tutela cum matre Constant: prudenti Syciliæ gubernatrice Frider: quinquenni filio. Sueuorũ Syciliæ regnum. Mauri Saraceni

Eius imperij anno 1. Bertoldus diues Zaringe Dux, Helueticæ, Burgundiæ ab Imperatore Princeps, in ea prouintia, Friburgo condito, liberorum in nobiles ultricem Bernam construxit, Imperioque subiecit, cui usque ad Gallorum corruptionem, fida semper fuit ciuitas inuicta, nobiliũque excidio, Alemanniæ Vrbium potentissima. Friburgi, & Bernæ conditio.

Philippus ij. Sueuiæ Dux, Henrici frater, Imperio cõtra Rom: Pontificem Inno: Bertoldum Zaringen: ultimum sui generis numosum Principem, & Otthonem arrogantem Brunschvuigensem Ducem obtendo, ab Otthone ingrato Pallatinode Vuitelspach Bababurgi, recumbens, per dolum est occisus. Circiter quartum sui Imperij annum. Latini nominis Principes cruentis Imperij occupatoribus eiectis Constantinopolitanis, Thomam Maurocentum Venetum, Patriarcham, & Balduinum Flandriæ, Hanoniæque Comitem Imperatorem dedere, Eaque res & Imperium, & Græcos sibi atque Romanum Pon: sub id temporis conciliarunt. Vbi Creta, Nigropontus, & aliquot minores Aegei maris insulæ Venetis cessere. Latinorũ Constan-tinop: Imperium.

Ottho iiij. proscripti Henrici Sueuiæ, & Brunschvuigæ Ducis filius, & Philippi Imperatoris gener, ambitiosus magis & inquietus, quam fortunatus Princeps, ab Innocentio Romano Pontifice adsumptus, uel quod Imperialis iuris prouincias contra pacta repetere statuisset, execratus, & abdicatus, Subinde & à Philippo Francorum Rege, una cum auunculo suo Ioanne Anglorum rege, amissis Aquilis, graui cæde turpique fuga compressus, Fridericum successorem pati coactus est. Anglia uero tum è Gallorum manibus Centum quinquaginta millibus argenti marchis redempta, Romano Pontifici sese cum annua centum argenti Marcharum pensione deuouit. Ad Otthonis obitum Ioannes de Betgna Vinensis prouintiæ Dux, è Gallia uocatus, Tyri Hierosolimorum Rex coronatus, Dammiatam urbem, ambitiosa Apostolici Legati arrogantia, captam, muris, munitionibusque tum Hierosolymæ dirutis, cum damno reddidit. hinc Auxilij comparandi gratia occiduas in partes reuersus, Friderico imperatori Iole filiam cum Hyerosolimorum regni titulo Ro. desponsauit. Vnde huic Syciliæ, Hierosolymorumque regni titulus accessit à Græ: Ro: Pon: Rauennæque domino præfectus eiusdem Põ: studio Constantinop: Imperium consecutus, nominibus, quam rebus illustrior annos circiter Viginti tres, Regis nomen tulit uir bonus. Cui successit gener Balduinus, qui Constantinopoli à Græcis obsessus, num- Anglia à Gallis capta & R: Rõ: deuota

Balduini Constantinop: successus. morum penuria, sacrum ædium tegulas uendidit, filium mercatoribus, & sacram dominicæ lanceæ cuspidem, spongiam, & crucis particulam Venetis, qui Græcis profligatis, atq; Rhodo cum Leogula principe in fœdera tractis, eum liberarunt, oppignorauit: pignoribus à Diuo Lud: Francorum rege, ab illo spinea Domini corona donato, redemptis, festoq; cultu Parisij seruatis.

Fridericus ij. Sueuiæ D: Syciliæ, Hierosolimæq; rex, patre Hen: vi, quoq; Imperatoribus, & Imperij, & animi magnitudine nihil inferior, ab Inno: susceptus, tũ ab Hono: coronatus, quæ pupillus ipse amiserat, recuperare nixus, implacabiles Ro: Pon: diras in grauissimam totius Christianæ reipub: calamitatem, incidit ter, semel uero supplex duodecim millibus auri untijs absolutus, recidit. Is porro inuictis castris è Germania, per Italiam, in Syriam delatus, urgentibus reditum domesticis, anno imperij decimo cum Sultano decennij treugas pactus, Hierosolimam secluso templo, cũ regno receptam, tum restauratam, Christianis incolendam, restituit. Illic tum regio splendore coronationis suæ, Paschatisq; festo peracto, dum interim R: Pon: Syciliam per Ioannem illius Socerum occupaturus, cruce signatorum auxilia in Syriam transmittenda, contra eum retineret: ille relictis in Syria copijs, Italiam reuersus, dum frustra Pon: omnia eius acta & improbanti, & execranti reconciliari studet, tum contemptis omnibus dyris, obuios intra Ro: Vrbis portas utriusq; ordinis cruce signatos in crucem discerpsit. In Pon: in Episcopos, in Clericos, in rebelles Longobardos, in Guelfos omnes ubiq; desæuiens, anno imperij Vicesimo octauo in Lugdunensi Cõ: abrogatus, nullo contra eum imperium subire auso, in aduersarios seuire non prius desijt, quam Italico luxu eneruatus, Panormi ueneno, aut nothij filij Manfredi Tarenti Principis manu succubuisset, destitit. Indidem Entius filius Sardiniæ rex, Longobardiæ gubernator à Bononensibus captus, in carcere perijt.

Hierosolyma Christianis reddita.

Entius Sardiniæ rex.

Subinde Conradus iiij. Frid: ex Iole filius, quem pater Hen: filio ob rebellionem enecato, Principum adsensu in Germaniæ regnum suffecerat, à subrogatis patri Hen: scilicet Turingo, & Guilelmo Holande regibus Inno: Pon: execratione, iussuq; uexatis, atq; uictis, Ecelini Veronensium Tyranni præsidio, euersis Guelfæ factionis Neapolis, & Capuæ munitionibus, hæreditario suo Syciliæ regno potitus, in utriusq; ordinis Guelfos crudescens, Manfredi regnum adfectantis nothi fratris sui dolo, fungię defunctus, unicum legitimum reliquit hæredem Cõradinum ex Bauara duce filium, qui nondum adultus anno post obitum patris quindecimo Manfredo patruo præstãti forma, & animo Syciliæ, Tusciæq; Principe. Item R: Pontificum quos aliquoties cruente retuderat, execratione, iussuq; biennio prius à Gallis interempto, paterna regna petiturus, Romæ salutatus Imperator, tum in Marsis fugatus uictor, desertus, captus, ludibrijs adfectus, Pon: concilio, & Antiregis Galli Caroli, ac illius Auo, prouintię comitatu donati, contra regium decus iussu, Neapoli securi percussus, nobiliss: uetustissimæq; Sueuorum stirpi finem dedit. Sueuia tum in prouintiam redacta, natiuo principe caret. Apulia, atque Sycilia Gallis Ro: Pon: opera cessit, atq; decessit ad Hispanos. Anno namq; Rodol: octauo Ro: Pon: Ni: & Syculi, Gallicum luxum, fastumq; pertesi, quicquid eius apud se gentis fuit, ad Syculas uesperas occiso, Petrum Aragorum regem, ius à Constan: uxore Manfredi Suæuiæ regis filia prætendentẽ, adsciuere. Hinc Hispanis Sycilia paruit.

Conradinus ultimus Sueuiæ Dux.

Carolus ex Gallis primus Syciliæ rex.

Tartarorum regnum. Anno Friderici ij. quarto Tartari Dauid Persa Duce, à Scythicis Beliæ iugis egressi, cunctis hac usq; deuastatis, Medis uidelicet Persis Assyrijs, Armenis, Sarmatis, & accisis Turcarum opibus, uicto scilicet à Bathone, Goniata Turcarum rege, iuxta Meotidem paludem in Cathaiam amplissimam urbem regnum posuere, Inde Thratia,

IMPERII ROMANI *Germanorum Imperatores & anni.*

100. Ottho iiij.
10.
101. Faedericus ij.
32.
102. Conradus iiij.
2.
Hen. Thuringus
Guilelmus.
5.
Richardus
Alfonsus rex.
16.
103. Rodolphus.
19.
104. Adolfus
6.
105. Albertus 1.
19. 1308.

Thratia, Vngaria, Polonia, atque Selesia misere depopulatis, praece magis, quam ui in captas sedes reuersi, dum Christum audire coeperunt, tum mitiores facti, Christianis auxilia praestitere. Anno Fri: ij. Vicesimo octauo Vngarorum Rex Bela Tartarorum ab adflictione liberatus, Fridericum ultimum eius generis omnibus exosum Austriae Ducem Imperatoris etiam armis ante, Imperio addicta Vienna, castigatum, in conflictu peremit. Qua subinde Ducatus ille Otthocaro ambitioso Bohemiae regi, Vngarorum profligatori, uel à coniuge sua caesi Frid: sorore, paulo postea repudiata, Sed & eo à Rodol: Imperatore caeso, publico principum adsensu, Alberto Imperatoris filio cessit anno Imperij illius octauo Cuius illustris propago felicissime aucta durat, Sub ultimis Fride: ij. annis, Lud: Francorum Rex Diuus Ro: suadente, Pon: atque pollicentibus opem Thartaris, Damiatam iterum captam, ingenti caede, pro fratribus, seque captiuo Saracenis restituit. Hinc idem anno Alfontij duodecimo cū tribus filijs, & Fratre Car: Syciliae rege per Aphticam in Asiram rediturus, Carthagine capta, Tunes obsidens. pestifera terra uictus, Coelum triumphauit uir Christianissimus. Tum Carolus, Saracenis libera Christi predicatione, atque tributo Imperato, in Syciliam peste repulsus est.

Bela iiij. Vngariae Rex.

Diui Ludouici Franciae regis successus.

Caroli Syculi successus.

Frid: ij. ab Innocen: Pon: deposito, per electorum dissensionem sub Viginti octo Interregni annis Frid: defuncto, regnarunt. Con: iiij. uiuente patre coronatus, aduersus hunc, Pon: iussu, Hen: Turingiae comes pugnans, ad Vlmam telo ictus, occubuit. Huic subrogatus Holandiae Comes Guilelmus, acto in Syciliam Conrado, à Frisonibus, Holandia uastata, non impune caesus est. Hinc largitionibus suffecti, Richardus Eboraci Dux, Angliae regis frater, & Alfonsus Castellae rex Astrorum doctus. Illo morte, hoc uero Pon: R: persuasione defuncto, Otthocaro Boemo ambitore posthabito, Pon: & principes in absentem consenserunt Rodolfum Comitem de Hapspurg, gente Heluetium, tunc pro Tygurinis Basilienses impugnantem, Virum armis, atque prudentia clarum. Anno Guil: secundo Othocarus Boemiae rex à re in Prussia magnifice gesta nouae arcis Regimontis adpellatione monumentum reliquit. Anno Alfon: tertio Michael Paleologus nobilis Graecus Genuensium contra Venetos auxilio, Balduino imperatore, & Iustiniano Patriarcha, cū Latinis suis excluso, Constantinopolim recepit. Tum Theodori Batazae defuncti Graecorum Imper: quos tuendos acceperat filijs occisis, se Imperatore nouo, Constantinopolitanum Imperium Graecis restituit. Indidem Genuenses cum Pisanis socijs, à Venetis apud Acam, & Tyrum grauiter adflicti, Venetos uicissim, Duce capto, grauiter adflixere, Turcis utrinque triumphantibus.

Interreges Henricus Guilelmus Richardus Alfonsus.

Otthocari Boemi successus

Anno Alfon: decimo Bondodacar ex Comanorum seruorũ genere Aegypti Sultanus, debellatis in Syria Christianis, per Armeniam grassatus, Anthiochiam, interfectis incolis, pene deleuit. Hinc sub Rodol: anno tertio in Armeniam reuersus, ducenta millia captiuorum rapuit non inultus, Armeni namq; iunctis sibi Thartaris Centum millia Babyloniorum fuderunt aduersus Assyrios pugnans occubuit uir fortis.

Rodolphus Imperator.

Rodolphus cũ uxore Anna Comite de Haierloch Aquisgrani coronatus, Lausannæ Gre: Pon: se commendauit. Hinc Germaniam in consensum, aut consilio, aut ui tracturus, ex rebellibus potentiorem Otthocarum Boemiæ regem, pacti negligentem, quatuordecim millium strage peremit. Boemiã, Sãcto Vincellao illius filio, genero suo. sed Austriã Boemis adeptã adiecta Stiria, Carinthia, Naonis portu, atque Carniola, Alberto filio suo, & Nurenbergensem Comitatũ sororio suo Comiti de Zolern tradidit, Heduorũ Almiratũ, Alsates, Badenses, Francones, Bauaros, & Vuirtenbergenses armis audiẽtes fecit Prædonum arces euertit. Sed cui rei magnopere studuit, ex tenui amplam comparando posteris suis in Alemannia ditionẽ, factiosam Italiam, per licentiam redemptionis auro contentus, Vulpeculæque in ægrotum Leonem prætexto scommate, neglexit. Antecessorum periculo, tam & si cautior, nec tamen Pontificis euasit dyras, quas euitato Turcarum macello, incidit. Sed dimissa Põ: suarum Parti Romandiola, Bononia, atq; Rauenna, absolutus, Spiræ diem clausit, Cui dum numeratis suffragijs, filius Austriæ nouus suæ stirpis primus Dux Albertus succedere debuisset, electione mutata, successit Adolphus Anaxonis Comes, armorum lit erarumq; doctus. Qui non sua, sed imperium aucturus, cum asperius imperaret, atq; Francis, & Anglis mutuis hostibus à numis illuderet. Tum Maguntini Archiepiscopi cognati sui, cuius præconio positus erat, eiusdem criminatione depositus, ab Austriæ D: recepto, apud Vormatiam mediæ diei pugna copia potius est oppressus, quam uictus, nec inulte occisus, dum coniuratorum Principum iusta morte nullum obijsse compertũ est. Rege scilicet à nepote, Archiepiscopo subitaneo casu, Argentinensi Episcopo rustico, Comite de Hagerloch à Bauaro, Comite de Ochsenstein in pugna, Comite de Zuinbruck à flumine, & Comite de Lyningen insania confectis.

Albertus primus ex Hãbspurg: Austriæ dux.

Adolphus.

Vltio.

PONTIFICATVS ROMAni successus.

Nicolaus iiij. Asculanus Franciscanorum Magister doctissimus, sed impartes procliuior, pacatis Aragonibus, & Gallis, redemptum Carolum ij. Syciliæ regem coronauit. Ad Anglos, & Gallos implacabiles pacandos intentus, dum hij bene monenti non paruissent, atq; dissidentibus, & ambientibus Ducibus, Christiani milites, eius etiam stipendio conducti, male pugnassent, Ptholomaidem à Christianis annos Cẽtum nonaginta sex habitatam à Sultano, cæsis incolis, funditus euersam relinquere coactus est. Qua, amissa Asia, solæ Cyprus, atq; Cylitia, trecentorum millium Christianorum cædi superstites, Christum retinuere.

Ptholomaida amissa.

Celes: v. Eserniensis, transacta biennij Cardinalium ambitione, Neapolitani regis hortatu, ex Eremo uir sanctus, sed literarum ignarus, ad Pon: adsumptus, dum is plus solitæ humili uitæ, quam insuetæ superbæ dominationi uacaret, tanquam ineptus, à Benedicto Cardinali iuris utriusq; callidissimo Pon: adfectatore, simulata deuotione persuasus, abdicandi Pon: iure decreto, heremum repetiuit, ne uero & Pon: aliquando repeteret, impie uita spoliatus, subinde q; sanctorum in numerum Petri Confessoris nomine relatus, Celestinorum religioni nomen dedit.

Igitur

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

198. Nicolaus iiij.
2.
Vacat 2.
199. Celest. v.
1.
200. Bonifa: viij
8. 1302.
201. Benedict. xi
1.
Vacat 1.
202. Clemens v.
9.
Vacat 2.
203. Ioannes xxij.
19.
202. Benedict. xij.
7.
205. Clemens vi.
11.
206. Innocen vi.
10.
107. Vrbanus v.
8.
208. Gregorius xi
7.
109. Vrbanus vi.
12.
210. Bonifa. ix
15. 1202.

Igitur ex Anagnino Benedict: Bonifa: viij. Intrauit ut Vulpis, uixit ut Leo, mortuus est ut canis, sicut fecit, ita reddidit ei deus. Ille porro, cum in Sextum ab se compilatum decretalium librum retulisset, Pon: Ro: Cœli, nedum terræ clauigerum, uel multo simul numero animas ad inferos detrudentem, à nullo hominũ iudicatum, tum licite commissurus omnia, Imperium Alberto, tanquam Domini sui percussori, ter denegatum, in execrati Philip: Francorum Regis odium cum Francorum, ut sui iuris, regno sponte obtulit. Iubilæum plenissi: centesimi anni ueniam, Romam tunc adeuntibus dedicauit, quo innumero Christiani orbis confluxu ditatus, æque phanis, atque prophanis agnatos ditauit. Sed Gibelinos, contra quos Franc: Regis fratrem, Valesium Carolum patrimonio Petri præfecit, quam oderit omnis, in Genuensi Archiepiscopo demonstrauit, Cui, Papali cinerum sacro, iacto in illius oculos cinere, dixit, memento, quod Gibellinus es, & cum Gibelinis in cinerem reuerteris Vrsinorum, Columnensiumque factiones, damnaturus ipse, concitauit, non impune quidem, dum execratis Columnensibus, à Columna Sarra, Galli regis ope, in paterna domo captus, Imperiosam Romano in carcere uitam clausit.

Sextus decretaliũ editus

Iubilæus annus institutus

Benedict: xi. Taruisinus Dominicastorum sanctus leneralis, ablatis dyris, atque discordijs ab Antecessore illatis, mox Abbatissæ ficuũ obsonio Perusij defunctus est.

Clemens v. Burdegalensis Episcopus, Vasco doctus, ab ambitiosis Cardinalibus, Frãci regis opera, Lugduni coronatus, à Bonifa: destituta, restituit, Regi scilicet atque Columnensibus Romanas tum, & Italicas aduersatus factiones, relicta sub Senatoriæ potestatis Cardinalibus Romani Pontificatus sedem Auinione, Britonum Ducis interitu, posuit. Illic, haud sine magno Romanæ Vrb: Italiæque totius detrimento septuagintaduobus annis detentam. Templarios rege potentiores atrociter extinxit. Sed Hospitales Ioannitas suis indulgentijs, atque templariorũ spolijs magnifice prouexit. Qui annũ eius circiter quartũ, è Neapoli classe ducta, Rhodũ Turcis ademptam, suæ militiæ sedem fecere.

Templarij deleti.

Ioannes xxij. Cartucensis, prouidi magnique animi Gallus, Inter diuersæ factionis Cardinales arbiter factus, sese Pon: dixit. Sed Lud: Imper: quod, eo non placato, imperaret, cũ hæreticum, tũ execratũ dixit. dixit item, assertis antecessoris sui Clementis Clementinis, inopiæ hæresim, optimo scilicet sui iure, eũ ex inope quinquies uicies millium aureorũ numum thesaurũ nonagesimo uitæ suæ anno defunctus, reliquit, Ecclesiarũ transformator, fructuumque decimator implacabilis.

Thesaurus Pontificis.

Benedict: xij. Tolosanus Cistertij monachus, Theologus, pene inexorabilis, cõsanguineos Pon: habere negãs,

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

211. Innocen: vij. 2.
212. Gregorius xij. 3.
213. Alexan. v. 1.
214. Ioannes xxiij. 5.
Vacat 1.

Ioannæ Apuliæ regni successus.

indignos & ineptos ab honoribus, atq; sacerdotijs edicto repulit. Imperatore contempto, Italiæ ac sui iuris regulas pro Ro: Sedis defensione confirmauit.

Clemens vi. Lemouicensis iurium Doctor, Benedicto mitior, neminem insolatum dimisit. Sed in Imperatorem sæuerior. Ioannis in illum acta, adprobato Carolo grauauit. Arrogantem scribam Romam in libertatem prouocare ausum, Item & Mauros Hispaniam depopulantes, expugnauit. Ioannæ Roberti Apuliæ regis nepti, fœmine uitijs, iuxta & uirtutibus insigni, quæ cognato marito, Vngaro Andrea suffocato, altero cognato Tarēti Principi Lud: nupserat. Apuliæ regnum, à Lud: Vngarię rege, And: fratre ulto, captum, accepta pro feudalis pensionis redemptione Auinione, restituit. Iubilęum è centenario quinquagenarium fecit.

Innocen: vi. Lemouicens: utroq; iure consultus integerrimus, ut in re priuata parcus, ita publ: in utilitatem largus, Clementis manum restrinxit, Imperato singulis ad sua sacerdotia reditu. Sacerdotia præsbyteris non nisi doctrina, morumq; probitate cōspicuis indulsit. Curię, foriq; prefectis, stipendio singulis deputato, muneribus interdixit. Tum altero libertatis tribuno sublato, Romam, constituto Senatore Hugone Cypri rege pacauit.

Vrbanus v. Lemouicensis, Benedicto sacer: Sanctus Canonum doctor, ab Italia pacata, Romaq; aliqualiter restaurata, Massiliam reuersus, Montis pessulani Medicorū, decretorumq; Scholę conditor, non sine ueneni suspitione obijt.

Carolus Dyrachij Co: Syciliæ rex.

Greg: xi. Clementis vi. ex fratre nepos, ab eodem ita doctus, ut cum iure peritiss: Baldo preceptore certaret, Romanę desolationis misertus, Romam anno Pon: sui sexto sede reducta, eam principis absentia moribus, mœnibusq; collapsam, utrinq; reparare studuit.

Vrban: vi. Neapolitanus, inuitis suffragijs electus, Vir iniuriarum tenax, ac uindictæ cupidus, aduersarios ulturus, qui eius pœnitentia, Clementem vij. statuerant, Carolum Dyrachij Principem, Vngaris armatum, contra Ioannam cognatam, Neapolis reginam, Otthoni de Brunsvuig Duci nuptam, strangulo tum peremptam, in Apuliā promouit, Regem creatum, Cardinales quinq; saccis inuolutos mari demersit. Pontifice ergo scismate xxij. coorto, multis, magnisq; confusionibus, execrationibusq; quadraginta annis agitato, Clemens vij. Bened: xiij. & Clemens viij. Auinioni interea Pōtificauerunt. Vrbano non absq; ueneni suspitione, sed absq; commiseratione tanquam homine minime Vrbano sublato.

Papa Romæ Dominus.

Bonifac: ix. Neapolitanus. Bonifac: viij. parum dissimilis, tametsi literis, & ætate illo minor, industria uero tantus, ut omnium Pon: facile primus, totum Vrbis principatum, Pontifici liberum fecerit, omnibus in urbe, magistratibus suo nutu creatis. Vaticanum, & Adriani molem muniuit. Iubilæi, nouoq; Annatarum lucro ditatus, In agnatis ditandis, & in Venijs, dispensationibus, atq; sacerdotijs auctionandis licentior, haud pauca prauæ cupiditatis exempla posteris reliquit.

Innocent: vij. Sulmonensis tumultu, ciuiumq; sanguine reductus, Picenis Nepotem suum Marchionem creauit.

Scisma Pon: Roma ...

Gregorius xij. Venetus, uenerandus uir, hac lege creatus, ut cum Benedicto liberam in electionem cederet, qua non succedente, utriusq; Pon: Cardinales, utroq; deposito, tertium Pisana in Synodo Pon: addidere Alexan: v. Cretensem doctiss: Franciscanum, ad paupertatem in pauperes largum, Qui armato Syciliæ titulo, contra Latislaum Vngarum Apuliæ regem, Romæ tunc occupatorem, Ludo: senioris Andegaui

regis

PAPATVS ROMANI
Pontifices & anni.

115. Martin. v. 12.
116. Eugenius iiij. 16.
117. Nicol. v. 8.
118. Calix. iij. 3.
119. Pius ij. 6.
120. Paulus ij. 7.
121. Xistus iiij. 13.
122. Innocent. viij. 8.
123. Alexan. vi. 11. 1503.

regis filio, Bononiæ dum obiter omnium luctu obijsset, ambigentibus tum ibidem de successore Cardinalibus, adsurrexit Ioannes xxiij. Neapolitanus, uir ad sæcularia, quam ad sacra promptior, acceptoq; Petrinæ chlamidis arbitrio, ea sese uestijt, inquiens, ego sum Pon: Tum correptis armis, Andegauo & Malatesta Ducibus Latislaum, si uictoriæ uti sciuisset, Roma, Romanoq; limite pulsum, domuisset. Sed ab eodem uictus, atq; fugatus, redamisso imperio Ro: cum Ro: nominis Imperatore Cõstantiense Concilium inijt, ubi cum Gre: xij. & Benedicto xiij abrogatus, ex Heidelbergensi carcere, Florentiæ noui Pontificis benignitate in Cardinalium numerum receptus, mœstam uitam propere clausit. *Constantiense cõcilium.*

Martinus v. Ro: Columna stirpe nobilis, uir in consultando promptus, in dicendo breuis, in agendo cautus, & in partes medius, Iustitiæ monitor, præter dignitatem, & ius nemini quicquam concessit. Ad Ecclesiasticas dignitates, atq; sacerdotio, dignos, atq; doctos, uel è literarum gymnasijs delectos præfici mandauit, è Constantia, ubi cõmuni omnium uoto Pon: creatus est. Romam reuersus, Patriam & moribus, & ædificijs ita reparauit, ut ab omnibus patriæ Pater adpellaretur. Interea uero Clemẽte viij. mortuo, & Bene xiij. Alphonsi Aragonum regis opera tum substituto, tum destituto, Episcopatus dono in ordinem redacto, Pontificatum à scismate liberauit. Postremo contra Boemios Hussitas, quorum author Ioannes Hus ignis supplitio Constantiæ constanter obierat, Qui subinde, legitimo retuso rege, Zischa pugnaci, Thaboritarum authore, Duce, in Ecclesias, & in Ecclesiasticos igne, ferroq; sæuiebant sæuissime, frustra Ro: Legati, Imperijq; tẽtatis armis, accepta scilicet, bis ingenti, pudendaq; clade, Basiliensi Concilio rem acturus, apoplexia cessit. *Hußi exitium.*

Eugenio iiij. Veneto, inconstantis laudis homini, Qui ex fratricella factus Papa. Quod mox diuina, & humana simul cõturbaret, exturbatus urbe, in Basiliensi Concilio ab antecessore Mart: indicto, eius quoq; literis adfirmato, hinc uero Florentini Cõcilij authoritate derogato, atq; postremo Lud: Gallici Delphini armis Mille quadringentorum uincentium scilicet Heluetiorum ad Basilæam cæde, dissoluto, subfecto Fœlicis v. nomine Amedeo Sabaudiæ Comite, auo, eremita, bello, paceq; claro, Qui Pontifex primogenitum suum Ducis adpellatione sublimauit, anno Pontificatus sui nono abrogatus, Romæ autem à Florentia anno Pontificatus sui decimo tertio receptus, sacra, religiones, & literarum studia magnopere iuuit, Iulianum S. Angeli Cardinalem Legatum, à Martino pridem Hussitis oppositum, Vngarorum pacationi destinatum, cum Polono Vngariæ rege Vladislao, fracto, strenua parto uictoria fœdere, in Amuratem Turcarum Imperatorẽ armauit, qui pugna ad Barnam commissa, multo cruore fuso, Cæsis utrinq; quadraginta millibus Turcę, Amurati dedêre capitũ suorum triumphum cæsi, Sed & ipse Pon: in domesticis bellorũ tumultibus uitã clausit. Amurathes aũt uictorijs iã satur, priuatæ religioni uacaturus, Imperiũ Machumeto filio subtutore tradidit. Tum à Ioanne Hunniade præstantissimo Vngarorũ duce, atq; Turcarum sæpe profligatore, resarciendæ Barnensis cladis spe commoto, ad castra reuocatus, in Basilia iterum uictor, paulopost priuatæ religionis uitam morte finiuit.

Basiliense Concilii. *Fœlix qn tus primum duce Sabaudiæ creauit.* *Amuratis Turcæ uictoria & successus.* *Ioannes Hunnias dux.*

Nicolaus V. Sarzanus, ut à genere humilis, nempe Chyrurgo patre natus, sic à uirtute nobilis, nempe è uario uirtutis, sapientiæq; genere renatus, uno eodemq; anno Episcopus, Card: & Pa: creari meruit, tum singulare à mansuetudine, pace, iustitia, liberalitate, uel præcipue à doctorum uirorum cultu, bonarumq; literarum reparatione laudem adsequutus, Ablato, per Cæs: Frid: ab eo gloriose coronatum, Pon: scismate, Fœlice Card: & Legati authoritate contento, captam à Turcis Constantinopolim lugens, accedente podagra, mœstam efflauit animam.

Calixtus iij. Borgia Satiuensis Gothalanus, uir annis & iuris peritia grauis, in egenos, præcipue nobiles, atq; puellas munificus, placidus omnibus, in Turcas autem incensus adeo, ut præter Christianorum cruces, Qua anno Pontificatus sui secundo Io: Capistrano minorita, & Io: Hunniade ducibus Mahumetum apud Albam quadraginta millium cæde ab Vngaria retudit. Item Asoncassanum Persarum, Armeniorumq; regem in illos excitarit, Eiusceq; rei causa, Diuæ uirgini, atq; crucifixo Christo, meridianas ad campanæ signum præces, & transfigurationis festum instituit, ac ueniarum, optimæ formæ literas effudit, è quibus, tunc quinq; ducatis redemptis, nunc minimo redimendis centum millenos quindecimq; mille ducatos successori reliquit, nec mirum, cum nostris diebus Samson Mediolanensis Franciscanus octies totidem eodem negotio congesserit.

Veniarū opes.

Pius ij. Senensis nobilis, ac literis politioribus eruditus, cōsultus, adeoq; Constans, ut nil unquam uel metu, uel auaritiæ nota permiserit, impunitumue reliquerit. Sigismundum Austriæ ducem ob uiolentas in Cusanum Cardin: manus, prophanauit. Georgio Boemiæ regi Rochezanæ Hussitæ fautori pro fide diem dixit. Lud: Francorum regem Basiliensi pragmaticæ renunciare coegit. Ferdinandum, Alfon: nothum, contra Ioannem Andegauum Renati regis filium in Apuliæ regno seruauit. In Turcas paratus, Anconæ febri succubuit. Romam ad Diui Apostoli And: caput, è Peloponesso nuper allatum, suo iussu tralatus.

MONARCHIÆ IIII. ROMANÆ GERmanorum successus.

Albertus I. Austriæ nouus Dux, monoculus, & ob numerosam ditandam prolem auarior, sororis suæ filio Vincelao iuuene rege paternæ sanctitatis experti, à suis clam occiso, tum Charinthiæ D. ac Tyrolis Co: Hen: Vincelai sororio depresso, Rodolphum filium suum, Boemis Regē ui dedit, Cui mox defuncto, contra eundem Hen: alterum filium Frid: subficere conatus, ab Ioanne Rodol: fratris sui filio, quem materna Kyburgensi Comitatus hæreditate priuarat, in Argæa suæ ditionis, Vindonissæ, ubi per insigne necis huius monumentum Regicampi duplex Cœnobium, ab Agne filia sua Vngariæ Regina conditum, est interfectus, tum Spiræ sepultus. Interfectores autem Lupoldo filio persequente, Barones, Vlricus de Palma morte, Arcis suæ Altburren captionem effugit, quinquaginta uiris gladio dimissis. Gualtherus de Eschelbach in Vuirtenbergensi Comitatu bubulcum agens, annos triginta quinq; latuit, in obitu cognitus, honeste sepultus est. Rodolphus de Vuart: Romano in itinere captus, in latrocinij loco, equo distractus rotæ supplicio perijt. Ipse uero Dux Ioannes in Begini habitu, Hen: Imperatori delatus, Augustiniano in cucullo Pisis uitam exegit. Anno illius primo, Chaganus Tartarorum rex, repudiato Muhamat, Christum amplexus, uir ut corpore turpis, sic animo præstans, profligatis Sarracenis, cum Syria Hierosolymam cœpit. Eo uero defuncto, Elpis Sultanus recuperatis omnibus, Christianum nomen, Ptholomaide capta in Asia deleuit. Anno secundo Otthomannus à natali Gallatiæ oppido

Boemiæ reges.

Alberti interitus.

Alberti percussorum sors.

IMPERII ROMANI *Germanorum Imperatores & anni.*

106. Henricus vij. 6.
107. Lud:iiij. 33.
108. Carolus iiij. 31.
109. Vincelaus. 22. 1200.

oppido nomen habens,genere ignobilis, sed uir ad arma strenuus, Principum adiutus discordia, collecta per tumultum prædę cupidorū manu, infestus æque omnibus, Bythiniam,& reliquas,circa Pontum prouincias,per annos sui Principatus decem suæ ditionis ita fecit,ut posteri sui, omni Turcarum Imperio in se contracto, ex Asia, Turtiam effecerit. Eodem anno Suizeri, Vranij,& Subsyluani Alpinæ Heluetiæ populi , eiectis magnanime Tyrannis,in libertatem coniurantes,Ligam deinceps in genti nobilium,principum, Regumqꝫ terrore memorandis gestis & prouectam, & super uetustum pagorum numerum auctam,strenue conseruarunt. *Heluetiorum liga*

Henricus VII.Lucenburgi Comes uirtute præstans, Principū,atqꝫ Pon:consensu,cōtra Galli ambitionē imperare iussus,mox primo imperij sui anno Boemiam,fugato in Carinthiā suā Henrico,captā,Ioanni filio suo quatuor annis minori,coniuncta ei Vincelai regis octodecim annorꝫ sorore,tradidit. Eberhardū Vuirtenbergensem, Vuirtēberg arcis euersione, ac septuaginta duorꝫ castellorꝫ, oppidorꝫqꝫ expugnatione domuit. Conradū Oetingensem Comitē ad monasticū panē cōpulit. Hinc Mediolani, hinc Romæ in laterano Guelfis Petrū occupantibus,coronatus,Florentinos solos rebelles,& eorū Ducē Apuliæ Regem Robertum,læsę maiestatis crimine damnatum,Frid:Siculi regis generi sui præsidio cohérciturus,Ro:iamnū auerso Pon:Florentinorꝫ numis,atqꝫ nephando dominicastri calice, Bonconuenti sublatus,ipse Pisis, Augusta Genuæ, & frater Cremonæ digna mausoleis pōpa sunt illati. Subinde bipertiti Francofurdiæ principes,quatuor. Ludouicum iiij. Bauarꝫ Aquisgrani,reliq tres Fridericū Alb:primi, Austri filium Bunnę coronarūt. Qui simul graui coorto partiū bello,Lud:Rodolphū Pallatinū D. fratrē suū aduersantē, in exilium pepulit. Brādenburgi Marchiā hærede uacuā,Lud:filio dedit. Frid:Conregē cum Hen:fratre,crueta unius diei cæde,año Imp:sui nono captū,tertio carceris anno,receptis insignibus,Imperio renunciantē,dimisit. Intęrea uero,agēte per Gallū Imperij adfectatorē,Frid:fratre Lupoldo,Ioannes Pō:Lud: atqꝫ se rerꝫ omniū dominū negantē, Quod id abnegasse sit apud Ro:Pō:hęresiū facile maxima,diris adstrinxit diriss. Quibus ille,ut doctorꝫ iuditio impijs,atqꝫ Cæs:maiestati iniuriosis declaratis,quacūqꝫ potuit ui per omnē uitā suam multo multorꝫ dāno restitit. Tū anno Imperij decimo tertio à Ro: Romam uocatus, Italiam, urbemqꝫ factionibus atrocissime sæuientem,ingressus,suæ partis Gibelinos ut auxit,ita diuersæ partis Guelfos oppressit. In Laterano cum coniuge, quæ Romæ Lud: Romanum Holandiæ D. peperit, à Columnensi Cardinali,renitente Pon:coronatus,Papam dixit Franciscanum Corbarium à Ioanne Pon:perpetuo carceri mancipatum. *Vuirtenberg. deuastatio.* *Austriorum strages.*

Sub id tempus Hen:Carinthiorum,Tyrolorumqꝫ Principe cum stemmate sepulto, Imperatoris authoritate Carinthia,cōtra Boemū Hen:generꝫ, Austriæ iuncta est. Et Tyrolis mox à Boemo ad Lud:Brādenburg:tralata,ꝓxime Austrijs dono cessit. Imperator postremo,toto Imp:sui tēpore Conregū,atqꝫ Pon:turbinibus agitatus uictor,aut contēptor,ab Ioañe Austriæ cōuiuio uenatū iturus,apoplexia eq̄ deiectus expirauit.

Eius Imp: anno uicesimo quinto Bernenses Heluetij, Papæ audientes, Imperiali triginta millium exercitu,quatuor millium cęde profligato, Imperiali oppido Lope, Et uiginti octo deuastatis arcibus,ciuitatem suam auxere. *Bernensium uictoria.*

Anno Imp:uicesimo sexto Eduardus Anglię rex,Franco:regnū maternæ hęreditatis iure Valesio regi Philip:erepturus,apud Sclusam quadringenta nauiū classem,Valesio fugato,cœpit. Tum anno hinc sexto ad Gręciacum triginta millium Gallorum, Maioricarū,Boemiæqꝫ regum. Regis fratris,Lotharingiæ,Flandriæ,Britañiæ,Ducū,

Artesij

Arteſij Salinarum , & Montiſpeligardi Comitum ſtrage , iterum fugato cum Car: Imp: Valeſio, Gallica Lilia, tum & Caliſium, magno Gallorum detrimento, obtinuit. Anno triceſimo primo Andreas Vngariæ ſtirpis Apuliæ rex ab agnatis regni cupiditate laqueo necatur: en regis fatum.

Carolus iiij. Io: Boemiæ regis filius, Morauiæ Marchio multarum linguarum, rerumq; doctus, & prudens, contra Bauarum diſcordi Principum uoto Bunnæ bis coronatus, tum à Conregibus numorum præſidio liberatus , poſtquam Romæ magno totius Italiæ, & urbis fauore, ſed indigna Imperio conditione coronam ſuſcepit, urbe, Italiaq; propere, atq; conuenerat excedens, Vuirtenbergenſem Co: & Auſtriæ D. Imperio parere coegit. Sed Imperiale Arelati regnum, ac Viennæ prouinciam cognatis Gallis cedere paſſus eſt. Hinc Roma iuſſu Pon: alterum uiſa, Chriſtianorum macellum, Turciam uiſere recuſauit, Tum quietis, Boemiæq; ſuæ ſtudioſus Vincelaum filium, ſolis numis, atq; uoluptatibus adfectum, nullius prætij hominem, caro imperij damno, Imperio coemit. Anno Caroli imperij nono.

Arelati regnum alienatũ.

Ioannes Franco: rex, Imperatoris gener, cum Philippo filio in Pictauis ab Eduardi Angliæ regis filio Richardo captus, tum poſt quatuor annorum conflictum quindecim Comitatibus atq; decies ter centenis millibus aureis Philip: redemptus, obſides redempturus, Londoni morbo diem clauſit. Ex eo Burgun: Aurelij, & Andagauiæ Ducum ſtirps renata eſt. Idem temporis Albertus Auſtriæ dux Heluetiorum nuper pactam octo pagorum ligam Vngarorum & Imperatoris auxilio dirimere fruſtra conatus eſt. Anno viceſimo octauo Bernenſes Heluetiorum ligæ potentiſſimi, tumultuariam Cuſſini, Anglici, à Lupol: Auſtrio dotem exacturi, centum millium circiter cohortem, in Argea uagantem, plus tribus millibus cum Iuone Caliſij D. cæſis, diſſugarunt. Vincelao libidinoſam ob inertiam, qua, nondum euicta, Huſſitarum hæreſis adcreuit, alterum à Principibus ſuis & alterum à fratre Sigiſ: cuſtodię dato, ſed elapſo, tum ab electoribus abrogato, defunctoq; mox eius fratre Ioanne, Iodoco nepote Morauiæ Marchione electo.

Robertus Palatinus Co: & Bauar: D. uir Iuſtus & prudens, inuitus Imp: ſuſcepto dum per Imp: diſcordiam nil expediret Longobardia fruſtra tentata, reliquum temporis domi quieuit. Anno Vinc: ſeptimo Heluetij pauca manu Lupol: Auſtriæ ducem ſua repetiturum cum inſigni nobilium comitatu apud Sempachum occidere. Cædem hanc, ultione Caſſata, Glaroni Paulo poſt auxere.

Eodem anno, Carolus Apuliæ rex, patruo Ludo: potentiſſimo, Apuliæ, Poloniæ & Vngariæ regi, in Vngariæ regno, contra Sigiſmundum, Brandenburgi, March: Lud: defuncti generum, & eiuſdem à teſtamento Vngarici regni hæredem, ſucceſſor datus, Eliſabeth uiduæ reginæ dolo iugulatus, ultorem habuit Ioannem Banum, qui trucidatis Reginæ ducibus, reginam ſeniorẽ ſubmerſit. Iuniorem uero Mariam Sigiſ: Coniugem cuſtodiæ traditam, aduentante cum armis marito, impunitatis extorta fide, libertati reſtituit. Is tum à Sigiſ: rege captus, diras ultionis ſuę pœnas retulit. Sed & ex aduerſarijs regulis, qui mori, quam Boemico, ut aiebant, porco, ſeruire maluerunt, triginta duo ſecuri percuſſi ſunt. Eamq; ob cauſam rex captus, mortis ſupplitiũ nouarum nuptiarum munerumq; pollicitationibus, uix euaſit.

Lupold: Auſtriæ dux cæſus.

Anno nono Eberhar: Vuirtenbergenſis Co: cum Imp: Car: grauiter pacatus, Imperialiũ ciuitatũ, quorũ ab Imp: tutor erat, hoſtis, Rutlingenſem triũ Comitũ, atq; 72. nobilium cædem ante annos vndecim paſſam, apud Vuilã

Eberhardi Vuirtenbergẽſis Co: ſucceſſus.

IMPERII ROMANI
Germanorum Imperatores & anni.

110.	Robertus.	10.	
111.	Sigiſmundus.	17.	
112.	Albertus ij.	2.	
113.	Fridericus iij.	54.	
114.	Maximilianus.	25.	1518.

ultus, Huldericum filium, priore cæde uulneratum, cum tribus Comit: ac sexaginta duobus nobilibus amisit uictor. Potentem item nobilium suorum coniurationem igne deuicit. Anno decimo septimo Vin: Imper: Ioan: Galeatium uirtutum comitem, id temporis inter Italiæ Principes excellentiss: magnanimitate ad Imperium aspirantem, acceptis centum millibus Ducatis, Mediolani ducem adpellauit. *Ioannes Galleatius Mediolani dux.*

Anno decimo octauo Sigis. Vngariæ Rex, magno Christianorum Principum præsertim Francorum auxilio fretus, apud Nicopolim octoginta millibus utrinque fusis, Paiazete Turcarum Imperatori Bulgariam reliquit. Qui facili successu Thratiam, Thessaliam, Macedoniam, Phocidem, atque Beotiam Græcis adimeret.

Anno Rober: ij. Tomyris Massagetes cognomento Tamburlanus ex gregario milite Tartarorum rex. Paiazeta Turcarum Imp: ducentorum millium strage, aureis uinculis curru suo adligato Aegyptique Sultano fugato, Asia, magnaque Europæ portione ditatus, sese non hominum, sed iram dei, & orbis uastitatem adpellans, relicto, duodecies centenorum millium ad Babiloniam exercitu, mortuus, atque Marchanti, quam urbem ab se conditam, uariarum gentium captiuis, atque spolijs repleuerat, sepultus, Imp: ampliss: filiorum discordia, pristinos ad possessores mox redire dimisit.

Anno sexto Veneti, Fran: Gonzaga Duce, strangulato Fran: Carrario, Scaligerorum extirpatore, Veronam, atque Pataujum & Florentini æmulas Pisas obtinuere.

Abbacellenses autem Heluetij, exuto Abbatis Galli iugo, ferro, & igne contra nobiles, horumque Ducem Frid: Austrium, correptis Rheni uallis incolis, in liberorum Heluetiorum libertatem coniurarunt.

Sigismundus, Vince: Imp: frater empti à patre Car: Imp: Brandenburgi Marchio, à coniuge Vngariæ, & à stirpe Boemiæ, utrobique non sine sudore, atque sanguine rex Germaniæ Principum, & Ioannis R. Pon: consensu Imp: electus, primum ingenti labore, scilicet eiusce rei causa, Italia, Gallia, Hispania, & Anglia peragrata, Constan: Concilio diuisum R. Pon: ad unitatem redegit. Hinc in regnis suis, Imperioque seruando reliquum uitæ uaria fortuna consumpsit, excellenti uirtute Princeps singulari præconio, doctos ingenuis, anteferebat, dictitans, hos se, illos uero solum deum creare posse. Infida profectione, dum Constantinianam adprobasse donationem, ab Euge: Pon: Romæ anno Imp: sui uicesimo secundo coronatus, Inde biennio in Italia transacto, Basiliensi Con: tum adserto, per Con: pacta, perque intestinas cædes placatis aliquantisper Boemiæ factionibus, anno Imperij sui ultimo, Regiam susceptus in Pragam dum Ecclesiasticas res instaurando, male ualere cœpisset, in Vngariam abiturus, ipso in itinere, laboriosam septuaginta annorum uitam clausit. *Sigismundus Imperator.*

Genero Alb: Austriæ D. testato regnorum hærede. Tum defuncti corpus, simul & Imperatrix ob regnorum adfectationem captiua Barbara Ciliæ Comes, mulier nullius religionis, Superorum, inferorumque iuxta contemptrix, & in omnem libidinem audax, in Vngariam uecta, illud Varadiæ conditur, hæc autem, donec potentiæ renunciauit, mancipatur, ab irregali uita, regali Pragæ condita sepulchro. *Barbara Imperatrix.*

Anno Imperij quinto Imperator Frid: Austriæ ducem, Quod Ioannis Papæ fugæ cõscius esset, honore, bonisque priuauit. Qua Heluetij, omnes illius cis Rhenum possessiones occuparunt, quas neque reconciliato, neque ius, neque arma ferenti reddiderunt. *Fridericus Austriæ dux*

Et Schafhusa Imperio se subiecit, ab Heluetijs postea in pagorum numerum recepta. Anno septimo Frid: Norici Burgi Comitem Brandeburgi Marchia, Cleuiam, & Sabaudiam ducis adpellatione donauit, Eodem anno ex fratris Vincel: obitu Boemiam accepturus, sed prius Vngariam à Turcis defensurus, Vngariam non defendit atque Boemiam, truncato Vratislauiensium Senatu, alienauit. Anno igitur Imperij sui nono Ro: Pon: auspitio, moto Boemis bello, hoste uix inspecto, pudende bis fugatus, pactione tandem facta quieuit.

Anno

Anno Sigis: decimo Carolus VI. Francorum Rex, cum uxore, filia, regnicꝫ sede Parisio, à Philippo Burgun: D. in cuius potestate tunc amens rex erat, ob Ioannis patris sui necem, à Franco milite, in regis fratris Lud: Aureliani, D. iugulati ultionem, illatam, hosti, paulo prius amico per eum ab hostibus seruato, Hen: V. Angliæ regi, Iacobum Scothorum regem captiuum secum ducenti, traditus est. Tum ex eius filia natus Hen: VI. auo materno, patreqꝫ defunctis, utriusqꝫ regni titulo Parisijs coronatus, Carolus VII. solis interim Bituricensibus imperante, subindeqꝫ mox anno Sigis: vicesimo primo Regnum, Ioanne puellæ auspitijs, recuperante, utroqꝫ priuatus, mira humanarum uicissitudine rerum, misere uitam peregit.

Francorũ & Anglorũ successus.

Anno vicesimo tertio Vlatislaus Poloniæ rex, Magistro Magno Teutonicorum ordinis militum cum sexcentis auratis equitibus, & quatuordecim millibus militum interfecto, magnam Prussiæ portionem in suam potestatem redegit, haud incruente, amissis scilicet ex Polonis, Lithuanis, Rutenis, & Tartaris centum & quadraginta quinqꝫ millibus, hanc stragem in ultimum Roberti annum numeratam legi. Tum hunc regem fuisse reor, qui Ethnicus Lithuaniæ dux Iagula, Vladislai nomine Christo baptizatus, excluso Guilelmo Austriæ D. per Heduigem, Mariæ imperatricis sororem, Poloniæ regnum adsecutus, Casimirum Poloniæ, & Vladislaum Vngariæ procreauit reges.

Polonorũ & prutenorũ certamen.

Anno vicesimo quinto Genuenses suis ad Caietam obsessis opitulaturi nauali decem horarum pugna sexcentis cæsis, Alphonsum Arragonum Regem, à Ioanna ij. quæ Guilelmo Austriæ duci nupta fuerat, Neapolis regina contra Andegauũ Lud: iij in filium regnumqꝫ adoptatum, cum duobus fratribus regibus, uidelicet Ioanne Nauarre, & Hen: infante centum principibus ducentis auratis equitibus, & quadragies quinqꝫ centenis militibus, nautisqꝫ captum, Philippo Mariæ ultimo suæ stirpis potenti Mediolanensium duci, Tutori suo custodiendum dederant, quem dum ille muneribus donatum, cum socijs libere dimisisset. Illi indignati, eiectis Longobardis, Ducem hunc recusarunt. Alphon: autem anno hinc septimo Ioanna, præmortui Latislai regis sorore defuncta, repetitis armis, Renato Barrense, Ludo: Andega: fratre, è Burgundi carcere dimisso, superato, Apuliam, quam Francis, & Vngaris agnatis annos centum & septuaginta paruerat, sua ui Syciliæ regno coniunxit.

Albertus ij. Frid: Austrij filius, & Sig: Impe: gener & eiusdem in regnis, Imperioqꝫ successor illustris, qui pacata nondum, contra Socrum, atqꝫ Polonos Boemia, Amuratem Turcam, Seruiæ, Thessalonicæ, Epiri, & Etholiæ tunc occupatorem, persecuturus, dysinteria ipso in itinere succubuit, relicta coniuge grauida. Qua Vngaria dissentiens, Vlad: Polono postea ab Amurate cæso, Boemia discors Georgio Podebrachio, & Imp: Friderico iij. Ernesti Austrij filio, Stiriæ, Carinthiæqꝫ duci cessit. Hic singulari sobrietate, prudentia, religione, Imperijqꝫ diuturnitate proxime omnium Augustum attigit, atqꝫ solus suæ stirpis augustissima festiuitate anno Imperij sui duodecimo Romæ coronatus. Dum principes minus ad res imperij tractandas obsequentes haberet, domestica turbatæ ad uitæ studia conuersus, domi Cæs: filium Burgun: principatu auxit, & uitam nonaginta in annos seruauit. Foris autem ut perpauca ab eo gerenda gessit, ita permulta neglexit. Enimuero anno Imp: sui octauo Philippo Maria præclaro duce, nullo uirili hærede relicto, demortuo, Mediolani Ducatum ad se feudi debito pertinentem, Fran: Sfortiæ gestis, quam genere nobiliori, Philip: D. à notha filia genero, gentis, armorumqꝫ præsidio, contra Imp: feudum, contra regis Neap: Alfon: testamentum, & contra Carolum Aurelianum maternam hæreditatem adlegantem, fulcito, reliquit.

Sfortiadum Mediolanensium ducatus.

Tum anno hinc vndecimo Latislao Alb: Imper: Posthumo, uiridi rege suspecta morte sublato, regna hæreditario iure capienda Boemiam regicidis, Georgio Podebrachio uiribus, consilioqꝫ, & Rochezane, Hussitarum Episcopi præconio pollenti.

Vngariam uero, Matthiæ, Ioannis Huniadis octodecim annorum filio, è Latislai regis sui carcere Pogebrachij manu reddito, à stirpe ut inter Vngaros humili, sic à patris, atque sua subinde uirtute, uel cuiuis eius gentis nobilissimo regum comparando, Sed utrumque regnum, regibus illis iustis absque hæredibus elatis, Latislao Casimiri Poloniæ regis filio, & Albert: Imperatori, ex filia nepoti pacto reliquit. Anno decimo damnosum bellū, uulgo Steetkrieg, inter Imperiales ciuitates, & Albertum Brandenburgensem, & Vlrichum Vuirtenburgensem biennio agitatum, partium egestate sedatum est.

Anno Imperij eius decimo quarto Mahumetus Otthomannorum Turcarum Imperator, & Princeps ea tempestate omnium facile Maximus Amuratis filius, annos natus Viginti sex ui tota in Christiani nominis excidiū uersa, trecētenis millibus oppugnatoribus, Constantinopolim, & omne Græcorum imperium, Constantino Paleologo, Helena mater nato, Imperatore, cum uniuersa nobilitate, Sacerdotioque crudelissime dilaniato, cum Sacris omnibus, tum crucifixo probrosissime prophanatis, oppugnauit, anno à Constantino Magno millesimo Centesimo quadregesimo quarto. *Mahumeti Turcæ successus*

Muhamat igitur Constantinopoleos Imperio, summa omnium Christianorum ignominia, gloriabundus, annis quibus Imperauit Triginta uno terra, marique longe, lateque, igne, ferroque, multis, magnisque Europæ, Asiæque gentibus captis, Imperia duo, regna duodecim & ciuitates ducentas Christianis ademit. Stephanum Mysiæ regem cum regno captum, quod patrem suum regno spoliasset, excoriauit. Venetis sedecim annorū bello fatigatis, ablata eis cum aliquot insulis Euboea, anno Octoginta millium Ducatorum tributo pacto, pacem dedit. Rhodo: Centum nauiū classe trimestri obsidione cœlesti potius, quā humana ui soluta Italiam inuasurus, Hydrunto, Archiepiscopi, Ducis, atque duodecim millium cæde, capto, suspitiosa morte Tyrannum exuit. Primus Turcarum Principum Constantinopoli sepultus, successorem habuit primogenitum Paiazetem, qui rebellantem fratrem Zizinum, acrem uirum magna ui in Rhodū pepulit. Hunc Rhodij Innoc: Pon: Ro: & Alex: Pon: Carolo Francorum regi Romæ donarunt. Accesserat illi Asuncassanus, à stirpe Otthomannus ex Armeniæ regulo Persarum rex potentiss: illo, quā & si Christiani nominis hostis esset, haud minor, attamen Calixti Ro: Pon: & Venatorum donis, suasuque, uel potius dominandi cupidine tractus, cum illo Centum millium Turcarū strage ter arma contulit, Tum exercitu suo Decem millium cæde disturbato, tum communis & generis, & religionis admonitione pacati, uires coniunxere. Quibus nisi Christus ipse restitisset, de Cristiano nomine in angulum iamnum strictum coacto facile desperatum fuisset. O discordes, & in præsentem usque diem cognati sanguinis auidi Christiani, Vbi Christi? Vbi sanctæ religionis amor. Vbi Augusti Imperij gloria Romani. Cur Imperatorem dicitis, quem imperare nec uultis, neque sinitis. Cur Romanum adpellatis, quem Roma tanquam hostem excludit, nec, nisi ad alieni Principis pedes fusum, admittit, mox auro, iureque numerato, cum uacui nominis bulla, redexcludendum. *Christianorū iactura.* *Asuncassani cum Machumeto conflictus.*

Anno decimo nono Alfonso Neapolis regi successit nothus filius Ferdinandus, regnumque profligato Ioanne Lotharingi Renati filio, retinuit, inani relicto Lotharingis Syculi regni titulo. Similiter eodem anno Sabaudienses uacuum Cypri regni nomen sunt adepti, dum Ioanne rege defuncto Iacobus nothus eius filius in clericum ne regno potiretur, attonsus, Sultani Domini sui ope, id, excluso Lud: Sabaudiæ D: filio, cui Carlota legitima defuncti regis filia cum regno testata fuerat retinuit, donec eo mortuo. Veneti per adoptatam sibi M: Cornelij filiā grauidam reginam, Cyprum hæreditatem suam fecerunt. *Cyprus Venetorū facta.*

Anno Vicesimotertio postquam R: Pon: Pius, Diotherum ab Isenberg Moguntinensem Archiepiscopū decretorū differentem, subfecto Adolfo de Nasson, deposuisset

Q Excitato

Excitato partium bello Frid: Reni Pallatinus Isenbergensis partis, cæsis Comitibus de Helfestein, & Salam, Huldericum Vuirtenbergensem Co: qui superiore anno cum eo pro uxoris suæ dote, scilicet Fœlicis Pon: Sabaudi filia, quæ primum Lud: Pallatino nupta fuerat, dimicauerat. Carolum Badensem Marchionem, & fratrem huius Metensem Episcopum cœpit, captis, quibus tum graui nummo redemptis, omnẽ lautitiam, sine pane & uino, is se carere, quod segetes, & uineas protriuissent, dictitans, exhibuit. Intærea uero pars altera Lud: Nigro Bauariæ D. & Aluico de Sultz Co: ducibus, Maguntiam clandestine captam, corrasis omnium citra electum spolijs, uacuam urbem Nassouiensi suo tradidit.

Moguntinũ bellum.

Anno proximo Frid: Imperator in Vienensi arce à ciuibus, & Alberto fratre grauiter obsessus, Georgij Boemi regis subsidio liberatus, liberatori hæresis damnato, regnum adimendum, & Vngarorum regi Matthiæ tradendum, Romam uoti causa profectus, Pon: Paulo frustra consensit.

Imperator obsessus.

Anno Vicesimo quinto Edoardus Albæ rosæ Eboraci dux duodecim horarum Triginta millium indidemq; totius pene nobilitatis cæde, dominum suum Hen: Rubeæ rosæ Angliæ Franciæq; regem iterum captum carcere calamitateq; in diuos transtulit inde mox altera Caroli Burgundi sororij sui præsidijs ad Calisium strage, cæso Edoar: Valiæ principe, Hen: filio, Redij animi Reginam Margaritam Renati Andegauj Syciliæ regis filiam captam reuerenter dimisit anno tricesimo primo.

Idem fratrem suum rebellem Clarentiæ D: mitigata necis sententia, in maluatici uini dolio submersum, capite mulctauit. Eo defuncto, nepotum cæde, Richar: illius frater, atque tum, huius cæde Henr: Richemontis Comes regnauit. En Principum fata.

Caroli Burgundi interitus.

Anno Tricesimo octauo Carolus Burgun: D: potentiss: euersis atrociter Leodijs, Francis, Geldrensibus, & Lotharingis domitis, domiturus ad Imperatoris gratiam heluetios, ab eisdem, bis è finibus eorum plus quadraginta millium cæde pulsus tertio apud Nantium conflictu cæsus, eosdem, Francos, & generum Maximilianum Austriæ ducem, hæredes reliquit certantes. Verum Heluetij acceptis Centenis quinquaginta millibus aureis nummis, uictricis gladij sui ius, Lud: Francorum regi confœderato suo permittentes, utriusq; certantibus crudeliter regibus auxilia præbuere domi liberi.

Heluetiorum uictoria.

Tum Lotharingus Renatus atq; Geldrensis Carolus paulo post apud Tornacum cum quindecim millibus. Alemannis à Gallo occisus, sua recuperarunt.

Eodem anno Galleatius i. Maria Sfortia Mediolani Dux, à nobili Ioanne Andrea Lamprogniano in ipso diui Stephani templo & sacro confossus. Ducatum uiduæ suæ illustri Bonæ genere Sabaudæ cum hærede filio Ioanne Philippo commisit, anno inde tertio à Lud: Moro Barri D: Galleatij fratre Bonæ, cum filio custodiæ traditis, ereptum, tum post suspectam fratris, nepotis mortem non impune retentum.

Matthiæ Vngariæ regis triumphus.

Anno quadragesimo secundo Muhama tunc defuncto. Matthias animo, manuq; præstans Vngarorum Rex contra Paiazetem Turcam, quem magnis cædibus è Mysia, & à Danubij suiora pepulerat, prospere bellans, ab Imperatore Ro: lacessitus, Austriam, capta Vienna, percussit, ac de utroq; Imperatore triumphauit. Anno subinde nono Viennæ mortuus Austriam tum facile ad Austrios redire permisit.

Maximilianus rex creatus, & è carcere liberatus

Fridericus Imperator Anno Imperij sui quadragesimo septimo consensu Principũ Maximilianũ filiũ suũ Ro: nomine Regẽ Aquisgra: coronauit. Tũ Sueuica liga facta, omnibus Imperio subiectis pacem indixit. Anno proximo è Brugensium carcere Cæsarem eripuit. Et Sigismundus illustris Austriæ Dux, euerso Rouereto, Venetorum

præclarum

præclarũ belli Ducem Seuerinatem Robertum ad Athesim graui cæde fuit. illic huius filium Anto: Mariam, Teutonem ad singulare certamen euocantem, superauit Ioannes Sunnenbergensis Comes.

Anno quinquagesimo secundo Carolus viij. Francorum rex. remissa Margarita Cæsaris impubere filia, Annam Britonum Ducem, Cæsari de mortua equi lapsu Maria Burgundiæ Duce, desponsatam, inulte raptam, connubio sibi deuinxit. *Caroli Francorũ regis connubia.*

Anno quinquagesimo tertio illustrissimi coniuges Ferdinãdus Aragonum Rex, & Elizabeth anno cruenti belli sexto ad deditionem coacto Meles Rege, diuitem Bethicę regionis Granatã, annos circiter Octingẽtos amissam, Hispaniæ, atq; Christo magna cũ gloria restituere. Mox Iudęis, & horum adfinibus Marrhanis Centum Viginti quatuor millium numero per edictum regno expulsis, repurgatæ religionis munere, Catholici cognomentum, gentili Regi meruere. Regum ille uel inter Christianos omnium facile fortunatiss: multis quæsitis regnum suum regnis auxit. Aphris non pauca tum agnatis Aragonibus, tum Gallis utranq; Syciliam armis ademit. Idem & Emanuel Portugaliæ ditiss: Rex, alterum fere Mundum præteritis sæculis incre ditum, nedum cognitum, Christo, sibiq; per Oceani Nauarchas suos obtinuere.

Maximilianus auitæ fęlilitatis inclytus Princeps armis, consilioq; potens, Pius, Dauidis amator, à sanguine temperans, suorum carceres, & arma superauit, laborum mire patiens, Hostium uim non tam manu, quam ingenio sæpe contudit. Dotem à Burgundo Socero relictam, à Gallorum ui strenue uindicauit. Austriam ab Vngaris repetijt, conditionibus adactis. Croatia Turcas eiecit. Philippum & Robertum fratres Rheni Pallatinos igne, ferro, grauiq; Boemorũ cæde, Alberto Monaco duci sororio suo cedere compulit, anno Imperij sui decimo Venetos pressit. Italiam ter ingressus, infido comitatu, gentis, atq; Põ: solertia Romam non uidit. Eberhardum singulari prudentia Vuirtenb: Co: Deck: Ducem altero imperij sui anno Vormatiæ creauit. Omnium uero maxime in liberis, atq; nepotibus honore, Imperioq; augendis, promouit. Eo annum primum à morte patris imperante, atq; nuptias cum Mediolanensis Galeatij filia celebrante, Carolus Francorũ Rex, annum agens Vicesimum quartum animo quam corpore ualentior, pacata Lud: Aurelij uinculis, Cæsarianorum cæde, ac matrimonij ui Britannia, fœderatis stipatus heluetijs, Italia, Romaq;, penetrata, fugatisq; Alfon: & Ferdinando Regibus Apulię regnum Andagauiensium iure suum factum, mauortibus armis, cruentaq; Venetorum, Longobardorumq; ad forum nouum strage, uani nominis triumpho, cum inuisa toti orbi peste, Neapolitani, Galliciq; mali nomen sortita, in Galliam relato, Ferdinan: fugato regi relictorum præsidiorum dissipatione recuperandum, reliquit. Tum Carolo subitanee defuncto.

MAXIMILIANVS.

Eberhardus primus Vuirtenbergæ dux.

Caroli Octauij & Ludoui: xij. in Italia successus.

. Lud: vij. Francorum rex Aurelij dux. anno Imperij septimo heluetijs, anno superiore proximo, ab atroci Sueuicæ ligæ, Imperatore Duce ignis ferriq; conflictu, uicinorum probris, uel Gallorum insidijs incitato, uictoribus pacatis, utrinq; dispari fide comitibus, Mediolani ducatu, cum Ludo: Sfortia duce, cuius fuerat captiuus, & Ascanio fratre Cardinali, annæ successionis iure captis, tum Imperatore placato. altero hinc anno, Neapolim communi Hispano regi uictoria, recepit. Belloq; tum inter socios pro limitibus orto, Hispanus Ferdinan: extrusis Gallis, regnum, & Lud: ipse Gallus, extrusum Fridericum regem, ad literas fælicius, quam ad arma natum, retinuere.

Anno decimo tertio. Philippus Imperatoris filius, à matre Burgundiæ dux, & à coniuge Castellæ Rex, Burgis moriens, illic uiscera, Granate corpus, & Bruxellis cor, condi mandauit.

Venetorũ belli. Anno Imper: decimo nono, bellicꝗ in Venetos cruentissime agitati quinto, potentissima iamnum confœderatione Principum per Papam absolutis, uidelicet contra pactum Venetis, rupta. Indignabundi Pontifex contra Galli, Bernhardino Hyspano Cardinali scismaticæ factionis capiti fauentes, execrati, Sueuorum, Ferrariensium ꝗ auxilio, sed Nemorsij Ducis Mediolanensium gubernatoris, atꝗ octodecim millium militum iactura, ad Rauennam aduersus Papæ Imper: Hyspanorum & Venetorum copias obtenta uictoria. Mox autem triumpho per Heluetios, Gallorum neglectu, Pon: ligatos, exuti, repetita cæde Mediolanum Maximiliano Sfortia, Lud: Mori filio relinquere sunt eo usꝗ compulsi. Quo, illud, Lud: Gallo defuncto, Franciscus Angulemus defuncti gener, anno regni sui primo, & Imper: uicesimo secundo ad Marianam, ædita dissidentes, uictoriæꝗ negligentes in Heluetios, auro non minus quam ferro, strage ad sex millia scilicet fugaꝗ tanta, quanta hij prius haud senserant unquam, captoque tum duce, recuperatum. Victoria nempe Galli more, magis iactata atꝗ cantata quam nobili, accepto scilicet à tanto rege, non minore hostibus damno. Tunc grata Bononiæ obuij Pontificis gratia, atꝗ mox Heluetiorum empta, Septies centenis millibus coronatis pace, tum & uix minoris confœderatione infauste Mediolanum retinuit, ab Hispanis scilicet paulo postea receptum, atꝗ dominatum.

Francisci Francorũ regis uictoria.

Heluetiorum successus.

Per eas uero bellorum tempestates, Heluetij hactenus unanimes, auaritiæ nescij, & inuicti, discordes, uenales, & uincibiles esse cœpere, gallico luxu, auroꝗ corrupti. Hij scilicet postquam.

Anno Imper: Max: XX. anno inquam per totam Germaniam multis agitato seditionibus, pauca manu ad Nouariam duodecim millium cæde per insigni uictoria Gallos, à confœderato Duce suo repulissent, domestica seditione propter Gallorum factiones turbati, Triginta millium peditatu, iuncto eis à Cæsare Vuirtenbergæ duce, Cum bellicis machinis Burgundiam inuasuri, positisꝗ ad Diuionem castris, dum cum gloria aurum terrasꝗ acquirere potuissent, Gallorum turpi nummo, mendatioꝗ stolide pacati relictis socijs, domum regressi, deinceps nil memoria dignum gessere. Interim Gallos hoc tempore ac Scothos adfligente cædibus, urbiumꝗ direptionibus, præsente Cæsare, Hen: Anglo: Nouem item millium cædem hoc tempore ad Vincentiam passi sunt à Cæsareanis Veneti, Malacham uiginti quinꝗ millium ædium urbem, sola eius anni Christianorum gloria Mauris ademit Emanuel Portugalus.

Hen: 8. Angli uictoria.

PONTIFICATVS ROMAni successus.

PAulus ij. Venetus, Imperiosus, & arrogans, Ecclesiasticorum præcipue Cardinalium pompam etiamnum decretis augere conatus, ad id apprime pecuniarum undiquaꝗ studiosus, officia, beneficiaque uenalia fecit, homo corporis forma adeo sibi placens, ut, nisi eius Pon: nota disuasisset, Formosus adpellari uoluisset. Animo uero rudis adeo, ut Academię Platonicę, nec non & humanitatis artis cultores tanquam hereticos execraretur. Doctos, ab antecessore prefectos, officijs, honoribus, bonisꝗ spoliaret. In lecto mortuus repertus, paucorum luctu elatus est.

Xyſtus iiij. Saonenſis doctus Franciſcanorum Magiſter, ac monachorum omnium, præſertim mendicantiũ, tutor. Vrbis nouus cõditor, tantæq; maieſtatis, ut Criſtianos Principes haberet obſequentiſſimos, quos pro uoto ſuo aut exaltauit, aut depreſſit. Agnatos, præter Eccleſiæ Romanæ dignitatem, quolibet. potuit, euexit. E Turca pulſis, uel oppreſſis magnificentiã exhibuit. Indici ritus Sacerdotibus Templum condidit. Bella per fas, nephasq; geſſit. In Longobardos igitur execratos, igne ferroq; concitauit, ſuos confœderatos Heluetios, Hoc æterna memoria digno diplomate uexilloq; donatos, & illectos, quod Bernæ ſeruatum, ob rei magnitudinem, raritatem & admirationem, pro tanti paſtoris gloria & exemplo ab agnato Iulio Pon: poſtea imitato, uel contra compendij noſtri modum hic inſerere libuit, quo Chriſtianis uidere clare liceat omnibus, quomodo Chriſtiani gregis paſtor, & ſummus et ſanctiſſimus Chriſtianorum gregem à ſanguine Chriſtiano omnibus modis auertendum, in Chriſtianum ſanguinem conſecrare, prouocareq; poſſit & auſit. *Sixſtus quartus Franciſcanus*

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei Dilectis filijs confœderatis Altę ligæ ſuperioris Alemanniæ Salutem & apoſtolicam benedictionem. Cum in alijs rebus omnibus, & maxime occurrentibus negotijs Apoſtolicæ ſedis, pro quibus dilectum filium Gentilem de Spoleto electum Anagnienſem Nuntium & oratorem noſtrum ad uos miſimus, ſummam ueſtram erga præfatam ſedem deuotionem, fidem & promptitudinem cognouerimus, uos dignos duximus, quos præcipue eiuſdem ſedis munere tanquam præcipuos illius defenſores & fideliſſimos propugnatores decoraremus. Mittimus igitur uobis in pepetuũ ueſtræ erga dictam ſedem deuotionis & fidei teſtimonium, Vexillum unum ſolenni benedictione noſtra benedictum, in quo beati Petri Principis Apoſtolorum imago eſt, Cum Pontificali habitu, & mitra triplici, cuius manus dextra erecto digito crucem albam ſuſtinet, ſiniſtra uero tenet claues, ipſe graui & benigno aſpectu fidelem populum, partim inermem, partim armatum, deorſum aſpiciens benignis uerbis ſub cruce poſitis adhortatur. Benedicti filij à Domino ob fidem ueſtram in ſanctam ſedem Apoſtolicam, Sub eius uero pedibus poni fecimus nomen noſtrum, ut etiam filijs & poſteris ueſtris innoteſcat quanto uos amore proſequuti ſimus, ac quam gratã habuerimus ſingularẽ ueſtram deuotionem & fidem. Ipſum autem Vexillum rubeum eſt ſericeum cum fimbrijs, ac pendentibus loris pariter ſericeis, quæ omnia ſua miſteria habent. Nam idcirco fecimus, Vexillũ ipſum rubeum fieri, ut feruorem & ardorem maximum ueſtræ erga ſedem ipſam fidei & deuotionis indicaret: Imaginem uero beati Petri continet, ut ſicut Petrus ipſe Romanæ Eccleſiæ caput eſt, ita ſciatis uos obſequium ueſtrum ipſi beato Petro & Eccleſiæ Romanę præſtare: Et notum ſit omnibus, uos eſſe ſub protectione ipſius beati Petri, qui firma petra eſt, aduerſus quam nec portæ inferi, nec inimici ulli præualebunt. Crux Domini ſuper eius dextra poſita eſt, quoniam ſicut eã ferens dominus noſter Ieſus Chriſtus dæmones conterruit, & portas abyſſi perfregit, ita inimici Eccleſiæ contra quos pugnabitis à facie ueſtra per dictæ crucis ſignum & uirtutem diſſipabuntur & fugient. Nos uexillum ipſum benediximus, ut ſub eo militantes, benedictionem omnipotentis Dei, uobiſcum ſemper habeatis. Ea propter (quod huic ſancte ſedi præfatæ ac uobis fauſtum & fœlix ſit) lęto & magno animo uexillum hoc, quod præfata ſedes uobis donat accipientes, contra eiuſdem ſedis inimicos uirtutem ueſtram oſtendite. Ite animis lætis contra hoſtes Eccleſiæ, & illam ab oppreſſoribus Eccleſiaſticæ libertatis ac facientibus contra illam ſolita magnanimitate ueſtra defendite. Inferat præpotens exercitus ueſter uexillum hoc altiſſimi nomine inuocato contra dictæ ſedis inimicos, & quemadmodum columna nubis populum Dei in deſerto præcedebat & dirigebat in uiam ſalutis & uictoriæ. Quicunq; ſub ea pro ipſa Eccleſia Romana pugnauerit, à Domino noſtro Ieſu Chriſto benedictus ſit, & plenariã habeat peccatorum ſuorum omnium remiſſionem & indulgentiam, quam ex nunc & per præſentes concedimus. *Donum heluetijs pro amore ſedis datum.* *Monimẽtum æternum Sixti iiij.* *Quare uexillum rubeum.* *Quare imago Petri.* *Vexilli uirtus*

Maledictus sit quicunque contra uos pro Ecclesia Romano prædicta pugnantes pugnabit, aut facere contra præsumpserit. Vobiscum autem sit benedictio Domini perpetua, cum laude & gloria omnipotentis Dei, eiusque beatæ Mariæ uirginis in sæculorum sæcula. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo octauo.
Idus Martij Pontificatus nostri Anno octauo.
De Curia.
D Galletus *

Dilectis filijs confœderatis Altæ ligæ superioris Germaniæ.

Innocentius viij. Genuensis, pacis adeo studiosus, ut non nisi pacis gratia bellum gerendum esse uoluerit. Qua propter Venetos, dyris à Xysto ligatos, absoluit. Neapolis autem regni pensionem Ecclesiæ Ro: debitam, Xysto remissam, armis repetijt. Noruegijs, uino carentibus, ad calicis sacrificium aquam indulsit Xysto similis, Ecclesiæ suæ præfecturas, & copiosum numum Venijs contra Turcas collectum, liberis, & agnatis distribuit.

Valentini Borgiæ ducis successus Simili modo, sed multo luxuriosius, atque uiolentius egit Calixtus iij. ex fratre nepos Alexan: vi. curiæ negotiorum doctiss: honorum, imperioque cupidissimus, dum, Valentino filio, è Cardinali Duce creato, potentiores urbis Patritios, & omneis Ecclesiæ per Italiam regulos ei subiugandos tradidit. Quo certamine Gallorum, Heluetiorumque præsidio, cruente admodum in utrumque sexum confecto, superbus ille Gallica à coniuge Valentiæ Dux, numos aucupaturus, aconito Cardinalibus aliquot ditioribus adparato, gloriantem tanto filio patrem consopiuit, atque subinde teli ictu indignam utriusque gloriam extinxit.

Insigniores mundi principes. In anno Iubileo ab Alex: Pon: celebrato, insigniores mundi principes regnasse memorantur. In Aethyopia Indiæ supra Aegyptum Noad Gyan: In Aegypto, & Syria, Melech Lazeraph Sultanus, In Hyberia Bacharetes Melech, In Persis Vsan Cassanus, In Carmania Lambraibechus, Circa Euxinum, & Tauricam Chersonessum Mahumetus Baiazetis filius, In Asia minore, Ponto, & Græcia Imperator Paiazet, Mahamet Magni filius. Circa Dromon Mahumetus Tartarorum Europę Rex, ultra Tanaim, & Meotidem Tatis Lordon, ultra Bolgam amnem & supra Caspium fretum Nogais Tartarorum maximus. In Rhutenia Ioannes Versilij. In Prussia è Saxoniæ Ducibus Fœdericus. In Polonia Alexander, In Vngaria & Boemia Ladislaus Alexan: Poloni frater. In Germania Maximilianus Romanorum Imperator, Austriæ, Burgundięque Dux. In Anglia Henricus vij. In Gallia Ludouicus xij. In Hispania, & Sycilia Ferdinandus v. In Lusitania Emanuel. In Lybia Mandes Abdale. Neapoli Fridericus, Romæ Alexan:

Papa Pio iij. Pio ij. genere, patriaque cognato, Gallis suspecto, suspecta morte obiter elato.

Iulius ij. Xystina familia Saonensis. Iulio Cęs: quam Petro Apostolo similior, Imperio sese, Maximilianum uero Pontificatu præfectum esse R. P. conuenisse dictitabat, Iusti tenax. Falerni, bombardarum, auri, gemmarumque adpetens, quibus adcumulatis, Imperij cupidiss: Ecclesiasticę ditionis recuperandæ, augendæque prætextu anno Pon: sui sexto Bononia domita, icto cum Imperatore iamnum in populares libertates armato, Gallorum, Hispanorum, & Anglorum Regibus fœdere, à Venetis, quic-

PAPATVS ROMANI *Pontifices & anni.*

224. Pius iij. dies 28.
225. Iulius ij. 9.
226. Leo x. 9.
227. Adrianus vi. 2.
228. Clemens vij. 11.
229. PAVL.iij. Iulius iij.

quicquid Ecclesiæ Ro: iuris occupauerat, dyris, & armis extorsit. Illis tum supplicibus, & contra fœdera in gratiam receptis, anno Pon: sui nono dyris, & armis indignantes, atq; Scismaticos Gallos Italia propu surus Sacrosancto Pascate ad Rauennam utrinq; triginta millium cæde temerato, Signa uictoribus Gallis reliquit, relicturus & Romam, parata iam fuga, nisi nuper Matthæi Sedunensis Episcopi, ad arma Cardinalis creati, studio, numerosis uenijs, annuis quadraginta millibus ducatis, diuorumq; Pe: & Pau: necessitatibus in Pon: fœdera, stipendiaq; conducti fortes Heluetij, Cardi: duce, Pon: auspicio Cæsaris hostio, & Venetorum subsidio, Pon: Venetos, atque totam Italiam à triumphantium Gallorum metu propere liberassent, atq; seruassent. Quibus meritis, hij, tanquam uictorum uictores, ereptis Pon: signis, Perpetuo defensionis Ecclesiasticæ libertatis titulo. Ornatis diuorum imaginibus uexilis. Aureo gladio, atq; pileo à Pon: fuere magna dignaq; cum gloria donati. Vbi in Maxima, nec minus pudenda Maximorum Christianorum discordia, qua scilicet septennio supra ducenta millia è fortissimis populis, fortissimorum uirorum, absq; ulla tantæ iacturæ miseratione, sunt intestinis armis contrita, Iulio totius belli capite defuncto, è captiuis redemptus. *Heluetiorum triumphus.* *Christianorum intestina clades.*

Rauennæ præfectus successit Leo x. Florentinus, obseruando literatis genere Medices, utriusq; fortunæ, quam annorum expertior, anno ætatis suæ 13. ab Innoc: Cardinalis & 38. creatus Pontifex. Homo natura quietus, & mitis, ab inquietis & immitibus gubernatus, agnatos numularios, numularijs indulgentijs dispensationibus, sacerdotijs atq; triginta unius uno die Cardinalium creatione, ingenti corraso numo, ditauit, atq; simul ad utriusq; ordinis principatus aliorum iniuria euexit, nempe Iulianum fratrem, coniuge Caroli Sabaudi sorore, Mutinæ. Et Laurentianum nepotem coniuge Boloniæ Comite Vrbini Duces, ac Iulium nepotem Cardin: creauit. Quibus primis hunc meum laborem Ennij Verulani Episcopi, Apostolici ad Heluetios Legati potestate nuncij iussu adpinxeram, Mox autem renouato cum Heluetijs per nummos, & indulgentias fœdere, Christianos principes, ut aliquantisper pacauit. Anno Pon: sui 5. Nouo, nec ullis sæculis audito, Martini Lutheri Augustiniani Saxonis, Christianæ doctrinæ, & Ecclesiastici status, præsertim Papatus censuram acerrime urgentis certamine, pluris, quam à Turca, qui tunc in Christianos sæuiebat, uexatus, à suo Gallo, ad auersatū prius Imperatorem defectione facta, Matthæo Sedunensi Card: & Prospero Columna Ducibus, anno Pont: sui ultimo Heluetios Heluetijs, & Gallos Hispanis Mediolano, Francisco Sfortia captiui Maximiliani fratre imposito, citra sanguinem expulit. Quo nuncio, læta febre correptus, obiter expirauit. Huic ad Imperatoris gratiam, cui præceptor, & in Hispania gubernatoris fuerat, suffectus est. *Lutherani certaminis initia.*

Adrianus vi. Brabantinus Senex, atq; Deo deuotus, Theologus, Qui robusta utriusq; ordinis Principum instructa, lyteris, dyris & armis acie, cum Luthero debellaturus, Vngaris interim, & Rodijs Turcæ ferro relictis, suspecta morte uictus occubuit. Qua totius pene Christiani orbis tum à bello, tum à religione perturbatio.

Clementis vij.Leonis x.Nothi Nepotis inuasit Pontificatum, uix ulli superiorum seculorum & Ro:urbi,& Pon:Curię magis infelicem. Porro dum armatus Pontifex inter Cęsareanos, & Gallicanos pro Italię imperio dimicantes, fluctuans, uersis studijs enatare contendit, à Cæsareanis inopia irritatis, Carolo Borbonio Conestabili è profugo,pręstantis animi duce Capitaneo, Roma ui capta, tum atq; licentiosis, & feris,Capitaneo scilicet sui militis sclopo in muris ascensu prostrato, Germanis, & Hispanis militibus quatuordecim dies absq; omni locorum,rerum,& hominum reuerentia miserabilis præda facta. Indidemq; Pontificia Curia, regestis decretis, ac Bullis, uel mulis,uel igni substratis,in Imperialem mutata,multis adfectus probris, cum armata Hadriani mole in Cæsaris fortuna sese dedere compulsus est anno Pontifi: sui 4. Religione præterea multis annis prophanorum ob curam neglecta,non paucas neq; minimas Germanorum Ecclesias,Papatum uelut Antichristi regnum uerbo,sanguineq; detestatas,amisit. Qua per Germaniam magno numero utriusq; sexus, ætatis & status homines,à concepta fide in flexiles, Lutheri nomine,diris ac uarijs supplitijs sunt adflicti,adfliguntur,& nisi Dominus pacem dederit,adfligentur.

Vere uere manus Domini est, Ne scilicet tot, ac tanti Christiano nomine censi, suas,uelut amentes,non solum non agnoscant adflictiones,sed etiam ipsis bestijs infœlicius, nullo propitio consulto remedio, eas irritent, exacerbant, atq; multiplicent. Quis meminit Christum uerbo,& passione religionem, Augustum autem legibus & armis,imperium fundasse?nunc uero confundi omnia,sæuiusq; sæuire gentium neminem,quam Christianos in Christianos, & Christum & Augustum iactantes, ô Christe,ô Auguste.

Hinc anno Pont: sui 7. doctior, perdocta Sanctæ humilitatis specie, Maluit Bononiæ, quam Romæ suscipere Cæsarem, tum illum, illic contra maiorum morem, ab se coronatum,mox in Alemanniam, quam in Italiam,pro recuperandis Ro: maiestatis, non item Cæsareis iuribus transmittere, atq; contra Lutheranos bullis, quam Turcas nummis,armare. Inde Cæsariano,Florentinoq; triumpho decoros,Romam reuersus, paulo post non nisi luctuosa,& illic uidit,ædium nempe horrendam uoraginem, & ex Alemannia audiuit. Lutheranorum nempe inuictam fidem, Iucundiss: tamen ei, Cæsariq; fuerunt literæ. Mense Iunij è Tamixtitan Nouæ Indici Maris Hyspaniæ Metropoli per Franciscanos fratres missæ,significantes,plusquam decies centena milia Indorum Christo baptizata, Idolorum templa, cultumq; destrui,Christiana uero construi, ac indies augeri. Ro: Pon: & Imper:agnosci,triumphantibus,in extremis Asię Magnę oris Caroli V.Nauarchis omni seculo admirandis. In pręcicta ciuitate, ab Hispanis euersa, & reparata, quotannis ultra uiginti millia puerorum corda dissimulari solita nunc Christo consecrari.Inuenta cum regnis ditiss:Duce Ferdinan:Cortesio Anno Pont:Leo.x.ultimo. Cle:postremum ultimo sui Pon:anno solita sua prudentia,simulataq; humilitate Francorum Regem apud Massiliam adijt, ubi adeo inter eos conuenit,ut Rex tantus, talis Pon: neptem Laur:Medices Vrbini D.filiam, cum Ampla Ecclesiastici Principatus dote,filio suo Aurel:D.recepit uxorem. Subinde astutus,& audax lupus,iam potentissimis Regum, populorumq; Retijs instructus,Christi oues Lutherismi pretextu ad necem uenaturus, Mense Septembri, inaudito ueneficio,scilicet funalis fumo,cum aliquot aulę suę Car:& familiaribus,acerbę necis retia incidit.Hoc epithaphio à Pasquillo Ro:deploratus.

Clementem eripuit nobis clementia Fati, Humanum toto gaudeat orbe genus. Ex ista tandem migrauit luce Tyrannus,Quo nullus toto peior in orbe fuit.

Haud dissimili uituperationis Carmine inauguratus. Clementi nomen dedit inclementia fati,Bellorum hic fomes,cunctorum lerna malorum,Sic omnipotentis Domini manu singula singulis respondent.

Paulus

Paulus iij. Romanus Farnesiæ stirpis senex admodum liberos suos à Pasquillo nobilitatos Papali more ualde exaltare, Lutherumq; opprimere studuit, Hic Armis se Caroli Imperatoris & Francisci regis Francorum interposuit, & apud Liguriæ Nicæam, ubi tres Principum Christianorum maximi conuenerant, decemnalibus inducijs pacauit, anno Pontificatus sui quarto. Tum res Ecclesiæ compositurus superiore anno, Concilium uniuersale Mantuam indixerat sed frustra, qui & posteriori Tridentino Concilio nihil effecit.

MONARCHIÆ IIII. ROMANÆ Germanorum successus.

IMPERII ROMANI *Germanorum Imperatores & anni.*

115. CAROLVS V.

PEr hos, & superiores tumultuosos annos, dum confœderati Papa, Cæsar, Galli, Hispani & Angli magnis adfectos cladibus Venetos, tum hij, & Heluetij, Gallos, eosdem simul, & Scotos, horum scilicet numeroso cum exercitu Rege ab Angliæ Regina fuso, Angli bello præmunt, Turcæ Dalmatas, & Vngaros. Tartari, Russi, & Mosci, Lybonos, Prutenos, Lythuanos, atq; Polonos, intestinas ob dissentiones, Christianorum subsidio destitutos, infestant crudeliter, non tamen incruente, Basilio scilicet Russorum duce triginta millium cæde è Lythuania, atq; prius Rugduno Valaacho è Prussia à Sigis: Poloniæ rege profligatis. Atq; dum Asia, & Aphrica Muhamæ legibus adstrictæ pro Imperio inter sese cruentiss: belligerant. Ismahel Sophi regia Persarum è stirpe uir mirabili fama, potenti generis omneis obnoxiorum manu, diuini prophetæ, magniq; Principis adeptus nomen, annos supra uiginti frequentius uictor, nunc Turcam, nunc Sultanum impetijt. Nunc autem anno Maxim: 23. & 24. Turcæ cædens, Cusso Lambecho Sultano certamen reliquit. In quo is cum filio, Ducibusq; ad Alepum, tum ad Kayrum, utrinq; plus quam centum millium cæde, prostratus, suum omne & Syriæ, & Aegypti regnum triumphanti Solimo Turcarum Imperatori submisit. Soli uero Christianorum, Nouarchæ Lusitanij, intærea dum uicini parietes ardent, remotos ad Indiæ fines de cognitis, incognitisq; populis Christo, & Emanueli Regi suo trophæa figunt. Hispani item Aragones Cæsariensem portum, Bugiam, & Tripolim à Mauris ad illustrem Ferdinandum regem suum transtulere.

Christianorum bella.

Ismaelis Sophi successus.

Sultani casus.

Lusitanorum & Aragonii successus.

Carolus V. Maximilian: Imperatoris ex Philippo filio Castellæ rege, Burgun: & Austriæ duce, & Ferdinandi Hispaniæ & Sycíliæ Regis ex Anna filia nepos, hęres, & in regnis auorum successor, annos natus octodecim Imperio, posthabitis cum Pon: fauore Francisci Franci magnificis numis, prȩfectus, magnȩ indolis, atq; bonȩ spei princeps, omnium qui Germanis, & Hispanis regio imperarunt nomine potentissimus, dum stabiliendis Imperij rebus, intendit, atq; Lutherum Vuormatiensibus comitijs prȩsentem, non tam suis, quam suorum Pon: ȩdictis alienat. A Gallis Heluetiorum prȩsidio nitentibus, incensore Arbergi Roberto, ad arma, & ignes euocatus, eius anno Imperij sui iij. Socio Romano Pontifice Leone, & Hen: viij. literis, & armis Anglorum Rege pollentiss: Tornacum, Mediolanum, & Genuam abripuit.

Gallicum bellum.

Vuirten-

Vuirtenbergen: Ducatum. Hulderico Duce, ab Heluetijs per suos à mandatis derelicto, ab offensa Sueuorum liga expulso, suæ ditioni coemit. Hijs item Christianorum discordijs, Venetorum commodo, nactus opportunitatem Turca. Lud: Vngariæ regem ferro, flammaq;, Alba capta, graues ad conditiones impulit, atq; tum mox, anno scilicet Imperij 4. dum Galli graui, præcipue Heluetiorum cæde, Mediolano repellūtur ab Hyspanis, Rhodum maxima ui inuasit, quam graui 6. mensium obsidione octoginta millium uirorum iactura, Magistro Sene Philippo, Villadamo Gallo atq; suis Ioannitis cum fasciculis abire permissis, deditam Imperio suo restituit, tum Ioannitæ Cæs: auxilio in Maltam insulam pulsis Barbaris impari sorte sedem posuere.

Rodus capta.

Anno 25. Germaniæ præsertim superioris Ruricolæ cum aliquot oppidanis, Euangelij prætextu, iugum suum leuaturi, contra nobiles, & Ecclesiasticos irritati, direptis non paucis arcibus, atq; monasterijs, à Principibus & Sueuica liga plus 100000. cæde, conduplicatum sub iugum acerrime sunt reuincti. Eodem anno Franciscus Francorum rex Papiam obsidens infœliciter repugnantibus Gallis & Heluetijs, multorum indidemq; magnorum uirorum exulum Nauarræ, & Angliæ regum octo millium, item strage, à Cæsareanis acerrime dimicando Nicolai Com: de Salm: manu captus. Tum transacto in Hispania apud Cæsarem anno, acceptis à uictoribus conditionibus, & obsidibus duobus filijs datis, in Franciam suam est remissus. Quo anno Imp: scilicet 8. mens: August: Turcarum Imperator Solymannus, conflictantibus Mediolani, Papa, & Imperator Ro: ducentorum millium exercitu Vngariam inuasit, fusoq; ad Moachum nouemdecim milliū cæde Lud: rege Budam, & uicina oppida, trucidatis absq; ullo discrimine incolis, igne ferroq; uastauit. Lud: itaq; Poloniæ stirpis rege, nullis relictis liberis, in adolescentia defuncto, Boemiæ sponte, sed non citra uim Vngariæ regna cessere illius mutuo sororio, sui generis potentissimo, Austriæ Duci Ferdinando. Anno Imperij nono.

Rusticorum rebellio.

Francorū rex captus.

Eodem anno Poloni grauiter adflicti, Tartaros, Principis filij cæde, grauiter retudere, Anno Imper: vndecimo Mense April: Spiræ Ferdinando Vng: Boemięq; regi, Imperialibus in Comitijs aduersus Turcas, atq; Lutheranos Prędidi, dum Alpinorum Heluetiorumq; quinq; pagi in fœdus sponte, contra Euangelistas quæsitum, concessissent. Id atq; contra se factum, inique ferentes Tigurini, atq; Bernenses Mense Iunij sua, conciuiumq; Euangelicorum armata manu, ab armatis suis confœderatis iniurias simul, & probra extorsere. Constantiam & Argentoracum pro Euangelio, conciues effecere, Intærea uero Rotuvila Heluetijs confœderata, Lutheranismi prætextu, me prius carcere uexatum, Parochum, atq; ducentos ciues, ui exautorauit, & ex his octoginta cum uxoribus & liberis misere proscripsit.

Heluetiorū motus

Solymanni Turcæ successus.

Anno Imperij undecimo Solymannus Magnus Othomannorum duodecimus Turcarum Amyras, & Aegypti Sultanus anno Imperij sui, Ferdinando Rege cum Ro: Imperij consulibus super Sedilium ordinibus Spyræ occupato, ab Ioanne Zypsi Comite, septemcastrorum Vinoda, hac nempe conditione tractus, qua sit ipse Vngariæ Dominus, & Tutor, Hic autem illius tributarius Rex. Tum ille secundo captæ Budę, Austriaco prędidio per deditionem dimisso, tum perfide cæso Zypsum Vngaris Regem dictum, cum Ludouico Crito Veneti ducis notho imposuit. Hinc priusquam Spirensia decreta explicarentur, totis copijs Ferdinandum ad conflictum euocare cupiens, plusquam ducentorum millium exercitu, in quina munitiss: castra partito, Viennam Austrię caput, principe suo uacuam, ac magnanimo magis, quam magno

Zypsa rex Vngariæ. Vienna Austriæ à Turcis obsessa.

scilicet

ſcilicet ſedecim millium armatorum præſidio munitam , die viceſima ſexta Septembris atroci totam obſidione cinxit. Quam à perpetuo honore celebrando præſidio, cuius inter multos præclaros, Philippus Reni Pallatinus Nicolaus Sulmenſis Guilelmus de Rogendorff, Georgius de Bucheim &c. duces extitere, ſed maxime diuina ope ſeruatam, cum per octodecim dies, aſſiduis, & acerrimis impetibus, ſubfoſſo ſcilicet , deiectoq; aliquot locis muro , fruſtra impugnaſſet , Nemine , O ſegnes Chriſtiani, atq; concupierat , præterquam fame, frigoreque conflictum præbente. Die Octobris decimo quarto obſidione noctu ſoluta , fugienti , quam abeunti ſimilior , multus uero multo maiore , Imò Chriſtiani Principes , multo maiore damno dato, quam accepto, ſcilicet agris longè, lateque uaſtatis, cum quinquaginta millibus hominum, à miſera fuga, cædeq; ſuperſtitum, præda receſſit. At hic labor, hoc opus, ne ſcilicet portam tenens, immaniſſimus hoſtis ille, ſemel, & ab ſe Turcarum primo , tentatum & obtentum iter , iterum ignaua Chriſtianorum diſcordia adiutus, repetat . Chriſtianis cum omnibus , tum præcipue Germanis , non ueluti hactenus ſtupidis, eſt indormiendum, Sed Chriſto Duce, amiſſa per ambitionem Germaniæ porta ſtrenue recuperanda. Hac itaq; uice Germania à Turcico metu liberata, mox ab Anglico Sudore noua lüe, nec Turca mitiore hoſte, correpta, innumeram necem ſuſtulit. *Anglicus ſudor.*

Sub id tempus, Romanus Impe: Carolus, octauo, poſtquam è Germania in Hyſpaniam traiecerat anno , relicta cum tribus liberis Iſabella Portugalenſi coniuge in Italiam claſſe feſtinauit, Immaniſſimo Turcarum Tyranno occiſurus. Cum uero is audito inuicti catholiciq; Cæſaris aduentu, fugam cœpiſſet. Inter Ro: Pon: & ſuam maieſtatem, conuentum eſt, Bononiæ conuenirent. Itaq; Cæſar tali tantoq; exercitu qualem quantumq; nec ueſtitu nec armis ornatiorem potentioremq; ab aliquot ſæculis non uidit Italia. Bononiam quinta die Nouembris ingreſſus, ad diui Petronij ædē Papam Cle: æditiore trono ſedentem pedes adijt, ac miris eum oſculis, uerbis, & auro pronus adorauit. Qua mutua ſalutatione feſtiue cœlebrata, Pontifex & Imp: præſentis anni reliquum de perficienda coronatione, de conſtituenda uniuerſali Chriſtianorum pace, deq; arcendo Turca ferijs aſſiduiſq; conſultationibus peregerunt . Hinc anno Imperij 12. Car: Cæſar poſtquam, pacis conditione ſolatorum aureorum bis centies millenis à Francorum rege acceptis, ei, iamnum è tota Italia pulſo, tum Neapoli, Mediolano, Ianuæq; renunciāti, obſides filios & principes reſtituit, atq; ſororem ſuam Helionoram Portugaliæ uiduam matrimonio coniunxit. Franciſco Sfortiæ Noningenta millibus ducatis aureis exhauſtum Mediolanum confirmauit . Venetos non uacuè gratia donauit , tum atq; totam Italiam multos per annos bellis attritam , pacauit. *Bononiæ Pa: et Cæſa: conuētus.*

A Cle: Pon: R. die Februa: 24. Bononiæ per admirabili cum pompa, Auguſtaq; cum gloria Romanam Romani Imp: coronam ſuſcepit. Tum coronatori ſuo gratificaturus Italicum exercitum ſuum ei conceſſit, quo rebellem patriam diuitem Florentiam etiamnum Cæſaris cauſa Cæſarem Romanū adpellantem, per annum grauiter obſeſſam, uel urgente fame ſubiugauit. Vbi Cæſarianorū dux Philibertus illuſtris Aurāgiæ Princeps ſuæ ſtirpis ultimus in ipſa expugnatione colubri ictu fuſus, in Burgundiam maiorū ſuorum ſepulchro illatus, Anaxonis comitem per unicā ſororem ſuā ſui & nominis & Principatus hæredem fecit. Hinc ex Italia pacata, diſſidentē in Alemanniā profectus Imp: Auguſtus, Auguſtæ Vindelicorum, peracto iuxta Romanū ritum ueniofo corporis Chriſti feſto , præceptoq; tum Euangeliſtis nempe Lutheranis ſilentio, cū Imp: Romani principibus, ac ſtatibus multo magnoq; utriuſq; ordinis numero congregatis, multū diuq; expectatas Comitias ingreſſus, primum aduerſus Turcam Pannoniæ ſuæ uaſtatorem, tū Pontificibus ſatisfacturus, & in Lutheranos, cōſilia ſimul *Imperator coronatus.* *Auguſtanæ Comitiæ.*

simul atq; suffragia rogauit. Vbi dum post quadrimestrem consultationē legitima cō-cordię desunt arma,neq; blandimētis,neq; pollicitis,neq; decretis,neq; minis ceditur. Cæsare uidelicet cum Pontificijs stricte unito,Lutheranis aūt in totum ad omniū resti tutionem damnatis,Ideoq; mox ad Smalcaldense fœdus compulsis. Tum admodum discors imperij Germanici, & religio & Resp:iustis iusti principis legibus componen da,pendent infœliciter adgrauatæ. Tantis itaq; Comitijs penè infecte, sed impensa maxima solutis,Imperator in suam Flandriam graui tunc aquarum clade pressam, de-scensurus, Colonię germanum fratrem Ferdinandum Principum suffragio Cæsarem adpellatum,in sequentis anni Ianuario Aquisgrani coronauit.

Lutherani dānati

Ferdinandus Romanorū rex creatus.

Anno 13. sub occiduis Cometæ radijs,Intestino Heluetiorum bello religionis à di-scordia feruide moto,cum quadringentis delectis cōmilitonibus,ac 16. doctis simistis, uir singulari pietate doctrinaq; præcellens , perpetuoq; memorandus Huldericus Zvuinglius, Tigurinorum Ecclesiæ primarius Euangelij prædicator & antistes, pro Euangelica libertate, proq; pijs & oppressis fratribus pugnaturus , à quinq; Heluet: animi pagis interdicto cōmeatui ferro uiam facturis,improuiso tumultuarioq; confli-ctu 11.die Octob:apud Cœnobium Capellæ fusus,exultantium hostium iudicio ma-ctatus atq; combustus est. Qua presertim,& altera nocturna clade,illesis à cruore Ber-nensibus duplici uexillo munitis,Euangelici fœderis maximū æstimata Ciuitas haud æque paruo dedecore atq; negocio dissipata,planè didicisse potuit, Aut propter tuen-dam inuincibilis Euangelij libertatem,non carnis arma, sed Christi crucem,non egre sed patienter esse ferendam. Aut propter repellendas piorum fratrum iniurias, non crucis patientia,sed fortibus armis, non pigre,sed alacriter utendum esse. Anno 14. lucente ante solis ortum tristi cometa, Imperator Carolus, à Iunio in Augustum Ra-tisbonæ celebres utriusq; ordinis Principum comitias agens,urgente Turca,Euange-lici nominis secta, uel indignante toto Papa, ad futuri Concilij congregationem pa-cis inducias Nurinbergę datas,ædicto confirmauit. Tum facile iuxta Principum de-cretum,admiratum , nec talem in hominum memoria uisum , è Germanico Imperio quinquaginta millium equitum peditumq; exercitum illustriss: duci Frider: Pallati-no Co:Cæsarię maiestatis uice,subiectum,obtinuit,aduersus immaniss: Christiani no minis hostem Solimannum Turcam,qui sub initium Augusti Austriam Trecentenis millibus & aggere Turcico,more suo omnia non spontina depopulando deuastandoq; ingressus . Primo Guntium oppidum cum arce tredecim à Vienna miliaribus di-stans nullo non atroci tentato expugnationis genere , per viginti quinq; continuos dies inaniter quidem obsedit , sed uiribus exhausit,unde tanti pertæsus dedecoris,Ca stellanum sola Christi protectione seruatum,perpetua laude memoriaq; dignum,Au-ratum equitem Nicolaum Iurischitz ad uenerationis osculum inuitatum, tum obse-quentem laudata eius fide atq; fortitudine oppido , libertate , muneribusq; donauit. Tum obsidione soluta,quod conflictum præberet nemo,castra leuauit,ac si R. Impe-ratori instructissimo centum quinquaginta millium exercitu Viennam petenti,con-gredi statuisset,per quinq; miliaria longe lateq; sparsis cohortibus omnia cędibus ra-pinisq; replendo iter uersus Græciam Stiriæ uertit, honestius recessum sed cautæ fu-gæ simillimum capiens. Trauoq; circa diem vicesimum Septem:pertransito, tum ex-ercitu suo recognito,compertum est centum millenis uiris caruisse. Nam Germani-cus exercitus abeuntem per uaria & aspera loca persecutus , magnas multasq; cædes ædidit ubiq;,ac magnam captiuorum Christianorum multitudinem, prædamq; libe-rauit,ubi singularem gloriam sunt adsecuti Frid: Palatinus, Germanici exercitus dux, Vuolphius comes de Monteforti,Ioannes Catianus Eques auratus,& Sebastian: Schertle Augustensium Capitaneus,qui parua manu,sed magna solertia , magna per-fecerat. Multis in hoc bello persuasum fuit,si potentiss: & inuictiss: Cæsar, posthabito unius Antho: Leuæ belli ducis præstantiss: consilio, certam hostis fugam, incertæ

Zuinglius cæsus.

Ratisbonenses Comitiæ.

Turcitū bellum.

uictoriæ

uictoriæ præferentis solita sua fortuna ac paratissimis armis fretus in Christi nomine pugnam iniisset, & Turcas uita & Vngariam Turcis exutam fuisse. Finito igitur per Turcæ discessum hoc perquam maximi terroris bello Imp: triumphans è salua sua Vienna, cum suis Hispanis Bononiam reuersus, hyeme secretis apud Papam consiliis peracta, Cote Sabaudiæ ducissa imperatricis sorore, in Hispaniam suam lætus renauigauit.

Anno decimo Sueuica liga soluta Huldrich Vuirtenbergæ dux, annum 15. exul, auxilio cognati Philippi Hassiæ Principis, potentibus Austriacis non sine cruore expulsis, patrium ducatum recuperauit, recuperatum mox Euangelica doctrina imbuendum stauit. Det fructum Hiesus. *Virtenbergius Ducatum recuperauit.*

Anno decimo septimo Angliæ rex Henri: viij. habito totius regni concilio, regni sui se regem, & Ecclesiæ suæ se caput esse adprobauit, Ro: in totũ abdicato Pontifice, tum contradictores puniens, Episcopum Roffen: à Lutherana pugna Cardineo pileo donatum, atq; Thomam Morum Cancellarium, magni nominis doctrinæq; uiros capite mulctauit. Monasterium Vuestovualiæ caput, nunc Catabaptistarum noua regiaq; Hierosol: factum, una cum suo noui Hiero: nouiq; templi propheta, & rege Ioanne de Lyda septendecim reginarum Holandico sartore, ab suo domino Episcopo de Vualdek exule Imperiali subsidio, post longam atq; cruentam obsidionem, uix captum, suæ uesanæ, sceleratæq; temeritatis cruore suo rebaptizatum dignas exoluit pœnas, Et rex ille post longum carcerem, una cum duobus pro regibus, ignitis forcipibus lente ambustus, & hinc in sporta ferrea medius ac paulo altius ad excelsum S. Lamberti campanile suspensus, seditiosæ, furiosæq; dementiæ spectaculum dedit Catabaptistarum regno perpetuo memorandum. *Roffensis & Mori obitus.* *Lyda Catabaptistarum rex.*

Anno Imperij decimo octauo Carolus Imp: Pasca Romæ cum Ro: Papa celebrãs, egit ad indicendum uniuersale Concilium. tum propter Mediolani, Sabaudiæq; Ducatus, ab armato Francorum rege impetitos, reddita coram toto Pon: Car: Patrumq; collegio inuiti, sed iusti belli causa. Cumq; ad parcendum sãguini duellum obtulisset, tum en ille pius pastor respondit, omnia sacræ Maiestatis dicta, optime dicta esse, præter Duelli oblationem, quam longe maius præ se ferat discrimen, quam omniũ uasallorum, seruitorumq; personas perdere. Se uelle neutrum esse & expectare finem, tum illi qui rationem excesserit, uires suas ostendere. Bellum igitur suscepit, conscriptoq; mox pergrandi ex Germanis, Italis, & Hispanis exercitu, per Insubres, Quibus in de mortui ducis locum, solertiss: belli ducem An: Leuam præfecit, paulo post podagra excruciatum. Pedemontem difficulter & ancipitibus præliis transgressus, ualidam Massiliam obsidere tentauit. in Galliam hinc ascensurus obuiam Anaxonis Co: Picardiam grauiter infestanti, sed à pestilentiali disenteria magno militũ numero, nempe plus q̃ duodecim millium consumpto, absq; ulla re præclare gesta, coactus est non solum obsidionem, sed & exercitum quoq; soluere, ita ut minore forsan damno pugnam, quam pestem subiisset. Apud Taurinum ad custodiam relictos, cum pluribus aliis, ducentos Heluetios prælientes amisit Reliquos sexcentos ad Sauonam secutos, à suis Dominis reuocatos, libere remisit. Rex autem Francorum, cum numis tum armis potentior Viginti millium Heluetiorum Sebastiano à Diesbach nobili Bernẽsi, atq; sex millium Teutonicorũ Guilelmo Co: à Furstenberg Ducibus charo subsidio, Cæsari non solum se opposuit ad Auinionem castris locatis, & maiorem Sabaudici Ducatus partem, maternæ hæreditatis titulo, Auunculo Duci uel deprædauit, Alesione, & quidem non leui, non immunis, siquidem quod ei non potuit uulnus inferre ferrum, tum morbus tum uenenum intulere atq; haud exiguum, illo nempe uel ex solis Heluetiis supra duo millia interiore. hoc autem periit Franciscus Delphinus Franciæ, *Cæsaris & Galli bellum.* *Frãciscus Delphinus ueneno sublatus.*

R

ciæ,Britonumq; Dux,quo & ipse rex Pater occubuisse debuit, sed liberatus, ueneficum Montiscuculi Co: Lugduni per sententiam quatuor equis quatuor in partes, ad quatuor ciuitatis portas adpensas, Capiteq; supra Rodan:pontem suffixo discerpere iussit.Hinc tam ardenter incepto bello longe pluribus regum mutuis conuitijs quam strenuis factis agitato Papa Paulus Farnesiæ stirpis Ro:apud Massiliæ Niceam, ubi tres ipsi Christiani orbis Principes maximi, ornatu maximo, per id tempus in infortunati Caroli Sabaudiæ ducis hospitium conuenerant, decemnalibus inducijs finem fecit anno Pon:sui 4. Cum anno superiori uniuersale concilium fidei causa Mantuam & hinc Vincentiam,dominantibus armis,& iam Romanis bullis languefactis,frustra indixisset.

Bernensium contra Sabaudos uictoria.

Ad initium Gallicæ commotionis,sub finem Ianuarij Magnanimi Bernenses Heluetiorum potentissimi pro Gebenensium ciuium suorum libertate, religioneq; redimenda,atq; tuenda,cum Sabaudiæ dux,antiquorum fœderum negligens,nullas pacis conditiones,sæpius postulatus,uel reciperet,uel seruaret,ac eorum hostem Mussi Castellanum foueret,renunciatis ei fœderibus, indictoq; bello, quicquid à Gudrefinio usq; ad Clusam Rodani possedit,una cum Gebenensis,atq; Lausanensis Episcoporum ditionibus,Nobili Ioanni Francisco Clauicula Capitaneo, armata manu, datis præfectis,& Euangelio absq; cruore subiugarunt. Quos Cæsar à bello ad pacem, & Rex, quam & si promitteret omnia, in sui belli societatem trahere nequiuit adeo ut nuncios urbe sua cedere,pactisq; contentos esse iuberent. In hac Bernensium expeditione intra mensis unius spacium plures munitæ arces expugnatæ,atq; combustæ sunt. Et arx illa uetus Clusa Rodani olim à Cæs:Iulio contra Heluetios ædificata, quæ hactenus inexpugnabilis steterat,ferro funditus est excisa.

Huic uictoriæ bono præludio fuit, Quod paucis ante elapsis mensibus quadringenti ex Bernensibus, Bielensibus, atq; Nouocastrensibus collectitij pedites ab Erhardo **Burger** & Iacob **Wildermůt** Ducibus clam conducti Gebenensibus per inuia succurrere conati prope Nouesium per inediam è montibus in campum tracti, è mille quingentis hostibus per insidias obuijs, ieiuni ad sui defensionem compulsi, plusquam quadringenti memorabili uictoria prostrauere, cæteris ad quinq; millium propinquum exercitum suum fugatis, hoste ad liberum iter uictumq; præbendum coacto,mandato Bernensium nunciorum domum inuiti rediere, non decem amissis,E quibus Heluetici animi fœmina Gosa marito,impuberiq; filio concertans una cum filio fortiter occubuit,Qua nunc Heluetij ueteris Heluetiæ limites, etiamnum ultra Alpes Gotthiæ,Rhenum & Rodanum auctos, obtinent.

HISPANIÆ REGNI REGVMQVE successus. Ex Ritio, & Alijs.

HISPANIAE GOTHORVM reges & anni, Ex Alfonso.

1 Athanaricus 22
2 Alaricus i. 27
3 Athaulphus. 5
4 Singericus. 1
5 Vallia. 22
6 Theodoricus i. 13
7 Thorismundus. 3
8 Theodor: ij. 12
9 Eringius i. 19
10 Alaricus ij. 21
11 Gensalaricus 3
12 Theodor: iij. 11

Nno ab homine condito Millesimo septingentesimo Nonagesimo nono, ab aquarum clade centesimo quadragesimo tertio. Regnum Hispaniæ à nono Iapeticę stirpis regẽ nomen habente, Tubal Iapeti filio, primo rege cœptum, Sub xxi. Regibus, annos Noningentos octoginta duo usque ad excidium Troiæ, & Gargorim Mellicolam Regem durauit. Hinc transactis Mille septuaginta uno, liberis sub Ducibus, annis, Hannibalis Pœni, Triginta quinque annorum Imperium sustinuit. Hinc ab Aphrorum uictore, Ro: Scipione capta, Romanis annos quingentos & octo paruit, nempe in Imper: Ro: Constantij Constantini ij. annum tertium. Vbi, dum Paulo superioribus annis Ro: Imperium Barbari lacerare cœpissent, Iamque Vandali Bethicam, Alani, & Suæui Lusitaniam occuparent, Gothi Athanarico rege Hunnorum iugum auersati, sed aliorum Barbarorum fortunam sequuti, Hyspaniæ Gothicos usque ad Pelagium reges dedere, Quos, ab Athanarici morte, duobus de viginti annis per Theodoxium interceptos, Alaricus primus Imper: Ro: dissipator, adflicta ferro, & igne Tratia, Germania, Gallia, Italia, Roma, & Apulia, restituit, eidem proinde in Basenti flumine condito, successit Athaulphus qui, direptis Romæ reliquijs ductaque tum in uxorem Honorij Imper: sorore captiua Galla Placidia, pacis odio, Barcinone à suis est occisus. Similique fato mox dum interijsset Singericus, Vallia Gaditano suorum naufragio diminutus, accepta Aquitania, redditaque tum Placidia cum Romano Principe pacem inijt, hinc cum Cæs: Constantio reliquos adgressus Barbaros, Bethicam, expulsis Vandalorum reliquijs, Gothorum potestati subiecit. *(Ab anno Christi 343.)* *(421)*

Alani uero magna suorum suique regis à Constan: Cæs: facta cæde, Gothis mixti, Gothalanos peperere. Theodoricus i. in Catalaunica strage succubuit. Thorismundo fratrum insidijs ablato, ex hijs Theodor: ij. Lusitania, Rethiarij tertij Sueuorum regis cæde, subacta, suo simili dolo perijt. Eringius Tharraconem, & Cæsar augustam regno coniunxit, atque Gothos scriptis legibus parere docuit. Alaricus secundus Theodorici Italiæ regis gener apud Pictauium à Francis est occisus, Almanarico infante superstite, hunc nothus frater Gensalaricus exclusit, hoc uero excluso, Theodoricus iij. auus restituit, restitutum interemerunt Franci. Huius hinc matre Amalasuntha à Sobrino Tendio in balneo suffocato, hic, ueluti regno indignus hystrio, suffecto Tendesilo, à suis est interfe- *(Gothalanorum ortus.)* *(510)*

Sueuorũ in Gallia deletum regnum.

13. Amalaricus.
5.
14. Tendius.
18.
15. Tendiſelinus.
3.
16. Agila.
5.
17. Athanagildus.
14.
18. Lymba.
3.
16. Leoniſgildus.
18.
20. Richaredus i.
15.
21. Loyba.
2.
22. Victricus.
7.
23. Gundemiris.
2.
24. Siſſebuta.
9.
25. Richaredus ij.
1.
26. Suintilla i.
4.
27. Siſecundus.
5.
28 Suintilla, ij.
42
29. Tulga.
2.
30. Cindas Vindus
10.
31. Reciſuindus.
19.
32. Bamba.
10.
33. Eringius ij.
7.

Saracenis Mauris Gothorũ Hiſpaniæ regnũ ceſſit.

Aſturum et Legionis regnum.

ctus. tum & is ob illatam matronis uim, in Hyſpalenſi ſeditione, item & Agila ſuorum gladio periere, Athanagildo defuncto, Lymba Aquitaniæ ſuæ ducatu contentus, regno fratri ceſſit Leonogildo, qui Handeca octauo Sueuorũ in Luſitania rege fuſo, propulſis Sueuorũ reliquijs Cẽtũ quinquaginta duorũ milliũ annorũ regnũ ademit. Cæſisq; Ro: Legionẽ ablatã, ſuo nomine ſuã fecit. Arrianorũ hæreſi fauit adeo, ut eam improbantem filium ſecuri percuſſit. Richaredus i. Arrianum dogma, à patre defenſum, ſed à Toletana Synodo damnatum, diui Leandri Hiſpalenſis Epiſcopi monitu, ab Hiſpania exterminauit Loyba, Vectericis fraude ſublato, hic eadem Gomdamiris perijt arte. Tum Siſſebuta Gentis adſenſu rex creatus, in Chriſtum uere pius, regnum ultra Herculeum fretum protulit. Romanos bis profligauit Richaredum ij. & is Suintillam genuit primũ totius Hiſpaniæ monarcham. Siſecundus Suintillæ ij. fratri ætate maiori regnum præripuit. poſt Tulgam à gente ſuſceptum, Cindas Vindus
605. uacuam hærede regiam occupauit, eamque tranquillam Reciſuindo filio reliquit, quo mortuo, Bamba, Regnum iuſſu gentis acceptum, ingenti Maurorum ſtrage ducentorum ſeptuaginta ſcilicet nauium combuſta claſſe, nobilitauit. Is inde poſtquam à ſucceſſoris ueneno conualuit, religioni ſe mancipauit. Tum Eringius ij. ille ueneficus, depulſo Theofredo Reciſuindi regis filio, regnum rapuit, Egypzæ genero ſuo relictum, quod deinde huius Vitiza tã diu retinuit, donec à Roderico, Theofredi, quem pulſum is effoſſis oculis, relegarat, filio, Romanorũ ſubſidio fuerit interfectus. Hic Vitiza probroſus, atq; libidinoſus rex. Sacerdotibus, quos edicto à Ro: Pon: obedientia ſubtraxit, et quot quiſq; concubinas alere poſſet, lege conceſſit, uel potius Epiſcopis, & clericis, contra Ro: decretum, matrimonium pręcepit. rebellionis timore urbium muros diecit. Eo Cęſo, Cęſaris frater Coſta ætatis iure regnum accepit, quo defuncto, id ad Rodericum redijt, Qui Vitizæ libidini ſimilis, Quod Iuliani Comitis apud Mauros legatũ agentis filiã ſtupraſſet, euocante illo, à Mauris, octo dierum conflictu, atq; 100000. cæde, cum uniuerſa pene Gothorum nobilitate fuſus, abolito iamnum Gothico nomine, Regnum Bellazi, Muzæ Saraceni Maurorum regis filio reliquit, inædia, ferro, flammaq; detritum, Idq; hij per annos inde 20. mutua ſuorum 15. regum cæde uix quietũ ſibi fecere. Hiſpania igitur à Mauris Saracenis occupata, Chriſtianorũ apud Aſturã latentes reliquiæ, Pelagium Fauillæ Cantabriæ Ducis filium regem ſibi crearunt. Qui diuina ope fretus, aucto indies Chriſtianorum numero, tum 70000. Saracenorum cęde Legione urbe recepta, moriens, Aſturum, Legioniſq; regnum Fauillæ filio tradidit. Cui ab urſo in uenatione dilaniato, ſucceſſit à ſorore Alfe: i. Petri Cantabrorum

Ducis

34. Egypza. 13.
35. Vitiza. 9.
36. Costa. 3.
37. Rodericus. 6.

LEGIO: ET ASTVrum *reges & anni.*

38. Pelagius. 14.
39. Fauilla. 2.
40. Alfon:1.Cathol: 19.
41. Froilla 1. 13.
42. Aurelius. 6.
43. Sillo. 8.
44. Mauregatus. 3.
45. Veramundus 1. 4.
46. Alfon:ij.Castus 36.
47. Raymiris 1. 7.
48. Ordonius 1. 10.
49. Alfon:iij.Mag: 46.
50. Carsia. 3.

Ducis filius.Pelagij gener.Qui aucto Maurorum stragē
700. regno,Arrianoq;,quod repullularat,dogmate extirpato,
primus Catholici cognomen ad posteros transmisit.Suc-
cessit huic natu senior Froilla 1. Aurelij fratris sui manu
sublatus. Horum sororius Sillo,excluso Froillæ filio re-
gnauit.Quo demortuo,Mauregatus Alfon: 1.nothus fi-
lius,pacto uirginum tributo,Maurorum suppetijs regnū
uendicauit. Hinc Veramundus 1.Alfon:1.ex Bilamaro
filio nepos ex diacono coniunx,& rex factus, tum uxorē
in monasticam uitam sequutus, regnum consobrino suo
comisi Alfon: ij.cognomine Casto.Quod cum is Mauro-
rum,quorum 7000:cæciderat, spolijs ditasset, probeq;
Caroli M.Fran: regis consortio rexisset, ad Veramundi
Monachi filium Raymirim 1.redijt. Virum ut erga bo-
nos mitem, ita in malos ferum,qui retusis à Gallitiæ por-
tu,Normannis,profligatisq; Mauris, diuo Iacobo,quem
patronum senserat,Ordinem instituit.Huius deinde fili-
us Ordo: 1. profligati Muze Maurorum regis filium in
uasallum sibi redegit.Huic successit filius Alfo:iij cogno
mento magnus,quam & si parum secunda fama diu rexe-
rit,fratres tanquam uitę eius insidiantes,oculis priuauit.
Regnum Garsiæ filio dedit, Aiole Mau: regis triumpha-
tori, Quo sine liberis elato,regnum accepit huius frater
Ordo:ij.Qui,dum quatuor Castellæ Co:perfide necasset,
Castellam amisit,proprijs deinde regibus subiectā.Hinc,
huius eiectis liberis,frater Froilla ij.regnum fraude quæ-
situm leprę contagio reliquit. Alfon:iiij.filio,quod is cu-
cullo suscepto,dimisit Raymiri ij.fratri.Cumq; pœniten
tia ductus,idq; repeteret,à fratre captus,oculos itē perdi-
823. dit.Raymiris autem Cordubæ & Albenihaia Mauros re
ges 80000.cæde profligauit. Huic successit filius Ordoni
us iij.huic Ordonius iiij. cognomento Malus Alfon:iiij.
Monachi filius,quo à Sanctio 1.Ordon:iij.fratre in prælio
perempto,hic,à tanta,qua uix aluum sustineret, crassitie
Crassus adpellatus,Castellam à Legionis feudo liberauit
quinquennis ætatis filium reliquit regem Raymirim iij.
Sub hoc rege,si nostri Ritio consentiunt anni,Innicus ex
Brigortia Comitatu uir militia clarus,à Maurorum retu-
sione,Nauarræ regnum constituit.Sed nostris annis uero *Nauarræ*
similius est,id cœptum esse sub Raymire ij.Cuius,autho *regnum.*
re Ritio, filius Sanctius Crassus matrem habuit Garsiæ
Nauarræ regis,qui Innico patri successit,sororem.Vera-
mundus ij. Ordon. Mali filius adfectatum regnum, adsecutus diui Iacobi præsidio
seruauit, Almazare scilicet Maurorum rege diro legionis, atq; Compostellæ di-
reptore, uictoreq; cœlitus deuicto, Legionem hinc restaurauit Veramun: filius
Alfon: v. in uisei oppidi oppugnatione telo exanimatus, filium habuit
successorem Veramun: iij. Qui commissa cum sororio Ferdinando 1. Sanctij
Nauarræ regis filio,perq; matrem Castellæ Comite, pugna succubuit, tum Legione
in uictoris potestatē redacta,Is sese Legionis,Castellæq; regem adpellauit.Mauris sæ- *Castellæ*
pe prostratis,Columbriā,& maiorem Portugaliæ partē ademit. Hispaniā ab Imp:R. *regnum:*

51	Ordonius ij.	8.
52	Froilla ij.	1
53	Alfon: iiij.	5
54	Raymir: ij.	19.
55	Ordon: iij.	6
56	Ordon: iiij.	5
57	Sanctius 1.	12
58	Raymir: iij.	25.
59	Veramund: ij.	17
60	Alfon: v.	31
61	Veramund: iij.	6

Portugaliæ regnũ

LEGIO ATQVE CASTELLÆ REGES.

62	Ferdinan: 1. Magn:	27
63	Sanctius ij.	6.
64	Alfon: vi.	43
65	Alfon: vij.	4
66	Sanctius iij.	1
67	Ferdinan: iij.	17.
68	Alfon. viij. Bonus	50
69	Alfon. ix.	28

authoritate exemit, Magni cognomen meruit Rex illustris, huius frater nothus Raymiris patris testamento Aragonum rex est declaratus. Sanctius ij. Fer: primogenitus, erepta Mauris Cæsar augusta, compulso in cucullũ rege Legionis Alfon: cæsoque Gallatiæ Principe Garsia fratribus, dum omnem paternum in se coegisset imperiũ,
902 à Vellido quodam confossus, uiolentiæ pœnas dedit raro diuturnæ, Regnumque reliquit Alfon: vi. fratri, qui à Toleti rege, ad quem, exuto cucullo, supplex cõfugerat, dimissus, admirabili uiro Roderico Viuar, cognomine Cido, Duce magno contra Mauros gessit, Toletum recuperauit. Cidum magnis priuilegijs, Valentiaque donauit. Henricum Lothar: Co: à Therasia notha filia sua generũ Portugaliæ regem creauit. E sex uxoribus unicum Sanctium habuit filium, à Sarracenis in prelio cæsum, & è pellice Iordanem in Syriana profectione natum, & in Iordane baptizatum, unde nomen is accepit. Quapropter defuncto successit ex Viraca filia Barcinone Co: nepos Alfon: vij. Qui, obtento contra uitricum Aragonum regem regno, tum expugnata Corduba, conciliatisque in pacem Mauris, Hispaniarum Imperator à Ro: Pon: est adpellatus. Successit huic filius Castellæ rex Sanct: iij. cognomine desideratus, huic ui frater legionis rex carcere castiga-
1019 tus Ferd: ij. huic Sanct: repulsus filius Alfo: viij. cognomine bonus Hen: regis, & quatuor reginarum ex Elionora Anglorum regis filia pater. Is dum primo parum fœliciter dimicasset, altera pugna 200000. cæsis, classeque discussa Mauro, terra, marique uictor, multa prius amissa recuperauit. Sub eo B. Dominicus dominicastris ortum dedit. Alfon: ix. Octaui gener Legionis rex, eiecto coniugis fratre Hen: Castellam occupauit, quam cum illo defuncto, recuperasset Henricus 1. hic ludens, animam tegulæ ictu exhalauit atque successorem reliquit sororij Alfon: filium Ferdinan: iij. sex filiorum è Beatrice Braban: ducis filia patrem, & liberis & armis fœlicem, Is nempe Mauros è tota exterminauit Hispania, præterquam Granata, cuius regi
1120 stipendium imperauit. Sub eo Iacobus Aragonum rex Baleares insulas Christum docuit. Alfon: ix. Fer: totidemque quot ille liberorum ex Violanta regis Aragonici filia pater, rex super omnes, qui regio nomine Hispanis imperarunt, uaria rerum, & artium sapientia præditus, insignia partitarum legum, Hystoriæ generalis, & Astronomiæ uolumina condidit. Constantinop: Imperatorem à Sultani manibus suo numo redemit. Murtiam suo munere insignem ingenti ui Mauris abripuit. Portugaliæ regem, ob notham filiam illi connubio datam, Alagarbi comitatu, à quo reges Alagarbi dicti, & immunitate donauit. Suo Ro: Imperij iuri, Ro: Pon: suasu, pacis gratia, sponte
1220 renunciauit. Inde regnum recepturus, à filio, quem pro se regnare iusserat, est impeditus. Is est Sanctius iiij. Qui regnum

70. Henricus i. 3.
71. Ferdinan: iij. 28.
72. Alfon: x. Imper: 32.
73. Sanctius iiij. 11.
74. Ferdin: iiij. 15.
75. Alfon: xi. 20.
76. Petrus. 19.
77. Henr: ij. 10.
78. Ioannes i. 11.
79. Henric: iij. 16.
80. Ioannes. ij. 27.
81. Henricus iiij. 22.
82. Ferdinan: v. 21.
83. Carolus i.

regnum egre,uel Maurorum auxilio contra patruum & fratres tutatum, noueni filio sub matris tutela reliquit Ferdin: iiij. Hic matris prudentia seruatus, innoxiorum, ob perduellionum necem, diuinum ad tribunal citatus, labente 30. dierum termino, dormiens expirauit. Eiq; successit filius Alfon: xi. Qui, post quam in suos nunc agnatos iniuria deseuisset, impetu in Mauros uerso, terra, mariq; uictor, innumeros fudit. Aliæ syram cœpit. Gilbenaris arcem obsidens, pestilentia, quæ tunc prima castellã inuasisse fertur, obijt,relictis unico legitimo, & sex illegitimis filijs, Quorum legitimus Petrus paternum regnum adeptus patre in sotios, & fratres crudelior, postq;, uxore, tribusq; necatis fratribus, nothum fratrem Hen:
1309. Anglorum ex Aquitania uocato subsidio, perimere tentasset, ab eodem, Francorum auxilio, est interremptus. Igitur Hen: ij. uictori successit filius Ioannes i. Qui cum Anglis de regni sui iure pacatus, Portugaliam secundæ cõiugis iure capturus, ab Ioanne notho coniugis suæ fratre, è cucullo ad regnum suscepto, repulsus, tum equi lapsu mortuus successorem habuit ex Aragonum regis filia 12. annorum filium Hen: iij. regem splendidiss: Is Mariam 12. annorum filiam desponsauit Alfon: ferdi: fratris sui, Martino materno auo demortuo, Aragonũ regis, numerosa, nobiliq; progenie feliciss: filio, Aragonum, & Syciliæ regi, Tum successorem reliquit incunis regem Ioann: ij. ab Anglicæ gentis matre, patruoq; socero seruatum, qui senescens asciuit regno filium Hen: iiij. Cui post aliquod insignes de Mauris triumphos, successit, excluso supposititia filia Portugaliæ regina, ab Elizabeth sorore prudentissima, prudentiss: Ferdin: v. Ioannis Aragonum regis filius. Hic communi coniugis auspitio, Granatæ regno capto, omnem Maurorum in Hispania dominatũ annos circiter 800. occupatum, extinxit, omnemq; totius Hispaniæ præterq; Portugaliæ Imperium, Balearium Sardiniæ, & utriusq; Syciliæ regna suæ subiugauit potestati, quam item nouæ inuentionis terris, & Insulis auxit, regum sua tempestate omnium facile clariss: Idemque fęliciss: censeri potuisset, Si cui Margaritam Maxim: Imp: filiam & Austriæ Burgundiæq; ducis generi sui sororem coniunxerat, filium, gloriæ, potentiæq; suæ hæredẽ superstitem habuisset, Eodem uero, atq; mox genero Philippo à socru Castellę rege sublatis, uniuersa tanti regis, Patris, & aui paterni fortuna nepoti cessit Carolo eius nominis in Hispanię regno primo, & in Ro: Imperio quinto: Sic Hispania, & utraq; Sycilia faustissimã Germa-
1515. nicæ nationis Austriæ Ducum in Domum peruenere.

Granatæ regnum.

Galliæ

GALLIÆ FRANCIÆQVE REGNI
regumq; successus, ex uarijs authoribus.

FRANCORVM REGES
& anni, ex Tritemio.

Francorum ducatus mutatio. 1 Faramundus.

7

2 Clodius.

20

MEROVINGORVM REGES.

3 Meroueus.

12

4 Hildericus 1.

26

5 Clodoueus 1.

30

6 Lotharius 1.

50

ANno ab homine condito 1799. ab aquarum clade 143. Regnum Galliæ à decimo Iapeticæ stirpis rege nomen sortitæ, Samothe Dite Iapeti Prisci filio rege primo, cęptum, undeuiginti sub regibus annos 982. usq; ad Troię destructionē durauit. Hinc ab euersa Troia per annos 1131. usq; ad Iulij Cæs: dictaturam, Qua Gallia superata, Romanorum & Imperio, & linguæ paruit annis 465. Vbi Franci, Troiana proles. Qui sub annum Darij Longimanni 32. à Troia diruta 727. Ante Christum 440. à Gothis pulsi, relictis Meoticis finibus, inter Saxones ad Rhenum usq; 42 sub regibus retento regno consederant, Teutonum lingua, moribusq; indigenæ facti, Annum circiter Theodox: iunioris octauum, post multos conflictus, Vandalis atq; Romanis superiores capto Senonū Gallorum agro, Regem imposuere Faramundum Marcomiri Teutofran
Anno Christi 419. corum Ducis filium. Siquidem, rege Marcomiro à Valentiniano Imp: cæso, Francis desierant reges. Is itaq; reparaturus regnum, feram gentem, præscriptas Salicas ad leges composuit, urbes, urbiumq; muros restaurauit. Regnum Clodio filio reliquit. Sed Teutofrancorum Ducatum Marcomiro fratri dedit, In cuius progenie usq; in ultimum Theodorici ij. Fran: regis annum mansit. Vbi Heleno Duce sine liberis demortuo, ducatus Pipino Franci generis Brabantiæ duci, Francorumq; regni Palatino cessit, quem, ille rex factus, Herbipolensi Ecclesiæ donauit Episcopo Burchardo. Clodius autem, Quod tonsura captiuos Gallos seruitutis notaret, Intonsos Francos, at liberos haberet, capillati cognomen obtinuit. Thuringorum regem tributis adegit, Regnum ad Ligerim tetendit. Sine liberis elatus, regnum consanguineo Merouco dimisit. Qui Catalaunicæ pugnæ superstes, regium stemma suo nomine Merouingorum ad Pipinum regem propagauit, eoq; rege Galliam incolere, Gallicæq; loqui cœpere Franci. Hinc huius filius Hildericus 1 à Bissino Thuringorum rege, ad quem, ob stupra dimissa regno, confugerat, reuocatus, hospitij læso iure, secutam se reginam retinuit, Aurelianos, & Andegauos subegit. Omnes pręterea Rheni ciuitates à Colonia Constantiam
518 usq; Lepontios, Valesienses, & Heluetios, profligatis Saxonibus, Sueuis atq; Romanis, suis præfectis tributa pendere coegit. Clodoueus 1. auctum à patre Hild: regnum, exterminatis tota Gallia Romanorum reliquijs, Gundebaldo Burgundorum rege, qui fratricidio regnum uendicarat, ultionem parentum, regnumq; paternum exigente,

FRANCORVM MEROVINGORVM *reges & anni, ex Tritemio.*

7. Hilpericus 1. 22.

8. Lothar: ij. 22.

9. Dagobertus 1. 12.

10. Clodoue: ij. 17.

11. Lothar: iij. 2.

12. Theodoricus 1. 1.

13. Hildericus 1. 12.

gente, Francorum Regina Gothilde, tributis adacto, cæsoq; Gothorum rege Alarico, ad pristinos Galliæ terminos reduxit. Hinc Gothildis coniugis suæ, ancipitisq; contra Sueuos uictoriæ, monitis Beato Remigio Remorum Antistite Doctore, atq; baptista, cum 30000. Francorum primus ipse suæ stirpis regum, Christo initiatus, oleum, quod deinceps reges sacrantur, lilia & auriflammam, militiæ signa (ut aiunt) cœlitus accepit. Eo autem defuncto, quatuor illius filij, regno diuiso Hildebertus Parisiorum. Lotharius suessionum. Theodoricus Metensium, & Clodomirus Aurelianensium, Reges sunt adpellati, Clodomiro tum matris iussu bellante, à Burgundis, quorum Regem Sigismundum captum cum liberis necauerat, interempto, nec non eius filijs impie à fratribus trucidatis. Gundemaro rege profligato, Burgundia Francis accessit. *Burgundia Francorum facta.* Theodorico item, qui Thuringiæ per fraudem occiso cum liberis Ermenfrido rege, captæ, regium aboleuit nomen, demortuo. Hinc & Hildeberto, qui cæso sororio Almarico Gothorum rege, depopulatoq; cum confinijs Toleto, sororem repetierat. Cæsar Augustam, fugato ex Aquitania Gothico Duce Athalarico, obsessam, acceptis diui Leuitę Vincentij reliquijs, inexpugnatam dimiserat, anno regni sui 45. humanis exempto, redunitum regnum Lothario 1. mansit, libidinoso regi, sed castissimæ Radegundis marito, is Saxonibus tributum uictis indixit. Britanniam, interfecto Conobro Duce Grani rebellis tutore, cœpit, captumq; simul Granum filium, cum liberis & uxore igni dedit. Regnum item quatuor filijs reliquit, regibus, è quibus Hilpericus 1. Suessionum rex, non ineruditus quidem, sed & in Deum & in homines impius Fredegundæ homicidæ pellicis, quam, strangulata Galfonda coniuge, coniugem fecerat, fraude necatus, Lotharium ij. ex Fredegun: filium præstantem dedit regni sui successorem. Qui matris astu, cædibusq; seruatus, decem agnatis superstites regibus, integratum adeptus regnum, Brunhildim, Athanagildis Gothici regis filiam. Galfondæ sororem, & patrui Sigisberti Metensium regis Fredegon: dolo necati, coniugem, tot regum necis ream, seuere puniuit, anno regni 31. solus rex Garneriũ, cuius opera Brunhilde capta, regnum pacauerat, Pallatio Co: Harponem Burgundię, Co: Radonem Austrasię. Genebaldum Franconem, Francofurt ad Menum conditorem, Moguntiæ, Vuormatiæ. Spyrę &c. Pipinum Naumortij Co: Brabantiæ Ducatu donatum, Picardię & Flandriæ, pręfecit, atq; Sigisbertum, propatruelis sui Theodeberti Metensium Regis, eius scilicet, cuius 30000. strage profligati caput, à

FRANCORVM MEROuingorum reges & anni, ex Tritemio.

Theodo: i.
12.
12. Clodoue: iij.
2.
15. Hildebertus
18. 712.
19. Dagober: ij.
5.
17. Lohar: iiij. &
Hilperi: sacerdos
7.
18. Theodor: ij.
15.
19. Hildericus iij.
9.

Sigisbertus Heluetiorum Rex.

Britannia Francorũ facta.

Pipinus Austrasiæ Franciæq; Pallatinus.

Coloniensibus exegerat, illius frater Burgundiæ Rex
Theodoricus ab auia Brunhilde necatus, filium Basilien
sibus, Constantiensibus, Curiensibus, Sedunis, Lausa-
nensibus, & interclusis populis regem dedit hinc, icto cũ
Longobardis fœdere, duodecim millium aureorum nu-
morum tributum eis relaxauit. Saxonibus uero crudeli
strage deuictis, quingentorum boũ tributum imperauit.
Dagobertum primum filium Austrasiæ regem non om-
nino audientem, habuit successorem. Is tributum Saxo-
nibus remissum profligatis imposuit Sclauis, à quorum
infestatione, Nidicahillim Britonum Ducem dum libe
rasset, Duce sponte sua dedente, Britanniam est adeptus,
admirabilis uitę rex ille, inter iniqua libidinis, sanguinis,
sacrilegijq; crimina, ob in diuos diuorũq; sacerdotes mag
nificentiam, uel argenteo Parysiorum Dionysio, & mag-
no Argentinorum Petro testibus, Diuis adnumeratus,
ignauos successores reliquit. Qui scilicet, Permissis om-
nibus regni munijs Pallatij præfectis, inerti otio spectacu
loq; contenti, regium nil præter nomen gesserunt. Clodo
ueus Secundus alter Dagoberti filius, uiuo patre, Burgũ
diæ rex Austrasiam regente Sigisberto fratre, Id unum
pietatis opus egit memoria dignum, Quod, fame peritu
ris, argenteis Sancti Dionysij conflatis tegulis, auxilia tu
lit. Alioqui nulla laude uir, è laudata Bathilde Saxonici
generis coniuge tres regno reges edidit, se, uel ignauio-
res, uel seuiores. Tyrannidẽ exercentibus interim Palla
tinis. Lothario Tertio igitur post otiosum patrem, otio-
se defũcto, Theodoricus primns secundus frater ob igna-
uiã, cũ Ebroino Tyrãnico Pallatino, ad monachos ablega
tus, Hilderico secundo fratri tertio locum dedit, Quem
dum iniqua seueritate grauaret, à suis, grauida cum uxo-
re in uenatione peremptus, eundem fratri à Monachis re
uocato, restitui fecit. Isq; tandem admisso in Pallatium
uictore, suo Pipino cognomine Grosso, Beatæ Ithæ mari
to, beatæq; Gertrudis patre, Brabantiæ Duce, & Austra
siæ pallatino, è quo Rheni, Bauariæq; Pallatini cæpere,
duos regno filios reliquit Clodoueũ Tertium & Hilde-
bertum, & hic Dagobertum secundum & Lotharium
quartum huic ob socordiam proceres miscuerunt Hilpe-
ricum, raso è Daniele sacerdote capillatum regem crea-
tum, Quibus ignobiliter demortuis, Caroli à bellorum
fortuna cognomine Marelli Pipini ex Alpiade concubi
na filij, Francorum Pallatium armis iam adepti, consensu
successere Theodoricus secundus Dagoberti secundi fi-
lius inter Nonnas educatus, tum huic patri similis Hilde
ricus Tertius & Merouingorum Regum ultimus, Hui-
us sub initia regni, cedens ex humanis Martellus Franco
rum regni restaurator, Saxonum, Bauarorũ, Boemorum,
Bagarorum, Sueuorum, Burgundorum, Aquitanorum,
Vasconum, Frisonum, Gothorum, & Sarracenorum do-
minator.

FRANCORVM CArolingorum reges & anni.

20. Pipinus pusillus. 18.

21. Carolus 1. Magnus 26. 812.

22. Ludouicus 1. Pius 26.

23. Lothar: v. 2.

24. Carolus ij. Caluus 33.

25. Ludo. ij. Balbus. 1.

26. Lud. iij.

27. Carlonus.

minator, filijs Carolomanno uidelicet, Austrasiam, Thuringiam, & Alemanniam. Pipino cognomine Pusillo, cum auita ditione Franciæ Pallatinatum testamento tradidit. *Metelli testamentū.* In hunc uero, dum per Carolomanni fratris Monachatum, totius Francorum regni summa, esset redacta, Franci tanti Principis tum uirtute, tum potentia moti, proscripto in cucullum inutili Hilderico, regium Pipino fastigium obtulere. Idq; is Zachariæ Romani Pontificis authoritate susceptum, regiæ maiestatis forma restituta, strenue gessit, seruauit & auxit. Bauaros sponte se dedentes in fidem accepit. Saxones Francorum osores, uictos, *Pipinus rex.* annuo Trecentorum equorum tributo multauit. Aquitanos grauiter adflixit. A. Stephano Romano Pontifice Cuius gratia, Aistulpho Longobardorum Rege Romanorum oppressore Domito, Romanum Pontificem Vrbis, & Italiæ Principem fecit, *Ro: Pon: Romæ et Italiæ princeps factus.* Ita benedictus est, ut execrationis obeant sententiam omnes, qui temere contra Francos arma sumunt. Præclarus ille Carolingorum regum stirpis pater, Præclaros genuit reges, Carolomannum Suessione, & Carolum Vormatiæ coronatos, proxime uero defuncto illo, huic omne regni ius accessit.

Carolus igitur toto Francorum regno potitus, id ita rexit, ut multarum gentium triumphis, ita auxit, ut à rerum gestarum magnitudine Magni cognomen obtinuerit. Francorum regum sane Maximus, uniuersas intra Danubium, Vistulam, Renum atq; confinem Oceanum gentes Barbaras edomuit, & Christo multas, præcipue Saxones Triginta annorum bello uix pacatos, audientes effecit. Desiderij regis captiuitate, Longobardorum regno deleto, *Longobardorū regnum deletum.* Romani Papatus firmauit Imperium. Qua Romani nominis Imperator, & Christianissimus est adpellatus. Tum disterminato à Græcis Imperio, Pipinum filium Italiæ regem dedit, dimissis in libertate Pontificis subiectis Beneuentanis & Venetis. Hinc ætate grauis Pipino & Carolo regibus è Nobili Hildegarde Sueua natis, præmortuis, Relicta Bernardo Pipini filio Italia Ludouicum Aquitaniæ Regem, ex eadem Sueua genitum, Imperio regnoq; præfecit. Qui Patre, in quos magnificentissimus fuerat, Diuis adscripto, regnans & Imperans pietatem adeo coluit, ut nulla unquam, uel impijssima filiorum impietate à pietate semoueri potuerit, iure pius adpellatus. Impium filium reliquit Imperatorem & Regem Lotharium quintum, Qui cruentissima cæde partita cum Ludouico & Carolo fratribus hæreditate, *Francorū Imperij diuisio.* Ipse cum Imperij nomine Italiam, Burgundiam, & Austrasiam, tum ex hac segregatam suo nomine Lotharingiam sortitus, Ludouico Germaniæ, & Carolo cognomine Caluo Franciæ regnis excessit. Hic tum ambitiosus rex, nunc aduersus regni sui hostes Normannos, & Danos, nunc aduersus agnatos reges uaria sorte dimica-

Primi Flandriæ & Holandiæ Comites.

FRANCORVM CArolingorum reges & anni.

Hugo Abbas.

28. Lud; iiij. nil faciens
5.

29. Carolus iij. iners
5.

30. Otto Andegauus
10.

31. Carol; iiij. simplex
27. 925.

Nortmannorum in Francia Ducatus

32. Rodol; Burgun;
10.

33. Lud; v. profugus
20.

32. Lotar; vi.
31.

Aygrotus Danorum rex.

uit, Austrasiæ portionem recuperauit. Balduinum Syluestris Flandrię Forestarium, raptæ Iudith filiæ coniugium honestaturus, Comitem dixit, eius nominis & gentis primum. Dixit item Holandię comitem Theodoricum. Subinde Imperium adeptus, Bosonem uxoris suę fratrem Arelatensis prouintię regem creauit. Vltimo contra Sarracenos Romam profectus, in regressu Mantuę Iudęi Pharmaco succubuit. Imperio, regnoq; relicto filio Ludouico cognomine Balbo. Tum & is Principatu nondū firmato, coniugeq; Caroli simplice grauida, demortuus, è nobili pellice regno reliquit Ludouicum & Carlonum, reges, Hi regno Normannorum cęde pacato, Ludouicus prius morbo, tum posterius apri morsu Carlonus exanimati. Hic successorem genuit nil facientem Ludouicum Nonne, quam deperierat maritum. Interim strenue retudente Normannos Hugone Monasticorum censuum Abbate. Dumq; nil faciens ille, faceret nil, eo repudiato, Franci Carolum cognomine Grossum, Germanię regem & Imperatorem susceperunt, Quo item male feriati probro deposito, Ottonem Roberti Andegauię Comitis filium atq; fortis Vuittichindi è Saxonia profugi nepotem, regia non à stirpe, sed à uirtute Imperatoris Arnolphi consensu Francorum diademate coronarunt, Quod is Teutofrancorum dux centum millium Danorum cæde meruerat. Aurelij Parisijsq; comitatibus ab Hugonis Abbatis morte, à Carolo Grosso donatus, tutelam subinde regni, regisq; pupilli susceptam, fideliter gessit. Fratres Richardum Burgundiæ, & Robertum Aquitaniæ præfecit. Hinc moriens Simplici pupillo suo Carolo Balbi filio, regnum reddi iussit. Id tum adsequutus ille, dum feram Nortmannorum Gothicæ stirpis gentem, quæ Galliam annos quadraginta grauiter adflixerat, armis cohercere nequiuit, data Rollani, Roberti nomine Christo baptizato Duci, Gilla filia, dotisq; iure Neustria, deinceps agente Nortmannia uocitata, pacauit. Dumq; rebellem in pugna fudisset Aquitanum Robertum, ab huius adfini Herberto Viromandorum Comite gratulanter inuitatus, impie tum carceri tum neci datus est. Quamobrem Franci tanquam rege destituti, Patre, filioq; posthabitus Rodolpho, Richardi Burgundiæ Ducis filio Burgundiæ & Italiæ regi Suessione coronam imposuerunt. Quo, & Carolo regno defunctis, Ludouicus Profugus simplicis filius, præcipuo Hugonis Magni præsidio, ex Anglia, inquam cum matre ad auunculum Elstanum regem, capto patre profugerat, reuocatus, Carlingorum stirpem restituit, Rex parum fidus, parumq; fortunatis, icto cum Henrico Imperatore fœdere, exactaq; laqueo patris ab Herberto uindicta, Nortmanniam, tentata Ducum extinctione, recuperaturus, ab Aygroto Danorum rege captus tum uxoris opera liberatus

ratus

FRANCORVM CAROlingorum reges & anni.

35. Ludou: vi. 1.

36. Carolus v. 2.

FRANCORVM HVGOnis, reges & anni.

37. Hugo Capetus 9.

38. Robertus 32. 1030.

39. Henricus 30.

40. Philippus i. 96. 1106.

41 Ludou: vij. Groff: 31.

ratus, Lotharingiæ dono, in auxilium euocato Gerberge suæ fratre Otthone Imperatore resumptū bellum cruenta fuga finiuit. relicto Carolo Brabantiæ Duce, & Lothario rege, Qui à Richardo Nortmannorum Duce ad pacem actus, pro Lotharingia cōtra cognatum Otthonem secundum Imperatorem maiore damno, quam lucro dimicauit. Eo uero, atq; mox Ludouico filio non sine ueneni suspitione sublatis, Carolum Brabantiæ Ducem nepotis à fratre regnum postulantem. Hugo cognomine Capetus, Parrysiorum Comes, Henrici Imperatoris ex filia nepos, Otthonis Franciæ regis ex Roberto fratre pronepos, & Hugonis Magni filius, duorum regum Nauarræ scilicet, & Angliæ gener, ingenio, uiribusq; præstans Carlingorum ignauiam, auiq; cædem ulciscens, carceri mancipauit, arreptoq; tum Francorum diademate, id magna ui suam in progeniem transtulit Anno à Pipino rege ducentesimo & tricesimo nono successit huic Robertus, ex Eduardi Angliæ regis filia, filius eruditus, iuxtaq; pius. Qui ueluti Numa, religionis cultu, morumq; probitate paternam asperitatem, uimq; temperauit. Burgundiam ei ab Henrico duce restatam, Roberto filio tradidit, & regnum Henrico reliquit. Cui deinde à fratris obitu adcessit Burgundia, nec integra. Siquidem pars eius, Visuntina scilicet, ad Conradum Imperatorem defecit, postq; annos Centum & triginta paruerat Francis, reliquam Roberto filio subdidit ille. Biturigum item ducatum ab Hirpino duce Hierosolymorum expeditionis Comite, emptum, regno coniunxit. Idq; uiuens Philippo filio, ex Anna Georgij Russionum regis filio genito destinauit. Hic autem digamiæ à Romano Pontifice execratus, resipiscens, Regnum Ludouico filio cognomine Grosso regendum commisit. Quo is, uiuente patre, fideliter administrato, illud ipsum eo defuncto, strenue contra Henricum Angliæ regem, Normanniæ ducem, Franco subesse dedignatum, contraq; Henricum Imperatorem huius generum Romani Pontificis tutelæ indignatum, seruauit. Ascitoq; filio Ludouico iuniore dicto, mandauit regnum ab se grauiter administratum dum pauperes Dei seruos, uiduas, & orphanos pro uiribus tueri conaretur. Hic in Syriam, diui Bernardi suasu, cum Com: Imp: profectus, ac tum non sine dedecore, damnoq; reuersus uxorem Elionoram Pictaui Comitis filiam, magno regni detrimento repudiauit, ab Henrico Andegauo mox Anglorum rege ductam, E tertia coniuge quod uotis, & obsecratione regni hæredem genuisset Philippum, Is Adeodati, quodq; id regnum auxisset, Augusti cognomenta sortitus est. Rex sane magnanimus, laborum patiens, & impacabilis, nil Imperio nil Pontificatu moratus Romano impacabili bello Angliæ reges Henrici patrem, & huius filios præcipue Richardum Leoninum Cor adpellatum, suum ma-

Francorū regni mutatio.

Burgundia diuisa.

Hen: 1. Angliæ rex, & Normanniæ Dux.

Anglia capta.

FRANCORVM HVGOnis, *reges & anni.*

Carolus Sycilia rex. 22.	Lud: viij. iunior	
23.		
23.	Philip: ij. Augu:	
23.		1223.
22.	Lud. ix.	
2.		
Eduardi Angli uictoria. 25.	Lud: x. Diuus	
23.		
26.	Philip: iij.	
15.		
27.	Phili. iiij. Pulcher	
28.		1313.
28.	Lud. xi. Vtinus.	
1.		

lefidum Syrianæ profectionis Comitem, atq; sine terra Ioannem, horum item superbum ex sorore nepotem Imperatorem Otthonem insigni conflictu profligauit. Imperiales Aquilas, regiosq; leones, tum & Angliã ipsam per Lud: filium cœpit quindecim millibus argenti marchis Hen: Ioannis filio restitutam. Ob digamiam, quam propter Ingeburgam Caini Dalmatarũ regis, & Mariam Boemorũ ducis filias incidit, ab Innocentio Romano Pontifice quanq; eum adpellasset, execratus, paulo clementius in Episcopos, atq; sacerdotes, q; in Iudæos regno proscriptos, sæuiuit. Anglicanos tamen Episcopos, & Sacerdotes, ab execrato rege Ioanne, uendicatis illorum censibus expulsos reuerenter habuit, atq; restituit. Hierosolymorum regem Ioannem de Bregna Parisiensibus mundorũ libris Ter centenis millibus. Hospitale centenis millibus & egenos uiginti millibus in testamento donauit. Ex Isabella Balduini Hannoniæ Comitis filia in Carolum Magnum genus referente, reliquit Ludouicum Auinionis, Albigesiorumq; exitio, uel maxime è Castiliana Blanca liberis præsertim Carolo Andegauo Syciliæ rege, Successoreq; memorandum, nempe duodecim annorum Ludouicum, Qui matris prudentia rebellibus domitis, in Syriã profectus captam pro se capto Sarracenis Damiatam reddidit. Altera deinde in Aphricam expeditione Carthagine decem millium Sarracenorum cæde capta, Tunes profligato rege, præmens, dysinteria oppressus, diuorum Christi numerum auxit Rex Christo, pauperibusq; deuotissimus Philippum filium habuit successorem. Qui cæso petro Aragonũ rege Syciliæq; occupatore, captaq; Gerunda, incautus uictor, fugiendo febri succubuit, relictis ex Aragonensi Isabella, Valesio Carolo, & Philippo rege cognomine quidẽ pulchro, sed nuribus, exactionibus, atq; moneta deformi, grauibus simul atq; cruẽtis, potenti fratris auxilio contra Edoardum Angliæ regem, & Guidonem Flandriæ Comitem bellis agitato. Sed & illi non leue cum Bonifacio Pontifice Romano certamen fuit, ab eodem scilicet priuilegijs donatus, atq; rursum omnibus, & regno interdictus, interdixit ille uicissim auro, argento, mercibusq; Romanis, à Benedicto Pontifice reconciliatus, moriens, contestatus est filios Carolum Marchiæ Comitem Philippum Pictauum, atq; Ludouicum Hutinum Nauarræ regem, mutuam in sese charitatem feruent. Rex animæ misertus, multa perperam acta emendet, Deoq; pro delictis satisfaciat. Hutino subinde Lud: & Ioanne filio viij. dierum rege, in Flandrensium rebellione, famis, atq; pestis adflictione. Philippo Longo item & Carolo paterno cognomine Pulchro, fratribus, mascula sine prole sublatis, regnum Philippo, Caroli Valesij Principis illustrissimi filio, defunctis regibus uirili à stirpe propinquiori, contra Edoardum Angliæ regem.

Philippi

FRANCORVM HVGOnis, reges & anni.

49. Ioannes i.
dies 8.
50. Phili: v. Longus
7.
51. Carol: vi. Pulcher
6.
FRANCORVM VALOIS reges & anni.
52. Phili: vi. Valesius
23.
53. Ioannes. ij.
14.

Philippi Pulchri ex filia nepotem, primorem regni, Salicæq; legis definitione cessit. Qua postquam is linei Galli ludibrium, Flamingis circiter viginti millium strage pensauit. Aduersus Edoardum à Flamingis regem adpellatũ, bello suscepto, quadringentarum nauium classem apud Sclusam, hinc ad Cretiacum pro Trecentorum millium cæde passus, Ioannem Boemiæ, & Maioricarum reges, Carolum Alenconium fratrem, Lotharingiæ ducem, Flãdriæ Comitem cum multis alijs Comitibus, Baronibus, atq; nobilibus. Calisium item non paruo Francorum incommodo perdidit. Tum in Angliam ducendum exercitum congregans, hominem exuit. Borbonios duces dixit, & Vienensem Imperialis iuris Delphinatum, ab Vmberto Sobrino suo, Dominicano cucullo deuoto, emptum, regum successoribus attribuit. Successit ei filius Normanniæ Dux Ioannes. Qui anno regni sui sexto tefutata ferociter pace, in Pictauis pugna data, mille septingẽtis amissis, cum totidem, & Philippi filio captus, à uictore Richardo Valie Principe ad Edoardi patrem, in Angliam est abductus, Parrisianis interim, Beluacisq; cruenta seditione, atq; Carolo Normanniæ duce captiui patris uices gerente cum Nauarro rege dissentione grauiter laborantibus, quibus sedatis, dum oblatas redimendi regis conditiones tanquam iniquas abnegassent Franci eas, aut regnum extorsurus Angliæ rex Edoardus ingenti exercitu, cui sex millia carrorum seruiebant, Parisium regni caput adortus frustra, in pacem cõuenit. Qua Francus Rex anno carceris sui quarto aliquot dominijs renunciatis, atq; Trecenties centenis millibus aureis numis soluendis pactis, datisq; duobus filijs cum alijs magni nominis uiris obsidibus, redemptus, mox à fratris morte Burgundiæ Ducatum consequutus, anno hinc quarto, obsides redempturus, Lundonij uita relicta, mortuus, regijs Francorum mausoleis est illatus. Superstitibus quatuor filijs, quatuor præcipuorum Franciæ Ducatuum ducibus nempe, Carolo Nortmanniæ, & Aurelij. Ludouico Andegauiæ, cui Neapolis regnum infœliciter adcessit. Ioanne Biturigum, & Aluerniæ. Philippo Burgundiæ, & à Ludouico Soceri sui morte Flandrię atq; Brabantię. Carolus autem rex pacis, belliq; studijs clarus, fratrum auxilio regnum tanta prudentia rexit, ut sapientis cognomen obtinuerit. Imperialem Arelati prouinciam Caroli Imperatoris materni aui sui dono receptam, cognatos in Andegauos Neapolim reges transtulit. Præter Castellaneos, & Anglos, arduũ illi negociũ fecit, Ioannes de Monteforti. Qui cæso in pugna sobrino suo Blesensi Carolo in diuos postea relato, Britonũ ducatum sibi uendicatũ, Anglorũ subsidio tuebatur. Quo in turbine defunctus, impuberem sub fratrũ tutela reliquit regẽ Carolum beneamatum, atq; Lud: Aurelij ducem. Tum rege contra patris legẽ ante legitimam ætatẽ coronato, tutorũ simultas, ciuium seditiones, Principũ rebellio, & Anglici hostes, regnũ penè contriuere. Rex porro Lud: Comite plus 40000. Flamingorũ

Ioannis regis redemptio.

Arelati translatio.

Flamingorum cædes.

FRANCORVM VALOIS *reges & anni.*

54. Carol: vij. Sapiēs.

16. 105.

Henrici ꝯ. *fors.*

55. Car: viij. Bn̄amatus

42. vi. 1422.

56. Carolus ix. vij.

38.

57. Lud: xij. xi.

23.

Burgundiæ translatio.

58. Carolus x. viij.

14.

59. Lud: xiij. xij.

17. 1514.

60. Franciſcus:

Numerant Galli Carolos duntaxat octo, & Ludouicos duodecim, quos è numero tollendos cenſeant, ignoro, niſi è Caroli inertem, & Loth: ꝯ. *fratrem, eiuſdemq; filium è Ludouicis eijciant.*

Repudiū

cæde reſtituto, Angliam debellaturus, claſſem unā Ganpenſium igne, mox alterum noningentarū nauium Principum negligentia Scluſe perdidit. Hinc inter multas ſtrages, Blangianam Angli Henrici uictoria, Illuſtriumq; Francorum tum cæde, tum captiuitate inſignem pertulit. Vbi Carolus Aurelij dux anno captiuitatis ſuæ uiceſimo quinto quater centenis millibus aureis numis ex Anglia redemptus eſt. Lunaticæ poſtremum amentiæ rex ille bonus anno regni ſui 40 à Propatruele Burgūdię duce Philippo, ob patris ſui Ioannis, è Turcarum manibus redempti, cædem in Ludouici Aureliani necis ultionem, è Franco patratam, cum Iſabella Bauara coniuge, Katharina filia, triumphāti nupta, cumq; regni ſede Pariſio Henrico Anglo, captiuum Scothorum regem Iacobū ſecum ducenti, traditus biennio poſt elatus, Delphinum Carolum habuit mire fortunæ ſucceſſorem filium. Qui, difficili merce reducto ab Anglorum parte Burgundo Philippo Principe ſui temporis illuſtriſſimo tum ingenti labore ſuperato nepote Henrico anno eius duodecimo Angliæ, Franciæq; regnorum nomine Pariſijs coronato, poſtea uero à ſuis utroq; ſpoliato, regnum ab Anglis, atq; Burgundis in ſolos Bituriges redactum, miris Ioannæ puellę auſpitijs priſtini reſtituit amplitudini, cui & Aquitaniam centum quadraginta annos ab Anglis occupatam, reddidit. Rex per omnem uitam ſuam magnanimus puſillanimi tandem mortis metu, deceſſit, relicto rege ſuæ lenitati plurimū diſſimili Ludouico rebelli filio. Qui non impune tamen, depopulatis Alſatijs, cæſisq; ad Baſileam Heluetijs cædendo fatigatis, Rex factus, Heluetiorum, quos primus regum in fœdus ſuum largis penſionibus, atq; ſtipendijs traxerat, auxilio, primus, Francorum regem, ab Anglorum Burgundorum, atq; rebelliū principum metu liberatum, liberum totius regni Dominum fecit. Tum cæſo ab Heluetijs potenti Carolo ultimo ſuæ ſtirpis duce, Burgun: Ducatum ab Heluetijs centum quinquaginta millibus aureis numis, & auſtrio Maximiliano cæſi Burgun: genero cruentis armis ereptum, retinuit. Hinc cum Maximiliano per mutua liberorum ſponſalia pacatus, fruſtra Medicorum atq; Diuorum ope ſummis ſtudijs, doniſq; tentata, hominem exire coactus, regnum impuberi filio Carolo commendauit, Huius dum regis ſororius Ludouici aurelij dux adminiſtratione fruſtratus eſſet, Maximiliani regis, Britonumq; partium factus belli dux, cæde ad Sanctum Albinum commiſſa, ab Heluetijs captus, tum à captiuitate coniugis patrocinio liberatus, nō coniugi, ſed regi datam fidem ſeruauit. Rex autem repudiata Margarita Maximiliani ex Burgunda Maria filia, defuncti Franciſci Britonum ducis Annam filiam Maximiliano regi deſponſatam, raptam, connubio ſimul atq; ducatum ſibi deuinxit. Hinc regno in pace firmato

mato,corpore pusillus,atq; deformis, magni, formosiq; animi specimen præbiturus, Heluetijs Comitibus,transalpes per Italiam,perq; Romam inuicto exercitu in Apuliam ducto, duobus Alfontio patre, filioq; Ferdinando regibus pulsis, Neapolitanũ regnum Andegauorum iure subegit. Inde memoranda ad Forum nouum in Venetos ædita strage uictor in Franciam reuersus , nil nisi Gallicum malum toti pestilens orbi,uacuiq; nominis triumphum magno cruore, auroq; comparatum, retulit, atq; mox nulla superstite prole, cum uita deseruit anno ætatis vicesimo septimo & à parta uictoria tertio. Qua regnum à stirpe regia proximo cessit Ludouico Aurelianorum duci,Qui ad Nonnas relegata defuncti regis sorore relictam illius uiduam duxit uxorem,è qua generum reliquit inde successorem , postquam multis grauibusq; bellis, Ludouicus Sfortiam cum Mediolani Ducatu proauiæ successionis postulato , anno regni sui quarto & hinc altero Fridericum magis literatum, quam armatum Neapolis regem,regno Hispanis non incruente relicto,captiuos tenuit. Atq; Papam, Cæsarem Hyspanos,Anglos,quorum coniuratus in Venetos, & Heluetios fuerat, amisso Mediolano,moriens,hostes euasit. Regno igitur ad generum Franciscum Angulemum præstanti forma, & animo Principem translato, Is mox anno regni sui primo, graui profligatis cæde Heluetijs,Mediolanensem Ducatum cum Maximiliano Mori filio Duce recuperatum,eundem à Pontifice Romano desertus, anno regni sui septimo suo,Heluetiorum multis in ligam suam coronis uinctorum,præsidio pulso, Ianuã item,atq; Tornacum Cæsari reliquit, Cumq; subinde pro perditorum recuperatione bis male pugnassent duces, suo ductu rem gesturus, anno regni vndecimo exercitu Papiæ obsidione languefacto, in certamen tractus, male pugnantibus Alenconijs & Helnetijs,ingenti suorum illustrium Comitum cæde, equi uulnere à Sueuis captus, tum in Hispaniam ad Cæsarem ductus, anno ibidem transacto , acceptis conditionibus,datisq; duobus filijs obsidibus, in Franciam suam est dimissus. Præcesserat huic tanto incommodo proditionis suspectum Caroli Borbonij Conestabilis ad Cæsarem profugium,iamnum Mediolani, atq; Cæsariani exercitus ducis, hinc intra Romam ductu suo expugnatam Bombardæ ictu sepulti . Tum anno regni decimo sexto iam tota exutus Italia,per matrem,atq; Romanum Pontificem cum inuicto Cæsare,& pacem & affinitatem inijt. Qua Neapoli,Mediolano,Ianueq;,ab se renunciatis,ac persolutis coronatorum bis mille millenorum filios redemit,& Leonoram fortunatissimi Cæsaris sororem,uxorem duxit.

Neapolis capta. *Neapolis rex captus.* *Francorũ rex captus.* *Pax inter Cæs: & Gallum.*

FINIS.

HAEC ERRATVLA QVAE INTER IMPRIMENDVM cauere haud licuit sic corrige.

Folio 10. Pa: 2. li: 14. homicidas. Fol:14.li:11.Bellepares.Ibidem li:13.Lamprides. Folio 15.li:15.Metropolis. Fol:17.Pa:2.lin:45.Iliadem Ibidem Ilio deuastato. Fol: 23. Pa: 2 .lin:penultima.600. Regum. Rege cum 400. turritis lege. Fo: 69. Pa: 2.li:16. Trecentorum millium. Fol:73.post Ioannem xx.sunt pretermissa tria nomina scilicet 153.Benedictus ix.& sui Pontificatus numerus 8. 154. Sylue:iij.dies 49. 155. Gregor:vi.Fol: 86.li: 1 .fudit.

Cætera æquus lector uel etiam mediocriter doctus piè emendare potest.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S.
Omnes ſunt Terniones præter R. duernionem.